รายงาน
คุณภาพชีวิตคนชนบทไทย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน
(จปฐ.) ปี 2550

โดย คณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
จัดทำโดย กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

คำนำ

ประเทศไทยเริ่มดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตามแนวคิดความจำเป็นพื้นฐาน : จปฐ. (Basic Minimum Needs : BMN) มาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525 -2529) โดยมุ่งหวังให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา พัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองและครอบครัวให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างน้อยผ่านเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน ซึ่งนับจากวันนั้นถึงวันนี้เป็นเวลากว่า 20 ปี ที่ข้อมูล จปฐ. ได้แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีพัฒนาการของคุณภาพชีวิตเป็นอย่างไร ณ ห้วงเวลานั้น ๆ

รายงานคุณภาพชีวิตคนชนบทไทยปี 2550 เป็นผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล จปฐ. ปี 2550 ซึ่งผู้นำชุมชน และ องค์การบริหารส่วนตำบล ได้ร่วมกันจัดเก็บจากหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนในชนบทไทยทั่วประเทศ โดยมีกรมการพัฒนาชุมชนในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน (พชช.) เป็นหน่วยประสานการจัดเก็บ ซึ่งข้อมูล จปฐ. ที่นำมาวิเคราะห์นี้ได้ผ่านการรับรองความถูกต้อง และความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอ และจังหวัดทั่วประเทศเรียบร้อยแล้ว

ในรายงานฉบับนี้ นอกจากจะประกอบด้วย คุณภาพชีวิตคนชนบทไทย ตามเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน 6 หมวด 42 ตัวชี้วัด ซึ่งได้รับการปรับปรุงและพัฒนาตัวชี้วัดและเป้าหมายการพัฒนาให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) พร้อมแผ่น CD ข้อมูล จปฐ. เหมือนเช่นทุกปีที่ผ่านมาแล้ว ยังได้ริเริ่มนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จปฐ. ในมุมมองใหม่ ๆ อีก 3 เรื่องคือ ภาวะเศรษฐกิจคนชนบทไทย การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดของข้อมูล จปฐ. ด้วยโครงข่ายประสาทเทียม และมุมมองภาคประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนชนบทไทย จากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชนและประชาชน

กรมการพัฒนาชุมชน หวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานคุณภาพชีวิตคนชนบทไทย ปี 2550 ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรประชาชน รวมทั้งสถาบันการศึกษาและประชาชนจะได้นำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

กรมการพัฒนาชุมชน
กระทรวงมหาดไทย
กันยายน 2550

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

บทสรุปผู่บริหาร

ส่วนที่ 1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนชนบทไทย

- การพัฒนาคุณภาพชีวิต : มุมมองที่หลากหลาย 1
- จปฐ. ในประเทศไทย เป็นมาอย่างไร 2
- จปฐ. มีหลักการสำคัญอย่างไร 4
- การจัดทำเครื่องชี้วัด จปฐ. 5
- องค์กรบริหารงานพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไทย 11

ส่วนที่ 2 คุณภาพชีวิตคนชนบทไทย ปี 2550

- ตอนที่ 1 คุณภาพชีวิตคนชนบทไทย ปี 2550 15

- คุณภาพชีวิตคนชนบทไทยรายตัวชี้วัด 20

หมวดที่ 1 สุขภาพดี 20

หมวดที่ 2 มีบ้านอาศัย 33

หมวดที่ 3 ใฝ่การศึกษา 42

หมวดที่ 4 รายได้ก้าวหน้า 49

หมวดที่ 5 ค่านิยมไทย 55

หมวดที่ 6 ร่วมใจพัฒนา 61

- บทสรุปคุณภาพชีวิตคนชนบทไทย ปี 2550 67

- ตอนที่ 2 ภาวะเศรษฐกิจคนชนบทไทย 71

- รายได้คนคนชนบทไทย 71
- ค่าใช้จ่ายคนชนบทไทย 80
- หนี้สินคนชนบทไทย 104
- เงินออมคนชนบทไทย 105
- สรุปภาวะเศรษฐกิจคนชนบทไทย 106

- ตอนที่ 3 ภารวิเคราะห์ความสำพันธ์ของข้อมูลด้วยเทคนิคการทำเหนืองข้อมูล 109

ส่วนที่ 3 มุมมองภาคประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนชนบทไทย

- ก้าวที่เหนือกว่า... การใช้ประโยชน์จากข้อมูล จปฐ. / กชช. 2ค ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลพระประโทน 127
- ข้อมูล สิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาหมู่บ้าน 130
- มุมมองภาคประชาชนในการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. 133
- ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล จปฐ. 136

สารบัญ (ต่อ)

ภาคผนวก

- ตารางสรุปผลข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ปี 2550
- ตารางสรุปผลข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ปี 2549
- ตารางสรุปผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไทยระดับภาค
- ตารางสรุปผลจังหวัดที่มีจำนวนผู้ที่ไม่บรรลุเป้าหมายมากที่สุดจำแนกตามตัวชี้วัด
- สรุปผลข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน รายจังหวัด

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ข้อมูล จปฐ. เป็นข้อมูลในระดับครัวเรือนที่จัดเก็บจากทุกครัวเรือนที่มีผู้อาศัยอยู่จริงในหมู่บ้าน ชุมชน ทั้งที่มีเลขที่บ้านและไม่มีเลขที่บ้านเป็นประจำทุกปี เพื่อแสดงถึงสภาพความจำเป็นพื้นฐานของคนในครัวเรือนต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณภาพการดำรงชีวิตที่ได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำไว้ว่าคนควรจะมีคุณภาพชีวิต ในแต่ละเรื่องอย่างไร ในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ซึ่งตัวชี้วัดและเกณฑ์ชี้วัดจะได้รับการปรับปรุงและพัฒนาทุก 5 ปี ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในช่วงเวลานั้น ๆ เครื่องชี้วัดชุดที่ใช้จัดก็บข้อมูล จปฐ. ปี 2550 ก็เช่นเดียวกัน จะถูกนำมาใช้บ่งชี้คุณภาพชีวิตของคนชนบทไทยเป็นระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2550- 2554) ประกอบด้วย 6 หมวด 42 ตัวชี้วัด ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

ชนบทไทยมีครัวเรือนทั้งหมด 7,743,351 ครัวเรือน ประกอบด้วยประชาชนที่อาศัยอยู่จริง 29,969,212 คน จำแนกเป็นหญิง 15,298,402 คน ชาย 14,670,810 คน

ในภาพรวมของประเทศ เมื่อนำผลการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ปี 2550 เปรียบเทียบกับเป้าหมายการพัฒนา พบว่า เครื่องชี้วัด จปฐ. 6 หมวด 42 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายแล้ว 17 ตัวชี้วัด และ ยังไม่บรรลุเป้าหมาย 25 ตัวชี้วัด โดยเป็นตัวชี้วัดในหมวดสุขภาพดี 9 ตัวชี้วัด หมวดมีบ้านอาศัย 5 ตัวชี้วัด หมวดใฝ่การศึกษาและหมวดค่านิยมไทย หมวดละ 4 ตัวชี้วัด หมวดร่วมใจพัฒนา 2 ตัวชี้วัด และหมวดรายได้ก้าวหน้า 1 ตัวชี้วัด

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัด พบว่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดสมุทรสงคราม เป็นจังหวัดที่มีตัวชี้วัดซึ่งยังไม่บรรลุเป้าหมายน้อยที่สุดในประเทศ คือ 8 ตัวชี้วัด ส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายมากที่สุดในประเทศไทย คือ 35 ตัวชี้วัด นอกจากนี้ หากนำจำนวนตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับ (จัดช่วงชั้นโดยการอิงกลุ่ม) เพื่อวางแผนการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนสามารถจำแนกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

จังหวัดเร่งรัดพัฒนาคุณภาพชีวิตอันดับที่ 1 เป็นจังหวัดซึ่งมีตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย 26 ตัวชี้วัดขึ้นไป มีอยู่ 10 จังหวัดได้แก่ แม่ฮ่องสอน ตาก เชียงใหม่ ปทุมธานี พิจิตร จันทบุรี พิษณุโลก ฉะเชิงเทรา พังงา และ ยะลา

จังหวัดเร่งรัดพัฒนาคุณภาพชีวิตอันดับที่ 2 เป็นจังหวัดซึ่งมีตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ 17-25 ตัวชี้วัด มีจำนวน 55 จังหวัด นอกเหนือจากจังหวัดเร่งรัดพัฒนาคุณภาพชีวิตอันดับที่ 1 และ 3

จังหวัดเร่งรัดพัฒนาคุณภาพชีวิตอันดับที่ 3 เป็นจังหวัดซึ่งมีตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ 8 – 16 ตัวชี้วัด มีอยู่ 10 จังหวัดได้แก่ สมุทรสงคราม พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง ภูเก็ต นนทบุรี ร้อยเอ็ด สมุทรปราการ ยโสธร กระบี่ และ ชัยนาท

คุณภาพชีวิตคนชนบทไทยจำแนกรายตัวชี้วัด

คุณภาพชีวิตคนไทยปี 2550 ตามความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) 6 หมวด 42 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายแล้วจำนวน 17 ตัวชี้วัด ซึ่งการบรรลุเป้าหมายของแต่ละตัวชี้วัดจะมีผลการพัฒนาที่แตกต่างกัน บางตัวชี้วัดมีผลการพัฒนาดีขึ้น (8 ตัวชี้วัด) บางตัวชี้วัดมีผลการพัฒนาใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา (2 ตัวชี้วัด) และมีบางตัวชี้วัดเช่นกันที่ถึงแม้ว่าจะบรรลุเป้าหมายแต่ผลการพัฒนาเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาแล้วด้อยกว่า (2 ตัวชี้วัด) ส่วนตัวชี้วัดที่ได้กำหนดขึ้นมาใหม่มีผลการพัฒนาที่บรรลุเป้าหมายแล้วทั้ง 5 ตัวชี้วัด สำหรับตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ซึ่งมีจำนวน 25 ตัวชี้วัด มีลักษณะเช่นเดียวกันคือ มีทั้งดีขึ้น (12 ตัวชี้วัด) ใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา (7 ตัวชี้วัด) และบางตัวชี้วัดมีแนวโน้มที่จะไม่บรรลุเป้าหมายมากขึ้น (6 ตัวชี้วัด) ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายและมีผลการพัฒนาดีขึ้น มีจำนวน 8 ตัวชี้วัด ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ 11 คนอายุ 35 ปีขึ้นไปได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี
- ตัวชี้วัดที่ 15 ครัวเรือนมีน้ำสะอาดดื่มและบริโภคเพียงพอตลอดปี
- ตัวชี้วัดที่ 16 ครัวเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี
- ตัวชี้วัดที่ 17 ครัวเรือนมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด ถูกสุขลักษณะ
- ตัวชี้วัดที่ 25 เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
- ตัวชี้วัดที่ 33 คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่
- ตัวชี้วัดที่ 39 คนในครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล
- ตัวชี้วัดที่ 42 คนอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิ์เลือกตั้งไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในชุมชนของตน

ตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายและมีผลการพัฒนาใกล้เคียงกับปี 2549 มีจำนวน 2 ตัวชี้วัด ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ 5 เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างเดียว อย่างน้อย 4 เดือนแรกติดต่อกัน
- ตัวชี้วัดที่ 23 เด็กอายุ 3-5 ปีเต็ม ได้รับบริการเลี้ยงดูเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน

ตัวชี้วัดใหม่ที่บรรลุเป้าหมาย จำนวน 5 ตัวชี้วัด ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ 12 คนอายุ 6 ปีขึ้นไปออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน ๆ ละ 30 นาที
- ตัวชี้วัดที่ 13 ผู้มีสิทธิในระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีหลักประกันสุขภาพ
- ตัวชี้วัดที่ 22 เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีเต็มได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ใหญ่ในบ้าน
- ตัวชี้วัดที่ 34 คนในครัวเรือนได้ปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมและมารยาทไทย
- ตัวชี้วัดที่ 40 ครัวเรือนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น

ตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายแต่มีผลการพัฒนาที่ด้อยกว่าปี *2549* มีจำนวน *2* ตัวชี้วัด ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ 30 คนในครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าคนละ 23,000 บาทต่อปี
- ตัวชี้วัดที่ 31 ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน

ตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายแต่มีผลการพัฒนาดีกว่าปี *2549* มีจำนวน *12* ตัวชี้วัด ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ 1 หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลก่อนคลอดและฉีดวัคซีนครบตามเกณฑ์บริการ
- ตัวชี้วัดที่ 2 แม่ที่คลอดลูกได้รับการทำคลอดและดูแลหลังคลอด
- ตัวชี้วัดที่ 10 คนในครัวเรือนมีความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้องเหมาะสม
- ตัวชี้วัดที่ 14 ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและบ้านมีสภาพคงทนถาวร
- ตัวชี้วัดที่ 18 ครัวเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ
- ตัวชี้วัดที่ 19 ครัวเรือนมีการป้องกันอุบัติภัยอย่างถูกวิธี
- ตัวชี้วัดที่ 21 ครอบครัวมีความอบอุ่น
- ตัวชี้วัดที่ 27 คนอายุ 19-5-60 ปีเต็ม อ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้
- ตัวชี้วัดที่ 28 คนในครัวเรือนได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 ครั้ง
- ตัวชี้วัดที่ 35 คนอายุ 6 ปีขึ้นไปทุกคนปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
- ตัวชี้วัดที่ 37 คนพิการได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือน
- ตัวชี้วัดที่ 38 คนในครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล

ตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายและมีผลการพัฒนาใกล้เคียงกับปี *2549* มีจำนวน *7* ตัวชี้วัด ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ 4 เด็กแรกเกิดถึง 1 ปีเต็มได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบตามตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค
- ตัวชี้วัดที่ 6 เด็กแรกเกิดถึง 5 ปี เจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐาน
- ตัวชี้วัดที่ 7 เด็กอายุ 6-15 ปีเจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐาน
- ตัวชี้วัดที่ 8 เด็กอายุ 6-12 ปี ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบตามตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค
- ตัวชี้วัดที่ 20 ครัวเรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- ตัวชี้วัดที่ 24 เด็กอายุ 6-15 ปี ได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี
- ตัวชี้วัดที่ 36 คนสูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือน

ตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายและที่มีแนวโน้มที่จะไม่บรรลุเป้าหมายมากขึ้น มีจำนวน 6 ตัวชี้วัด ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ 3 เด็กแรกเกิดมีน้ำหนักไม่ต่ำกว่า 2,500 กรัม
- ตัวชี้วัดที่ 9 ทุกคนในครัวเรือนกินอาหารถูกสุขลักษณะปลอดภัยและได้มาตรฐาน
- ตัวชี้วัดที่ 26 เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี แต่ไม่ได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลาย
- ตัวชี้วัดที่ 29 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม มีการประกอบอาชีพและมีรายได้
- ตัวชี้วัดที่ 32 คนในครัวเรือนไม่ติดสุรา
- ตัวชี้วัดที่ 41 คนในครัวเรือนมีส่วนรวมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน/ชุมชน

เมื่อพิจารณาในระดับภาค พบว่า ภาคเหนือมีตัวชี้วัดที่มีจำนวนคน/ครัวเรือนซึ่งยังไม่บรรลุเป้าหมายมากกว่าคน/ครัวเรือนในภาคอื่น ๆ ถึง 23 ตัวชี้วัด โดยเป็นตัวชี้วัดในหมวดสุขภาพดี 10 ตัวชี้วัด (ยกเว้นตัวชี้วัดที่ 9, 12 และ 13) หมวดมีบ้านอาศัย 7 ตัวชี้วัด (ยกเว้นตัวชี้วัดที่ 21) หมวดใฝ่การศึกษา 3 ตัวชี้วัด (ตัวชี้วัดที่ 24, 27 และ 28) และหมวดค่านิยมไทย 3 ตัวชี้วัด (ตัวชี้วัดที่ 34-36)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีตัวชี้วัดที่มีจำนวนคน/ครัวเรือนซึ่งยังไม่บรรลุเป้าหมายมากกว่าคน/ครัวเรือนในภาคอื่น ๆ รองลงมาจากภาคเหนือคือ 13 ตัวชี้วัด โดยเป็นตัวชี้วัดในหมวดสุขภาพดี 2 ตัวชี้วัด (ตัวชี้วัดที่ 9 และ 12) หมวดมีบ้านอาศัย 1 ตัวชี้วัด (ตัวชี้วัดที่ 21) หมวดใฝ่การศึกษา 3 ตัวชี้วัด (ตัวชี้วัดที่ 23,25-26) หมวดรายได้ก้าวหน้าทั้ง 3 ตัวชี้วัด (ตัวชี้วัดที่ 29-31) หมวดค่านิยมไทย 3 ตัวชี้วัด (ตัวชี้วัดที่ 32, 33 และ 37) และหมวดร่วมใจพัฒนา 1 ตัวชี้วัด (ตัวชี้วัดที่ 42)

ส่วนตัวชี้วัดที่เหลือ 6 ตัวชี้วัด เป็นตัวชี้วัดที่คน/ครัวเรือนในภาคกลางยังไม่บรรลุเป้าหมายมากกว่าคน/ครัวเรือนในภาคอื่น ๆ โดยเป็นตัวชี้วัดในหมวดสุขภาพดี 1 ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดที่ 12 หมวดใฝ่การศึกษา 1 ตัวชี้วัด (ตัวชี้วัดที่ 22) และหมวดร่วมใจพัฒนา 4 ตัวชี้วัด (ตัวชี้วัดที่ 38-41)

สำหรับในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนคน/ครัวเรือนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดมากกว่าคน/ครัวเรือนในจังหวัดอื่น ๆ ถึง 21 ตัวชี้วัด โดยเป็นตัวชี้วัดในหมวดสุขภาพดี 10 ตัวชี้วัด (ยกเว้น ตัวชี้วัดที่ 3 การมีน้ำหนักไม่ต่ำกว่า 2,500 กรัมของเด็กแรกเกิด ตัวชี้วัดที่ 5 การกินนมแม่อย่างเดียวติดต่อกันอย่างน้อย 4 เดือนของเด็กแรกเกิด และ ตัวชี้วัดที่ 12 การออกกำลังกายของคนอายุ 6 ปีขึ้นไป) หมวดมีบ้านอาศัย 7 ตัวชี้วัด (ยกเว้น ตัวชี้วัดที่ 20 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน) หมวดใฝ่การศึกษา 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ 27 การอ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่าย และ ตัวชี้วัดที่ 28 การรับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ หมวดรายได้ก้าวหน้า 1 ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดที่ 31 การเก็บออมเงิน และ หมวดค่านิยมไทย 1 ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดที่ 36 การดูแลเอาใจใส่ผู้สูงอายุ

รองลงมาพบว่า จังหวัดนครราชสีมามีจำนวนคน/ครัวเรือนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดมากกว่าคน/ครัวเรือนในจังหวัดอื่น ๆ 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ 25 การเรียนต่อของเด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ ตัวชี้วัดที่ 29 การประกอบอาชีพและมีรายได้ ตัวชี้วัดที่ 32 คนติดสุรา และ ตัวชี้วัดที่ 41 การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน ลำดับถัดมาเป็นจังหวัดปทุมธานี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

ตัวชี้วัดที่ 22 การส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีเต็ม ตัวชี้วัดที่ 38 การเป็นสมาชิกกลุ่ม และตัวชี้วัดที่ 39 การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น จังหวัดปัตตานี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ 23 การได้รับบริการเลี้ยงดูเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน ตัวชี้วัดที่ 24 การได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และ ตัวชี้วัดที่ 34 การปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมและมารยาทไทย จังหวัดนนทบุรี 2 ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดที่ 12 การออกกำลังกายของคนอายุ 6 ปีขึ้นไป และตัวชี้วัดที่ 40 การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดบุรีรัมย์ 2 ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดที่ 26 การได้รับการฝึกอาชีพของเด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และไม่ได้เรียนต่อ และ ตัวชี้วัดที่ 42 การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ส่วนจังหวัดที่มีจำนวนคน/ครัวเรือนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดมากกว่าคน/ครัวเรือนในจังหวัดอื่น ๆ 1 ตัวชี้วัด มี 8 จังหวัด คือ จังหวัดพิษณุโลก ตัวชี้วัดที่ 3 การมีน้ำหนักไม่ต่ำกว่า 2,500 กรัม ของเด็กแรกเกิด จังหวัดพิจิตร ตัวชี้วัดที่ 5 การกินนมแม่อย่างเดียวติดต่อกันอย่างน้อย 4 เดือนแรก ของเด็กแรกเกิด จังหวัดหนองคาย ตัวชี้วัดที่ 20 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จังหวัดเลย ตัวชี้วัด ที่ 30 การมีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าคนละ 23,000 บาท : คน : ปี จังหวัดขอนแก่น ตัวชี้วัดที่ 33 คนสูบบุหรี่ จังหวัดสกลนคร ตัวชี้วัดที่ 34 การปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมและมารยาทไทย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตัวชี้วัดที่ 35 การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา และ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตัวชี้วัดที่ 37 การดูแลเอาใจใส่คนพิการ

ภาวะเศรษฐกิจของคนชนบทไทย

ในภาพรวมของภาวะเศรษฐกิจของคนชนบทไทย 29,969,212 คน ใน 7,743,351 ครัวเรือน สรุปได้ว่า

- รายได้รวม 1,047,871.93 ล้านบาท เฉลี่ย 135,325.39 บาท: ครัวเรือน : ปี หรือ 34,964.95 บาท:คน:ปี ส่วนใหญ่เป็นรายได้นอกภาคการเกษตร
- ค่าใช้จ่าย 540,205.37 ล้านบาท เฉลี่ย 69,764 บาท : ครัวเรือน : ปี หรือ 18,025.34 บาท : คน : ปี ส่วนใหญ่ใช้จ่ายเป็นค่าอาหาร
- หนี้สิน 145,468.49 ล้านบาท เฉลี่ย 18,786 บาท : ครัวเรือน
- เงินออม 56,933.24 ล้านบาท เฉลี่ย 7,353 บาท : ครัวเรือน
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
  - รายได้สูงสุด (จำนวนรวม)
  - ค่าใช้จ่ายสูงสุด (จำนวนรวม)
  - ค่าใช้จ่ายต่ำที่สุด (เฉลี่ย : ครัวเรือน : ปี)
  - หนี้สินสูงที่สุด (จำนวนรวม และ เฉลี่ย : ครัวเรือน)
  - เงินออมสูงสุด (จำนวนรวม)
- ภาคเหนือ
  - รายได้สูงสุด (เฉลี่ย : ครัวเรือน : ปี)
  - ค่าใช้จ่ายสูงสุด (เฉลี่ย : ครัวเรือน : ปี)
  - เงินออมต่ำสุด (จำนวนรวม และ เฉลี่ย: ครัวเรือน)

- ❖ ภาคใต้ - รายได้ต่ำสุด (จำนวนรวม และ เฉลี่ย : ครัวเรือน : ปี)
  - เงินออมสูงสุด (เฉลี่ย : ครัวเรือน)
  - หนี้สินต่ำสุด (เฉลี่ย : ครัวเรือน : ปี)
- ❖ จังหวัดนนทบุรีมีรายได้เฉลี่ยสูงสุด จังหวัดชุมพรมีรายได้เฉลี่ยต่ำสุด
- ❖ จังหวัดเชียงใหม่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยสูงสุด จังหวัดระยองมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่ำสุด
- ❖ จังหวัดกำแพงเพชรมีหนี้สินเฉลี่ยสูงสุด จังหวัดภูเก็ตมีหนี้สินเฉลี่ยต่ำสุด
- ❖ จังหวัดกาญจนบุรีมีเงินออมเฉลี่ยสูงสุด จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีเงินออมเฉลี่ยต่ำสุด

ข้อมูลอื่น ที่น่าสนใจได้แก่ จังหวัดระยองเป็นจังหวัดที่มีค่าใช้จ่ายต่ำที่สุดในหลาย ๆ เรื่อง ส่วน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส เป็นจังหวัดที่มีการลงทุนเพื่อการผลิต และมีหนี้สินต่ำเป็น 1 ใน 10 ลำดับท้ายของประเทศ แต่ได้ใช้จ่ายเงินซื้อเสื้อผ้า/เครื่องแต่งกาย และขนมกินเล่น ขนมกรุบกรอบสูงอยู่ในลำดับที่ 1 ใน 10 ของประเทศ และจังหวัดนราธิวาสยังเป็นจังหวัดที่ใช้จ่ายเงินสำหรับค่าเหล้า บุหรี่ ยาดองสูงเป็นลำดับที่ 3 ของประเทศ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูลด้วยเทคนิคการทำเหมืองข้อมูล

ในปี 2550 กรมการพัฒนาชุมชน ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (พชช.) ได้ริเริ่มนำการวิจัยสมัยใหม่โดยใช้เทคนิคโครงข่ายประสาทเทียม (Artificial Neural Network) ในการทำเหมืองข้อมูล (Data Mining) มาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดของข้อมูล จปฐ. เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาและพยากรณ์แนวโน้มในการวางแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างตรงจุดและเป็นระบบมากขึ้น เพราะการทำเหมืองข้อมูลเป็นกระบวนการค้นหาความรู้และความสัมพันธ์ในฐานข้อมูล (Knowledge Discovery in Databases – KDD) ที่มีจำนวนมาก เช่น ข้อมูล จปฐ. ซึ่งมีมากกว่า 7 ล้านครัวเรือนได้ โดยอาศัยหลักสถิติ การเรียนรู้การจำของเครื่องคอมพิวเตอร์ และหลักคณิตศาสตร์ สำหรับ ปี 2550 ได้เลือกวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย และมีจำนวนคน/ครัวเรือนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายมากที่สุดในแต่ละหมวด และตัวชี้วัดที่เป็นประเด็นความสนใจของสังคม 3 ประเด็น รวม 9 ตัวชี้วัด ได้แก่

ตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายและมีจำนวนคน/ครัวเรือนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายมากที่สุดในแต่ละหมวด

1. ตัวชี้วัดที่ 9 ทุกคนในครัวเรือนกินอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัยและได้มาตรฐาน
2. ตัวชี้วัดที่ 18 ครัวเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ
3. ตัวชี้วัดที่ 27 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม อ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้
4. ตัวชี้วัดที่ 29 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม มีการประกอบอาชีพและมีรายได้
5 ตัวชี้วัดที่ 32 คนในครัวเรือนไม่ติดสุรา
6. ตัวชี้วัดที่ 41 คนในครัวเรือนมีส่วนรวมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน/ชุมชน

ตัวชี้วัดที่เป็นประเด็นความสนใจของสังคม

7. ตัวชี้วัดที่ 31 ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน
8. ตัวชี้วัดที่ 33 คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่
9. ตัวชี้วัดที่ 38 คนในครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล

โดยได้นำตัวชี้วัดข้างต้นมาหาความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดอื่น ๆ อีก 10 ตัวชี้วัด ที่เห็นว่าน่าจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน แล้วเลือกเฉพาะตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์กัน 5 ลำดับแรก มาอภิปรายผล ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ตัวชี้วัดที่ 9 ทุกคนในครัวเรือนกินอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัยและได้มาตรฐาน

ตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์กับการกินอาหารที่ถูกสุขลักษณะ 5 ลำดับแรก ได้แก่ การมีความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้องเหมาะสม การเข้ารับการตรวจสุขภาพประจำปี การจัดบ้านเรือนให้สะอาดถูกสุขลักษณะ การออกกำลังกายเป็นประจำ และการมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงถาวร ซึ่งจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการกินอาหารที่ถูกสุขลักษณะของคนมีความสัมพันธ์กับความรู้ พฤติกรรมการดำเนินชีวิตและศักยภาพที่จะดำเนินชีวิตตามที่ต้องการของคนผู้นั้น ดังนั้น ถ้าต้องการรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการกินอาหารที่ถูกสุขลักษณะควรจะจัดทำแผนงาน โครงการหรือรณรงค์เพื่อที่จะพัฒนาพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม ซึ่งจะทำให้พฤติกรรมการกินอาหารที่ถูกสุขลักษณะดีขึ้น นอกจากนี้ การส่งเสริมให้ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิตทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจจะทำให้ประชาชนหันมาใส่ใจด้านสุขภาพของตนและครอบครัวในโอกาสต่อไป

2. ตัวชี้วัดที่ 18 ครัวเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ

ตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์กับการไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ 5 ลำดับแรก ได้แก่ การรู้จักป้องกันอุบัติภัยอย่างถูกวิธี การอ่านออกเขียนได้ การมีน้ำดื่มเพียงพอ การมีน้ำใช้เพียงพอ และการมีหลักประกันสุขภาพ ซึ่งจะเห็นได้ว่า เรื่องดังกล่าวเป็นบริการขั้นพื้นฐานจากรัฐและเป็นเรื่องที่ประชาชนไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเองทั้งหมด ดังนั้น ถ้าต้องการส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมดี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชนควรเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจให้ชุมชนรู้จักสิทธิชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้รู้จักรวมตัวกันส่งข่าวสารความเดือดร้อนต่าง ๆ ที่ได้รับไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เร่งประสานแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวม ทั้งด้านสุขภาพอนามัยที่รัฐควรเผยแพร่ความรู้ให้คนตระหนักและรู้จักป้องกันอุบัติภัยต่าง ๆ อย่างถูกวิธีและเร่งรัดดำเนินการให้คนไทย ได้รับหลักประกันสุขภาพครบทุกคน ด้านการศึกษาที่รัฐควรเสริมสร้างให้คนไทยทุกคนโดยเฉพาะคนในวัยทำงานซึ่งเป็นกำลังสำคัญของครอบครัวให้สามารถอ่านออกเขียนได้ และจัดสาธารณูปโภคให้ประชาชนมีน้ำกินน้ำใช้อย่างเพียงพอ

3. ตัวชี้วัดที่ 27 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม อ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้

ตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์กับการอ่านออกเขียนได้ของประชาชน 5 ลำดับแรก ได้แก่ การไม่สูบบุหรี่ของคนในครัวเรือน การได้รับโอกาสในการเข้าร่วมการฝึกอบรมอาชีพของเด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ แล้วไม่ได้เรียนต่อ การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง การประกอบอาชีพและมีรายได้ และการมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงถาวร จากความสัมพันธ์ที่ปรากฏ ถ้าหากคนที่ไม่รู้หนังสือเหล่านี้เป็นคนที่ไม่สนใจดูแลรักษาสุขภาพ ชอบสูบบุหรี่ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเป็นอันตราย ไม่มีโอกาสเข้าร่วมฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้ในการประกอบอาชีพ ไม่มีอาชีพ ไม่มีรายได้ ไม่มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง รวมทั้ง ไม่สนใจไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง คนที่มีลักษณะเช่นนี้ถือได้ว่า เป็นคนจนที่ไม่เห็นคุณค่าในชีวิตของตน ไม่สนใจกับสิ่งรอบ ๆ ตัว มีชีวิตอยู่ไปวัน ๆ

ดังนั้น ถ้าต้องการให้คนเหล่านี้อ่านออกเขียนได้เพื่อจะได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นอกจากการที่รัฐควรจัดบริการขั้นพื้นฐานให้คนเหล่านี้สามารถอ่านออกเขียนได้ เร่งรณรงค์ให้เห็นพิษภัยของการสูบบุหรี่ ความสำคัญและประโยชน์ของการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งให้มากขึ้นแล้ว ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา โดยช่วยสร้างแรงจูงใจให้เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญในคุณค่าของชีวิต รู้จักวางแผนอนาคต โดยอาจชักชวนคนเหล่านี้ให้เข้ามารวมกลุ่มกับคนอื่น ๆ เป็นการสร้างให้เกิดความสัมพันธ์กับคนรอบ ๆ ข้าง ช่วยเสริมสร้างความรู้ในการประกอบอาชีพ เพื่อให้มีอาชีพ เกิดรายได้ จะได้สนใจและพยายามอ่านให้ออกเขียนให้ได้ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในการประกอบอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน จะได้มีความมั่นคงต่าง ๆ ในชีวิตตามมา

4. ตัวชี้วัดที่ 29 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม มีการประกอบอาชีพและมีรายได้

ตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์กับการประกอบอาชีพและการมีรายได้ของประชาชน 5 ลำดับแรก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในทำกิจกรรมสาธารณะ การได้เข้าร่วมฝึกอาชีพ การเก็บออมเงิน การรู้หนังสือ และการไม่ติดสุรา ดังนั้น การส่งเสริมให้คนมีอาชีพและมีรายได้ควรต้องเสริมสร้างทุนในการดำรงชีวิตให้คนเหล่านี้ ทั้งทุนทางความสัมพันธ์ระหว่างคน ทุนทางปัญญา และ ทุนทางการเงิน ซึ่งนอกจากการที่รัฐควรจัดบริการขั้นพื้นฐานให้คนเหล่านี้สามารถอ่านออกเขียนได้ เร่งรณรงค์ให้ตระหนักและเห็นพิษภัยของการดื่มสุรา เพื่อให้ลด ละ เลิก การดื่มสุราให้มากขึ้นแล้ว ชุมชนอาจมีส่วนช่วยแก้ไขโดยชักชวนให้คนเหล่านี้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสาธารณะมากขึ้น จะได้รู้จักคนและวิธีการทำงานร่วมกับคนอื่น สร้างโอกาสให้มีความรู้เรื่องอาชีพ โดยการจัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้ในการประกอบอาชีพ สร้างค่านิยมและรณรงค์ให้เห็นความสำคัญของการเก็บออมเงินเป็นการสร้างเสริมความสามารถในการลงทุน ทั้งหมดนี้จะมีส่วนช่วยให้คนมีอาชีพและรายได้มากขึ้น

5. ตัวชี้วัดที่ 32 คนในครัวเรือนไม่ติดสุรา

ตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการติดสุราของคน 5 ลำดับแรก ได้แก่ การสูบบุหรี่ การเก็บออมเงิน การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา การเป็นสมาชิกกลุ่มและการมีความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้องเหมาะสม ดังนั้น หากต้องการรณรงค์ให้คนไม่ติดสุรา ควรกระตุ้นให้คนเกิดความตระหนักและรู้จักดูแลเอาใจใส่สุขภาพ โดยส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ประชาชนเห็นโทษภัยของการสูบบุหรี่

ควบคู่กันไปกับการมีความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งรณรงค์ให้คนรู้จักรวมกลุ่มกันเพื่อเก็บออมเงิน และส่งเสริมให้คนรู้จักปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ทางศาสนาเป็นนิจสิน

6. ตัวชี้วัดที่ 41 คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน/ชุมชน

ตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสาธารณะ 5 ลำดับแรก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การร่วมแสดงความคิดเห็น การมีอาชีพและรายได้ การรู้หนังสือ และการได้รับการฝึกอบรมอาชีพ ดังนั้น ถ้าต้องการให้คนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสาธารณะมากขึ้น รัฐควรต้องเร่งรัดเพื่อจัดบริการขั้นพื้นฐานให้คนสามารถอ่านออกเขียนได้ ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันจัดกิจกรรมสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างคนให้มากขึ้น ซึ่งอาจเป็นการจัดเวทีประชาคมเพื่อระดมความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน กิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การฝึกอาชีพ หรืออื่น ๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดความตระหนัก เห็นคุณค่า ความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของสาธารณะมากขึ้น

7. ตัวชี้วัดที่ 31 ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน

ตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์กับการเก็บออมเงิน 5 ลำดับแรก ได้แก่ การอ่านออกเขียนได้ การได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าของเด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ (9 ปี) การไม่ติดสุราของคนในครัวเรือน การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มและการมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง ดังนั้น ถ้าต้องการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันด้านการเก็บออมเงินให้ประชาชน รัฐควรต้องเร่งรัดเพื่อจัดบริการขั้นพื้นฐานให้คนสามารถอ่านออกเขียนได้พร้อมกับส่งเสริมให้คนเรียนหนังสือให้สูงกว่าการศึกษาภาคบังคับซึ่งเรื่องนี้ส่งผลต่อศักยภาพในการดำรงชีวิตในด้านการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้และความมั่นคงต่าง ๆ ในชีวิตของประชาชน นอกจากนี้ รัฐควรเร่งรณรงค์ให้คนเห็นโทษภัยของการดื่มสุราซึ่งนอกจากจะเสียสุขภาพสูญเสียความเชื่อมั่นความไว้วางใจที่คนอื่นมีต่อตนแล้วยังสูญเสียทางเศรษฐกิจในแต่ละปีเป็นจำนวนไม่น้อย และชุมชนควรเข้ามา มีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักการรวมกลุ่มกันเก็บออมเงินเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อแบ่งปันซึ่งกันและกันตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

8. ตัวชี้วัดที่ 33 คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่

ตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ 5 ลำดับแรก ได้แก่ พฤติกรรมการดื่มสุรา การกินอาหารที่ถูกสุขลักษณะ และ การดูแลตรวจรักษาสุขภาพ ความรู้ความสามารถในการอ่านการเขียนและการได้รับหลักประกันสุขภาพจากรัฐ ซึ่งจากข้อมูล จปฐ. ปี 2550 พบว่า มีคนมากกว่า 2 ล้านคนที่ยังคงมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ทั้ง ๆ ที่มีการรณรงค์ผ่านสื่อต่าง ๆ มากมายถึงพิษภัยของการสูบบุหรี่ อีกทั้งราคาของบุหรี่ก็สูง ซึ่งอาจเป็นเพราะขาดความตระหนักหรือไม่เชื่อในพิษภัยของการสูบบุหรี่ ถ้าหากคนที่สูบบุหรี่เป็นคนที่ติดสุรา ไม่รู้หนังสือ ไม่กินอาหารที่

ถูกสุขลักษณะ ไม่เข้ารับการตรวจสุขภาพ และไม่มีหลักประกันสุขภาพ แสดงว่า เป็นคนที่ยังไม่ตระหนักและเห็นความสำคัญของการดูแลรักษาสุขภาพของตนเอง ดังนั้น ถ้าต้องการแก้ไขปัญหาดังกล่าวรัฐควรเร่งรณรงค์เสริมสร้างความรู้ให้ประชาชนเกิดความตระหนักในพิษภัยของการสูบบุหรี่และการดื่มสุรา ควบคู่กันไปพร้อม ๆ กับการจัดบริการขั้นพื้นฐานให้คนไทยสามารถอ่านออกเขียนได้ มีบัตรทองครบทุกคน และเสริมสร้างความรู้ ให้รู้จักการกินอาหารที่ถูกสุขลักษณะและเข้ารับการตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปี

9. ตัวชี้วัดที่ 38 คนในครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล

ตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม 5 ลำดับแรก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การร่วมทำกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ ของหมู่บ้านและกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้และศักยภาพในการเก็บออมเงิน ดังนั้น ถ้าต้องการรณรงค์ให้คนรู้จักและเห็นความสำคัญของการร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มมากยิ่งขึ้น รัฐควรต้องเร่งรัดเพื่อจัดบริการขั้นพื้นฐานให้คนสามารถอ่านออกเขียนได้ ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันจัดกิจกรรมสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างคนให้มากขึ้น ซึ่งอาจเป็นการจัดเวทีประชาคมเพื่อระดมความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน กิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดตั้งกลุ่มเพื่อร่วมเก็บออมเงินช่วยเหลือแบ่งปันกัน เป็นการกระตุ้นให้เกิดความตระหนักเห็นคุณค่าและความสำคัญของการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มมากยิ่งขึ้น

จากการหาความสัมพันธ์ของตัวชี้วัดทั้ง 9 ตัวชี้วัดข้างต้น จะเห็นได้ว่า ตัวชี้วัดที่แสดงถึงคุณภาพชีวิตของคนชนบทไทยต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยความสามารถในการอ่านออกเขียนได้เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อคุณภาพชีวิตของคนชนบทไทยมากที่สุดโดยมีความสัมพันธ์กับหลายตัวชี้วัด ได้แก่ การถูกรบกวนจากมลพิษ การประกอบอาชีพและการมีรายได้ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสาธารณะ การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการใช้สิทธิ์เลือกตั้งในระดับต่าง ๆ การได้รับโอกาสในการเข้ารับการฝึกอาชีพ ความสามารถในการเก็บออมเงิน พฤติกรรมการสูบบุหรี่ การมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงถาวร รองลงมาเป็นเรื่องของพฤติกรรมการดื่มสุราที่มีความสัมพันธ์กับการประกอบอาชีพและการ มีรายได้ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ การเก็บออมเงิน การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม ความรู้ ในการใช้ยาที่ถูกต้อง

ส่วนตัวชี้วัดที่อยู่ในหมวดเดียวกันมักจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งหมวดสุขภาพดีและหมวดร่วมใจพัฒนาโดยจะเห็นว่า การกินอาหารที่ถูกสุขลักษณะมีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดในหมวดสุขภาพดีถึง 3 ตัวชี้วัดจากตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ ความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้องเหมาะสม พฤติกรรมการเข้ารับการตรวจสุขภาพประจำปีและการออกกำลังกาย ส่วนตัวชี้วัดในหมวดร่วมใจพัฒนาที่นำมาหาความสัมพันธ์ 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้านต่างก็มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเหมือน ๆ กัน นอกจากนี้ ศักยภาพในการดำรงชีวิตตามที่ต้องการคือ สภาวะทางเศรษฐกิจ

ได้แก่ การได้รับโอกาสในการเข้ารับการฝึกอบรม การประกอบอาชีพการมีรายได้ และการมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงถาวร เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนไทยในหลายประเด็นเช่นกัน

ดังนั้น เรื่องที่รัฐควรดำเนินการคือ การเร่งรัดจัดบริการขั้นพื้นฐานให้คนชนบทไทย โดยเฉพาะคนที่อยู่ในวัยทำงานมีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้และคิดเลขอย่างง่ายได้ รณรงค์ให้คนเกิดความตระหนักและเห็นโทษภัยของการสูบบุหรี่ควบคู่ไปกับการลด ละ เลิก การดื่มสุรา จัดทำแผนงาน โครงการหรือรณรงค์เพื่อที่จะพัฒนาพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม การส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพสร้างรายได้ รู้จักเก็บเพื่อสร้างความมั่นคงในชีวิต นอกจากนี้ ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันจัดกิจกรรมสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนให้มากขึ้น ซึ่งอาจเป็นการ จัดเวทีประชาคมเพื่อระดมความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน กิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การฝึกอาชีพ การรวมกลุ่มเพื่อร่วมกันเก็บออมเงินช่วยเหลือแบ่งปันซึ่งกันและกัน หรือ อื่น ๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดความตระหนักเห็นคุณค่าและความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเอง

นอกจากนี้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดเก็บและใช้ประโยชน์จากข้อมูล จปฐ. ในระดับพื้นที่ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชนและประชาชน ได้ร่วมเขียนบทความประกอบรายงานฉบับนี้ด้วย โดยได้นำเสนอมุมมองที่หลากหลายซึ่งแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นตั้งใจ การมีส่วนร่วมและความคิดเห็นตลอดจนปัญหาอุปสรรค์ที่ต้องเผชิญในการจัดเก็บและใช้ประโยชน์จากข้อมูล จปฐ. โดยได้สะท้อนให้เห็นว่าการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. เป็นสิ่งที่ต้องทำทุกปี ผู้จัดเก็บข้อมูลเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนผู้ให้ข้อมูลว่า จปฐ. สำคัญอย่างไร ช่วยอะไรเขาได้บ้าง เป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเองให้กับประชาชน ผู้ให้ข้อมูลควรให้ข้อมูลที่เป็นความจริง เพื่อความถูกต้องของข้อมูล ซึ่งจะส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาที่ตรงประเด็นและมีประสิทธิภาพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องนำข้อมูลที่มีไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างแท้จริง

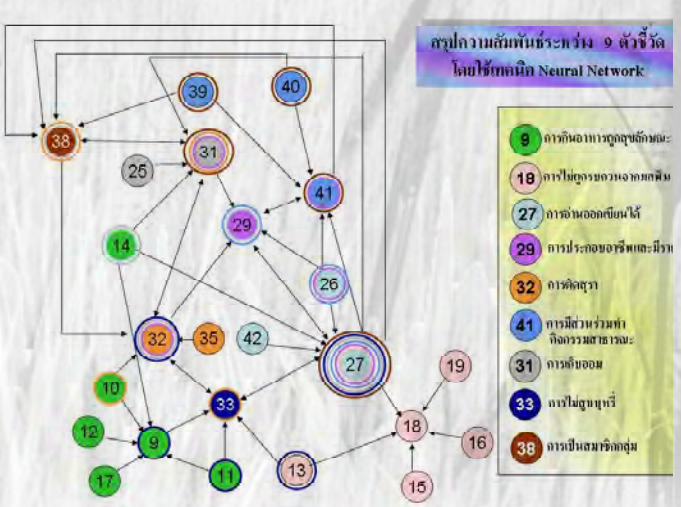

สุขภาพดี
ร่วมใจพัฒนา
มีบ้านอาศัย
คุณภาพชีวิต
คนไทย
ปลูกฝัง
ค่านิยมไทย
ใฝ่การศึกษา
รายได้ก้าวหน้า

ส่วนที่ 1
การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไทย

การพัฒนาคุณภาพชีวิต : มุมมองที่หลากหลาย

การมีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนปรารถนา แต่การนิยามคำว่า "คุณภาพชีวิต" ให้มีความหมายเป็นที่ยอมรับอย่างเป็นหนึ่งเดียวกันเป็นเรื่องยาก เพราะแต่ละคนจะมีมุมมองในเรื่องการมีชีวิตที่ดีแตกต่างกัน บางคนมองคุณภาพชีวิตในมิติเดียว บางคนมองในหลายมิติ ซึ่งมิติที่มองเหล่านั้นมีบางอย่างที่อาจเหมือนหรือแตกต่างกันขึ้นอยู่กับการรับรู้และประสบการณ์ตลอดจนทฤษฎีต่าง ๆ ที่แต่ละบุคคลยึดถือ ในอดีต การพัฒนาคุณภาพชีวิตมักถูกมองว่า เป็นการพัฒนาที่มุ่งเน้นในเรื่องเศรษฐกิจให้มีรายได้เพียงพอ เพื่อนำมาใช้จ่ายให้เกิดความสะดวกสบายทางด้านวัตถุและการกินดีอยู่ดีเป็นสำคัญ หรือบางคนมองว่า คุณภาพชีวิตเป็นเรื่องของการมีสุขภาพอนามัยที่ดี แต่ต่อมาได้มีการรับรู้ร่วมกันในระดับหนึ่งว่า ความเป็นอยู่ที่ดีในสังคมหนึ่ง ๆ ไม่ควรถูกมองในแง่เศรษฐกิจหรือสุขภาพเพียงด้านเดียวเท่านั้น แต่มีแง่มุมอื่นที่ควรได้รับการพิจารณาร่วมด้วย เช่น คุณภาพของที่อยู่อาศัย ความพึงพอใจในชีวิต/หน้าที่การงาน สิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางสังคมตลอดจนความสัมพันธ์ทางสังคมของสมาชิกในสังคมนั้น ซึ่งในแต่ละด้านควรมอง ทั้งในมิติเชิงปริมาณและมิติเชิงคุณภาพ เช่น ด้านสุขภาพอนามัย ในเชิงปริมาณ ได้แก่ การมีชีวิตยืนยาว อัตราการตาย ส่วนในเชิงคุณภาพควรรวมไปถึงการมีสุขภาพจิตดีและอารมณ์ดีเพียงไร โอกาสและจำนวนครั้งของการตรวจสุขภาพเป็นเช่นไร เป็นต้น อย่างไรก็ตามไม่ว่าแต่ละบุคคลจะมีความคิดเห็นต่อเรื่องคุณภาพชีวิตในมุมมองที่ต่างกันเพียงใด ก็ล้วนต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นทั้งสิ้น ซึ่งตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา แนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้กลายเป็นแนวคิดระดับสากลที่ประชาคมโลกรับรู้และเห็นพ้องต้องกันว่าคุณภาพชีวิตเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการ โดยเป็นหน้าที่ของผู้บริหารและสมาชิกในแต่ละสังคมที่ต้องพยายามสร้างเงื่อนไขเพื่อให้สมาชิกในสังคมมีคุณภาพชีวิตที่ดี

คำถามต่อมาคือ **"จะมีวิธีการวัดคุณภาพชีวิตอย่างไร?"** เรื่องนี้ในอดีตจุดเริ่มต้นของเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตได้ใช้เครื่องชี้วัดทางเศรษฐกิจ คือ GNP per capita ต่อมาหลายฝ่ายได้พยายามสร้างเครื่องชี้วัดที่สามารถแสดงถึงมิติของการมีชีวิตที่ดีในหลายประเด็น โดยในช่วงกลางทศวรรษ 2513 องค์กรความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ได้พยายามพัฒนาเครื่องชี้วัด *"ความเป็นอยู่ที่ดี"* ขึ้นมา ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตของประเทศต่าง ๆ ประเด็นที่ตั้งไว้ในเครื่องชี้วัด คือ ประชากร การศึกษา การจ้างงาน รายได้ สุขภาพ ที่อยู่อาศัย ความปลอดภัย

ทางด้านสาธารณะ และกิจกรรมนันทนาการ ต่อมาได้เพิ่มความสนใจในประเด็นทางการเมือง การมีส่วนร่วมในการลงคะแนนเลือกตั้ง บรรยากาศทางธุรกิจ นิเวศวิทยา แนวโน้มด้านแรงงาน ความพึงพอใจในงานที่ทำ เยาวชน ศาสนา และประชากร แต่ก้าวที่สำคัญของการพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิต คือ ข้อเสนอของ Director General of International Labor Office ในที่ประชุม World Employment Conference เมื่อปี 2529 โดยได้นำเสนอการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวคิดความจำเป็นพื้นฐาน : จปฐ. (Basic Minimum Needs : BMN) ซึ่งมีพื้นฐานความคิดที่ต้องการให้เกิดความเสมอภาคในการกระจายทรัพยากรและบริการพื้นฐานไปยังประชาชนที่ยากจนในท้องถิ่นที่ห่างไกล เพื่อให้บรรลุถึงความจำเป็นพื้นฐานที่กำหนดไว้ในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ซึ่งได้ให้แนวทางในการกำหนดความจำเป็นพื้นฐานไว้ 2 ประการ คือ

ประการแรก ความจำเป็นพื้นฐาน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับครอบครัว เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่พักอาศัย และข้าวของเครื่องใช้ต่างภายในบ้าน

ประการที่สอง ความจำเป็นพื้นฐาน หมายถึง การบริการที่จำเป็นต่าง ๆ ที่ชุมชนเป็นผู้จัดหาให้แก่ประชาชนในชุมชน เช่น น้ำสะอาด การสุขาภิบาล การขนส่งมวลชน การสาธารณสุข และการศึกษา

จะเห็นได้ว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวคิดความจำเป็นพื้นฐาน เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่มอง **"คน"** อย่างเป็นองค์รวมพร้อมทุกด้านทั้งสุขภาพร่างกาย จิตใจ ชีวิตความเป็นอยู่ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งทำให้แนวคิดนี้เป็นที่ยอมรับและแพร่หลายไปทั่วโลก

จปฐ. ในประเทศไทยเป็นมาอย่างไร ?

ในประเทศไทย จปฐ. เริ่มถูกกล่าวถึงตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519) ซึ่งเป็นช่วงที่การเมืองไทยผันผวนอย่างมาก แนวคิดนี้เกิดจากการที่พิจารณาว่า ประเทศไทย มีความเจริญทางเศรษฐกิจ รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น แต่การกระจายรายได้กลับไม่เป็นธรรม คนส่วนใหญ่ของประเทศยังยากจน ควรจะดำเนินการพัฒนาในแง่ของการสร้างคุณภาพชีวิตให้แก่คนในสังคม โดยเฉพาะกลุ่มที่ด้อยโอกาส เช่น เกษตรกร ผู้ใช้แรงงาน ลูกจ้าง ประเทศไทยจึงได้นำการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวคิด จปฐ. มาใช้ในการพัฒนาชนบทแต่ยังไม่ได้ถูกกำหนดให้เป็นนโยบายของรัฐบาล จนถึงช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 – 2529) จึงได้นำแนวคิด จปฐ. มาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อตอบสนองการพัฒนาชนบทแนวใหม่ซึ่งเน้นการกระจายงบประมาณไปในเขตพื้นที่ยากจนเป้าหมาย โดยมุ่งหวังให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของตนเองเพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองและครอบครัวให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างน้อยผ่านเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน

ในปี พ.ศ. 2523 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ก่อตั้งโครงการพัฒนาสังคมขึ้น เพื่อวิเคราะห์หาตัวแบบของการพัฒนาสังคมระยะยาวที่สามารถทำให้ประชาชนได้บรรลุถึงระดับคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ ผู้ปฏิบัติงานในโครงการนี้ประกอบด้วย ผู้แทนจากสำนักนายกรัฐมนตรี ทบวงมหาวิทยาลัย และ 4 กระทรวงหลัก (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และ กระทรวงศึกษาธิการ) ร่วมกันระดมสมองจากเจ้าหน้าที่ระดับบริหารและผู้ปฏิบัติในระดับจังหวัดกำหนดเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐานเพื่อเป็นเครื่องมือของประชาชนในหมู่บ้านใช้ในการกำหนดปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชนและแนวทางในการเลือกโครงการของรัฐบาลให้บรรลุถึงคุณภาพชีวิตในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ รวมทั้งใช้เป็นตัวบ่งชี้ว่า ในช่วงเวลานั้นหมู่บ้านนั้น ๆ มีคุณภาพชีวิตในเรื่องใดบ้างที่บรรลุแล้ว มีเรื่องใดบ้างที่ยังคงไม่บรรลุเป้าหมาย ในระยะแรกได้กำหนดปัจจัยที่เป็นกรอบวัดคุณภาพชีวิตคนไทยไว้ 9 ปัจจัย 59 ตัวชี้วัด คือ

1. ประชาชนในครอบครัวได้กินอาหารที่ถูกสุขลักษณะและเพียงพอกับความต้องการของร่างกาย (อาหาร)
2. ประชาชนในครอบครัวมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (ที่อยู่อาศัย)
3. ประชาชนในวัยทำงานมีงานทำ มีเสรีภาพในการประกอบการและอยู่ในสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสม (การมีงานทำ)
4. ประชาชนมีสิทธิได้รับบริการสังคมขั้นพื้นฐานที่จำเป็นแก่การดำรงชีพและประกอบอาชีพ (มีสวัสดิการสังคม)
5. ประชาชนมีความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
6. ครอบครัวมีการผลิตเพิ่มขึ้นเพียงพอแก่การดำรงชีพ
7. ครอบครัวสามารถควบคุมช่วงเวลาและจำนวนการมีบุตรได้ตามความต้องการ
8. ประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่และกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง
9. ประชาชนมีการพัฒนาจิตใจให้ดีขึ้น

ในลำดับแรก โครงการพัฒนาสังคมได้ทดลองดำเนินการใช้เครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐานดังกล่าว พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ 84 หมู่บ้านของทุกตำบลในจังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดอื่น ๆ อีก 12 จังหวัด เช่น กรุงเทพมหานคร สุรินทร์ อุบลราชธานี เป็นต้น ผลการทดลองในปี พ.ศ. 2526 - 2527 ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวเป็นไปอย่างต่อเนื่องคณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2528 กำหนดให้ พ.ศ.2528 – 2530 เป็นปีรณรงค์คุณภาพชีวิตของประชาชนในชาติ (ปรช.) โดยมีศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (ศปช.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นหน่วยประสานการดำเนินงาน เพื่อเร่งรัดพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชาติให้บรรลุถึงขั้นความจำเป็นพื้นฐาน โดยให้ประชาชนสามารถรู้ได้ด้วยตนเองว่า มีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตนในเรื่องใดบ้าง ซึ่งจะเป็น

การส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ปัญหา ตลอดจนหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของตนเองและชุมชน เพื่อนำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด ระยะนี้ จปฐ. มี 8 หมวด 32 ตัวชี้วัด ได้แก่ อาหารดี มีบ้านอาศัย ศึกษาอนามัยถ้วนทั่ว ครอบครัวปลอดภัย ได้ผลผลิตดี ไม่มีลูกมาก อยากร่วมพัฒนา และพาสู่คุณธรรม

โครงการปีรณรงค์คุณภาพชีวิตของประชาชนในชาติ (ปรช.) สิ้นสุดโครงการเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2530 อย่างประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ หลังจากนั้น สิงหาคม 2531 คณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (กชช.) ได้มีมติให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมอบโครงการปีรณรงค์คุณภาพชีวิตของประชาชนในชาติให้กระทรวงมหาดไทยรับไปดำเนินงานต่อภายใต้ชื่องานว่า “งานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท (พชช.) ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยประสานการดำเนินงานดังกล่าว ต่อมาคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (กชช.) ได้มีมติ เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2532 ให้กรมการพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยประสานการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ในเขตชนบทเป็นประจำทุกปีตั้งแต่ปี 2533 จนถึงปัจจุบัน ส่วนการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. เขตเมือง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลนคร เทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลทุกแห่ง คณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท (พชช.) ได้มีมติเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2544 มอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานรับผิดชอบประสานการจัดเก็บเช่นเดียวกับในเขตชนบท เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติที่จะประสานเชื่อมโยงการพัฒนาเมืองและการพัฒนาชนบท

จปฐ. มีหลักการสำคัญอย่างไร

หลักการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไทยตามแนวคิดความจำเป็นพื้นฐานมี 3 ประการ คือ

1. การนำเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) มาใช้เป็นเครื่องมือส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของประชาชน เพื่อให้ประชาชนทราบถึงสภาพความเป็นอยู่ของตนเองและชุมชนว่าบรรลุตามเป้าหมายของความจำเป็นพื้นฐานแล้วหรือไม่

2. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโดยผ่านกระบวนการ จปฐ. ซึ่งเริ่มตั้งแต่การจัดเก็บข้อมูลและการนำข้อมูลที่จัดเก็บได้พร้อมทั้งข้อมูลการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมามาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดปัญหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชนตลอดจนค้นหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

3. การนำข้อมูล จปฐ. มาเป็นแนวทางในการคัดเลือกโครงการต่าง ๆ ของรัฐให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่แท้จริงของชุมชน สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการประสานระหว่างสาขาในด้านการปฏิบัติมากขึ้น

การจัดทำเครื่องชี้วัด จปฐ.

ข้อมูล จปฐ. เป็นข้อมูลในระดับครัวเรือนที่จัดเก็บจากทุกครัวเรือนที่มีผู้อาศัยอยู่จริงในหมู่บ้าน ชุมชน ทั้งที่มีเลขที่บ้านและไม่มีเลขที่บ้านเป็นประจำทุกปี เพื่อแสดงถึงสภาพความจำเป็นพื้นฐานของคนในครัวเรือนต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณภาพการดำรงชีวิตที่ได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำไว้ว่าคนควรจะมีคุณภาพชีวิตในแต่ละเรื่องอย่างไร ในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ซึ่งโดยปกติคณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (พชช.) จะแต่งตั้งคณะทำงานซึ่งประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อช่วยกันปรับปรุงตัวชี้วัดและเกณฑ์ชี้วัดทุก 5 ปี ให้เหมาะสมกับเป้าหมายในการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในช่วงเวลานั้น ๆ เครื่องชี้วัดชุดที่ใช้จัดเก็บข้อมูล จปฐ. ปี 2550 ก็เช่นเดียวกัน กล่าวคือได้รับการปรับปรุงและพัฒนาแบบสอบถาม ตัวชี้วัดและเป้าหมายการพัฒนาให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) และจะถูกนำมาใช้บ่งชี้คุณภาพชีวิตของคนชนบทไทยเป็นระยะเวลา 5 ปี ตามแผนฯ 10 ประกอบด้วย 6 หมวด 42 ตัวชี้วัด โดยมีรายละเอียดแต่ละตัวชี้วัดและเป้าหมายของการพัฒนา ดังนี้

ตารางที่ 1 เครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน ปี 2550 - 2554

หมวด/ตัวชี้วัด	หน่วย	เป้าหมาย (ร้อยละ)	หมายเหตุ
หมวดที่ 1 สุขภาพดี (13 ตัวชี้วัด)			
1. หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลก่อนคลอดและฉีดวัคซีนครบตามเกณฑ์บริการ	คน	100	
2. แม่ที่คลอดลูกได้รับการทำคลอดและดูแลหลังคลอด	คน	100	
3. เด็กแรกเกิดมีน้ำหนักไม่ต่ำกว่า 2,500 กรัม	คน	100	
4. เด็กแรกเกิดถึง 1 ปีเต็มได้รับการฉีดวัคซีนป้องกัน ครบตามตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค	คน	100	
5. เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างเดียวอย่างน้อย 4 เดือนแรกติดต่อกัน	คน	95	ปรับเป้าหมายเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 90 เป็นร้อยละ 95

หมวด/ตัวชี้วัด	หน่วย	เป้าหมาย (ร้อยละ)	หมายเหตุ
6. เด็กแรกเกิดถึง 5 ปี เจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐาน	คน	100	
7. เด็กอายุ 6 – 15 ปี เจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐาน	คน	100	
8. เด็กอายุ 6 – 12 ปี ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบตามตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค	คน	100	
9. ทุกคนในครัวเรือนกินอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัยและได้มาตรฐาน	ครัวเรือน	95	ปรับเป้าหมายเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 90 เป็นร้อยละ 95
10. ทุกคนในครัวเรือนมีความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้องเหมาะสม	ครัวเรือน	100	
11. คนอายุ 35 ปีขึ้นไป ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี	คน	50	ปรับเป้าหมายเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 30 เป็นร้อยละ 50
12. คนอายุ 6 ปีขึ้นไป ออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที	คน	60	ตัวชี้วัดใหม่
13. คนที่มีสิทธิในระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีหลักประกันสุขภาพ (ได้รับบัตรทอง)	คน	98	ตัวชี้วัดใหม่
หมวดที่ 2 มีบ้านอาศัย (5 ตัวชี้วัด)			
14. ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและ			
บ้านมีสภาพคงทนถาวร	ครัวเรือน	100	
15. ครัวเรือนมีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและบริโภคเพียงพอตลอดปี	ครัวเรือน	95	
16. ครัวเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี	ครัวเรือน	95	
17. ครัวเรือนมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด ถูกสุขลักษณะ	ครัวเรือน	95	

หมวด/ตัวชี้วัด	หน่วย	เป้าหมาย (ร้อยละ)	หมายเหตุ
18. ครัวเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ	ครัวเรือน	100	
19. ครัวเรือนมีการป้องกันอุบัติภัยอย่างถูกวิธี	ครัวเรือน	100	
20. ครัวเรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	ครัวเรือน	100	
21. ครอบครัวมีความอบอุ่น	ครัวเรือน	100	
หมวดที่ 3 ฝักใฝ่การศึกษา (7 ตัวชี้วัด)			
22. เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีเต็ม ได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ใหญ่ในบ้าน	คน	80	ตัวชี้วัดใหม่
23. เด็กอายุ 3 – 5 ปีเต็ม ได้รับบริการเลี้ยงดูเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน	คน	80	ลดเป้าหมายจากเดิมร้อยละ 100 เป็นร้อยละ 80
24. เด็กอายุ 6 – 15 ปี ได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี	คน	100	
25. เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	คน	95	ปรับเป้าหมายเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 50 เป็นร้อยละ 95
26. เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี แต่ไม่ได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และยังไม่มีงานทำ ได้รับการฝึกอบรมอาชีพ	คน	80	
27. คนอายุ 15 – 60 ปีเต็ม อ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้	คน	100	
28. คนในครัวเรือนได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 ครั้ง	ครัวเรือน	100	

หมวด/ตัวชี้วัด	หน่วย	เป้าหมาย (ร้อยละ)	หมายเหตุ
หมวดที่ 4 รายได้ก้าวหน้า (3 ตัวชี้วัด)			
29. คนอายุ 15 – 60 ปีเต็ม มีการประกอบอาชีพและมีรายได้	คน	95	ปรับเป้าหมายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 80 เป็นร้อยละ 95 เปลี่ยนกลุ่มประชากรที่สำรวจจากเดิม 18-60 ปี เต็ม เป็น 15-60 ปีเต็ม
30. คนในครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าคนละ 23,000 บาทต่อปี	คน	70	ปรับเพิ่มรายได้เฉลี่ยจากเดิม 20,000 บาท : คน : ปี
31. ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน	ครัวเรือน	80	ปรับเป้าหมายเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 60 เป็นร้อยละ 80
หมวดที่ 5 ปลูกฝังค่านิยมไทย (6 ตัวชี้วัด)			
32. คนในครัวเรือนไม่ติดสุรา	คน	100	
33. คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่	คน	90	ปรับเป้าหมายเพิ่มจากเดิมร้อยละ 50 เป็นร้อยละ 90
34. คนในครัวเรือนได้ปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมและมารยาทไทย	ครัวเรือน	95	ตัวชี้วัดใหม่
35. คนอายุ 6 ปีขึ้นไปทุกคนปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง	ครัวเรือน	100	
36. คนสูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือน	คน	100	
37. คนพิการได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือน	คน	100	

หมวด/ตัวชี้วัด	หน่วย	เป้าหมาย (ร้อยละ)	หมายเหตุ
หมวดที่ 6 ร่วมใจพัฒนา (5 ตัวชี้วัด)			
38. คนในครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน ตำบล	ครัวเรือน	95	ปรับเป้าหมายเพิ่มจากเดิมร้อยละ 90 เป็นร้อยละ 95
39. คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น	ครัวเรือน	95	ปรับเป้าหมายเพิ่มจากเดิมร้อยละ 90 เป็นร้อยละ 95
40. ครัวเรือนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น	ครัวเรือน	90	ตัวชี้วัดใหม่
41. คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน/ชุมชน	ครัวเรือน	100	
42. คนอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิ์เลือกตั้งไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในชุมชนของตน	คน	90	ลดเป้าหมายจากเดิมร้อยละ 100 เป็นร้อยละ 90

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่า เครื่องชี้วัดชุดนี้มีตัวชี้วัดเพิ่มขึ้น 5 ตัวชี้วัด เป็นตัวชี้วัดในหมวดที่ 1 สุขภาพดี 2 ตัวชี้วัด หมวดที่ 3 ฝักใฝ่การศึกษา หมวดที่ 5 ปลูกฝังค่านิยมไทย และหมวดที่ 6 ร่วมใจพัฒนา หมวดละ 1 ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดที่ 12. คนอายุ 6 ปีขึ้นไป ออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที ตัวชี้วัดที่13. คนที่มีสิทธิในระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีหลักประกันสุขภาพ (ได้รับบัตรทอง) ตัวชี้วัดที่ 22. เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีเต็ม ได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ใหญ่ในบ้าน ตัวชี้วัดที่ 39. คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น ตัวชี้วัดที่ 40. ครัวเรือนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น ส่วนเป้าหมายของการพัฒนานั้นส่วนใหญ่คงเดิม โดยมีเป้าหมายร้อยละ 100 จำนวน 21 ตัว มีการปรับเพิ่มเป้าหมายขึ้นจากเดิม 10 ข้อ และมีการปรับลดเป้าหมายลงจากเดิม 2 ตัวชี้วัด ซึ่งเป้าหมายทั้งหมดนี้หน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ภายในปี 2554

ตัวชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน ปี *2550 – 2554*

องค์กรการบริหารงานพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไทย

ดังที่กล่าวแล้วว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยเป็นภารกิจสำคัญของรัฐบาลและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในงานพัฒนาทุกแขนง ดังนั้น องค์กรที่ทำหน้าที่บริหารการดำเนินงานดังกล่าว จึงได้ร่วมกันดำเนินงาน ในลักษณะของคณะกรรมการ/คณะทำงาน ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ โดยสามารถจำแนกได้ดังนี้

1) ระดับนโยบาย

คณะกรรมการที่ร่วมกันทำหน้าที่ในระดับนโยบายเพื่อบริหารงานดังกล่าว ได้แก่ คณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (พชช.) ซึ่งชุดปัจจุบันมี 29 คน ได้รับการแต่งตั้งขึ้นตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 420/2545 ลงวันที่ 20 พฤศจิกายน 2545 มีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน ผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฯลฯ เป็นกรรมการและอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนเป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่สำคัญในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนติดตามการบริหารการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ข้อมูล กชช. 2ค และอื่น ๆ รวมทั้งการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการวางนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้ดีขึ้น

2) ระดับปฏิบัติ

คณะทำงานซึ่งร่วมกันทำหน้าที่ในระดับปฏิบัติที่มีส่วนร่วมในการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง รวดเร็ว ทันเวลา และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างแท้จริงนั้น ประกอบด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในหลายระดับ ได้แก่

2.1 ระดับจังหวัด

คณะทำงานบริหารการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ระดับจังหวัด ส่วนใหญ่จะมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นหัวหน้าคณะทำงาน ผู้แทนจากส่วนราชการ องค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรประชาชนที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นคณะทำงานและพัฒนาการจังหวัดเป็นเลขานุการ มีหน้าที่สำคัญในการกำหนดนโยบาย บริหารติดตามการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ให้ถูกต้องทันเวลาและดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดให้ดีขึ้น

2.2 ระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ

คณะทำงานบริหารการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ระดับอำเภอ มีนายอำเภอเป็นหัวหน้าคณะทำงาน ผู้แทนส่วนราชการ องค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรประชาชนที่เกี่ยวข้อง เป็นคณะทำงานและพัฒนาการอำเภอ/กิ่งอำเภอเป็นเลขานุการ มีหน้าที่สำคัญในการบริหารการจัดเก็บข้อมูลให้ถูกต้อง รวดเร็ว ทันเวลา และใช้ประโยชน์จากข้อมูล จปฐ. ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

2.3 ระดับตำบล

คณะทำงานบริหารการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ระดับตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหัวหน้าคณะทำงาน ผู้แทนส่วนราชการ องค์การบริหารส่วนตำบล องค์กรประชาชนที่เกี่ยวข้อง เป็นคณะทำงาน และพัฒนากรผู้ประสานงานตำบลเป็นเลขานุการ มีหน้าที่สำคัญในการบริหารการจัดเก็บข้อมูล ให้ถูกต้อง รวดเร็ว ทันเวลา และนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการจัดทำแผนชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

ทั้งนี้ **ผู้ที่ทำหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูล** คือ คณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน ผู้นำชุมชน หัวหน้าคุ้ม อาสาพัฒนาชุมชน (อช.) หรืออาสาสมัครอื่น ๆ ซึ่งจะต้องไปจัดเก็บข้อมูลจาก**ผู้ให้ข้อมูล** ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือน ภรรยาหรือสมาชิกในครัวเรือนที่สามารถให้ข้อมูลของครัวเรือนได้อย่างครบถ้วน

สำหรับองค์กรที่ทำหน้าที่จัดเก็บข้อมูล จปฐ. ในเขตเมือง พชช. ให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และเทศบาลทุกระดับแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานได้ตามความเหมาะสม

แผนผังองค์กรการบริหารงานพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไทย

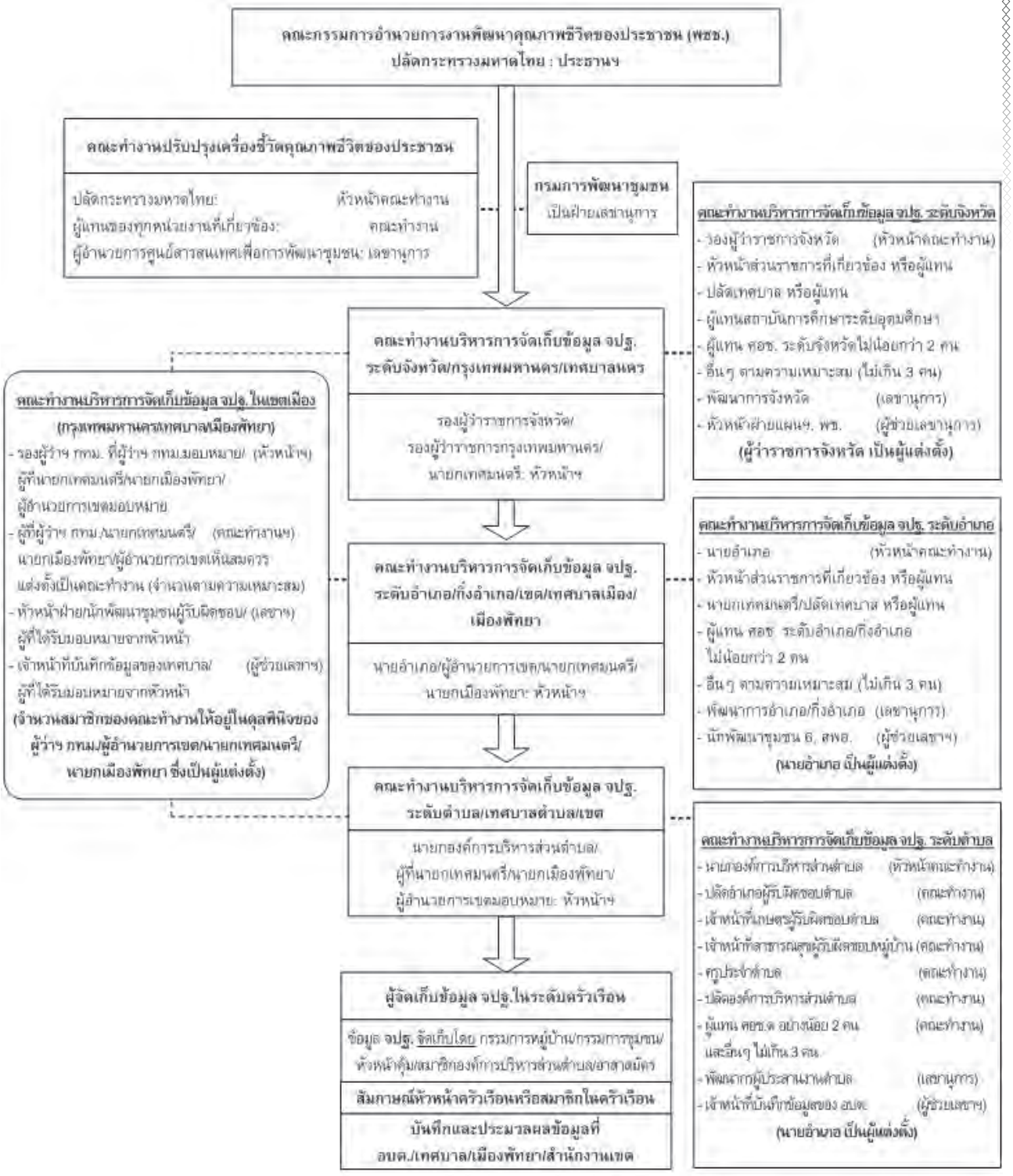

เยาวชนรักษ์ป่า
NATURE GREEN

ส่วนที่ 2
คุณภาพชีวิตคนชนบทไทยปี 2550

รายงานการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนชนบทไทย ปี 2550 ที่นำเสนอในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์จากผลการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ปี 2550 ซึ่งจัดเก็บโดยเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐานชุดใหม่ที่ได้รับการปรับปรุงและพัฒนาแบบสอบถาม ตัวชี้วัดและเป้าหมายการพัฒนาให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550- 2554) ซึ่งจะใช้สำหรับจัดเก็บข้อมูลเป็นระยะเวลา 5 ปี คือ ระหว่างปี 2550 – 2554 โดยจะนำเสนอเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 คุณภาพชีวิตคนชนบทไทย ปี 2550
ตอนที่ 2 ภาวะเศรษฐกิจคนชนบทไทย
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูลด้วยการทำเหมืองข้อมูล

ตอนที่ 1 คุณภาพชีวิตคนชนบทไทย ปี 2550

คุณภาพชีวิตคนชนบทไทย ปี 2550 ที่ได้นำเสนอในตอนนี้เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูล จปฐ. ซึ่งจัดเก็บจากทุกครัวเรือนที่มีผู้อาศัยอยู่จริงในหมู่บ้านทั้งที่มีเลขที่บ้านและไม่มีเลขที่บ้านในเขตชนบท นอกเขตกรุงเทพมหานครและเทศบาล พบว่า

ครัวเรือนทั้งหมด	จำนวน	7,743,351	ครัวเรือน
ประชาชนที่อาศัยอยู่จริง	จำนวน	29,969,212	คน
จำแนกเป็น - หญิง	จำนวน	15,298,402	คน
- ชาย	จำนวน	14,670,810	คน

ในภาพรวมของประเทศ เมื่อนำผลการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ปี 2550 เปรียบเทียบกับเป้าหมายการพัฒนา พบว่า เครื่องชี้วัด จปฐ. 6 หมวด 42 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายแล้ว 17 ตัวชี้วัด และไม่บรรลุเป้าหมาย 25 ตัวชี้วัด โดยเป็นตัวชี้วัดในหมวดสุขภาพดี 9 ตัวชี้วัด หมวดมีบ้านอาศัย 5 ตัวชี้วัด หมวดใฝ่การศึกษาและหมวดค่านิยมไทย หมวดละ 4 ตัวชี้วัด หมวดร่วมใจพัฒนา 2 ตัวชี้วัด และ หมวดรายได้ก้าวหน้า 1 ตัวชี้วัด

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัด พบว่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดสมุทรสงคราม เป็นจังหวัดที่มีตัวชี้วัดซึ่งยังไม่บรรลุเป้าหมายน้อยที่สุดในประเทศ คือ 8 ตัวชี้วัด ส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายมากที่สุดในประเทศไทย คือ 35 ตัวชี้วัด นอกจากนี้ หากนำจำนวนตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายของแต่ละจังหวัดมาจัดระดับ (จัดช่วงชั้นโดยการอิงกลุ่ม) เพื่อวางแผนการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนสามารถจำแนกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

- **จังหวัดเร่งรัดพัฒนาคุณภาพชีวิตอันดับที่ 1** เป็นจังหวัดซึ่งมีตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย 26 ตัวชี้วัดขึ้นไป มีอยู่ 10 จังหวัด ได้แก่ แม่ฮ่องสอน ตาก เชียงใหม่ ปทุมธานี พิจิตร จันทบุรี พิษณุโลก ฉะเชิงเทรา พังงา และ ยะลา
- **จังหวัดเร่งรัดพัฒนาคุณภาพชีวิตอันดับที่ 2** เป็นจังหวัดซึ่งมีตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ตั้งแต่ 17-25 ตัวชี้วัด มีจำนวน 55 จังหวัด นอกเหนือจากจังหวัดเร่งรัดพัฒนาคุณภาพชีวิตอันดับที่ 1 และ 3
- **จังหวัดเร่งรัดพัฒนาคุณภาพชีวิตอันดับที่ 3** เป็นจังหวัดซึ่งมีตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายตั้งแต่ 8 – 16 ตัวชี้วัด มีอยู่ 10 จังหวัด ได้แก่ สมุทรสงคราม พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง ภูเก็ต นนทบุรี ร้อยเอ็ด สมุทรปราการ ยโสธร กระบี่ และ ชัยนาท

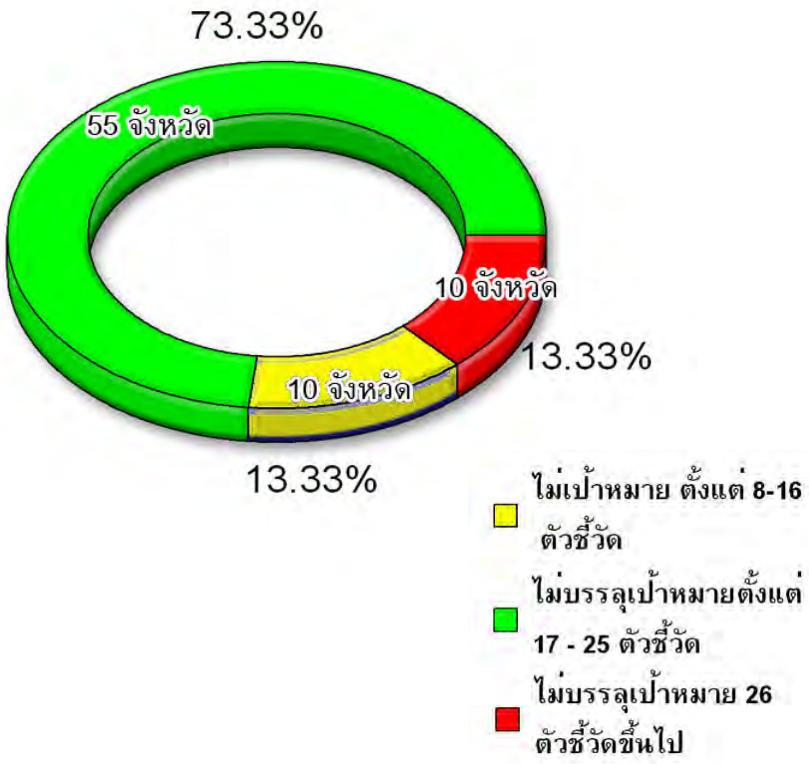

ตารางที่ 2 แสดงจังหวัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายจากมาก - น้อย

ที่	จังหวัด	บรรลุเป้าหมาย	ไม่บรรลุเป้าหมาย	ที่	จังหวัด	บรรลุเป้าหมาย	ไม่บรรลุเป้าหมาย
1	แม่ฮ่องสอน	7	35	26	บุรีรัมย์	18	24
2	ตาก	13	29	27	พะเยา	18	24
3	เชียงใหม่	14	28	28	เพชรบูรณ์	18	24
4	ปทุมธานี	14	28	29	แพร่	18	24
5	พิจิตร	14	28	30	ระนอง	18	24
6	จันทบุรี	15	27	31	สกลนคร	18	24
7	พิษณุโลก	15	27	32	หนองคาย	18	24
8	ฉะเชิงเทรา	16	26	33	หนองบัวลำภู	18	24
9	พังงา	16	26	34	อุดรธานี	18	24
10	ยะลา	16	26	35	กาญจนบุรี	19	23
11	ชลบุรี	17	25	36	ขอนแก่น	19	23
12	นครสวรรค์	17	25	37	นครปฐม	19	23
13	นราธิวาส	17	25	38	นครราชสีมา	19	23
14	ปัตตานี	17	25	39	ประจวบคีรีขันธ์	19	23
15	ลำพูน	17	25	40	พัทลุง	19	23
16	สตูล	17	25	41	มุกดาหาร	19	23
17	สระแก้ว	17	25	42	เลย	19	23
18	สุราษฎร์ธานี	17	25	43	ศรีสะเกษ	19	23
19	กาฬสินธุ์	18	24	44	สงขลา	19	23
20	ชัยภูมิ	18	24	45	สระบุรี	19	23
21	ชุมพร	18	24	46	สุรินทร์	19	23
22	เชียงราย	18	24	47	อุตรดิตถ์	19	23
23	ตรัง	18	24	48	ราชบุรี	20	22
24	ตราด	18	24	49	ลำปาง	20	22
25	น่าน	18	24	50	นครพนม	21	21

ตารางที่ 2 แสดงจังหวัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายจากมาก - น้อย

ที่	จังหวัด	บรรลุเป้าหมาย	ไม่บรรลุเป้าหมาย	ที่	จังหวัด	บรรลุเป้าหมาย	ไม่บรรลุเป้าหมาย
46	สุรินทร์	19	23	61	สุพรรณบุรี	23	19
47	อุตรดิตถ์	19	23	62	ลพบุรี	24	18
48	ราชบุรี	20	22	63	ปราจีนบุรี	25	17
49	ลำปาง	20	22	64	มหาสารคาม	25	17
50	นครพนม	21	21	65	อำนาจเจริญ	25	17
51	นครศรีธรรมราช	21	21	66	ชัยนาท	27	15
52	เพชรบุรี	21	21	67	กระบี่	28	14
53	ระยอง	21	21	68	ยโสธร	28	14
54	สุโขทัย	21	21	69	สมุทรปราการ	28	14
55	อุทัยธานี	21	21	70	ร้อยเอ็ด	29	13
56	นครนายก	22	20	71	นนทบุรี	30	12
57	อุบลราชธานี	22	20	72	ภูเก็ต	30	12
58	กำแพงเพชร	23	19	73	อ่างทอง	30	12
59	สมุทรสาคร	23	19	74	พระนครศรีอยุธยา	34	8
60	สิงห์บุรี	23	19	75	สมุทรสงคราม	34	8

แผนที่แสดงจังหวัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายจากมาก - น้อย

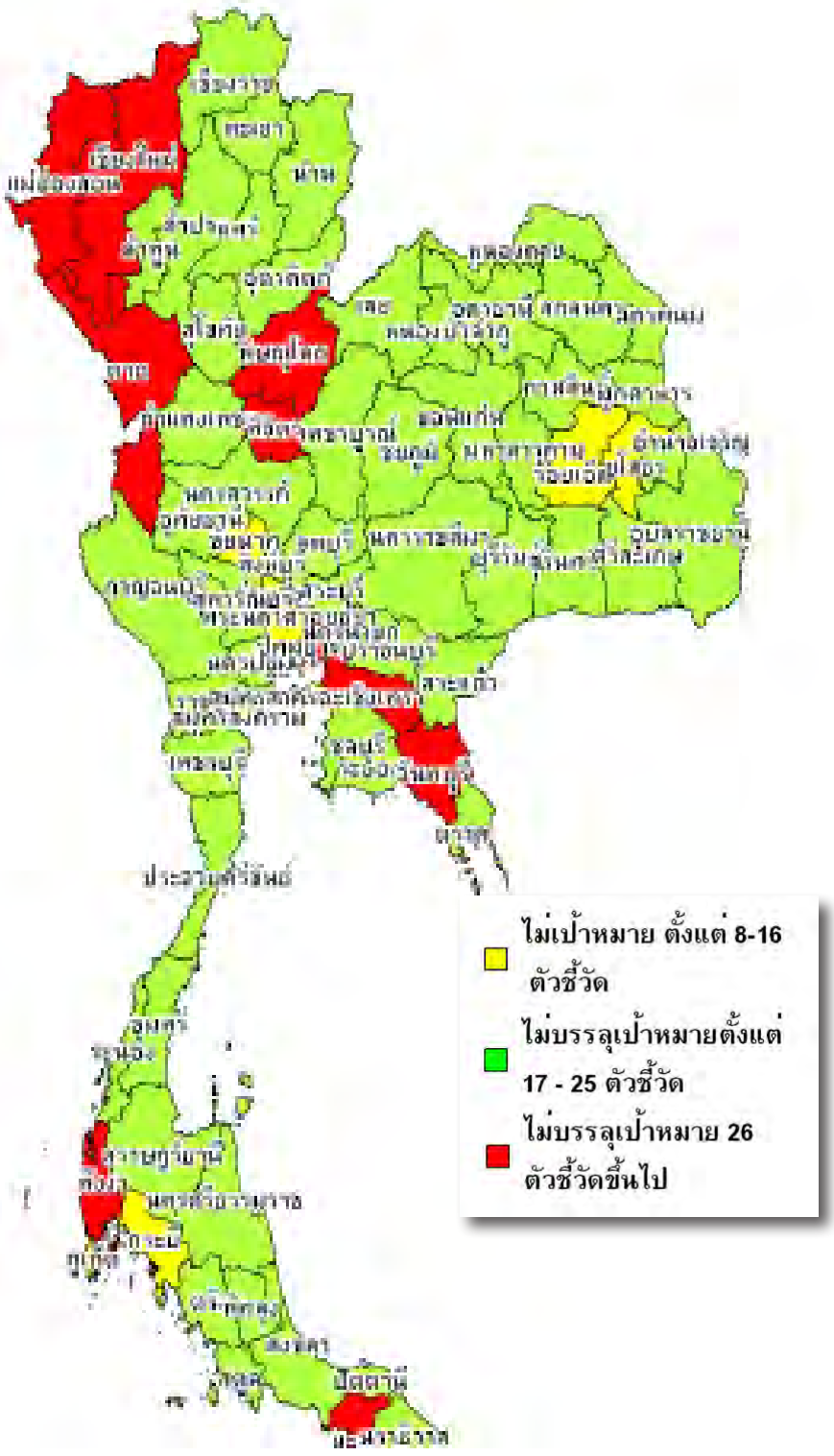

คุณภาพชีวิตคนชนบทไทยรายตัวชี้วัด

หมวดที่ 1 สุขภาพดี

การมีสุขภาพดีเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำรงชีวิตให้มีความสุข ถ้าสุขภาพไม่แข็งแรง จะไม่สามารถประกอบอาชีพหรือทำกิจกรรมอื่นใดเพื่อให้ชีวิตมีความสุขได้ ดังนั้น การพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรง จึงถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นหมวดแรกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวคิดความจำเป็นพื้นฐาน หมวดนี้เจ้าภาพหลัก คือ กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีหน้าที่ดูแลสุขภาพของประชาชนตั้งแต่ยังอยู่ในครรภ์มารดาจนตลอดชีวิต ส่วนเจ้าภาพร่วมได้แก่ สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประกอบด้วย 13 ตัวชี้วัด ผลการพัฒนาในปี 2550 พบว่า

ตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมาย มี 4 ตัวชี้วัด คือ

- ตัวชี้วัดที่ 5 เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างเดียวอย่างน้อย 4 เดือนแรกติดต่อกัน
- ตัวชี้วัดที่ 11 คนอายุ 35 ปีขึ้นไปได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี
- ตัวชี้วัดที่ 12 คนอายุ 6 ปีขึ้นไป ออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน ๆ ละ 30 นาที
- ตัวชี้วัดที่ 13 คนที่มีสิทธิในระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีหลักประกันสุขภาพ (ได้รับบัตรทอง)

ตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย มี 9 ตัวชี้วัด คือ

- ตัวชี้วัดที่ 1 หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลก่อนคลอดและฉีดวัคซีนครบตามเกณฑ์บริการ
- ตัวชี้วัดที่ 2 แม่ที่คลอดลูกได้รับการทำคลอดและดูแลหลังคลอด
- ตัวชี้วัดที่ 3 เด็กแรกเกิดมีน้ำหนักไม่ต่ำกว่า 2,500 กรัม
- ตัวชี้วัดที่ 4 เด็กแรกเกิดถึง 1 ปีเต็ม ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันครบตามตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค
- ตัวชี้วัดที่ 6 เด็กแรกเกิดถึง 5 ปี เจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐาน
- ตัวชี้วัดที่ 7 เด็กอายุ 6-15 ปี เจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐาน

- ❖ ตัวชี้วัดที่ 8 เด็กอายุ 6-12 ปี ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบตามตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค
- ❖ ตัวชี้วัดที่ 9 ทุกคนในครัวเรือนกินอาหารถูกสุขลักษณะปลอดภัยและได้มาตรฐาน
- ❖ ตัวชี้วัดที่ 10 ทุกคนในครัวเรือนมีความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้องเหมาะสม

แต่ละตัวชี้วัดมีรายละเอียดดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 1 หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลก่อนคลอดและฉีดวัคซีนครบตามเกณฑ์บริการ

หญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการดูแลก่อนคลอดและฉีดวัคซีนครบตามเกณฑ์บริการ หมายถึง หญิงตั้งครรภ์ที่ได้ไปฝากท้องกับแพทย์ พยาบาลหรือผดุงครรภ์ก่อนคลอดในช่วง 6 เดือนแรก อย่างน้อย 1 ครั้ง และในช่วง 7 เดือน ขึ้นไปได้รับการตรวจครรภ์ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง รวมทั้งได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก (Tetanus toxic : T) ครบชุดตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ดังนี้

กรณีที่ 1 หากหญิงตั้งครรภ์ยังไม่เคยได้รับ T เลย ให้ฉีด T 3 เข็ม

กรณีที่ 2 หากหญิงตั้งครรภ์เคยได้รับ T 1 เข็ม ให้ฉีด T 2 เข็ม โดยให้ฉีดห่างกัน 6 เดือนในระหว่างตั้งครรภ์ทั้ง 2 เข็ม

กรณีที่ 3 หากหญิงตั้งครรภ์เคยได้รับ T 2 เข็ม นานเกิน 3 ปี ให้ฉีด T 1 เข็มเมื่อฝากครรภ์

กรณีที่ 4 หากหญิงตั้งครรภ์เคยได้รับ T 3 เข็ม ให้ฉีด T 1 เข็ม เมื่อมาฝากครรภ์เพื่อเป็นการกระตุ้น

ในรอบปีที่ผ่านมา ทั่วประเทศมีหญิงตั้งครรภ์ทั้งหมดจำนวน 201,917 คน เป็นผู้ที่ได้รับการดูแลก่อนคลอดฯ จำนวน 201,684 คน (ร้อยละ 99.9) มีเพียง 233 คน (ร้อยละ 0.1) เท่านั้นที่ไม่ได้รับการดูแลก่อนคลอดฯ ซึ่งอยู่ในภาคเหนือมากที่สุด 153 คน รองลงมาอยู่ในภาคะวันออกเฉียงเหนือ 54 คน ภาคใต้ 31 คน และ ภาคกลาง 21 คน โดยจังหวัดเชียงใหม่มีหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ได้รับการดูแลก่อนคลอดมากที่สุดคือ 62 คน รองลงมาเป็นจังหวัดตาก 36 คน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน 27 คน

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 จะเห็นได้ว่า การดูแลหญิงตั้งครรภ์ก่อนคลอดมีผลการพัฒนาดีขึ้น คือ ปี 2549 มีหญิงตั้งครรภ์จำนวน 187,808 คน เป็นผู้ที่ได้รับการดูแลก่อนคลอดฯ 187,440 คน ร้อยละ 99.8) และไม่ได้รับการดูแลก่อนคลอดฯ 368 คน (ร้อยละ 0.2) ซึ่งเห็นได้ว่าสัดส่วนของผู้ที่ไม่ได้รับการดูแลก่อนคลอดฯ มีมากกว่า ปี 2550 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นจำนวนคนยังพบว่าปี 2549 ผู้ที่ไม่ได้รับการดูแลก่อนคลอดฯ มีมากกว่า ปี 2550 จำนวน 135 คน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ

การรณรงค์ให้แม่ เห็นความสำคัญของการดูแลสุขภาพของลูกตั้งแต่ยังอยู่ในครรภ์ของกระทรวงสาธารณสุข และในปัจจุบันประเทศไทยมีสถานีอนามัยและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขครบทุกตำบล บางตำบลมีถึง 2 แห่ง ทำให้เจ้าหน้าที่และประชาชนใกล้ชิดกันมากขึ้น

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 100 ดังนั้น จากข้อมูลเบื้องต้นแสดงว่า **ยังไม่บรรลุเป้าหมาย แต่มีผลการพัฒนาดีกว่าปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ 2 แม่ที่คลอดลูกได้รับการทำคลอดและดูแลหลังคลอด

ความหมายของตัวชี้วัดนี้คือ หญิงตั้งครรภ์เมื่อครบกำหนดคลอดลูกได้ไปคลอดกับแพทย์ พยาบาล ผดุงครรภ์ หรือ ผดุงครรภ์โบราณ (หมอตำแย) ที่ผ่านการอบรมแล้ว และได้รับการดูแลหลังคลอดครบตามเกณฑ์บริการ กล่าวคือ ได้รับการตรวจในรอบ 6 สัปดาห์หลังคลอด อย่างน้อย 2 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 ในช่วงสัปดาห์ที่ 1-2 มีบุคลากรทางสาธารณสุขไปเยี่ยมที่บ้าน ส่วนครั้งที่ 2 ช่วงสัปดาห์ที่ 4-6 บุคลากรทางสาธารณสุขได้ไปเยี่ยมที่บ้าน หรือ แม่ได้ไปตรวจร่างกายที่สถานีอนามัย/โรงพยาบาล/คลินิก

ปี 2550 มีหญิงที่มีลูกอายุไม่เกิน 1 ปีเต็ม จำนวน 223,345 คน ซึ่งหญิงเหล่านี้เมื่อครบกำหนดคลอดลูก ได้คลอดลูกกับแพทย์ พยาบาล ผดุงครรภ์ หรือ ผดุงครรภ์โบราณ (หมอตำแย) ที่ผ่านการอบรมแล้ว และได้รับการดูแลหลังคลอดครบตามเกณฑ์บริการ จำนวน 223,074 คน (ร้อยละ 99.9) มีเพียง 271 คน (ร้อยละ 0.1) เท่านั้น ที่ไม่ได้รับการบริการดังกล่าว โดยอยู่ในภาคเหนือมากที่สุด 211 คน ส่วนอีก 3 ภาคที่เหลือ มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ ภาคกลาง 35 คน ภาคใต้ 16 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 15 คน ซึ่งเมื่อนำข้อมูลมาพิจารณาเป็นรายจังหวัดพบว่า จังหวัดเชียงใหม่มีแม่ที่ไม่ได้รับการบริการดังกล่าวมากที่สุดคือ 71 คน รองลงมาเป็นจังหวัดแม่ฮ่องสอน 53 คน และจังหวัดตาก 43 คน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะภูมิประเทศของทั้งสามจังหวัดส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง ประชาชนไม่สะดวกที่จะเข้ารับการบริการดังกล่าวจากรัฐ

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า มีผลการพัฒนาดีขึ้น กล่าวคือ หญิงที่มีลูกอายุไม่เกิน 1 ปีเต็ม ในปี 2549 มีจำนวน 197,968 คน เป็นผู้ที่ได้รับการบริการดังกล่าว 197,545 คน (ร้อยละ 99.8) ส่วนผู้ที่ไม่ได้รับการบริการฯ มีจำนวน 423 คน (ร้อยละ 0.2) ซึ่งเห็นได้ว่าสัดส่วนของผู้ที่ไม่ได้รับการบริการฯ มีมากกว่าปี 2550 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นจำนวนคนยังพบว่า ปี 2549 ผู้ที่ไม่ได้รับการบริการฯ มีมากกว่า ปี 2550 จำนวน 152 คน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 100 ดังนั้น จากข้อมูลเบื้องต้นแสดงว่า **ยังไม่บรรลุเป้าหมาย แต่มีผลการพัฒนาดีกว่าปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ 3 เด็กแรกเกิดมีน้ำหนักไม่ต่ำกว่า 2,500 กรัม

จากสถิติที่ผ่านมากระทรวงสาธารณสุขพบว่า เด็กทารกที่มีน้ำหนักตัวแรกเกิดไม่ต่ำกว่า 2,500 กรัม จะมีชีวิตรอดและมีพัฒนาการทางร่างกายและสมองสูงกว่าเด็กทารกที่มีน้ำหนักแรกคลอดต่ำกว่า 2,500 กรัม ดังนั้นเด็กแรกเกิดจะต้องมีน้ำหนักไม่ต่ำกว่า 2,500 กรัม จึงจะถือว่าเป็นเด็กที่สมบูรณ์แข็งแรง ทั้งนี้ ในกรณีที่เด็กแรกเกิดเป็นฝาแฝดก็ให้ใช้เกณฑ์น้ำหนักเดียวกันสำหรับเด็กแต่ละคน

ปี 2550 มีเด็กที่อายุไม่เกิน 1 ปีเต็ม จำนวน 350,444 คน เป็นเด็กที่มีน้ำหนักแรกเกิดไม่ต่ำกว่า 2,500 กรัม จำนวน 349,560 คน (ร้อยละ 99.7) ส่วนอีก 884 คน (ร้อยละ 0.3) เป็นเด็กที่มีน้ำหนักแรกเกิดต่ำกว่า 2,500 กรัม โดยอยู่ในภาคเหนือมากที่สุด 343 คน รองลงมาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 293 คน ส่วนภาคกลางและภาคใต้ มีจำนวนใกล้เคียงกันคือ 129 คน และ 119 คน ตามลำดับ เมื่อนำข้อมูลในระดับจังหวัดมาพิจารณาพบว่า เด็กที่มีน้ำหนักแรกเกิดต่ำกว่า 2,500 กรัม อยู่ในจังหวัดพิษณุโลกมากที่สุดคือ 77 คน รองลงมาอยู่ในจังหวัดกำแพงเพชร 51 คน และ จังหวัดสกลนคร 47 คน

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า มีผลการพัฒนาที่มีแนวโน้มไม่บรรลุเป้าหมายมากขึ้น โดยเห็นได้จาก ปี 2549 มีเด็กแรกเกิดทั้งหมดจำนวน 320,041 คน เป็นเด็กที่มีน้ำหนักแรกเกิดไม่ต่ำกว่า 2,500 กรัม จำนวน 319,329 คน (ร้อยละ 99.8) และเป็นเด็กที่มีน้ำหนักแรกเกิดต่ำกว่า 2,500 กรัม จำนวน 71 2 คน (ร้อยละ 0.2) ซึ่งเห็นได้ว่าสัดส่วนของเด็กที่มีน้ำหนักแรกเกิดต่ำกว่า 2,500 กรัม มีน้อยกว่าปี 2550 และเมื่อพิจารณาเป็นจำนวนคนยังพบว่า ปี 2549 เด็กที่มีน้ำหนักแรกเกิดต่ำกว่า 2,500 กรัม มีน้อยกว่า ปี 2550 จำนวน 172 คน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 100 ดังนั้น จากข้อมูลเบื้องต้นแสดงว่า **ยังไม่บรรลุเป้าหมายและมีผลการพัฒนาที่มีแนวโน้มไม่บรรลุเป้าหมายมากกว่าปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ 4 เด็กแรกเกิดถึง 1 ปีเต็ม ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบตามตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค

การได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบตามตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค หมายถึง การได้รับวัคซีนครบตามจำนวน ชนิด และช่วงอายุที่กำหนดไว้ในตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค คือ

อายุ	วัคซีนที่ใช้
เด็กแรกเกิด	BCG, HB เข็มที่ 1
2 เดือน	DTP เข็มที่ 1, OPV เข็มที่ 1, และ HB เข็มที่ 2
4 เดือน	DTP เข็มที่ 2, OPV เข็มที่ 2
6 เดือน	DTP เข็มที่ 3, OPV เข็มที่ 3, และ HB เข็มที่ 3
9-12 เดือน	M เข็มที่ 1, หรือ MMR เข็มที่ 1

ปี 2550 มีเด็กที่อายุไม่เกิน 1 ปีเต็ม จำนวน 350,444 คน เป็นเด็กที่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบตามตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค จำนวน 350,101 คน (ร้อยละ 99.9)และเป็นเด็กที่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคไม่ครบตามตารางฯ จำนวน 343 คน (ร้อยละ 0.1) โดยเป็นเด็กภาคเหนือ 124 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 99 คน และภาคกลางและภาคใต้จำนวนใกล้เคียงกัน คือ 70 คน และ 50 คน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาข้อมูลในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่เด็กได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคไม่ครบตามตารางฯ จำนวนมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ จังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด 37 คน รองลงมาเป็นจังหวัดจันทบุรีและนครราชสีมาจังหวัดละ 19 คน และ จังหวัดเลย 18 คน

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า มีผลการพัฒนาใกล้เคียงกับปี 2549 กล่าวคือ ในปี 2549 มีเด็กแรกเกิดถึง 1 ปีเต็ม จำนวน 320,041 คน เป็นเด็กที่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบตามตารางฯ จำนวน 319,588 คน (ร้อยละ 99.9) ส่วนเด็กที่ได้รับการฉีดวัคซีนไม่ครบตามตารางฯ มีจำนวน 453 คน (ร้อยละ 0.1) ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับปี 2550 แต่หากพิจารณาเป็นจำนวนคนจะพบว่าปี 2549 เด็กที่ได้รับการฉีดวัคซีนไม่ครบตามตารางฯ มีมากกว่าปี 2550 จำนวน 110 คน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 100 ดังนั้น จากข้อมูลเบื้องต้นแสดงว่า **ยังไม่บรรลุเป้าหมายและมีผลการพัฒนาใกล้เคียงกับปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ 5 เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างเดียว อย่างน้อย 4 เดือนแรกติดต่อกัน

จากการศึกษาของกระทรวงสาธารณสุขพบว่า เด็กจะเจริญเติบโตแข็งแรงอย่างมีคุณภาพควรจะกินนมแม่อย่างเดียว อย่างน้อย 4 เดือนแรกติดต่อกัน ซึ่งจะทำให้ลูกได้คุณค่าจากน้ำนมแม่อย่างเต็มที่และสมบูรณ์ที่สุด การกินนมแม่อย่างเดียวหมายถึง การให้เด็กกินเฉพาะนมแม่อย่างเดียวเท่านั้น โดยไม่ให้กินอย่างอื่นเลยแม้กระทั่งน้ำ เพราะนมแม่มีปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับทารก มีภูมิคุ้มกันโรค และคุณค่าทางโภชนาการครบถ้วนเหมาะสมกับการเจริญเติบโตของทารก ถ้าให้ทารกดื่มน้ำหรืออาหารอื่นร่วมด้วย จะทำให้เด็กกินนมแม่ได้น้อยลง เด็กจะได้รับสารอาหารไม่เพียงพอและนมแม่ยังมีสารป้องกันการเกิดเชื้อราในปาก (ฝ้าในปาก) จึงไม่ควรดื่มน้ำตาม

ปี 2550 มีเด็กที่อายุมากกว่า 4 เดือน ถึง 1 ปีเต็ม จำนวน 274,448 คน เป็นเด็กที่ได้กินนมแม่อย่างเดียว อย่างน้อย 4 เดือนแรกติดต่อกัน 269,674 คน (ร้อยละ 98.3) ส่วนที่เหลือ 4,774 คน (ร้อยละ 1.7) เป็นเด็กที่ไม่ได้กินนมแม่อย่างเดียวฯ โดยอยู่ในภาคเหนือมากที่สุด 1,745 คน รองลงมาเป็นเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1,341 คน ภาคกลาง 970 คน และ ภาคใต้ 718 คน เมื่อพิจารณาข้อมูลในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่มีเด็กไม่ได้กินนมแม่อย่างเดียวฯ จำนวนมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ จังหวัดพิจิตร 394 คน จังหวัดพิษณุโลก 272 คน และ จังหวัดกำแพงเพชร 264 คน

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า ในปี 2549 ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 90 และกระทรวงสาธารณสุขสามารถรณรงค์ให้ประชาชนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของน้ำนมแม่ได้บรรลุเป้าหมายแล้ว

กล่าวคือ ในปี 2549 มีเด็กที่อายุมากกว่า 4 เดือน ถึง 1 ปีเต็ม จำนวน 241,614 คน เป็นเด็กที่ได้กินนมแม่อย่างเดียว อย่างน้อย 4 เดือนแรกติดต่อกัน 237,525 คน (ร้อยละ 98.3) และไม่ได้กินนมแม่อย่างเดียวฯ 4,089 คน (ร้อยละ 1.7) แต่ใน ห้วงเวลาปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขต้องการรณรงค์ให้ประชาชนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของน้ำนมแม่มากขึ้นจึงได้ปรับเป้าหมายเพิ่มเป็นร้อยละ 95 ซึ่งจะต้องรณรงค์ให้บรรลุเป้าหมายภายในปี 2554

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 95 ดังนั้น จากข้อมูลเบื้องต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้บรรลุเป้าหมายและมีผลการพัฒนาใกล้เคียงกับปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ 6 เด็กแรกเกิดถึง 5 ปี เจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐาน

ตัวชี้วัดนี้แสดงถึงการที่เด็กแรกเกิดถึง 5 ปี ถ้าได้กินอาหารเหมาะสมและเพียงพอจะมีผลทำให้เด็กมีการเจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งหมายถึง การที่เด็กมีน้ำหนักและส่วนสูงเมื่อเทียบกับอายุแล้วเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ เช่น เด็กผู้หญิงอายุ 1 ขวบ ควรมีส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐานคือระหว่าง 80.0 - 89.9 เซนติเมตร และมีน้ำหนักตามเกณฑ์มาตรฐานคือ ระหว่าง 7.7 – 10.5 กิโลกรัม ส่วนเด็กผู้ชายอายุ 1 ขวบ ควรมีส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐานคือ 71.8 – 79.7 เซนติเมตร และมีน้ำหนักตามเกณฑ์มาตรฐานคือระหว่าง 7.7 – 10.5 กิโลกรัม เป็นต้น สำหรับผู้ที่สนใจรายละเอียดสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากหนังสือคู่มือแนวทางการใช้เกณฑ์อ้างอิงน้ำหนักส่วนสูง เพื่อประเมินภาวะโภชนาการเจริญเติบโตของเด็กไทย ซึ่งจัดทำโดย กองโภชนาการ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2543 หรือ เว็บไซต์ของกรมอนามัย (www.anamai.moph.go.th)

ในปี 2550 มีเด็กแรกเกิดถึง 5 ปี จำนวนทั้งสิ้น 1,840,527 คน เป็นเด็กที่มีการเจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐาน 1,838,788 คน (ร้อยละ 99.9) มีเพียง 1,739 คน (ร้อยละ 0.1) เท่านั้น ที่การเจริญเติบโตไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยอยู่ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือใกล้เคียงกันคือ 649 คน และ 615 คน ตามลำดับ ส่วนที่เหลืออยู่ภาคใต้ 281 คน และภาคกลาง 194 คน เมื่อพิจารณาข้อมูลในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่มีจำนวนเด็กดังกล่าวมากที่สุด 3 ลำดับแรกได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ 190 คน จังหวัดนครราชสีมา 124 คน และ จังหวัดสกลนคร 80 คน

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า มีผลการพัฒนาอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน คือ ในปี 2549 มีเด็กแรกเกิดถึง 5 ปี จำนวน 1,776,952 คน เป็นเด็กที่เจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐาน 1,775,088 คน (ร้อยละ 99.9) ส่วนเด็กที่มีการเจริญเติบโตไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานมีจำนวน 1,864 คน (ร้อยละ 0.1) ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับปี 2550 แต่หากพิจารณาเป็นจำนวนคนจะพบว่า ปี 2549 เด็กที่มีการเจริญเติบโตไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานมีมากกว่า ปี 2550 จำนวน 125 คน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 100 ดังนั้น จากข้อมูลเบื้องต้นแสดงว่า **ยังไม่บรรลุเป้าหมายและมีผลการพัฒนาอยู่ในระดับใกล้เคียงกับปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ 7 เด็กอายุ 6-5 ปี เจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐาน

ตัวชี้วัดนี้แสดงถึงการที่เด็กอายุระหว่าง 6 - 15 ปี ถ้าได้กินอาหารถูกต้องครบถ้วนตามความต้องการของร่างกาย จะมีผลทำให้ร่างกายมีการเจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งหมายถึงการเป็นเด็กที่มีน้ำหนักและส่วนสูงเมื่อเทียบกับอายุแล้วเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้เช่นเดียวกับตัวชี้วัดที่ 6

เด็กที่มีอายุระหว่าง 6 – 15 ปี ในปี 2550 มีจำนวน 4,698,328 คน เป็นเด็กที่มีการเจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐาน 4,674,778 คน (ร้อยละ 99.5) มีเพียง 23,550 คน (ร้อยละ 0.5) เท่านั้นที่การเจริญเติบโตไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยอยู่ในภาคใต้ 16,178 คน ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือใกล้เคียงกัน คือ 2,814 คน และ 2,884 คน ตามลำดับ ส่วนที่เหลืออยู่ในภาคกลาง 1,674 คน เมื่อพิจารณาข้อมูลในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่มีจำนวนเด็กดังกล่าวมากที่สุด 3 ลำดับแรกได้แก่ จังหวัดนราธิวาส 11,943 คน จังหวัดตรัง 2,517 คน และ จังหวัดสุรินทร์ 2,435 คน

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า มีผลการพัฒนาอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน คือ ในปี 2549 มีเด็กที่มีอายุระหว่าง 6 - 15 ปี จำนวน 5,130,059 คน เป็นเด็กที่เจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐาน 5,126,577 คน (ร้อยละ 99.9) ส่วนเด็กที่มีการเจริญเติบโตไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานมีจำนวน 3,482 คน (ร้อยละ 0.1) ซึ่งมีสัดส่วนน้อยกว่าปี 2550

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 100 ดังนั้น จากข้อมูลเบื้องต้นแสดงว่า **ยังไม่บรรลุเป้าหมายและมีผลการพัฒนาที่ไม่บรรลุเป้าหมายมากกว่าปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ 8 เด็กอายุ 6-12 ปี ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบตามตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค

การได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบตามตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคตามตัวชี้วัดนี้หมายถึง เด็กที่อยู่ในช่วงอายุดังกล่าวทุกคนได้รับวัคซีนป้องกันโรควัณโรค (เฉพาะในรายที่ไม่มีแผลเป็น) คอตีบ บาดทะยัก โปลิโอ (กระตุ้น) วัคซีนรวม (หัด หัดเยอรมัน คางทูม) และไข้สมองอักเสบ เฉพาะรายที่ยังไม่ได้ฉีดตามเกณฑ์ ช่วงอายุ 1 ½ ปี ถึง 2 ½ และอยู่ในเขตพื้นที่เสี่ยง ครบตามตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคตามช่วงอายุที่กำหนด ดังนี้

อายุ	วัคซีนที่ใช้
4-6 ปี หรือ ป.1	DT, OPV เข็มที่ 5, M เข็มที่ 2,R หรือ MMR เข็มที่ 2 BCG (เฉพาะในรายที่ไม่มีแผลเป็น)
7 ปี	DT เข็มที่ 2, R (เฉพาะนักเรียนหญิง)
12 ปี หรือ ป. 6	DT, OPV เข็มที่ 5, M เข็มที่ 2, R หรือ MMR

เด็กอายุระหว่าง 6 - 12 ปีเต็ม ในปี 2550 มีจำนวน 3,191,150 คน ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบตามตารางฯ 3,188,599 คน (ร้อยละ 99.9) ส่วนที่เหลือ 2,551 คน (ร้อยละ 0.1) ได้รับการฉีควัคซีนป้องกันโรคไม่ครบฯ โดยเป็นเด็กภาคเหนือมากที่สุด 1,171 คน รองลงมาเป็นเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ใกล้เคียงกัน คือ 581 คน และ 500 คน ตามลำดับ ส่วนที่เหลือ 299 คน เป็นเด็กภาคกลาง เมื่อพิจารณาข้อมูลในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่เด็กไม่ได้รับการฉีดวัคซีนครบตามตารางมากที่สุด 3 ลำดับแรกได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ 475 คน จังหวัดตาก 201 คน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน 144 คน

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า มีผลการพัฒนาใกล้เคียงกับปี 2550 กล่าวคือ ในปี 2549 มีเด็กที่มีอายุระหว่าง 6 - 12 ปี มีจำนวน 3,488,878 คน เป็นเด็กที่ได้รับการฉีดวัคซีนครบตามตารางฯ 3,485,007 คน (ร้อยละ 99.9) ส่วนเด็กที่ไม่ได้รับการฉีดวัคซีนครบตามตารางฯ มีจำนวน 3,871 คน (ร้อยละ 0.1) ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับปี 2550 แต่หากพิจารณาเป็นจำนวนคนจะพบว่า ปี 2549 มีเด็กที่มีการเจริญเติบโตไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานมากกว่า ปี 2550 จำนวน 1,320 คน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 100 ดังนั้น จากข้อมูลเบื้องต้นแสดงว่า **ยังไม่บรรลุเป้าหมายและมีผลการพัฒนาใกล้เคียงกับปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ 9 ทุกคนในครัวเรือนได้กินอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัยและได้มาตรฐาน

การกินอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัยและได้มาตรฐาน หมายถึง ทุกคนในครัวเรือนต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการกินอาหารให้ครบ 4 เรื่อง ดังนี้

1. ถ้ากินอาหารบรรจุสำเร็จต้องมีเครื่องหมาย อย. เช่น น้ำปลา น้ำส้มสายชู อาหารกระป๋อง นม อาหารกล่อง เป็นต้น
2. ถ้ากินเนื้อสัตว์ ต้องทำให้สุกด้วยความร้อน
3. ถ้ากินผัก ต้องเป็นผักปลอดสารพิษ หรือ ได้ทำการแช่ด้วยน้ำผสมด่างทับทิม หรือ น้ำยาล้างผัก แล้วล้างด้วยน้ำสะอาดหลาย ๆ ครั้ง
4. ก่อนรับประทานอาหารทุกครั้งต้องล้างมือให้สะอาด และในการรับประทานอาหารร่วมกันต้องใช้ช้อนกลางในการตักอาหารทุกครั้ง

ปี 2550 มีครัวเรือนทั้งหมดจำนวน 7,743,351 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการกินอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัยและได้มาตรฐานจำนวน 7,344,485 ครัวเรือน (ร้อยละ 94.8) ส่วนที่เหลือ 398,866 ครัวเรือน (ร้อยละ 5.2) เป็นครัวเรือนที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการกินอาหารฯ ไม่ครบทั้ง 4 ข้อ โดยเป็นครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด 162,983 ครัวเรือน รองลงมาเป็นภาคเหนือ 156,577 ครัวเรือน ภาคกลาง 46,614 ครัวเรือน และภาคใต้ 32,692 ครัวเรือน เมื่อนำข้อมูลระดับจังหวัดมาพิจารณาพบว่า จังหวัดเชียงใหม่มีครัวเรือนที่ปฏิบัติเกี่ยวกับกินอาหารฯ ไม่ครบทั้ง 4 ข้อมากที่สุด คือ 44,421 ครัวเรือน รองลงมาเป็นจังหวัดขอนแก่น 19,735 ครัวเรือน และจังหวัดศรีสะเกษ 13,373 ครัวเรือน

เมื่อเปรียบเทียบกับ ปี 2549 พบว่า ในปี 2549 ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 90 และกระทรวงสาธารณสุขสามารถรณรงค์ให้ประชาชนปฏิบัติเกี่ยวกับการกินอาหารฯ ได้บรรลุเป้าหมาย กล่าวคือ มีครัวเรือนทั้งหมด 7,896,497 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการกินอาหารครบทั้ง 4 ข้อ จำนวน 7,583,491 ครัวเรือน (ร้อยละ 96.0) ส่วนที่เหลือจำนวน 313,006 ครัวเรือน (ร้อยละ 4.0) เป็นครัวเรือน ที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการกินอาหารฯ ไม่ครบทั้ง 4 ข้อ ดังนั้น ในห้วงปี 2550-2554 จึงได้ปรับเป้าหมายเพิ่มขึ้นจากเดิมเป็นร้อยละ 95

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 95 ดังนั้น จากข้อมูลเบื้องต้นแสดงว่า **ยังไม่บรรลุเป้าหมายและมีผลการพัฒนาที่มีแนวโน้มไม่บรรลุเป้าหมายมากกว่าปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ *10* คนในครัวเรือนมีความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้องเหมาะสม

การใช้ยาที่ถูกต้องเหมาะสมของคนในครัวเรือนหมายถึง ทุกคนในครัวเรือนเมื่อมีอาการเจ็บป่วย หากยังไม่ได้ไปรักษาที่สถานีอนามัยหรือโรงพยาบาล ได้ปฏิบัติครบทั้ง 3 เรื่อง ดังนี้ คือ

1. ไม่กินยาชุด (ยาชุด หมายถึง ยาเม็ดหรือแคปซูล ตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป บรรจุรวมในภาชนะเดียวกัน ใช้กินร่วมกันในคราวเดียวกัน เพื่อรักษาอาการเฉพาะครั้งที่กำลังเป็นอยู่)

2. ไม่กินยาสมุนไพรหรือยาแผนโบราณที่ไม่ได้ปรุงขึ้นเฉพาะสำหรับตนเอง ซึ่งได้มาจากผู้ที่ไม่ได้ประกอบวิชาชีพทางด้านการแพทย์แผนโบราณ

3. เวลาเจ็บป่วยทั่ว ๆ ไป เช่น เป็นหวัด ปวดหัว ถูกของมีคมบาด ได้รักษาด้วยตนเองโดยใช้ยาสามัญประจำบ้าน (ยาสามัญประจำบ้าน หมายถึง ยาที่กระทรวงสาธารณสุขได้พิจารณาคัดเลือกว่าเป็นยาที่เหมาะสมที่จะให้ประชาชนหาซื้อมาใช้ได้ด้วยตนเอง เพื่อการดูแลรักษาอาการเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่มักจะเกิดขึ้นได้ เช่น ยาบรรเทาอาการปวด ลดไข้ ยาแก้ท้องเสีย ผงน้ำตาลเกลือแร่ ยาธาตุน้ำแดง ยาใส่แผล เป็นต้น

ปี 2550 มีครัวเรือนที่มีความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้อง 7,563,596 ครัวเรือน (ร้อยละ 97.7) ส่วนที่เหลือ 179,755 ครัวเรือน (ร้อยละ 2.3) เป็นครัวเรือนที่ยังมีความรู้ในการใช้ยาไม่ถูกต้อง โดยอยู่ในภาคเหนือ 75,192 ครัวเรือน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 44,306 ครัวเรือน ภาคกลาง 34,882 ครัวเรือน และภาคใต้ 25,375 ครัวเรือน เมื่อนำข้อมูลในระดับจังหวัดมาพิจารณาพบว่า อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ 24,440 ครัวเรือน จังหวัดพิจิตร 6,569 ครัวเรือน และจังหวัดเพชรบูรณ์ 6,271 ครัวเรือน

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า มีผลการพัฒนาดีขึ้น กล่าวคือ ปี 2549 มีครัวเรือนทั้งหมด 7,896,497 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนที่มีความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้อง 7,642,183 ครัวเรือน (ร้อยละ 96.8) ส่วนที่เหลือ 254,314 ครัวเรือน (ร้อยละ 3.2) เป็นครัวเรือนที่ยังมีความรู้ในการใช้ยาไม่ถูกต้อง ซึ่งเห็นได้ว่าสัดส่วนของครัวเรือนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายมีมากกว่าปี 2550 นอกจากนี้

เมื่อพิจารณาเป็นจำนวนครัวเรือนยังพบว่า ปี 2549 ครัวเรือนที่ยังมีความรู้ในการใช้ยาไม่ถูกต้องมีมากกว่าปี 2550 จำนวน 74,559 ครัวเรือน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 100 ดังนั้น จากข้อมูลที่ปรากฏแสดงว่า **ยังไม่บรรลุเป้าหมาย แต่มีผลการพัฒนาดีกว่าปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ 11 คนอายุ 35 ปีขึ้นไปได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี

การตรวจสุขภาพทั่วไปประจำปีไม่ใช่การไปพบแพทย์เพื่อตรวจรักษาเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วยธรรมดาทั่วไป แต่มุ่งเน้นถึงการตรวจสุขภาพหลายอย่างที่ไม่เจาะจงโรค เพื่อประเมินสุขภาพของคนแต่ละคน เช่น การตรวจร่างกายทั่วไป การตรวจเลือด การตรวจปัสสาวะ ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่มีอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไปทุกคน ตัวชี้วัดนี้ถ้าจะให้บรรลุเป้าหมายคนอายุ 35 ปีขึ้นไปทุกคนทั้งชาย/หญิง จะต้องได้รับการตรวจสุขภาพทั่วไปประจำปี

ปี 2550 มีคนอายุ 35 ปีขึ้นไปจำนวน 14,751,186 คน เป็นผู้ที่ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี 14,331,027 คน (ร้อยละ 97.2) ส่วนที่เหลือ 420,159 คน (ร้อยละ 2.8) ไม่ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี โดยเป็นคนภาคเหนือมากที่สุด 153,429 คน รองลงมาเป็นคนภาคกลาง 97,894 คน ภาคใต้ 93,819 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 75,017 คน เมื่อพิจารณาข้อมูลระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่คนอายุ 35 ปีขึ้นไป ไม่ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ จังหวัดเชียงใหม่ 27,518 คน รองลงมาเป็นจังหวัดเชียงราย 21,836 คน และ จังหวัดนครศรีธรรมราช 16,940 คน

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า ในปี 2549 ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 30 และกระทรวงสาธารณสุขสามารถรณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการตรวจสุขภาพประจำปีได้บรรลุเป้าหมาย กล่าวคือ ปี 2549 มีคนอายุ 35 ปีขึ้นไป จำนวน 14,876,375 คน เป็นคนที่ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี 14,272,841 คน (ร้อยละ 95.9) ส่วนที่เหลือ 603,534 คน (ร้อยละ 4.1) เป็นผู้ที่ไม่ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี ดังนั้น ในห้วงปี 2550-2554 จึงได้ปรับเป้าหมายให้เพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 50

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 50 ดังนั้น จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้บรรลุเป้าหมายและมีผลการพัฒนาดีกว่าปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ 12 คนอายุ 6 ปีขึ้นไปออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน ๆ ละ 30 นาที

ร่างกายของคนถูกสร้างขึ้นมาให้มีการเคลื่อนไหว เพื่อความเจริญเติบโตและรักษาสภาพการทำงานที่ดีเอาไว้ การเคลื่อนไหวน้อยหรือไม่ค่อยได้ออกกำลังกายจะทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของสมรรถภาพทางกายหรือสุขภาพ และเป็นสาเหตุของความผิดปกติทางร่างกาย ในทางการแพทย์การออกกำลังกายจึงเปรียบได้กับยาสารพัดประโยชน์ เพราะใช้เป็นยาบำรุง ยาป้องกัน หรือเป็นยาบำบัดรักษาฟื้นฟูสภาพร่างกายก็ได้ ดังนั้น ตัวชี้วัดนี้จึงถูกกำหนดขึ้นใหม่ เพื่อให้คนเห็นประโยชน์และความสำคัญของการออกกำลังกายมากขึ้น

ตัวชี้วัดนี้ถ้าต้องการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย คนอายุ 6 ปีขึ้นไปทุกคนต้องออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน ๆ ละ 30 นาที หรือออกแรง/ออกกำลังติดต่อกันอย่างน้อย 10 นาทีขึ้นไป รวมกันทั้งวัน ๆ ละ 30 นาที อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 วัน ซึ่งการออกกำลังกาย และ การออกแรง/ออกกำลังมีความหมายดังนี้

การออกกำลังกาย หมายถึง การเคลื่อนไหวร่างกายตามรูปแบบที่กำหนดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสริมสมรรถภาพอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งหมดและเป็นกิจกรรมที่ค่อนข้างหนัก เช่น เดินจ้ำ วิ่ง/วิ่งเหยาะ ถีบจักรยาน เต้นแอโรบิค ว่ายน้ำ กระโดดเชือก กรรเชียงเรือ หรือเล่นกีฬาประเภทฝึกความอดทน ฯลฯ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน ๆ ละ 30 นาที

การออกแรง/ออกกำลัง หมายถึง การออกแรง/ออกกำลังซึ่งไม่ใช่การยืนหรือการนั่งทำงานเฉย ๆ ติดต่อกันอย่างน้อย 10 นาทีขึ้นไปรวมกันทั้งวัน ๆ ละ 10 นาที อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 วัน เช่น

- การทำงานประกอบอาชีพที่ต้องออกแรง เช่น หาบขนมขาย ขนของขึ้นลง ถีบสามล้อเกี่ยวข้าว รับจ้างแบกหาม ฯลฯ
- การทำงานบ้าน/งานสวน/งานสนามในบริเวณบ้าน เช่น การเช็ดถูกระจก ล้างขัดพื้นถูบ้าน ทำสวนครัว ฯลฯ
- การเดินทาง เช่น การเดินไปทำงานหรือทำธุระ ถีบจักรยานไปทำงานหรือทำธุระ ฯลฯ
- การออกกำลังกาย การเล่นกีฬา อย่างน้อยทำให้หายใจเร็วขึ้นและเหนื่อยบ้าง

ปี 2550 พบว่า มีคนอายุ 6 ปีขึ้นไปจำนวน 28,129,408 คน เป็นคนที่ออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน ๆ ละ 30 นาที 27,777,816 คน (ร้อยละ 98.8) ส่วนที่เหลือ 351,592 คน (ร้อยละ 1.2) เป็นคนที่ไม่ได้ออกกำลังกายฯ โดยส่วนใหญ่เป็นคนภาคกลาง จำนวน 110,911 คน รองลงมาเป็นคนภาคเหนือ 90,075 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 84,773 คน และคนภาคใต้ 65,836 คน เมื่อนำข้อมูลระดับจังหวัดมาพิจารณาพบว่า จังหวัดนนทบุรีมีคนที่ไม่ได้ออกกำลังกายฯ มากที่สุด คือ 51,567 คน รองลงมาคือจังหวัดสงขลา 18,111 คน และจังหวัดบุรีรัมย์ 14,185 คน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 60 ดังนั้น จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้บรรลุเป้าหมาย**

ตัวชี้วัดที่ 13 ผู้มีสิทธิในระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีหลักประกันสุขภาพ

การประกันสุขภาพเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่ต้องการสร้างความคุ้มครองในการเข้าถึงบริการทางด้านสาธารณสุขเพื่อการดูแลสุขภาพของประชาชนให้ทั่วถึง ดังนั้น ตัวชี้วัดนี้จึงได้ถูกกำหนดขึ้นใหม่เพื่อให้ผู้มีหลักประกันสุขภาพสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพที่จำเป็น เมื่อต้องไปรับการรักษาที่สถานพยาบาลสามารถใช้สิทธิตามหลักประกันสุขภาพได้ และสิทธิด้านสุขภาพของคนไทยทุกคนได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ซึ่งในเรื่องนี้มีความหมายของคำที่ควรรู้ดังนี้

ผู้มีสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า หมายถึง เป็นบุคคลสัญชาติไทยและมีเลขบัตรประจำตัวประชาชน 13 หลัก อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ยกเว้น ผู้ที่มีสิทธิประกันสุขภาพภาครัฐด้านอื่น ๆ ได้แก่

1. มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม
2. ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการทุกประเภท
3. พนักงานหรือลูกจ้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. พนักงานหรือลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ
5. ครูเอกชน
6. บิดา มารดา คู่สมรส บุตร หรือบุคคลอื่นที่ได้รับสวัสดิการรักษาพยาบาลโดยอาศัยสิทธิของบุคคลตาม 2.,3. และ 4.
7. ข้าราชการการเมืองไทย ซึ่งรัฐได้จัดหาสวัสดิการด้านรักษาพยาบาลให้อยู่แล้ว
8. คนไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศมากกว่า 3 เดือน
9. ผู้ซึ่งปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานอื่นของรัฐหรือบุคคลอื่นใดที่มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลโดยใช้จ่ายจากเงินงบประมาณ

ผู้มีหลักประกันสุขภาพ หมายถึง ผู้มีสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ได้ไปขึ้นทะเบียนเพื่อรับบัตรทอง 30 บาท และได้รับบัตรมาแล้ว

ปี 2550 พบว่า ผู้มีสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีจำนวน 25,615,020 คน ในจำนวนนี้เป็นผู้มีหลักประกันสุขภาพจำนวน 25,518,656 คน (ร้อยละ 99.6) และเป็นผู้ไม่มีหลักประกันสุขภาพ จำนวน 96,364 คน (ร้อยละ 0.4) โดยเป็นคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุดจำนวน 30,874 คน รองลงมาเป็นคนภาคเหนือ จำนวน 25,904 คน และเป็นคนภาคกลางจำนวนใกล้เคียงกันคือ 23,905 คน ส่วนที่เหลือเป็นคนภาคใต้ 15,680 คน เมื่อพิจารณาข้อมูลระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดเชียงใหม่มีคนซึ่งเป็นผู้ไม่มีหลักประกันสุขภาพมากที่สุดคือ 7,011 คน รองลงมาเป็นจังหวัดนครราชสีมา 5,603 คน และจังหวัดปทุมธานี 5,206 คน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 98 ดังนั้น จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้บรรลุเป้าหมาย**

แผนภูมิที่ 1 เปรียบเทียบปี 2549 กับ 2550 หมวดที่ 1 สุขภาพดี

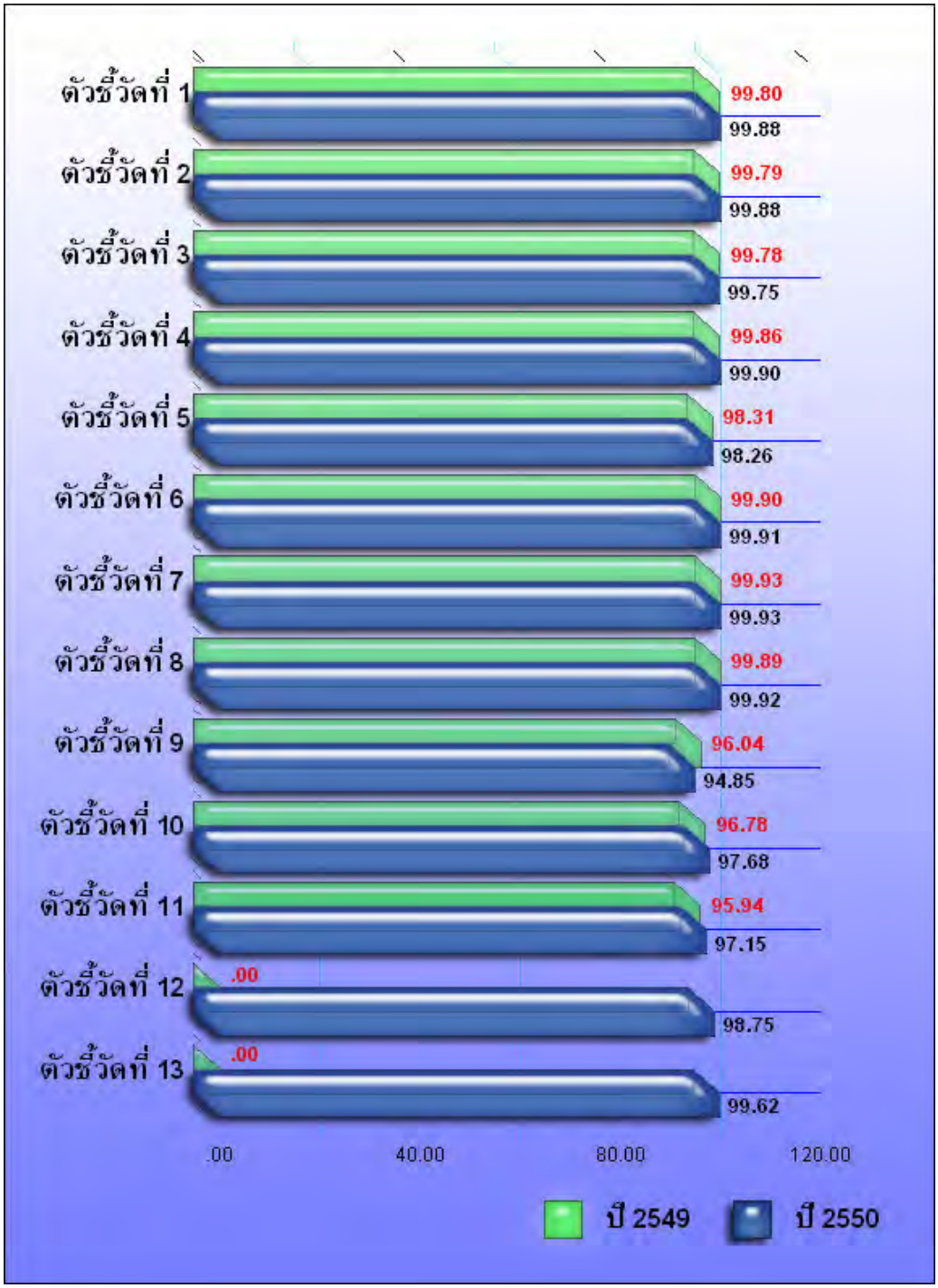

หมวดที่ 2 มีบ้านอาศัย

ที่อยู่อาศัยเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่สำคัญและจำเป็นในการดำรงชีวิตของมนุษย์ คนจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีนอกจากจะต้องมีสุขภาพดีแล้ว ควรต้องมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงแข็งแรงเป็นแหล่งพักพิงสำหรับชีวิตและสร้างความอบอุ่นในครอบครัว การมีบ้านอาศัยจึงเป็นหมวดที่ 2 ของตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตคนไทย หมวดนี้ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัดที่แสดงถึงบ้าน สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ บ้าน ความอบอุ่นภายในบ้านและความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในบ้าน ผลการพัฒนาในปี 2550 พบว่า

ตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมาย มี 3 ตัวชี้วัด คือ

- ตัวชี้วัดที่ 15 ครัวเรือนมีน้ำสะอาดดื่มและบริโภคเพียงพอตลอดปี
- ตัวชี้วัดที่ 16 ครัวเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี
- ตัวชี้วัดที่ 17 ครัวเรือนมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาดถูกสุขลักษณะ

ตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย มี 5 ตัวชี้วัด คือ

- ตัวชี้วัดที่ 14 ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและบ้านมีสภาพคงทนถาวร
- ตัวชี้วัดที่ 18 ครัวเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ
- ตัวชี้วัดที่ 19 ครัวเรือนมีการป้องกันอุบัติภัยอย่างถูกวิธี
- ตัวชี้วัดที่ 20 ครัวเรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- ตัวชี้วัดที่ 21 ครอบครัวมีความอบอุ่น

โดยแต่ละตัวชี้วัดมีรายละเอียดดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 14 ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและบ้านมีสภาพคงทนถาวร

ครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในบ้านที่มีหลังคามุงกระเบื้องหรือสังกะสี มีฝาครบทั้ง 4 ด้าน และอยู่ต่อไปได้ไม่น้อยกว่า 5 ปี สามารถอยู่ได้โดยไม่ต้องกังวลว่าจะมีปัญหาเรื่องที่พักอาศัย เช่น การถูกไล่ที่ไม่อยู่ ในเขตป่าสงวน ฯลฯ ถือได้ว่าเป็นครัวเรือนที่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและบ้านมีสภาพคงทนถาวร ตัวชี้วัดนี้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินงาน

ครัวเรือนในชนบทไทย ปี 2550 มีจำนวนทั้งสิ้น 7,743,351 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนที่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยฯ 7,692,019 ครัวเรือน (ร้อยละ 99.3) ส่วนที่เหลือ 51,332 ครัวเรือน (ร้อยละ 0.7) เป็นครัวเรือนที่ยังไม่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยฯ โดยอยู่ในภาคเหนือเป็นส่วนใหญ่ถึง 23,827 ครัวเรือน รองลงมาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 11,698 ครัวเรือน ส่วนภาคใต้และภาคกลางมีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ 8,154 ครัวเรือน และ 7,653 ครัวเรือน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาข้อมูลระดับจังหวัดพบว่า ลำดับที่ 1-3 ของประเทศอยู่ในภาคเหนือทั้ง 3 จังหวัด คือ จังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด 7,604 ครัวเรือน รองลงมาเป็นจังหวัดตาก 3,161 ครัวเรือน และจังหวัดเชียงราย 2,502 ครัวเรือน

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า มีผลการพัฒนาดีขึ้น กล่าวคือ ปี 2549 มีครัวเรือนทั้งหมด 7,896,497 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนที่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยฯ จำนวน 7,778,261 ครัวเรือน (ร้อยละ 98.5) ส่วนครัวเรือนที่ยังไม่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยฯ มีจำนวน 118,236 ครัวเรือน (ร้อยละ 1.5) ซึ่งเห็นได้ว่าสัดส่วนของครัวเรือนที่ยังไม่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยฯ มีมากกว่า ปี 2550 นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเป็นจำนวนครัวเรือนยังพบอีกว่า ปี 2549 ครัวเรือนที่ยังไม่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยฯ มีมากกว่า ปี 2550 จำนวน 66,904 ครัวเรือน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 100 ดังนั้น จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้ยังไม่บรรลุเป้าหมาย แต่มีผลการพัฒนาดีกว่าปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ *15* ครัวเรือนมีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและบริโภคเพียงพอตลอดปี

น้ำสะอาดในความหมายนี้ ได้แก่ น้ำฝน น้ำประปา น้ำที่ผ่านเครื่องกรองน้ำที่ได้มาตรฐานหรือน้ำบรรจุขวด (ต้องมีเครื่องหมาย อย.) และน้ำบาดาลที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานน้ำสะอาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) หรือ กรมอนามัย ที่สาธารณสุขตำบลตรวจสอบแล้วว่าใช้ดื่มได้ ถ้าเป็นน้ำจากแหล่งธรรมชาติต้องนำมาต้มก่อน หรือ แกว่งสารส้มแล้วเติมคลอรีน ซึ่งน้ำสะอาดสำหรับดื่มนี้ต้องมีคนละ 5 ลิตรต่อคนต่อวัน โดยเป็นน้ำที่ใช้สำหรับดื่ม 2 ลิตร และสำหรับประกอบอาหาร ล้างหน้า บ้วนปากและแปรงฟัน ฯลฯ อีก 3 ลิตร ตัวชี้วัดนี้เจ้าภาพหลัก คือ กระทรวงสาธารณสุข โดยมี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เป็นเจ้าภาพร่วมในการดำเนินงาน

จากครัวเรือนทั้งหมด 7,743,351 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนที่มีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและบริโภคเพียงพอตลอดปี 7,629,772 ครัวเรือน (ร้อยละ 98.5) ส่วนอีก 113,579 ครัวเรือน (ร้อยละ 1.5) เป็นครัวเรือนที่มีน้ำดื่มไม่เพียงพอ โดยอยู่ในภาคเหนือมากที่สุด 39,990 ครัวเรือน รองลงมาอยู่ในภาคใต้ 30,874 ครัวเรือน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 26,442 ครัวเรือน และภาคกลาง 16,273 ครัวเรือน เมื่อพิจารณาข้อมูลในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดเชียงใหม่มีครัวเรือนที่มีน้ำดื่มไม่เพียงพอมากที่สุดคือ 8,861 ครัวเรือน รองลงมาเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้กันคือ จังหวัดเชียงราย 5,945 ครัวเรือน ส่วนลำดับถัดมาเป็นจังหวัดที่อยู่ในภาคใต้คือ จังหวัดกระบี่ 5,801 ครัวเรือน

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า มีผลการพัฒนาดีขึ้นกล่าวคือ ปี 2549 มีครัวเรือนทั้งหมด 7,896,497 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนที่มีน้ำดื่มเพียงพอ จำนวน 7,681,1998 ครัวเรือน (ร้อยละ 97.3) ส่วนครัวเรือนที่มีน้ำดื่มไม่เพียงพอฯ มีจำนวน 214,499 ครัวเรือน (ร้อยละ 2.7) ซึ่งเห็นได้ว่าสัดส่วนของครัวเรือนที่มีน้ำดื่มไม่เพียงพอมีมากกว่า ปี 2550 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นจำนวนครัวเรือนยังพบว่า ปี 2549 ครัวเรือนที่มีน้ำดื่ม ไม่เพียงพอมีมากกว่า ปี 2550 จำนวน 100,920 ครัวเรือน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 95 ดังนั้น จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้บรรลุเป้าหมายและมีผลการพัฒนาดีกว่าปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ *16* ครัวเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี

ครัวเรือนที่มีน้ำใช้สำหรับซักเสื้อผ้า อาบน้ำ ทำความสะอาดบ้านหรืออื่น ๆ ที่ถือว่าเพียงพอนั้นต้องมีน้ำใช้ไม่น้อยกว่า 45 ลิตร (ประมาณ 2 ปี๊บ) ต่อวันตลอดปี เจ้าภาพหลักในการดำเนินงานตัวชี้วัดนี้ คือ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีเจ้าภาพร่วม 5 หน่วยงาน คือ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงคมนาคม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

ในปี 2550 ครัวเรือนที่มีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี มีจำนวน 7,620,750 ครัวเรือน (ร้อยละ 98.4) ส่วนที่เหลือ 122,601 ครัวเรือน (ร้อยละ 1.6) เป็นครัวเรือนที่มีน้ำใช้ไม่เพียงพอ โดยอยู่ในภาคเหนือมากที่สุด 41,224 ครัวเรือน รองลงมาอยู่ในภาคใต้ 36,505 ครัวเรือน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 25,033 ครัวเรือน และ ที่เหลืออยู่ในภาคกลาง 19,839 ครัวเรือน เมื่อพิจารณาข้อมูลระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดเชียงใหม่มีครัวเรือนที่มีน้ำใช้ไม่เพียงพอมากที่สุดคือ 9,579 ครัวเรือน รองลงมาเป็นจังหวัดกระบี่ 6,966 ครัวเรือน และ จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นลำดับที่ 3 มีจำนวน 6,927 ครัวเรือน

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า มีผลการพัฒนาดีขึ้นกล่าวคือ ปี 2549 มีครัวเรือนทั้งหมด 7,896,497 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนที่มีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี จำนวน 7,690,152 ครัวเรือน (ร้อยละ 97.4) ส่วนครัวเรือนที่มีน้ำใช้ไม่เพียงพอมีจำนวน 206,345 ครัวเรือน (ร้อยละ 2.6) ซึ่งเห็นได้ว่าสัดส่วนของครัวเรือนที่มีน้ำใช้ไม่เพียงพอมีมากกว่า ปี 2550 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นจำนวนครัวเรือนยังพบว่า ปี 2549 ครัวเรือนที่มีน้ำใช้ไม่เพียงพอมีมากกว่าปี 2550 จำนวน 83,744 ครัวเรือน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 95 ดังนั้น จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้บรรลุเป้าหมายและมีผลการพัฒนาดีกว่าปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ 17 ครัวเรือนมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาดและถูกสุขลักษณะ

ครัวเรือนที่มีการจัดบริเวณบ้านและภายในบ้านเป็นระเบียบ สะอาดและถูกสุขลักษณะ เป็นครัวเรือนที่มีลักษณะดังนี้

1. มีที่ประกอบอาหารสะอาดเป็นระเบียบ มีตู้กับข้าวหรือฝาชีและมีอุปกรณ์ล้างมือที่ใช้งานได้ดี เช่น มีสบู่ หรือน้ำยาล้างจาน
2. มีที่เก็บน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภคสภาพดี มีฝาปิด
3. มีการกำจัดสัตว์ แมลงที่เป็นพาหะนำโรค ได้แก่ ยุงลาย หนู แมลงวัน แมลงสาบ ไม่พบแหล่งเพาะพันธุ์ และที่หลบซ่อนอาศัยภายในบ้าน หรือ บริเวณบ้าน
4. มีอุปกรณ์กำจัดขยะมูลฝอย เช่น ไม้กวาด ถังขยะ ถุงใส่ขยะ ที่เผาขยะ หรือฝังหลุม และบริเวณบ้านมีสภาพสะอาด
5. สภาพในบ้านสะอาด ห้องนอนลมพัดผ่านสะดวก ไม่มีฝุ่นละอองและกลิ่นเหม็นชื้น ที่หลับนอน ข้าวของเครื่องใช้สะอาด มีการจัดเก็บเป็นระเบียบ ไม่รกรุงรัง
6. ไม่มีแหล่งน้ำเสียขังในบริเวณบ้าน และมีการกำจัดน้ำเสียด้วยหลุมซึม หรือ ร่องระบายน้ำ
7. มีส้วมใช้ที่มีสภาพแข็งแรงใช้งานได้สะอาด ไม่มีรอยแตกร้าวที่หัวส้วม พื้นที่ ถังส้วม และฝาปิด และมีอุปกรณ์ทำความสะอาด

ตัวชี้วัดนี้มีกระทรวงสาธารณะสุขเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินงาน และมีกระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นเจ้าภาพร่วม

ในปี 2550 ครัวเรือนที่จัดบ้านเรือนให้มีลักษณะดังกล่าวมีจำนวน 7,633,137 ครัวเรือน (ร้อยละ 98.6) จากทั้งหมด 7,743,351 ครัวเรือน ส่วนที่เหลือ 110,214 ครัวเรือน (ร้อยละ 1.4) เป็นครัวเรือนที่ยังไม่ได้จัดบ้านเรือนฯ โดยเป็นครัวเรือนในภาคเหนือมากที่สุด 43,175 ครัวเรือน ลำดับถัดมาเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 28,928 ครัวเรือน ภาคกลาง 19,762 ครัวเรือน และภาคใต้ 18,349 ครัวเรือน สำหรับจังหวัดที่ครัวเรือนยังไม่ได้จัดบ้านเรือนฯ มากที่สุดคือ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 12,022 ครัวเรือน ถัดมาเป็นจังหวัดแม่ฮ่องสอน 5,755 ครัวเรือน และจังหวัดตาก 4,079 ครัวเรือน

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า ผลการพัฒนามีแนวโน้มดีขึ้น คือ ในปี 2549 ครัวเรือนที่จัดบ้านเรือนให้มีลักษณะดังกล่าวมีจำนวน 7,684,015 ครัวเรือน (ร้อยละ 97.3) ส่วนที่เหลือ 212,482 ครัวเรือน (ร้อยละ 2.7) เป็นครัวเรือนที่ยังไม่ได้จัดบ้านเรือนฯ ซึ่งเห็นได้ว่าสัดส่วนของครัวเรือนที่ยังไม่ได้จัดบ้านเรือนฯมีมากกว่าปี 2550 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นจำนวนครัวเรือนยังพบว่า ปี 2549 ครัวเรือนที่ยังไม่ได้จัดบ้านเรือนฯ มีมากกว่าปี 2550 จำนวน 102,268 ครัวเรือน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 95 ดังนั้น จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้บรรลุเป้าหมาย และ มีผลการพัฒนาดีกว่าปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ 18 ครัวเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ

ครัวเรือนที่ถูกรบกวนจากมลพิษเป็นครัวเรือนที่ถูกรบกวนจากเสียง ความสั่นสะเทือน ฝุ่นละออง กลิ่น หรือ มลพิษทางอากาศ น้ำเสีย ขยะหรือสารพิษที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง โดยสิ่งที่เป็นต้นเหตุรบกวนจะต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

1. เกิดขึ้นซ้ำ ๆ ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือมีความต่อเนื่อง โดยเกิดขึ้นไม่น้อยกว่า 3 ครั้งต่อวัน หรือ ต่อเนื่องนานกว่า 1 สัปดาห์ขึ้นไป
2. เกิดขึ้นในเวลากลางคืน ซึ่งเป็นเวลาพักผ่อนของคน (ระหว่างเวลา 18.00 น. ถึง 06.00 น. ของวันรุ่งขึ้น)
3. เกิดขึ้นในขณะใดขณะหนึ่ง ซึ่งมีผลทำให้เกิดอาการเจ็บป่วยอย่างเฉียบพลัน รวมทั้งก่อให้เกิดความตื่นตระหนก ความเครียดวิตกกังวล จนไม่สามารถทำงานได้อย่างปกติ

ทั้งนี้ มีวิธีการวัดว่าถูกรบกวนหรือไม่ง่าย ๆ ดังนี้

1. เสียงดัง วัดจากคนที่ยืนห่างกัน 1 เมตร พูดคุยกันแล้วคนฝ่ายหนึ่งไม่ได้ยินว่าคนอีกฝ่ายพูดอะไร
2. ความสั่นสะเทือน วัดจากความรู้สึกหรือการสั่นไหสของวัสดุ หรือภาชนะสิ่งของต่างๆ ในครัวเรือน
3. ฝุ่นละออง วัดจากการมองด้วยตาสำหรับฝุ่นขนาดใหญ่ สำหรับฝุ่นขนาดเล็กดูจากการสะสมของฝุ่นบนพื้นผิวหน้าของภาชนะ อุปกรณ์ เครื่องใช้ภายในบ้าน เช่น พื้นโต๊ะ หรือความดำ ของสีของพื้นผิวหน้าของวัสดุบางอย่างที่เปลี่ยนไป เช่น ผ้า กระดาษ เป็นต้น
4. กลิ่นเหม็นของขยะและไอระเหยของสารพิษ วัดจากความรู้สึกสัมผัสของบุคคลจำนวนตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป
5. น้ำเสีย วัดจากการสังเกตและกลิ่นของน้ำผิดไปจากธรรมชาติ
6. ขยะและสารพิษ วัดจากการมองหรือสังเกต

ตัวชี้วัดนี้มีกระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินงานและมีกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นเจ้าภาพร่วม

ปี 2550 ครัวเรือนที่ไม่ถูกรบกวนจากมลพิษมีจำนวน 7,550,704 ครัวเรือน (ร้อยละ 97.5) และอีก 192,547 ครัวเรือน (ร้อยละ 2.5) เป็นครัวเรือนที่ถูกรบกวนจากมลพิษ โดยเป็นครัวเรือนในภาคเหนือมากที่สุดถึง 64,476 ครัวเรือน ถัดมาเป็นครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางใกล้เคียงกันคือ 48,335 ครัวเรือน และ 46,485 ครัวเรือน ส่วนครัวเรือนในภาคใต้ที่ถูกรบกวนจากมลพิษมีน้อยกว่าภาคอื่น คือ 33,251 ครัวเรือน นอกจากนี้ ยังพบว่า จังหวัดเชียงใหม่มีครัวเรือนที่ถูกรบกวน

จากมลพิษมากที่สุดถึง 13,750 ครัวเรือน รองลงมาเป็นจังหวัดนครราชสีมา และ จังหวัดกำแพงเพชร ใกล้เคียงกัน คือ 6,909 ครัวเรือน และ 6,791 ครัวเรือน ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า ผลการพัฒนามีแนวโน้มดีขึ้น คือ ในปี 2549 มีครัวเรือนที่ไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ 7,607,499 คน (ร้อยละ 96.3) ส่วนที่เหลือ 288,998 ครัวเรือน (ร้อยละ 3.7) ถูกรบกวนจากมลพิษ ซึ่งเห็นได้ว่า สัดส่วนของครัวเรือนที่ถูกรบกวนจากมลพิษมีมากกว่าปี 2550 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นจำนวนครัวเรือนยังพบว่า ปี 2549 ครัวเรือนที่ถูกรบกวนจากมลพิษมีมากกว่าปี 2550 จำนวน 96,441 ครัวเรือน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 100 ดังนั้น จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้ยังไม่บรรลุเป้าหมายแต่มีผลการพัฒนาดีกว่าปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ *19* ครัวเรือนมีการป้องกันอุบัติภัยอย่างถูกวิธี

ครัวเรือนที่มีการป้องกันอุบัติภัยอย่างถูกวิธี เป็นครัวเรือนที่มีความระมัดระวังในการขับขี่ยานพาหนะและปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น การสวมหมวกกันน็อค คาดเข็มขัดนิรภัย หรือเมื่อใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าต้องมีการตรวจ ซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้านให้อยู่ในสภาพดี หรือมีการใช้เครื่องป้องกันในการประกอบอาชีพ เช่น ปฏิบัติตามคำแนะนำของการใช้สารเคมีที่มีพิษ ซึ่งตัวชี้วัดนี้มีสำนักนายกรัฐมนตรีและกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินงาน และมีกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงคมนาคม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นเจ้าภาพร่วม

ปี 2550 ครัวเรือนที่มีการป้องกันอุบัติภัยอย่างถูกวิธีมีจำนวน 7,689,670 (ร้อยละ 99.3) ส่วนอีก 53,681 ครัวเรือน (ร้อยละ 0.7) เป็นครัวเรือนที่ยังไม่มีการป้องกันอุบัติภัยฯ โดยเป็นครัวเรือนในภาคเหนือมากที่สุด 19,881 ครัวเรือน รองลงมาเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 12,870 ครัวเรือน ส่วนภาคกลางและภาคใต้ มีจำนวนใกล้เคียงกันคือ 10,695 ครัวเรือน และ 10,235 ครัวเรือน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาข้อมูลในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดเชียงใหม่มีครัวเรือนที่ไม่มีการป้องกันอุบัติภัยฯ มากที่สุด คือ 7,218 ครัวเรือน รองลงมาเป็นจังหวัดศรีสะเกษและจังหวัดสงขลาใกล้เคียงกัน คือ 2,470 ครัวเรือน และ 2,243 ครัวเรือน ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบกับ ปี 2549 พบว่า ผลการพัฒนามีแนวโน้มดีขึ้น คือ ในปี 2549 ครัวเรือนที่มีการป้องกันอุบัติภัยฯ มีจำนวน 7,771,206 คน (ร้อยละ 98.4) ส่วนที่เหลือ 125,291 ครัวเรือน (ร้อยละ 1.6) เป็นครัวเรือนที่ยังไม่มีการป้องกันอุบัติภัยฯ ซึ่งเห็นได้ว่า สัดส่วนของครัวเรือนที่ยังไม่มีการป้องกันอุบัติภัยฯ มีมากกว่าปี 2550 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นจำนวนครัวเรือนยังพบว่า ปี 2549 ครัวเรือนที่ยังไม่มีการป้องกันอุบัติภัยฯ มีมากกว่าปี 2550 จำนวน 71,610 ครัวเรือน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 100 ดังนั้น จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้ยังไม่บรรลุเป้าหมาย แต่มีผลการพัฒนาดีกว่าปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ 20 ครัวเรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ถ้าในรอบปีที่ผ่านมาคนในครัวเรือนได้รับการปกป้องคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สิน โดยไม่มีใครถูกลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ ปล้นทรัพย์ หลอกลวงให้เสียทรัพย์ กระทำอนาจาร ข่มขืน กระทำชำเรา ถูกทำร้ายร่างกาย ถูกฆ่าตาย หรือมีการบุกรุกที่อยู่อาศัย หรือประสบกับอาชญากรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สิน ถือได้ว่าเป็นครัวเรือนที่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เจ้าภาพหลักในการดำเนินงานตามตัวชี้วัดนี้คือสำนักงานตำรวจแห่งชาติและมีกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าภาพร่วม

ปี 2550 ครัวเรือนที่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีจำนวน 7,682,038 ครัวเรือน (ร้อยละ 99.2) ส่วนที่เหลือจำนวน 61,313 ครัวเรือน (ร้อยละ 0.8) เป็นครัวเรือนที่ยังไม่มีความปลอดภัยฯ โดยเป็นครัวเรือนในภาคเหนือมากที่สุดถึง 18,453 ครัวเรือน รองลงมาเป็นภาคะวันออกเฉียงเหนือ 16,341 ครัวเรือน ลำดับถัดมาเป็นภาคใต้และภาคกลางจำนวนใกล้เคียงกัน คือ 13,374 ครัวเรือน และ 13,145 ครัวเรือน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาข้อมูลเป็นรายจังหวัดพบว่า จังหวัดหนองคายและจังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดมีครัวเรือนประสบปัญหาเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจำนวนมากใกล้เคียงกันคือ 4,299 ครัวเรือน และ 4,184 ครัวเรือน ตามลำดับ ส่วนถัดมาลำดับที่ 3 ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา มี 3,601 ครัวเรือน

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า มีผลการพัฒนาใกล้เคียงกัน คือ ในปี 2549 ครัวเรือนที่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีจำนวน 7,833,340 ครัวเรือน (ร้อยละ 99.2) ส่วนที่เหลือ 63,157 ครัวเรือน (ร้อยละ 0.8) เป็นครัวเรือนที่ยังไม่มีความปลอดภัยฯ ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับปี 2550 แต่หากพิจารณาเป็นจำนวนครัวเรือนจะพบว่า ปี 2549 ครัวเรือนที่ยังไม่มีความปลอดภัยฯ มีมากกว่าปี 2550 จำนวน 61,313 ครัวเรือน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 100 ดังนั้น จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้ยังไม่บรรลุเป้าหมายและมีผลการพัฒนาใกล้เคียงกับปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ 21 ครอบครัวมีความอบอุ่น

ครอบครัวที่มีความอบอุ่นเป็นครัวเรือนที่คนในครัวเรือนมีโอกาสอยู่พร้อมหน้ากัน ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น รับประทานอาหารด้วยกัน ใช้เวลาพูดคุยกัน พักผ่อนหย่อนใจ ดูหนังฟังเพลง เล่นกีฬาด้วยกัน หรือร่วมกันปรับปรุงบำรุงรักษาที่อยู่อาศัย เป็นต้น อย่างน้อย 6 ครั้งต่อปี หรือในกรณีที่ไม่สามารถพบกันได้จะต้องมีการติดต่อสื่อสารกัน เช่น โทรศัพท์ จดหมายหรือ อีเมล์ นอกจากนี้

คนในครัวเรือนจะต้องมีความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน มีการปรึกษาหารือ เพื่อแก้ไขปัญหาในครอบครัว รวมทั้งไม่เคยมีคนในครัวเรือนหนีออกจากบ้าน ถ้าเป็นกรณีที่อยู่คนเดียว ถ้าเป็นผู้ที่ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขถือว่าเป็นครอบครัวอบอุ่น แต่ถ้าดำรงชีวิตโดยไม่มีความสุขให้ถือว่าเป็นครอบครัวไม่อบอุ่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินงานตามตัวชี้วัดนี้ โดยมี กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย และ กระทรวงวัฒนธรรม เป็นเจ้าภาพร่วม

ปี 2550 ครอบครัวที่มีความอบอุ่นมีจำนวน 7,711,766 ครัวเรือน (ร้อยละ 99.6) ส่วนอีก 31,585 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนที่ยังไม่มีความอบอุ่น โดยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด 12,413 ครัวเรือน รองลงมาเป็นครัวเรือนในภาคเหนือ 9,729 ครัวเรือน ภาคกลาง 5,835 ครัวเรือน และ ภาคใต้ 3,608 ครัวเรือน เมื่อพิจารณาข้อมูลระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดเชียงใหม่มีครอบครัวที่ยังไม่อบอุ่นมากเป็นลำดับแรกคือ 2,309 ครัวเรือน รองลงมาเป็นจังหวัดชัยภูมิ และ จังหวัดหนองคายในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน คือ 1,994 ครัวเรือน และ 1,491 ครัวเรือน ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า มีผลการพัฒนาที่ดีขึ้น คือ ในปี 2549 ครอบครัวที่มีความอบอุ่นมีจำนวน 7,787,102 ครัวเรือน (ร้อยละ 98.6) ส่วนที่เหลือ 109,395 ครัวเรือน (ร้อยละ 1.4) เป็นครัวเรือนที่ยังไม่มีความอบอุ่น ซึ่งจะเห็นได้ว่า สัดส่วนของครอบครัวที่ยังไม่มีความอบอุ่นมีมากกว่า ปี 2550 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นจำนวนครัวเรือนยังพบว่า ปี 2549 ครอบครัวที่ยังไม่มีความอบอุ่นมีมากกว่าปี 2550 จำนวน 77,810 ครัวเรือน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 100 ดังนั้น จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้ยังไม่บรรลุเป้าหมายแต่มีผลการพัฒนาดีกว่าปี 2549**

แผนภูมิที่ 2 เปรียบเทียบปี 2549 กับ 2550 หมวดที่ 2 มีบ้านอาศัย

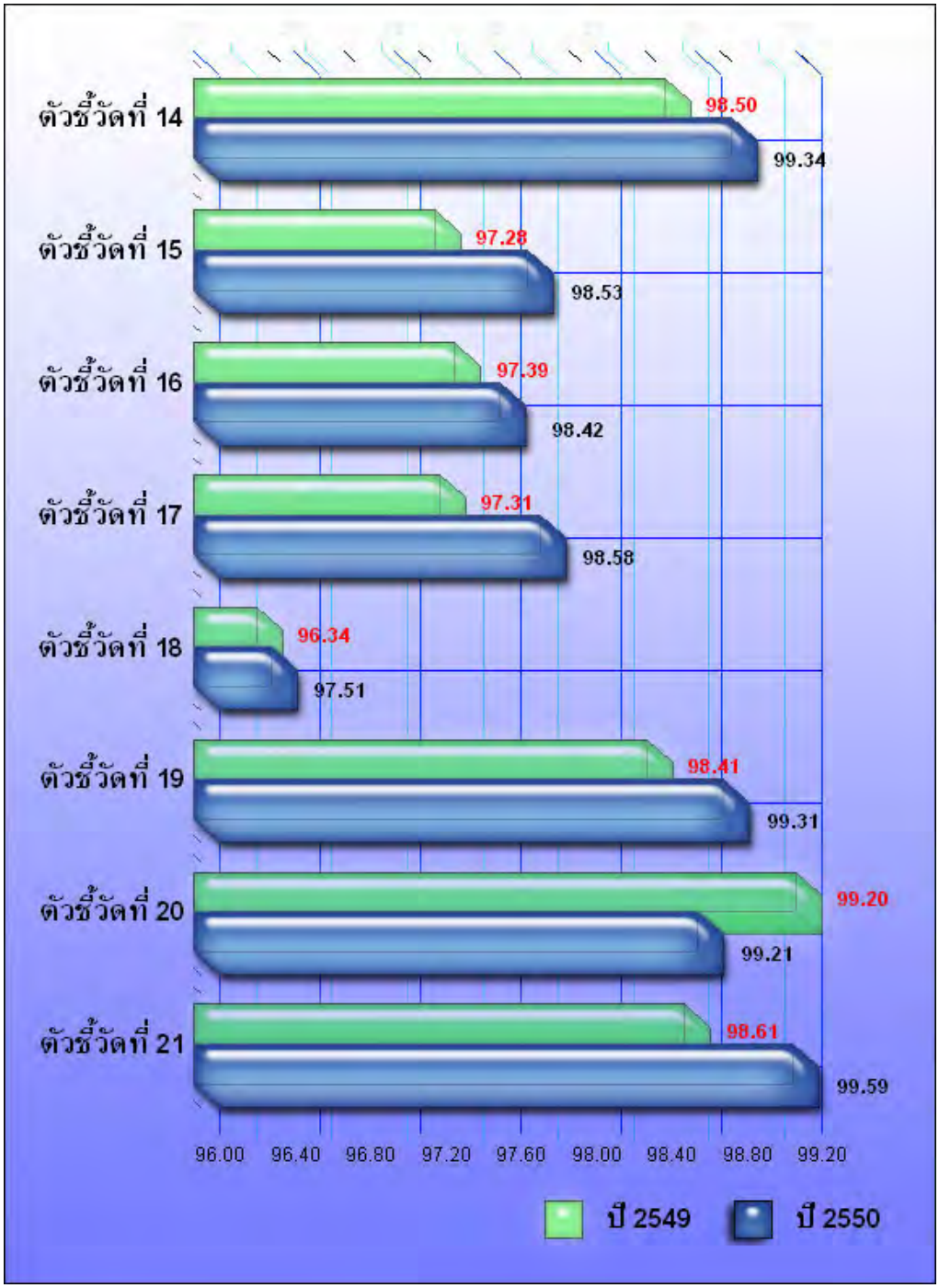

หมวดที่ 3 ใฝ่การศึกษา

คนเป็นปัจจัยและผลของการพัฒนาประเทศ หากประชากรของประเทศมีคุณภาพ จะส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาที่ยั่งยืน คนจะมีคุณภาพถ้าได้รับการศึกษาที่มีประสิทธิภาพดังคำกล่าวที่ว่า “การศึกษาพัฒนาคน คนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประเทศชาติ” การศึกษาจึงเป็นรากฐานของการพัฒนาคุณภาพคน ดังนั้น “ใฝ่การศึกษา” จึงได้ถูกกำหนดไว้เป็นหมวดที่ 3 ของความจำเป็นพื้นฐานของประชาชนไทย หมวดนี้มี 7 ตัวชี้วัด ซึ่งผลการพัฒนาในปี 2550 พบว่า

ตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายแล้ว มี 3 ตัวชี้วัด คือ

- ตัวชี้วัดที่ 22 เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีเต็มได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ใหญ่ในบ้าน
- ตัวชี้วัดที่ 23 เด็กอายุ 3-5 ปีเต็ม ได้รับบริการเลี้ยงดูเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน
- ตัวชี้วัดที่ 25 เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

ตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายมี 4 ตัวชี้วัด คือ

- ตัวชี้วัดที่ 24 เด็กอายุ 6-15 ปี ได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี
- ตัวชี้วัดที่ 26 เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี แต่ไม่ได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าและยังไม่มีงานทำได้รับการฝึกอบรมอาชีพ
- ตัวชี้วัดที่ 27 คนอายุ 19-5-60 ปีเต็ม อ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้
- ตัวชี้วัดที่ 28 คนในครัวเรือนได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 ครั้ง

โดยแต่ละตัวชี้วัดมีรายละเอียดดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 22 เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีเต็มได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ใหญ่ในบ้าน

พ่อแม่และบุคคลในครอบครัวถือเป็นครูคนแรกในชีวิตของเด็ก ๆ ก่อนที่จะเข้าเรียนรู้ตามระบบโรงเรียน เด็กจะฉลาด รอบรู้เท่าทันคน ผู้ใหญ่ในบ้านมีส่วนสำคัญในการสร้างภูมิรู้ให้กับเด็ก ๆ ดังนั้น การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ใหญ่ในบ้าน จึงเป็นเรื่องสำคัญและถูกกำหนดไว้เป็นตัวชี้วัดใหม่และ

ตัวชี้วัดแรกของหมวดใฝ่การศึกษา ในช่วงปี 2550-2554 ซึ่งเรื่องนี้สามารถทำได้ง่าย ๆ โดยการให้เด็กร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ กับผู้ใหญ่ เช่น การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง การเล่านิทานอย่างน้อยวันละ 15 นาที การพูดคุยกับเด็กเรื่อย ๆ การร้องเพลงกล่อมเด็ก หรือ การให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลืองานบ้านที่เด็กทำได้ เช่น ช่วยหยิบของเบา ๆ การกินข้าวด้วยตนเอง การหัดเดิน เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็ก เป็นการพัฒนาสติปัญญา (IQ) และ พัฒนาอารมณ์ (EQ) ของเด็กและสร้างความอบอุ่นให้แก่ครอบครัวด้วย กระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินงานตามตัวชี้วัดนี้ โดยมีกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุขเป็นเจ้าภาพร่วม

ในปี 2550 เด็กที่อายุต่ำกว่า 3 ปี มีจำนวน 741,827 คน เป็นเด็กที่ได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ใหญ่ในบ้าน 734,793 คน (ร้อยละ 99.1) ส่วนเด็กที่เหลือ 7,034 เป็นเด็กที่ไม่ได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ฯ โดยจำแนกเป็นเด็กในภาคกลางมากที่สุด 4,400 คน ส่วนอีก 3 ภาคที่เหลือเป็นเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้และภาคเหนือในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน คือ 920 คน 907 คน และ 807 คน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาข้อมูลระดับจังหวัดพบว่า สถานการณ์เรื่องนี้ของจังหวัดปทุมธานีน่าเป็นห่วง คือ จากจำนวนเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 3 ปี ทั้งหมดจำนวน 8,568 คน มีเด็กที่ไม่ได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ใหญ่ในบ้านจำนวนถึง 4,070 คน (ร้อยละ 47.5) รองลงมาเป็นจังหวัดนครศรีธรรมราช 525 คน และ จังหวัดเชียงใหม่ 310 คน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 80 ดังนั้น จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้บรรลุเป้าหมาย**

ตัวชี้วัดที่ 23 เด็กอายุ 3-5 ปีเต็ม ได้รับบริการเลี้ยงดูเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน

การได้รับบริการเลี้ยงดูเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียนของเด็กอายุ 3-5 ปีเต็ม หมายถึง การที่เด็กวัยนี้ทุกคนได้รับบริการเลี้ยงดู หรือได้เข้าร่วมกิจกรรมการเตรียมความพร้อมของเด็กก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเคลื่อนที่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนาหรือโรงเรียนอนุบาล ซึ่งหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ส่งเสริมการดำเนินงานตามตัวชี้วัดนี้ คือ กระทรวงศึกษาธิการและ กระทรวงมหาดไทย โดยมีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเจ้าภาพร่วม

ปี 2550 มีเด็กอายุ 3-5 ปีเต็ม จำนวน 1,098,478 คน เป็นเด็กที่ได้รับบริการเลี้ยงดูฯ 1,093,127 คน (ร้อยละ 99.5) ส่วนที่เหลือ 5,351 คน (ร้อยละ 0.5) ไม่ได้รับบริการเลี้ยงดูฯ โดยเป็นเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด 1,651 คน รองลงมาเป็นเด็กภาคเหนือ 1,495 คน ส่วนเด็กภาคใต้และภาคกลาง มีจำนวนใกล้เคียงกันคือ 1,147 คน และ 1,058 คน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาข้อมูลรายจังหวัดพบว่า 3 ลำดับแรก ที่เด็กไม่ได้รับบริการเลี้ยงดูฯ มากที่สุดคือ จังหวัดปัตตานี จังหวัดสกลนคร และจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกันคือ 323 คน, 318 คน และ 304 คน ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า มีผลการพัฒนาใกล้เคียงกัน คือ ในปี 2549 ทั่วประเทศมีเด็กอายุ 3-5 ขวบ จำนวน 1,104,261 คน เป็นเด็กที่ได้รับบริการเลี้ยงดูฯ 1,098,557 คน (ร้อยละ 99.5) และมีเด็กที่ไม่ได้รับบริการเลี้ยงดูฯ 5,074 คน (ร้อยละ 0.5) ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับปี 2550 แต่หากพิจารณาจำนวนเด็กจะพบว่า ปี 2549 มีเด็กที่ไม่ได้รับบริการเลี้ยงดูฯ น้อยกว่าปี 2550 จำนวน 277 คน

แต่อย่างไรก็ตาม ตัวชี้วัดนี้ถูกปรับลดเป้าหมายลงจากช่วงปี พ.ศ. 2545-2549 ซึ่งกำหนดไว้ร้อยละ 100 เป็นร้อยละ 80 ในช่วงปี พ.ศ. 2550-2554 ดังนั้น จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้บรรลุเป้าหมายและมีผลการพัฒนาใกล้เคียงกับปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ 24 เด็กอายุ 6-15 ปี ได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี

ตัวชี้วัดนี้มีกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมให้เด็กที่มีอายุระหว่าง 6-15 ปี ทุกคนต้องได้เข้าเรียนชั้น ป.1 – ม.3 ซึ่งถือเป็นการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี โดยมีกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าภาพร่วมสนับสนุนการดำเนินงาน

ในปี 2550 เด็กที่มีอายุอยู่ในช่วงดังกล่าว มีจำนวน 4,698,328 คน เป็นเด็กที่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี จำนวน 4,690,073 คน (ร้อยละ 99.8) ส่วนที่เหลือ 8,255 คน (ร้อยละ 0.2) ไม่ได้เข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับ โดยเป็นเด็กภาคเหนือมากที่สุด 2,978 คน รองลงมาเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือใกล้เคียงกับภาคใต้คือ 2,064 คน และ 1,907 คน ตามลำดับ ส่วนที่เหลือ 1,306 คน เป็นเด็กภาคกลาง สำหรับในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดปัตตานีมีเด็กที่ไม่ได้เข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับฯ มากที่สุด คือ 682 คน รองลงมาเป็นจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดสกลนครใกล้เคียงกัน คือ 490 คน และ 462 คน ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า มีผลการพัฒนาใกล้เคียงกัน คือ ในปี 2549 ทั่วประเทศมีเด็กอายุ 6-15 ปี จำนวน 5,130,065 คน เป็นเด็กที่ได้เข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับฯ 5,117,979 คน (ร้อยละ 99.8) และเป็นเด็กที่ไม่ได้เข้าเรียนฯ 12,086 คน (ร้อยละ 0.2) ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับปี 2550 หากเมื่อพิจารณาเป็นจำนวนคนจะพบว่า ปี 2549 เด็กที่ไม่ได้เข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับฯ มีมากกว่าปี 2550 จำนวน 3,831 คน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 100 ดังนั้น จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้ยังไม่บรรลุเป้าหมายและมีผลการพัฒนาใกล้เคียงกับปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ 25 เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปีได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

ตัวชี้วัดนี้มีกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมให้เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ได้เข้าเรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) หรือเทียบเท่า ซึ่งรวมถึงการได้เรียนต่อในสายอาชีพ (ปวช.) ด้วย

ผลการสำรวจข้อมูล จปฐ. พบว่าในปี 2550 มีเด็กที่เรียนจบการศึกษาภาคบังคับทั้งหมด 464,127 คน เป็นเด็กที่ได้เรียนต่อฯ 444,812 คน (ร้อยละ 95.8) ส่วนที่เหลือ 19,315 คน (ร้อยละ 4.2) เป็นเด็กที่ไม่ได้เรียนต่อฯ จำแนกเป็นเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด 9,320 คน รองลงมาเป็นภาคเหนือ 4,524 คน ภาคกลาง 3,081 คน และ ภาคใต้ 2,390 คน เมื่อพิจารณาข้อมูลรายจังหวัด พบว่า 3 ลำดับแรกที่มีเด็กไม่ได้เรียนต่อฯ มากที่สุดคือ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดสกลนครซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกันคือ 997 คน 996 คน และ 938 คน ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบกับ ปี 2549 พบว่า ในปี 2549 ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 50 และกระทรวงศึกษาธิการสามารถรณรงค์ให้ประชาชนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้บรรลุเป้าหมายแล้ว กล่าวคือ ในปี 2549 เด็กจบภาคบังคับ 9 ปี มีจำนวน 378,398 คน เป็นเด็กที่ได้เรียนต่อฯ 362,239 คน (ร้อยละ 95.7) และเป็นเด็กที่ไม่ได้เรียนต่อฯ 16,159 คน (ร้อยละ 0.2) จึงได้ปรับเป้าหมายให้เพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 95 ซึ่งจากข้อมูลที่ปรากฏถือได้ว่า ตัวชี้วัดนี้มีผลการพัฒนาดีกว่าปี 2549

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 95 ดังนั้น จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้บรรลุเป้าหมายและมีผลการพัฒนาดีกว่าปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ 26 เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปีแต่ไม่ได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าและยังไม่มีงานทำได้รับการฝึกอบรมอาชีพ

ตัวชี้วัดนี้ถ้าต้องการให้บรรลุเป้าหมาย เด็กที่จบชั้น ม.3 ซึ่งไม่ได้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 - ม.6) หรือเทียบเท่า เช่น ปวช. และยังไม่มีงานทำ ได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพต่าง ๆ ที่หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนจัดขึ้นอย่างน้อย 1 อาชีพ ซึ่งการฝึกอบรมตามความหมายนี้จะนับรวมทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรระยะสั้น เช่น 3 ชั่วโมง หรือ 1 วัน เป็นต้น หรือหลักสูตรระยะยาว เช่น 3 เดือน หรือ 1 ปี เป็นต้น ซึ่งการส่งเสริมการดำเนินงานตามตัวชี้วัดนี้มีกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงแรงงานเป็นเจ้าภาพหลัก โดยมี กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นเจ้าภาพร่วม

ปี 2550 เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับและไม่ได้เรียนต่อฯ มีจำนวน 19,315 คน เป็นเด็กที่ได้รับการฝึกอบรมอาชีพ จำนวน 12,769 คน (ร้อยละ 66.11) ส่วนอีก 6,546 คน (ร้อยละ 33.89) เป็นเด็กที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมอาชีพ โดยเป็นเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด 3,040 คน รองลงมาเป็นเด็กภาคเหนือ 1,694 คน ส่วนภาคกลาง และภาคใต้ มีจำนวนเด็กฯ ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพใกล้เคียงกัน คือ 949 คน และ 863 คน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาข้อมูลในระดับจังหวัดพบว่า 3 จังหวัดแรกที่มีเด็กไม่ได้รับการฝึกอบรมอาชีพมากที่สุดคือ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสกลนคร และจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดละใกล้เคียงกัน คือ 371 คน 362 คน และ 339 คน ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า มีผลการพัฒนาที่ไม่บรรลุเป้าหมายมากขึ้นโดยเห็นได้จากปี 2549 เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับและไม่ได้เรียนต่อฯ มีจำนวน 16,159 คน เป็นเด็กที่ได้รับการฝึกอบรมอาชีพจำนวน 11,751 คน (ร้อยละ 72.7) ส่วนอีก 4,408 คน (ร้อยละ 27.3) ไม่ได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพ ซึ่งเห็นได้ว่า สัดส่วนของเด็กที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพมีน้อยกว่าปี 2550 และเมื่อพิจารณาเป็นจำนวนคนยังพบอีกว่า ปี 2549 เด็กที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพมีน้อยกว่าปี 2550 จำนวน 2,138 คน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 80 ดังนั้น จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้ยังไม่บรรลุเป้าหมายและมีผลการพัฒนาที่มีแนวโน้มไม่บรรลุเป้าหมายมากกว่าปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ *27* คนอายุ *15-60* ปีเต็ม อ่านเขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้ทุกคน

คนไทยทุกคนควรต้องอ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้ทุกคน โดยเฉพาะคนอายุ 15-60 ปีเต็ม ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปีแล้ว และยังอยู่ในช่วงของวัยทำงาน ซึ่งหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ส่งเสริมการดำเนินงานตามตัวชี้วัดนี้ให้บรรลุเป้าหมายคือ กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าภาพร่วม

ปี 2550 ชนบทไทยมีคนอายุ 15-60 ปีเต็มทั้งหมดจำนวน 20,367,040 คน เป็นคนที่อ่านเขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้จำนวน 20,237,910 คน (ร้อยละ 99.4) ส่วนที่เหลือ 129,130 คน (ร้อยละ 0.6) ไม่สามารถอ่านเขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้ โดยส่วนใหญ่เป็นคนภาคเหนือถึง 85,119 คน รองลงมาเป็นภาคใต้ 17,808 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 15,229 คน และภาคกลาง 10,974 คน เมื่อพิจารณาข้อมูลระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีคนไม่สามารถอ่านเขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้มากที่สุด จำนวน 23,961 คน รองลงมาเป็นคนจังหวัดเชียงรายและจังหวัดแม่ฮ่องสอนในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน คือ 11,399 คน และ 10,581 คน ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า มีผลการพัฒนาดีขึ้น คือ ในปี 2549 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม มีจำนวน 20,959,326 คน เป็นคนที่อ่านออกเขียนได้ฯ 20,811,764 คน (ร้อยละ 99.3) และเป็นคนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ฯ 147,562 คน (ร้อยละ 0.7) ซึ่งเห็นได้ว่ามีสัดส่วนของคนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ฯ มากกว่าปี 2550 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นจำนวนคนยังพบอีกว่า ปี 2549 คนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ฯ มีมากกว่า ปี 2550 จำนวน 18,432 คน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 100 ดังนั้น จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้ยังไม่บรรลุเป้าหมายแต่มีผลการพัฒนาดีกว่าปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ 28 คนในครัวเรือนรับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 ครั้ง

คนในครัวเรือนควรได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ทั้งในด้านการประกอบอาชีพ ด้านการตลาด(การซื้อขายผลผลิต) ด้านอาหารการกิน ด้านสุขภาพอนามัย ด้านกฎหมายที่ควรรู้ ด้านข่าวสารบ้านเมืองหรือ ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 ครั้ง โดยการรับรู้ดังกล่าวสามารถรับรู้ได้ทั้งจากการฟัง การอ่าน การดูจากสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร/นิตยสาร หอกระจายข่าว อินเตอร์เน็ต รวมถึงสื่อบุคคล เช่น อาสาสมัครประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้าน (อปม.) เวทีชาวบ้าน เวทีประชาชน หรือการเข้าร่วมรับฟังข้อมูลการประชาสัมพันธ์โครงการต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ซึ่งหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ส่งเสริมการดำเนินงานตามตัวชี้วัดนี้คือ กระทรวงมหาดไทย โดยมี กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกรมประชาสัมพันธ์ เป็นเจ้าภาพร่วม

ปี 2550 มีครัวเรือนทั้งหมด 7,743,351 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนที่ได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 ครั้ง จำนวน 7,670,923 ครัวเรือน (ร้อยละ 99.1) ส่วนที่เหลือ 72,419 ครัวเรือน (ร้อยละ 0.9) เป็นครัวเรือนที่ไม่ได้รับข่าวสารที่เป็นประโยชน์หรือได้รับไม่ถึง 5 ครั้งต่อสัปดาห์ โดยเป็นครัวเรือนในภาคเหนือมากที่สุด 28,177 ครัวเรือน รองลงมาเป็นครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคใต้ ใกล้เคียงกันคือ 15,970 ครัวเรือน 14,534 ครัวเรือน และ 13,738 ครัวเรือน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาข้อมูลระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดเชียงใหม่มีครัวเรือนที่ไม่ได้รับข่าวสารที่เป็นประโยชน์ฯ มากที่สุด จำนวน 6,709 ครัวเรือน รองลงมาเป็นจังหวัดตากและจังหวัดแม่ฮ่องสอน ใกล้เคียงกันคือ 3,212 ครัวเรือน และ 3,088 ครัวเรือน ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า มีผลการพัฒนาดีขึ้น คือ ในปี 2549 มีครัวเรือนทั้งหมดจำนวน 7,896,497 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนที่ได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ฯ 7,753,161 ครัวเรือน (ร้อยละ 98.2) ส่วนที่เหลือ 143,336 ครัวเรือน (ร้อยละ 1.8) เป็นครัวเรือนที่ไม่ได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ฯ ซึ่งเห็นได้ว่าสัดส่วนของครัวเรือนที่ไม่ได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ฯ มีมากกว่าปี 2550 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นจำนวนคนยังพบอีกว่า ปี 2549 ครัวเรือนที่ไม่ได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ฯ มีมากกว่า ปี 2550 จำนวน 70,917 ครัวเรือน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 100 ดังนั้น จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้ยังไม่บรรลุเป้าหมายแต่มีผลการพัฒนาดีกว่าปี 2549**

แผนภูมิที่ 3 เปรียบเทียบปี 2549 กับ 2550 หมวดที่ 3 ใฝ่การศึกษา

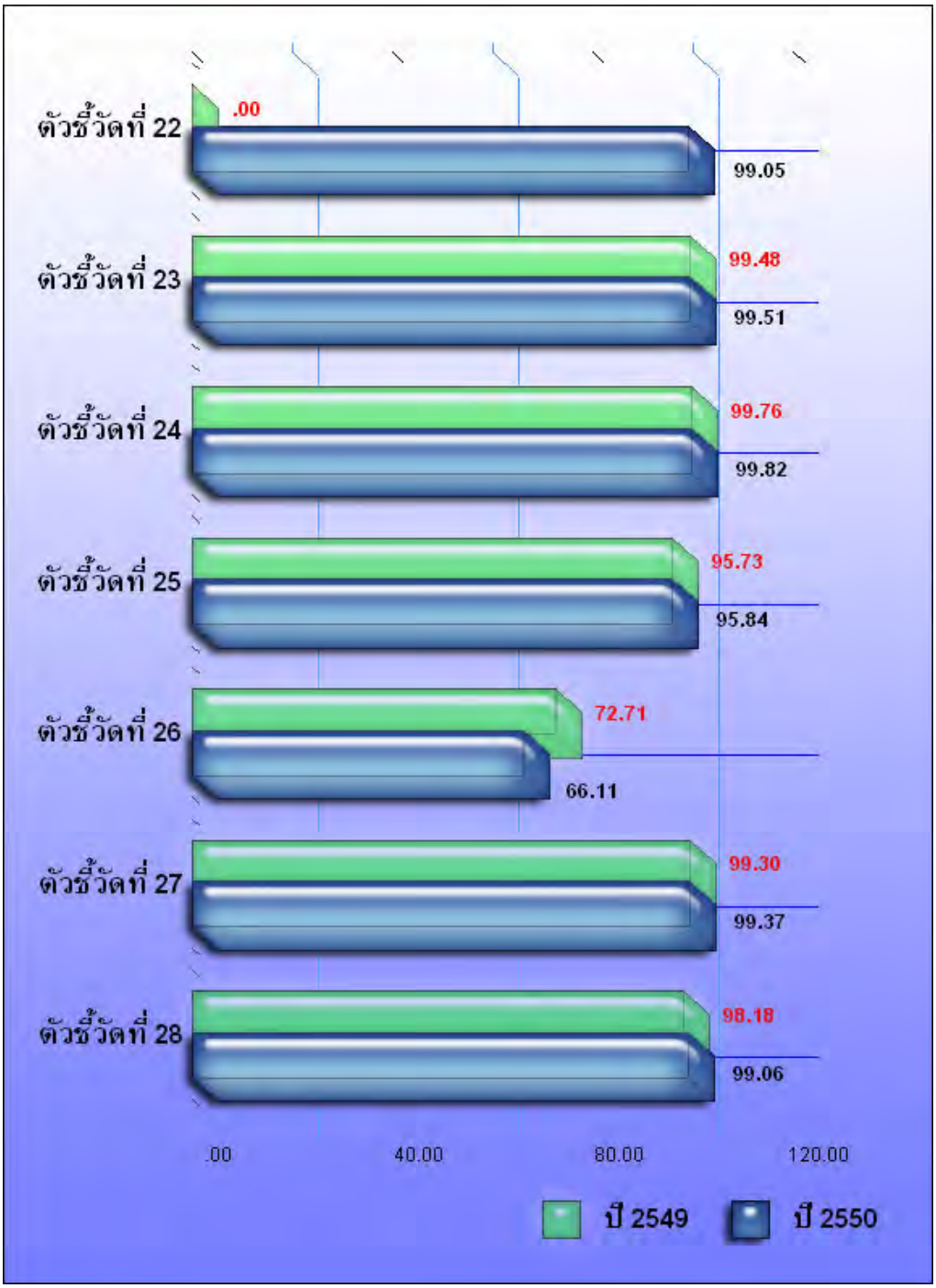

หมวดที่ 4 รายได้ก้าวหน้า

สภาพสังคมในปัจจุบันการมีรายได้เป็นสิ่งสำคัญในการนำมาแลกเปลี่ยนกับสิ่งจำเป็นต่าง ๆ ในชีวิต รายได้ก้าวหน้า จึงถูกกำหนดไว้เป็นหมวดที่ 4 ในเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐานของคนไทย หมวดนี้ มี 3 ตัวชี้วัด ซึ่งเกี่ยวข้องกับรายได้ของคน คือ การมีอาชีพ การมีรายได้และการเก็บออม ผลการพัฒนาในปี 2550 พบว่า ตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายแล้วมี 2 ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดที่ 30 คนในครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าคนละ 23,000 บาท:คน:ปี และ ตัวชี้วัดที่ 31 ครัวเรือนมีการเก็บออม ส่วนตัวชี้วัดที่เหลือคือ ตัวชี้วัดที่ 29 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม มีการประกอบอาชีพและมีรายได้ เป็นตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย โดยแต่ละตัวชี้วัดมีรายละเอียดดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 29 คนอายุ 15-60 ปีเต็มมีการประกอบอาชีพและมีรายได้

คนอายุ 15-60 ปีเต็ม ทุกคน (ยกเว้นผู้ที่กำลังศึกษาอย่างเดียวโดยไม่ได้ประกอบอาชีพ คนพิการทางสมองหรือคนพิการที่ไม่สามารถช่วยตนเองได้) ควรมีการประกอบอาชีพและมีรายได้ ซึ่งหมายถึง การทำงานที่เป็นงานประจำทั้งที่อยู่ภายในครัวเรือนและ/หรือนอกครัวเรือน โดยมีรายได้ที่เกิดจากการทำงานดังกล่าวทั้งในลักษณะรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน รายชิ้นงานหรืองานเหมา ตัวชี้วัดนี้มีกระทรวงแรงงานเป็นเจ้าภาพหลักโดยมีกระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เป็นเจ้าภาพร่วมในการส่งเสริมการดำเนินงานตามตัวชี้วัดนี้ให้บรรลุเป้าหมาย

ในปี 2550 พบว่า คนอายุ 15-60 ปีเต็ม (ยกเว้นผู้ที่กำลังศึกษาอย่างเดียวโดยไม่ได้ประกอบอาชีพ คนพิการทางสมองหรือคนพิการที่ไม่สามารถช่วยตนเองได้) มีจำนวน 18,951,684 คน เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพและมีรายได้ 17,758,606 คน (ร้อยละ 93.7) ส่วนที่เหลือ 1,193,078 คน (ร้อยละ 6.3) เป็นผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพฯ โดยส่วนใหญ่เป็นคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 425,053 คน รองลงมาเป็นคนภาคเหนือและคนภาคกลาง ใกล้เคียงกันคือ 276,735 คน และ 275,939 คน ตามลำดับ ส่วนที่เหลือ 215,351 คน เป็นคนภาคใต้ เมื่อพิจารณาข้อมูลระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดศรีสะเกษ มีคนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพฯ เป็นจำนวนมากใกล้เคียงกัน คือ 41,468 คน และ 41,084 คน ตามลำดับ ส่วนลำดับที่ 3 เป็นจังหวัดขอนแก่น 38,007 คน

ตัวชี้วัดนี้มีการเปลี่ยนแปลงช่วงอายุของคนที่ประกอบอาชีพและมีรายได้ จาก 18-60 ปีเต็ม ในช่วงปี พ.ศ. 2545-2549 เป็น 15 -60 ปีเต็ม ในช่วงปี พ.ศ. 2550-2550 รวมทั้งได้เปลี่ยนแปลง

เป้าหมายจาก ร้อยละ 80 เป็นร้อยละ 95 เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลในปี 2549 พบว่า ปี 2549 มีคนอายุ 18-60 ปีเต็ม จำนวน 17,441,882 คน ซึ่งเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพและมีรายได้ จำนวน 17,123,648 คน (ร้อยละ 98.2) ส่วนที่เหลือ 318,234 คน (ร้อยละ 1.8) เป็นผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพและมีรายได้ จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า มีแนวโน้มที่ไม่บรรลุเป้าหมายมากขึ้น ซึ่งอาจเป็นเพราะได้ปรับช่วงอายุและเป้าหมายใหม่

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 95 ดังนั้น จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้ยังไม่บรรลุเป้าหมายและมีแนวโน้มที่จะไม่บรรลุเป้าหมายมากกว่าปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ 30 คนในครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าคนละ 23,000 บาทต่อปี

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 คณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (พชช.) ได้กำหนดเป้าหมายรายได้ขั้นต่ำที่จำเป็นต่อการใช้ในชีวิตประจำวันไว้เป็นเงินจำนวน ไม่ต่ำกว่าคนละ 23,000 บาท : ปี ซึ่งเกณฑ์ชี้วัดนี้ได้คำนวณต่อเนื่องจาก “ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปี ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ” บวกด้วยอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยของแต่ละช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแต่ละฉบับ โดยมีรายละเอียดของวิธีการคำนวณดังนี้

จปฐ. ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (ปี 2535-2539) กำหนดรายได้ขั้นต่ำไว้ คือ ไม่ต่ำกว่าคนละ 15,000 บาท : คน : ปี ซึ่งคำนวนจากค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2533 ดังนี้

- ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคทั้งสิ้น 59,304 บาทต่อครัวเรือนต่อปี
- ขนาดของครัวเรือน 4.1 คน
- คิดเป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อปี 14,464 บาท

$$\text{ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อปี} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค}}{\text{ขนาดของครัวเรือน}}$$

$$= \frac{59,304}{4.1}$$

= 14,464 บาท แล้วนำมาปรับให้เป็น 15,000 บาท

- รายการค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเฉลี่ยต่อคนต่อปี จำนวน 14,464 บาท แยกได้ 11 รายการดังนี้

1. ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	จำนวน	5,763	บาท
2. เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	จำนวน	234	บาท
3. ยาสูบ หมาก ยานัตถุ์ ฯลฯ	จำนวน	243	บาท
4. เครื่องนุ่งห่ม รองเท้า	จำนวน	931	บาท
5. ที่อยู่อาศัย เครื่องใช้ในบ้าน	จำนวน	3,568	บาท
6. ค่าตรวจรักษาพยาบาล ค่ายา	จำนวน	541	บาท
7. รายจ่ายส่วนบุคคล	จำนวน	392	บาท
8. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและ ค่าบริการการสื่อสาร	จำนวน	2,040	บาท
9. ค่าบันเทิง การอ่าน	จำนวน	360	บาท
10. การศึกษา	จำนวน	216	บาท
11. ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	จำนวน	176	บาท

จปฐ. ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (ปี 2540 -2544) กำหนดรายได้ขั้นต่ำไว้ไม่ต่ำกว่าคนละ 20,000 บาท : คน : ปี (โดยคำนวนมาจากอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยไม่เกินปีละ 5% ได้เท่ากับ 19,144 บาท และปรับให้เป็นตัวเลขกลม)

จปฐ. ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (ปี 2545-2549) กำหนดรายได้ขั้นต่ำไว้ ไม่ต่ำกว่าคนละ 20,000 บาท : คน : ปี (โดยการกำหนดเกณฑ์รายได้ขั้นต่ำไว้เท่ากับในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจในขณะที่ทำการปรับปรุงเครื่องชี้วัดฯ ยังไม่ดีขึ้น)

สำหรับ จปฐ. ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (ปี 2550-2554) ได้กำหนด รายได้ขั้นต่ำไว้ไม่ต่ำกว่าคนละ 23,000 บาท : คน : ปี โดยคำนวณมาจากอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยช่วงปี 2545-2549 ซึ่งเท่ากับ 2.94 % ต่อปี และนำมาคำนวนจากตัวเลขพื้นฐานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 คือ 19,144 บาท ดังนี้

พ.ศ. 2550 = 19,144 X 102.94 % = 19,707
พ.ศ. 2551 = 19,707 X 102.94 % = 20,286
พ.ศ. 2552 = 20,286 X 102.94 % = 20,883
พ.ศ. 2553 = 20,883 X 102.94 % = 21,497
พ.ศ. 2554 = 21,497 X 102.94 % = 22,129

แล้วนำ 22,129 มาปรับให้เป็นตัวเลขกลม คือ 23,000 บาท:คน:ปี ซึ่งเป็นรายได้ที่ยังมิได้หักค่าใช้จ่าย ตัวชี้วัดนี้มีกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าภาพหลัก โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน และหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เป็นเจ้าภาพร่วมเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานตามตัวชี้วัดนี้ให้บรรลุเป้าหมาย

ในปี 2550 พบว่า จากครัวเรือนทั้งหมด 7,743,351 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 23,000 บาท: คน:ปี จำนวน 7,387,211 ครัวเรือน (ร้อยละ 95.4) ส่วนที่เหลือ 356,140 ครัวเรือน (ร้อยละ 4.6) เป็นครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 23,000 บาท: คน:ปี โดยเป็นครัวเรือนที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด 150,418 ครัวเรือน รองลงมาเป็นครัวเรือนในภาคเหนือ 128,129 ครัวเรือน ส่วนที่เหลืออยู่ในภาคใต้และภาคกลางใกล้เคียงกัน คือ 39,226 ครัวเรือน และ 38,367 ครัวเรือน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาข้อมูลในระดับจังหวัดพบว่า 3 จังหวัดแรกที่ประชาชนยังมีรายได้ไม่ถึง 23,000 บาท:คน:ปี มากที่สุด ได้แก่ จังหวัดเลย 19,378 ครัวเรือน จังหวัดลำพูน 18,447 ครัวเรือน และจังหวัดอุดรธานี 17,789 ครัวเรือน สำหรับเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับรายได้ จะขอนำเสนอโดยละเอียดอีกครั้งในตอนที่ 2 ภาวะเศรษฐกิจคนชนบทไทย

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 ซึ่งได้กำหนดรายได้ขั้นต่ำไว้ 20,000 พบว่า จากครัวเรือนทั้งหมด 7,896,497 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 20,000 บาท:คน:ปี จำนวน 7,583,000 ครัวเรือน (ร้อยละ 96.0) ส่วนที่เหลือ 313,497 ครัวเรือน (ร้อยละ 4.0) เป็นครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท:คน:ปี ดังนั้น สรุปได้ว่าตัวชี้วัดนี้ถึงแม้ว่าจะบรรลุเป้าหมายแต่ก็มีจำนวนและสัดส่วนของครัวเรือนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายเพิ่มมากขึ้นกว่าปี 2549 ซึ่งอาจเป็นเพราะได้ปรับระดับของรายได้ใหม่

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 70 จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้บรรลุเป้าหมายแต่มีผลการพัฒนาด้อยกว่าปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ *31* ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน

การเก็บออมเงิน ได้แก่ เงินฝากธนาคาร เงินฝากกลุ่มออมทรัพย์ฯ เงินฝากสหกรณ์ เงินฝากกองทุนต่าง ๆ เงินสดที่เก็บออมไว้เอง การซื้อพันธบัตร การซื้อทอง การซื้อบ้าน การซื้อประกันชีวิต หรือเงินฌาปนกิจสงเคราะห์ เป็นต้น ซึ่งตัวชี้วัดนี้สามารถให้คำตอบได้ว่า “คนไทยมีนิสัยการ - เก็บออมเงินหรือไม่” เพื่อที่จะได้หาทางเสริมสร้างนิสัยการประหยัดและเก็บออมเงินให้กับประชาชน แต่อย่างไรก็ตาม จุดมุ่งหมายของตัวชี้วัดนี้ไม่ต้องการทราบว่า ประชาชนมีเงินออมจำนวนเท่าไหร่ โดยเจ้าภาพหลักในการดำเนินงาน คือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และมีกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ เป็นเจ้าภาพร่วม

ในปี 2550 พบว่า จากครัวเรือนทั้งหมด 7,743,351 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนที่มีการเก็บออมเงิน จำนวน 6,841,877 ครัวเรือน (ร้อยละ 88.4) ส่วนที่เหลือ 901,474 ครัวเรือน (ร้อยละ 11.6) เป็นครัวเรือนที่ยังไม่มีการเก็บออมเงิน โดยส่วนใหญ่เป็นครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 31,455 ครัวเรือน รองลงมาเป็นครัวเรือนในภาคเหนือ 274,763 ครัวเรือน ส่วนที่เหลืออยู่ในภาคกลาง 190,261 ครัวเรือน และ ภาคใต้ 104,995 ครัวเรือน เมื่อพิจารณาข้อมูลรายจังหวัดพบว่า จังหวัดเชียงใหม่

มีครัวเรือนที่ยังไม่มีการเก็บออมเงินมากที่สุดคือ 50,108 ครัวเรือน รองลงมาเป็นจังหวัดศรีสะเกษและจังหวัดนครราชสีมาใกล้เคียงกันคือ 39,794 ครัวเรือน และ 38,953 ครัวเรือน ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า ในปี 2549 ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 60 และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งเป็นเจ้าภาพหลักรวมทั้งเจ้าภาพร่วม ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวัฒนธรรม และ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ร่วมกันรณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการเก็บออมเงินจนบรรลุเป้าหมายแล้ว กล่าวคือ จากครัวเรือนทั้งหมด 7,896,497 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนที่มีการเก็บออมเงิน จำนวน 7,349,146 ครัวเรือน (ร้อยละ 93.1) ส่วนที่เหลือจำนวน 547,351 ครัวเรือน (ร้อยละ6.9) เป็นครัวเรือนที่ยังไม่มีการเก็บออมเงินดังนั้นจึงได้ปรับเพิ่มเป้าหมายในช่วงปี 2550-2554 เป็นร้อยละ 80 ซึ่งจากข้อมูลที่ปรากฏถึงแม้ว่าในปี 2550 จะบรรลุเป้าหมาย แต่ก็มีจำนวนและสัดส่วนของครัวเรือนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายเพิ่มมากขึ้นกว่าปี 2549

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 80 จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้บรรลุเป้าหมาย แต่มีผลการพัฒนาด้อยกว่าปี 2550**

แผนภูมิที่ 4 เปรียบเทียบปี 2549 กับ 2550 หมวดที่ 4 รายได้ก้าวหน้า

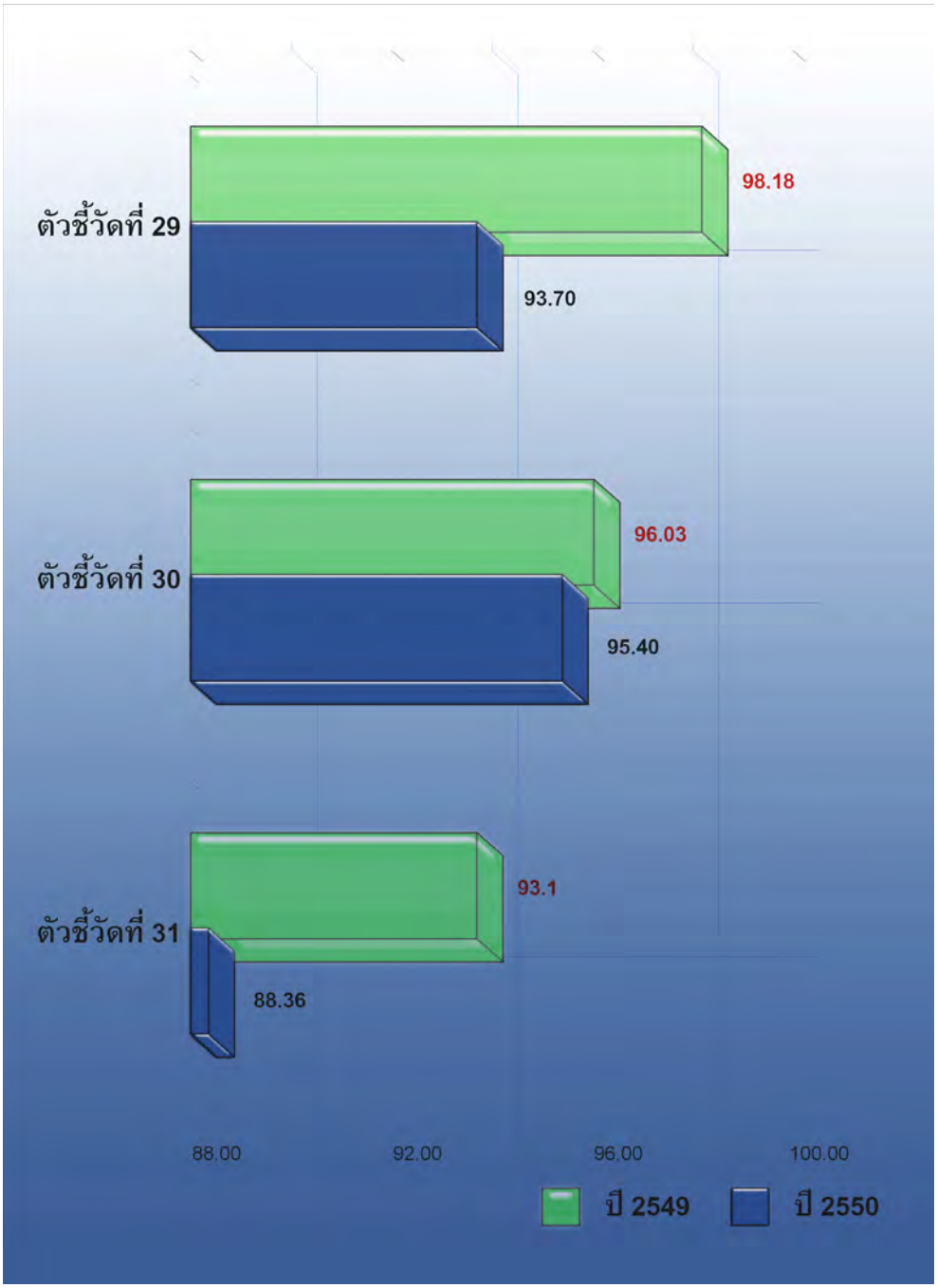

ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัฒน์ที่วัฒนธรรมตะวันตกและชาติอื่น ๆ ไหลบ่าเข้ามาในประเทศไทย ทำให้เด็กรุ่นใหม่ของไทยลืมเลือนวิถีชีวิตและวัฒนธรรมไทยไปไม่น้อย ดังนั้น เพื่อให้ดำรงความเป็นไทยไว้ได้อย่างมีศักดิ์ศรี จึงได้กำหนดเรื่องการปลูกฝังค่านิยมไทยไว้เป็นหมวดที่ 5 เพราะการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากคนรุ่นเก่าไปยังคนรุ่นใหม่ของสังคมโดยกระบวนการเลี้ยงดูเด็กและการขัดเกลาทางสังคมเริ่มต้นจากพ่อ แม่ ญาติ เพื่อน โรงเรียนและสื่อต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนทางสังคมที่ทำหน้าที่ปลูกฝังวัฒนธรรม เริ่มจากการเป็นแบบอย่างให้เด็กเลียนแบบจนเป็นความเคยชินซึมซับจนกลายเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของเด็กโดยไม่รู้ตัว สิ่งเหล่านี้จะช่วยกล่อมเกลาเด็กให้เกิดการเรียนรู้และรับถ่ายทอดวัฒนธรรมรวมทั้งค่านิยม หมวดนี้มี 6 ตัวชี้วัด ซึ่งผลการพัฒนาในปี 2550 พบว่า

ตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายมี 2 ตัวชี้วัด คือ

- ตัวชี้วัดที่ 33 คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่
- ตัวชี้วัดที่ 34 คนในครัวเรือนได้ปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมและมารยาทไทย

ตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย มี 4 ตัวชี้วัด คือ

- ตัวชี้วัดที่ 32 คนในครัวเรือนไม่ติดสุรา
- ตัวชี้วัดที่ 35 คนอายุ 6 ปีขึ้นไปทุกคนปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมและมารยาทไทย
- ตัวชี้วัดที่ 36 คนสูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือน
- ตัวชี้วัดที่ 37 คนพิการได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือน

โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 32 คนในครัวเรือนไม่ติดสุรา

การติดสุราตามนัยของตัวชี้วัดนี้หมายถึง บุคคลผู้นั้นมีความต้องการดื่มทุกวัน ขาดไม่ได้ และต้องการดื่มในปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ หรือมีอาการของโรคพิษสุราเรื้อรังปรากฏ เช่น มือสั่น โดยสุรา หมายรวมถึง เหล้า เบียร์ ยาดอง กระแช่ หรือ เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การดำเนินงานตามตัวชี้วัดนี้มีกระทรวงสาธารณสุขเป็นเจ้าภาพหลัก โดยมี กระทรวงวัฒนธรรมเป็นเจ้าภาพร่วม

ในปี 2550 พบว่า จากคนในครัวเรือนทั้งหมด 29,969,212 คน มีคนที่ไม่ติดสุรา 29,669,036 คน (ร้อยละ 99.0) ส่วนคนที่ติดสุรามีจำนวน 300,176 คน (ร้อยละ 1.0) โดยเป็นคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด 119,760 คน รองลงมาเป็นคนภาคเหนือ 90,163 คน คนภาคกลาง 59,717 คน และ คนภาคใต้ 30,538 คน ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อมูลระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่มีคนติดสุรามากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดสุรินทร์ ในจำนวนใกล้เคียงกันคือ 18,559 คน, 17,859 คน และ 15,399 คน ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า มีผลการพัฒนาที่ด้อยกว่าปี 2549 กล่าวคือ ในปี 2549 มีคนทั้งหมด 30,902,348 คน เป็นคนที่ไม่ติดสุราจำนวน 30,669,024 คน (ร้อยละ 99.2) และเป็นคนที่ติดสุรา 233,324 คน (ร้อยละ 0.8) ซึ่งสัดส่วนของคนที่ติดสุรามีน้อยกว่าปี 2550 และเมื่อพิจารณาเป็นจำนวนคนยังเห็นได้ว่า ปี 2549 คนที่ติดสุรามีน้อยกว่าปี 2550 จำนวน 66,852 คน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 100 จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้ยังไม่บรรลุเป้าหมายและมีผลการพัฒนาที่มีแนวโน้มไม่บรรลุเป้าหมายมากกว่าปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ 33 คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่

บุหรี่มีโทษร้ายแรงทั้งต่อผู้สูบ คนใกล้ชิด และบุคคลทั่วไปที่อยู่รอบข้าง เป็นต้นเหตุให้เกิดโรคต่างๆ มากมาย ในบุหรี่ 1 มวน เมื่อเกิดการเผาไหม้จะเกิดสารพิษมากกว่า 4,000 ชนิด และมี 42 ชนิดที่เป็นสารก่อมะเร็ง เช่น นิโคติน ทาร์ คาร์บอนมอนอกไซด์ ไฮโตรเจนไซยาไนด์ ไนโตรเจนไดออกไซด์ แอมโมเนีย เป็นต้น ตัวชี้วัดนี้เจ้าภาพหลักคือ กระทรวงสาธารณสุขต้องการทราบจำนวนคนที่สูบบุหรี่เพื่อจะได้หาทางรณรงค์ป้องกันและแก้ไขต่อไป โดยมีกระทรวงวัฒนธรรม เป็นเจ้าภาพร่วม

ในปี 2550 มีคนทั้งหมด 29,969,212 คน จำแนกเป็นคนที่ไม่สูบบุหรี่ 27,793,060 คน (ร้อยละ 92.7) ส่วนที่เหลือ 2,176,152 คน (ร้อยละ 7.3) เป็นคนที่สูบบุหรี่ โดยส่วนใหญ่เป็นคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 996,728 คน รองลงมาเป็นคนภาคเหนือ 500,756 คน คนภาคใต้ 397,920 คน และคนภาคกลาง 280,747 คน เมื่อพิจารณาข้อมูลระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดที่มีคนสูบบุหรี่มากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา และ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวนใกล้เคียงกันคือ 90,826 คน 90,195 คน และ 83,843 คน ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า ในปี 2549 ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 50 กระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นเจ้าภาพหลักและกระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้ร่วมกันรณรงค์ให้ประชาชนเห็นโทษภัยของการสูบบุหรี่ได้บรรลุเป้าหมาย กล่าวคือ ในปี 2549 มีคนทั้งหมด 30,902,348 คน เป็นคนที่ไม่สูบบุหรี่จำนวน 28,104,434 คน (ร้อยละ 90.9) และเป็นคนที่สูบบุหรี่ 2,797,914 คน (ร้อยละ 9.1) ดังนั้น ในห้วงปี 2550-2554 จึงได้ปรับเป้าหมายการดำเนินงานในห้วงปี 2550-2554 ใหม่เป็นร้อยละ 90

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 90 จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้บรรลุเป้าหมายและมีผลการพัฒนาดีกว่าปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ 34 คนในครัวเรือนทุกคนได้ปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมและมารยาทไทย

ตัวชี้วัดนี้เป็นตัวชี้วัดใหม่ที่เพิ่มขึ้นในช่วงของการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไทยปี 2550 - 2554 มีจุดมุ่งหมายที่ต้องการทราบว่า "คนไทยได้มีการปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมและมารยาทไทยหรือไม่" เพื่อจะได้หาทางส่งเสริมและเสริมสร้างการปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมและมารยาทไทยซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งที่แต่ละครัวเรือนไม่ควรละเลยในเรื่องนี้เพราะเป็นพื้นฐานของการอบรมสั่งสอนกันภายในครอบครัว ซึ่งตัวชี้วัดนี้มีกระทรวงวัฒนธรรมเป็นเจ้าภาพหลักและกระทรวงศึกษาธิการเป็นเจ้าภาพร่วม

การปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมที่ดีงามและมารยาทไทย เช่น การไปมาหาสู่และการลาจากกัน ควรจะมีการยกมือไหว้ หรือ การกล่าวคำว่า "สวัสดี" เพื่อเป็นการทักทายหรือการกล่าวคำว่า "ขอบคุณ" ในการรับ หรือ กล่าวคำว่า "ขอโทษ" กรณีที่ทำผิด หรือให้เกียรติแก่ผู้อาวุโสกว่า เป็นต้น ตลอดจนการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมของท้องถิ่นหรือหลักศาสนาที่แต่ละคนนับถือ

ในปี 2550 มีครัวเรือนที่ได้ปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมและมารยาทไทยจำนวน 7,666,117 ครัวเรือน (ร้อยละ 99.0) ส่วนที่เหลือ 77,234 ครัวเรือน (ร้อยละ 1.0) ยังไม่ได้ปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมและมารยาทไทย โดยส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือ 30,201 ครัวเรือน รองลงมาอยู่ในภาคกลาง 17,103 ครัวเรือน ภาคใต้ 15,927 ครัวเรือนและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 14,003 ครัวเรือน เมื่อพิจารณาข้อมูลระดับจังหวัด พบว่า จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีครัวเรือนที่ยังไม่ได้ปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมและมารยาทไทยมากที่สุดคือ 6,261 ครัวเรือน รองลงมาเป็นจังหวัดเชียงใหม่และสงขลา 5,638 ครัวเรือน และ 3,414 ครัวเรือน ตามลำดับ

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 95 จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้บรรลุเป้าหมาย**

ตัวชี้วัดที่ 35 คนอายุ 6 ปีขึ้นไปทุกคนปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

ตัวชี้วัดนี้ถ้าต้องการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายคนในครัวเรือนที่อายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปได้ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาตามแต่ละศาสนาที่ครัวเรือนนับถือ เช่น การทำบุญตักบาตร ร่วมพิธีกรรมทางศาสนา ทำสมาธิ สวดมนต์ ฟังเทศน์ ฟังธรรม หรือ การทำละหมาด เป็นต้น อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง มีกระทรวงวัฒนธรรมเป็นเจ้าภาพหลัก โดยมี กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทยและสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นเจ้าภาพร่วม

ปี 2550 มีครัวเรือนที่คนอายุ 6 ปีขึ้นไปทุกคนปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาฯ จำนวน 7,585,205 ครัวเรือน (ร้อยละ 98.0) ส่วนที่เหลือ 158,146 ครัวเรือน (ร้อยละ 2.0) เป็นครัวเรือนที่คนอายุ 6 ปีขึ้นไป ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาฯ ไม่ครบทุกคน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นครัวเรือนที่อยู่ในภาคเหนือ

53,365 ครัวเรือน รองลงมาเป็นครัวเรือนในภาคกลาง 43,335 ครัวเรือน ภาคใต้ 35,491 ครัวเรือน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 25,955 ครัวเรือน เมื่อพิจารณาข้อมูลในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดเชียงใหม่มีครัวเรือนที่คนอายุ 6 ปีขึ้นไปปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาฯ ไม่ครบทุกคนมากที่สุด คือ 10,027 ครัวเรือน รองลงมาเป็นจังหวัดสงขลา 8,036 ครัวเรือน และ จังหวัดตรัง 6,571 ครัวเรือน

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า มีผลการพัฒนาดีขึ้นกว่าปี 2549 กล่าวคือ ในปี 2549 มีครัวเรือนทั้งหมด 7,896,497 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนที่คนอายุ 6 ปีขึ้นไปทุกคนปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาฯจำนวน 7,525,157 ครัวเรือน (ร้อยละ 95.3) ส่วนที่เหลือ 371,340 ครัวเรือน (ร้อยละ 4.7) เป็นครัวเรือนที่คนอายุ 6 ปีขึ้นไป ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาฯ ไม่ครบทุกคน ซึ่งเห็นได้ว่า สัดส่วนของครัวเรือนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายมีมากกว่าปี 2550 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเป็นจำนวนครัวเรือนจะพบว่าปี 2549 ครัวเรือนที่คนอายุ 6 ปีขึ้นไปปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาฯ ไม่ครบทุกคน มีมากกว่าปี 2550 จำนวน 213,194 ครัวเรือน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 100 จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้ยังไม่บรรลุเป้าหมาย แต่มีผลการพัฒนาดีกว่าปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ 36 คนสูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือน

คนที่อายุ 60 ปีเต็มขึ้นไปทุกคนถือได้ว่าเป็นคนสูงอายุ ซึ่งควรได้รับการดูแลเอาใจใส่ในชีวิตความอยู่จากคนในครัวเรือนทั้งด้านจิตใจ อาหารการกิน เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ได้รับการดูแลเมื่อยามเจ็บไข้ได้ป่วย และไม่ถูกทอดทิ้ง ซึ่งหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ดูแลตัวชี้วัดนี้ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมีกระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าภาพร่วม

ปี 2550 พบว่า ทั่วประเทศมีคนที่อายุ 60 ปีเต็มขึ้นไปจำนวน 3,512,746 คน เป็นคนที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือนจำนวน 3,511,508 คน (ร้อยละ 99.9) ส่วนที่เหลือ 1,238 คน (ร้อยละ 0.1) เป็นคนสูงอายุที่ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือน โดยส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือ 399 คน รองลงมาใกล้เคียงกันอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 355 คน ส่วนภาคกลางและภาคใต้มีจำนวน 267 คน และ 217 คน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาข้อมูลระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดสกลนครและจังหวัดปัตตานีมีคนสูงอายุที่ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือนมากที่สุดคือ จังหวัดละ 86 คน รองลงมาเป็นจังหวัดเชียงใหม่มี 82 คน และจังหวัดลำปางมี 76 คน

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า มีผลการพัฒนาใกล้เคียงกับปี 2549 กล่าวคือ ในปี 2549 มีคนสูงอายุทั้งหมด 3,587,913 คน เป็นคนที่ได้รับการดูแลจากคนในครัวเรือน 3,583,452 คน (ร้อยละ 99.9) ส่วนที่เหลือ 4,461 คน (ร้อยละ 0.1) ไม่ได้รับการดูแลจากคนในครัวเรือน ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับปี 2550 แต่หากพิจารณาเป็นจำนวนคนจะพบว่า ปี 2549 คนสูงอายุที่ไม่ได้รับการดูแลฯ มีมากกว่าปี 2550 จำนวน3,223 คน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 100 จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้ยังไม่บรรลุเป้าหมายและมีผลการพัฒนาใกล้เคียงกับปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ 37 คนพิการได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือน

คนพิการ หมายความถึง คนที่พิการทางสมองจนไม่สามารถช่วยตนเองได้ หรือพิการทางร่างกาย เช่น คนที่ตาบอด 2 ข้าง ตาบอดข้างเดียวและอีกข้างเลือนราง หูหนวก เป็นใบ้ อัมพาต ไม่มีฝ่ามือ ไม่มีฝ่าเท้า ปัญญาอ่อน ออทิสติก วิกลจริต เป็นต้น ตัวชี้วัดนี้ถ้าต้องการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย ครัวเรือน ที่มีคนพิการทุกครัวเรือนต้องดูแลเอาใจใส่คนพิการทุกคนในบ้านทั้งเรื่องจิตใจ ชีวิตความเป็นอยู่ด้านอาหารการกิน เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และดูแลเมื่อยามเจ็บไข้ได้ป่วย ซึ่งเจ้าภาพหลักที่ทำหน้าที่ส่งเสริมการดำเนินงานตามตัวชี้วัดนี้ให้บรรลุเป้าหมาย คือ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์โดยมีกระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าภาพร่วม

ปี 2550 มีคนพิการในลักษณะดังกล่าวจำนวน 241,559 คน เป็นคนที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือน 239,981 คน (ร้อยละ 99.3) ส่วนที่เหลือ 1,578 คน(ร้อยละ 0.7) ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือนโดยส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือใกล้เคียงกันคือ 554 คนและ 517 คน ส่วนที่เหลืออยู่ในภาคใต้และภาคกลางคือ 270 คน และ 237 คน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาข้อมูลในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีคนพิการที่ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือนมากที่สุดคือ 140 คน รองลงมาเป็นจังหวัดเชียงใหม่ 107 คนและจังหวัดนครราชสีมา 74 คน

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า มีผลการพัฒนาดีกว่าปี 2549 กล่าวคือ ในปี 2549 มีคนพิการทั้งหมด 179,253 คน เป็นคนที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือน 177,058 คน (ร้อยละ98.8) ส่วนที่ที่เหลือ 2,195 คน (ร้อยละ1.2) เป็นคนที่ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือน ซึ่งมีสัดส่วนของผู้ที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายมากกว่าปี 2550 นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเป็นจำนวนคนยังพบว่าปี 2549 คนพิการที่ไม่ได้รับการดูแลฯ มีมากกว่าปี 2550 จำนวน 617 คน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 100 จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้ยังไม่บรรลุเป้าหมายแต่มีผลการพัฒนาดีกว่าปี 2549**

แผนภูมิที่ 5 เปรียบเทียบปี 2549 กับ 2550 หมวดที่ 5 ค่านิยมไทย

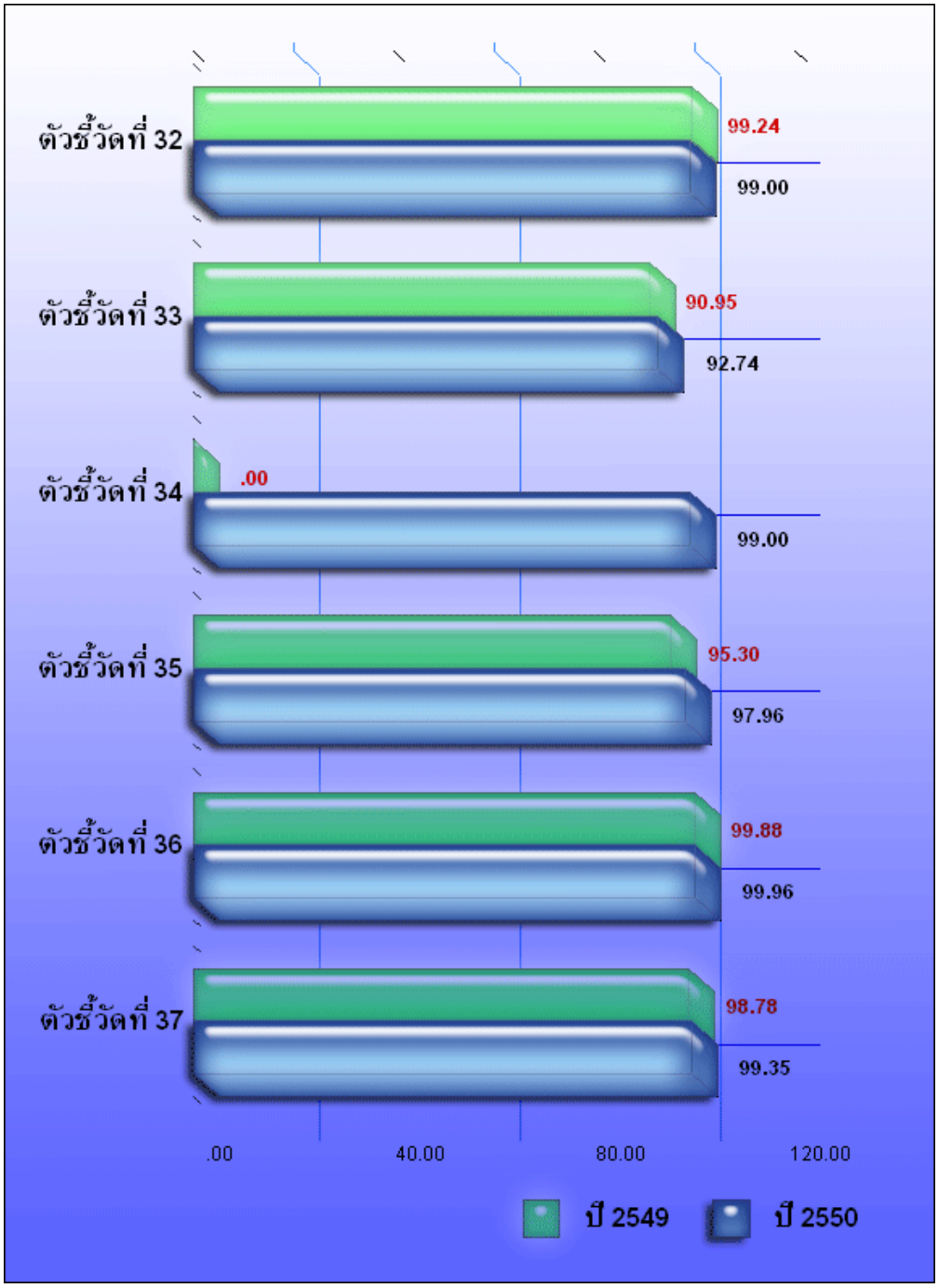

หมวดที่ 6 ร่วมใจพัฒนา

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นก้าวแรกของการเสริมสร้างพลังอำนาจให้ประชาชนในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมทางสังคมและการเมืองสามารถแต่งเติมชีวิตคนเราและทำให้ชีวิตชุมชนสมบูรณ์ขึ้น นับเป็นมิติสำคัญของความก้าวหน้าในการพัฒนาคน "ร่วมใจพัฒนา" จึงได้ถูกกำหนดไว้เป็นหมวดที่ 6 ของการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไทย ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด ซึ่งผลการพัฒนาในปี 2550 พบว่า

ตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายมี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ 39 คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น
- ตัวชี้วัดที่ 40 ครัวเรือนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น
- ตัวชี้วัดที่ 42 คนอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิ์เลือกตั้งไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในชุมชนของตน

ตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายมี 2 ตัวชี้วัด คือ

- ตัวชี้วัดที่ 38 คนในครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล
- ตัวชี้วัดที่ 41 คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน/ชุมชน

โดยมีรายละเอียดแต่ละตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 38 คนในครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล

ตัวชี้วัดนี้ถ้าต้องการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย คนในครัวเรือนนี้อย่างน้อย 1 คน ต้องเป็นสมาชิกกลุ่ม /องค์กรประชาชนที่จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ตำบล/ชุมชนอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ได้แก่

1. เป็นสมาชิกกลุ่ม เช่น สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มผู้ใช้น้ำ กลุ่มอาชีพ กลุ่ม ธกส. กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ กลุ่มยุวเกษตรกร เป็นต้น

2. เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนหรือกองทุนเฉพาะกิจ เช่น กองทุนฟื้นฟูเกษตรกร กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ธนาคารข้าว กองทุนยา กองทุนพัฒนาหมู่บ้าน กองทุน SML เป็นต้น

3. เป็นสมาชิกองค์กรประชาชนต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.) ลูกเสือชาวบ้าน อาสาพัฒนาชุมชน (อช.) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กลุ่มเยาวชน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน/กลุ่มแกนสมาชิกเครือข่ายต่าง ๆ เป็นต้น กระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าภาพหลัก ในการส่งเสริมการดำเนินงานตามตัวชี้วัดนี้ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ซึ่งเป็นเจ้าภาพร่วม

ในปี 2550 ครัวเรือนที่สมาชิกในครัวเรือนอย่างน้อย 1 คน เป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรประชาชน ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ตำบล มีจำนวน 7,347,493 ครัวเรือน (ร้อยละ 94.9) ส่วนที่เหลือ 395,858 ครัวเรือน (ร้อยละ 5.1) เป็นครัวเรือนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มฯ โดยส่วนใหญ่เป็นครัวเรือนในภาคกลาง 146,089 ครัวเรือน รองลงมาเป็นครัวเรือนในภาคใต้ 95,874 ครัวเรือน ภาคเหนือ 90,533 ครัวเรือน และ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 62,362 ครัวเรือน เมื่อพิจารณาข้อมูลระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดปทุมธานีมีครัวเรือนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มฯ มากที่สุด คือ 22,182 ครัวเรือน รองลงมาเป็นจังหวัดนนทบุรีใกล้เคียงกัน คือ 21,227 ครัวเรือน ส่วนลำดับที่ 3 ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา 15,526 ครัวเรือน

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า ในปี 2549 ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 90 กระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นเจ้าภาพหลักได้ร่วมกับ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา รณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญและคุณประโยชน์ของการเป็นสมาชิกกลุ่มได้บรรลุเป้าหมายแล้ว กล่าวคือ จากครัวเรือนทั้งหมด 7,896,497 ครัวเรือน มีครัวเรือนที่มีสมาชิกในครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มฯ 7,470,082 ครัวเรือน (ร้อยละ 94.6) ส่วนที่เหลือ 426,415 ครัวเรือน (ร้อยละ 5.4) เป็นครัวเรือนที่สมาชิกในครัวเรือนไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มฯ ดังนั้น จึงได้ปรับเป้าหมายการดำเนินงานในห้วงปี 2550-2554 ใหม่เป็นร้อยละ 95

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 95 จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้ยังไม่บรรลุเป้าหมาย แต่มีผลการพัฒนาดีกว่าปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ 39 คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น

ตัวชี้วัดนี้ถ้าต้องการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย ในรอบปีที่ผ่านมา คนในครัวเรือนนี้อย่างน้อย 1 คน ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น เช่น

1. ร่วมแสดงความคิดเห็นในการวางแผนพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่น โดยการจัดเวทีประชาคม เวทีชาวบ้าน เป็นต้น

2. ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อรับฟังข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากทุกฝ่ายที่มีส่วนได้เสียต่อชุมชนหรือท้องถิ่น

3. ร่วมแสดงความคิดเห็นในกระบวนการติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และหรือหน่วยงานของรัฐ

กระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าภาพหลักที่ทำหน้าที่ส่งเสริมการดำเนินงานตามตัวชี้วัดนี้ ร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุขและหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ซึ่งเป็นเจ้าภาพร่วม

ปี 2550 ครัวเรือนที่สมาชิกในครัวเรือนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีจำนวน 7,533,083 ครัวเรือน (ร้อยละ 97.3) ส่วนอีก 210,268 ครัวเรือน (ร้อยละ 2.7) เป็นครัวเรือนที่สมาชิกในครัวเรือนไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น โดยส่วนใหญ่เป็นครัวเรือนในภาคกลาง 90,958 ครัวเรือน รองลงมาเป็นครัวเรือนในภาคใต้ 54,087 ครัวเรือน ภาคเหนือ 41,749 ครัวเรือน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 23,474 ครัวเรือน เมื่อพิจารณาข้อมูลระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดปทุมธานีเป็นจังหวัดที่มีครัวเรือนที่สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ 15,919 ครัวเรือน รองลงมาคือ จังหวัดนนทบุรีใกล้เคียงกัน คือ 15,579 ครัวเรือน ส่วนลำดับที่ 3 คือ จังหวัดเชียงใหม่ 8,975 ครัวเรือน

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า ในปี 2549 ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 90 กระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นเจ้าภาพหลักได้ร่วมกับ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา รณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญและคุณประโยชน์ของการร่วมแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาฯ ได้บรรลุเป้าหมายแล้ว กล่าวคือ จากครัวเรือนทั้งหมด 7,896,497 ครัวเรือน มีครัวเรือนที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นฯ จำนวน 7,575,882 ครัวเรือน (ร้อยละ 95.9) ส่วนที่เหลือ 320,615 ครัวเรือน (ร้อยละ 4.1) เป็นครัวเรือนที่สมาชิกในครัวเรือนไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นฯ ดังนั้น จึงได้ปรับเป้าหมายการดำเนินงานในห้วงปี 2550-2554 ใหม่เป็นร้อยละ 95

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 95 จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้บรรลุเป้าหมายแล้วและมีผลการพัฒนาดีกว่าปี 2549**

ตัวชี้วัดที่ 40 คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น

ตัวชี้วัดนี้เป็นตัวชี้วัดใหม่ซึ่งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ขอให้บรรจุไว้ในตัวชี้วัด จปฐ. เพื่อต้องการทราบว่า “คนในครัวเรือนอย่างน้อย 1 คน ได้เคยเข้าร่วมทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่นอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างหรือไม่” กิจกรรมดังกล่าว ได้แก่ การปลูกป่า การปลูกต้นไม้ การรักษาแหล่งน้ำลำธาร การอนุรักษ์สัตว์ป่า การรักษาหน้าดิน การกำจัดขยะมูลฝอยและน้ำเสีย เป็นต้น ซึ่งตัวชี้วัดนี้มีกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และ กระทรวงมหาดไทย เป็นเจ้าภาพร่วมส่งเสริมการดำเนินงาน

ปี 2550 มีครัวเรือนที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ฯจำนวน 7,546,461 ครัวเรือน (ร้อยละ 97.5) ส่วนที่เหลือ 196,890 ครัวเรือน (ร้อยละ 2.5) เป็นครัวเรือนที่สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ฯ โดยส่วนใหญ่เป็นครัวเรือนในภาคกลาง 89,638 ครัวเรือน รองลงมาเป็นครัวเรือนในภาคใต้ 48,794 ครัวเรือน ภาคเหนือ 40,543 ครัวเรือน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 17,915 ครัวเรือน เมื่อพิจารณาข้อมูลระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดนนทบุรีมีครัวเรือนที่สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ฯ มากที่สุด คือ 12,299 ครัวเรือน รองลงมาเป็นจังหวัดปทุมธานี 11,786 ครัวเรือน และลำดับที่ 3 เป็นจังหวัดปราจีนบุรี 10,931 ครัวเรือน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 90 จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้บรรลุเป้าหมายแล้ว**

ตัวชี้วัดที่ 41 คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน

ตัวชี้วัดนี้หากต้องการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย ในรอบปีที่ผ่านมาคนในครัวเรือนอย่างน้อย 1 คน ต้องเคยเข้าร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้านอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง โดยการออกแรงงาน เงิน หรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น สร้าง ซ่อมแซมถนน ลอกคลอง การกำจัดขยะมูลฝอยและน้ำเสีย แปรรูปผลผลิต เป็นต้น กระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินงานตามตัวชี้วัดนี้ โดยมี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข เป็นเจ้าภาพร่วม

ปี 2550 ครัวเรือนที่สมาชิกมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้านมีจำนวน 7,377,149 ครัวเรือน (ร้อยละ 95.3) ส่วนที่เหลือ 366,202 ครัวเรือน (ร้อยละ 4.7) เป็นครัวเรือนที่สมาชิกไม่มีส่วนร่วม ทำกิจกรรมฯ โดยส่วนใหญ่อยู่ในภาคกลาง 129,789 ครัวเรือน รองลงมาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 89,458 ครัวเรือน ภาคเหนือ 74,237 ครัวเรือน และ ภาคใต้ 72,718 ครัวเรือน เมื่อพิจารณาข้อมูลระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดนครราชสีมามีครัวเรือนที่สมาชิกไม่มีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะฯ มากที่สุดคือ 21,119 ครัวเรือน รองลงมาเป็นจังหวัดสงขลา และ จังหวัดเชียงใหม่ ในจำนวนใกล้เคียงกัน คือ 15,793 ครัวเรือน และ 15,212 ครัวเรือน ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า ผลการพัฒนามีแนวโน้มที่จะไม่บรรลุเป้าหมายมากขึ้น กล่าวคือ จากครัวเรือนในปี 2549 ทั้งหมด 7,896,497 ครัวเรือน มีครัวเรือนที่สมาชิกมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะฯ 7,635,178 ครัวเรือน (ร้อยละ 96.7) ส่วนที่เหลือ 261,319 ครัวเรือน (ร้อยละ 3.3) เป็นครัวเรือนที่สมาชิกไม่มีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะฯ

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 100 จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้ยังไม่บรรลุเป้าหมายและมีแนวโน้มที่จะไม่บรรลุเป้าหมายมากขึ้น**

ตัวชี้วัดที่ 42 คนอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิ์เลือกตั้งไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในชุมชนของตน

จุดมุ่งหมายของตัวชี้วัดนี้ต้องการทราบว่า คนในครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปที่มีสิทธิ์เลือกตั้งทุกคนได้ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งครั้งล่าสุดกี่คน (นับเฉพาะสมาชิกที่มีชื่อในทะเบียนบ้าน อาศัยอยู่จริงและ อยู่ประจำในครัวเรือนนี้เป็นเวลารวมกันไม่น้อยกว่า 6 เดือนในรอบปีที่ผ่านมา โดยไม่นับคนที่ไม่ได้อาศัยอยู่จริง เช่น คนที่อยู่กรุงเทพฯ พอถึงเวลาเลือกตั้งแล้วกลับบ้านไปเลือกตั้ง และยกเว้นคนสูงอายุที่มีอายุเกิน 80 ปีขึ้นไป ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และ/หรือ คนพิการที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้) เพื่อจะได้หาทางรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งและสรรหาคนที่มีความสามารถและซื่อสัตย์ ไปทำหน้าที่บริหารบ้านเมืองแทนประชาชน โดยการเลือกตั้งครั้งล่าสุดที่ผ่านมาของหมู่บ้านอาจเป็น การเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) สมาชิกองค์สมาชิกวุฒิสภา (สว.) หรือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร์ (ส.ส.) อย่างใดอย่างหนึ่ง ตัวชี้วัดนี้ มีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินงาน โดยมีกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงศึกษาธิการเป็นเจ้าภาพร่วมในการส่งเสริมให้คนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งให้มากที่สุด

ปี 2550 คนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งทั้งหมดมีจำนวน 21,479,800 คน เป็นคนที่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งฯ 21,238,104 คน (ร้อยละ 98.9) ส่วนที่เหลือ 241,696 คน (ร้อยละ 1.1) ไม่ได้ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง โดยส่วนใหญ่เป็นคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 120,832 คน รองลงมาเป็นคนภาคเหนือ 48,358 คน ภาคกลาง 44,130 คน และ คนภาคใต้ 28,376 คน เมื่อพิจารณาข้อมูลรายจังหวัดพบว่า จังหวัดบุรีรัมย์มีคนไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งมากที่สุด คือ 14,112 คน รองลงมาเป็นคนจังหวัดขอนแก่น และจังหวัดนครราชสีมา ใกล้เคียงกันคือ 11,834 คน และ 10,001 คน ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 พบว่า มีผลการพัฒนาดีขึ้น กล่าวคือ ปี 2549 คนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งทั้งหมด 22,051,016 คน เป็นผู้ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง 21,738,976 คน (ร้อยละ 98.6) ส่วนผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง มีจำนวน 312,040 คน (ร้อยละ 1.4) ซึ่งมีสัดส่วนของผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งมากกว่าปี 2550 นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเป็นจำนวนคนยังพบว่า ปี 2549 ผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งมีมากกว่าปี 2550 จำนวน 70,344 คน

ตัวชี้วัดนี้มีเป้าหมายร้อยละ 90 จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่า **ตัวชี้วัดนี้บรรลุเป้าหมายและมีผลการพัฒนาดีกว่าปี 2549**

แผนภูมิที่ 6 เปรียบเทียบปี 2549 กับ 2550 หมวดที่ 6 ร่วมใจพัฒนา

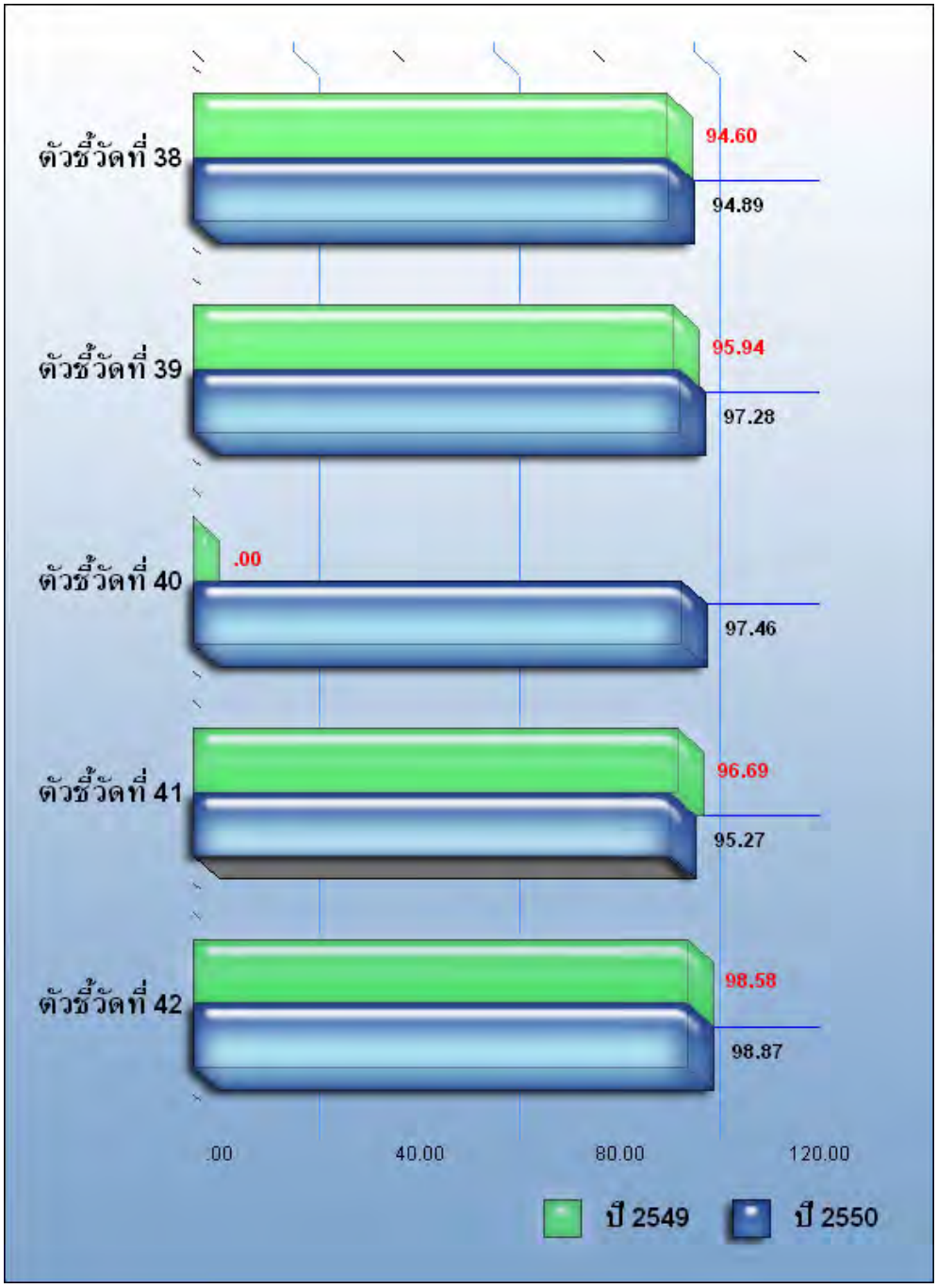

บทสรุปคุณภาพชีวิตคนชนบทไทย ปี 2550

คุณภาพชีวิตคนไทยปี 2550 ตามความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) 6 หมวด 42 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายแล้วจำนวน 17 ตัวชี้วัด ซึ่งการบรรลุเป้าหมายของแต่ละตัวชี้วัดจะมีผลการพัฒนาที่แตกต่างกัน บางตัวชี้วัดมีผลการพัฒนาดีขึ้น (8 ตัวชี้วัด) บางตัวชี้วัดมีผลการพัฒนาใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา (2 ตัวชี้วัด) และมีบางตัวชี้วัดเช่นกันที่ถึงแม้ว่าจะบรรลุเป้าหมายแต่ผลการพัฒนาเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาแล้วด้อยกว่า (2 ตัวชี้วัด) ส่วนตัวชี้วัดที่ได้กำหนดขึ้นมาใหม่มีผลการพัฒนาที่บรรลุเป้าหมายแล้วทั้ง 5 ตัวชี้วัด สำหรับตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ซึ่งมีจำนวน 25 ตัวชี้วัด มีลักษณะเช่นเดียวกันคือ มีทั้งดีขึ้น (12 ตัวชี้วัด) ใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา (7 ตัวชี้วัด) และบางตัวชี้วัดมีแนวโน้มที่จะไม่บรรลุเป้าหมายมากขึ้น (6 ตัวชี้วัด) ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายและมีผลการพัฒนาดีขึ้น มีจำนวน 8 ตัวชี้วัด ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ 11 คนอายุ 35 ปีขึ้นไปได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี
- ตัวชี้วัดที่ 15 ครัวเรือนมีน้ำสะอาดดื่มและบริโภคเพียงพอตลอดปี
- ตัวชี้วัดที่ 16 ครัวเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี
- ตัวชี้วัดที่ 17 ครัวเรือนมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด ถูกสุขลักษณะ
- ตัวชี้วัดที่ 25 เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
- ตัวชี้วัดที่ 33 คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่
- ตัวชี้วัดที่ 39 คนในครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล
- ตัวชี้วัดที่ 42 คนอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิ์เลือกตั้งไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในชุมชนของตน

ตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายและมีผลการพัฒนาใกล้เคียงกับปี 2549 มีจำนวน 2 ตัวชี้วัด ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ 5 เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างเดียว อย่างน้อย 4 เดือนแรกติดต่อกัน
- ตัวชี้วัดที่ 23 เด็กอายุ 3-5 ปีเต็ม ได้รับบริการเลี้ยงดูเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน

ตัวชี้วัดใหม่ที่บรรลุเป้าหมาย จำนวน 5 ตัวชี้วัด ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ 12 คนอายุ 6 ปีขึ้นไปออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน ๆ ละ 30 นาที
- ตัวชี้วัดที่ 13 ผู้มีสิทธิในระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีหลักประกันสุขภาพ
- ตัวชี้วัดที่ 22 เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีเต็มได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ใหญ่ในบ้าน
- ตัวชี้วัดที่ 34 คนในครัวเรือนได้ปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมและมารยาทไทย
- ตัวชี้วัดที่ 40 ครัวเรือนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อประโยชน์ของชุมชนและท้องถิ่น

ตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายแต่มีผลการพัฒนาที่ด้อยกว่าปี 2549 มีจำนวน 2 ตัวชี้วัด ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ 30 คนในครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าคนละ 23,000 บาทต่อปี
- ตัวชี้วัดที่ 31 ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน

ตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายแต่มีผลการพัฒนาดีกว่าปี 2549 มีจำนวน 12 ตัวชี้วัด ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ 1 หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลก่อนคลอดและฉีดวัคซีนครบตามเกณฑ์บริการ
- ตัวชี้วัดที่ 2 แม่ที่คลอดลูกได้รับการทำคลอดและดูแลหลังคลอด
- ตัวชี้วัดที่ 10 คนในครัวเรือนมีความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้องเหมาะสม
- ตัวชี้วัดที่ 14 ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและบ้านมีสภาพคงทนถาวร
- ตัวชี้วัดที่ 18 ครัวเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ
- ตัวชี้วัดที่ 19 ครัวเรือนมีการป้องกันอุบัติภัยอย่างถูกวิธี
- ตัวชี้วัดที่ 21 ครอบครัวมีความอบอุ่น
- ตัวชี้วัดที่ 27 คนอายุ 19-5-60 ปีเต็ม อ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้
- ตัวชี้วัดที่ 28 คนในครัวเรือนได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 ครั้ง
- ตัวชี้วัดที่ 35 คนอายุ 6 ปีขึ้นไปทุกคนปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
- ตัวชี้วัดที่ 37 คนพิการได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือน
- ตัวชี้วัดที่ 38 คนในครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล

ตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายและมีผลการพัฒนาใกล้เคียงกับปี 2549 มีจำนวน 7 ตัวชี้วัด ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ 4 เด็กแรกเกิดถึง 1 ปีเต็มได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบตามตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค
- ตัวชี้วัดที่ 6 เด็กแรกเกิดถึง 5 ปี เจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐาน
- ตัวชี้วัดที่ 7 เด็กอายุ 6-15 ปีเจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐาน
- ตัวชี้วัดที่ 8 เด็กอายุ 6-12 ปี ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบตามตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค
- ตัวชี้วัดที่ 20 ครัวเรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- ตัวชี้วัดที่ 24 เด็กอายุ 6-15 ปี ได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี
- ตัวชี้วัดที่ 36 คนสูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือน

ตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายและที่มีแนวโน้มที่จะไม่บรรลุเป้าหมายมากขึ้น มีจำนวน 6 ตัวชี้วัด ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ 3 เด็กแรกเกิดมีน้ำหนักไม่ต่ำกว่า 2,500 กรัม
- ตัวชี้วัดที่ 9 ทุกคนในครัวเรือนกินอาหารถูกสุขลักษณะปลอดภัยและได้มาตรฐาน
- ตัวชี้วัดที่ 26 เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี แต่ไม่ได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลาย
- ตัวชี้วัดที่ 29 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม มีการประกอบอาชีพและมีรายได้
- ตัวชี้วัดที่ 32 คนในครัวเรือนไม่ติดสุรา
- ตัวชี้วัดที่ 41 คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน/ชุมชน

เมื่อพิจารณาในระดับภาค พบว่า ภาคเหนือมีตัวชี้วัดที่มีจำนวนคน/ครัวเรือนซึ่งยังไม่บรรลุเป้าหมายมากกว่าคน/ครัวเรือนในภาคอื่น ๆ ถึง 23 ตัวชี้วัด โดยเป็นตัวชี้วัดในหมวดสุขภาพดี 10 ตัวชี้วัด (ยกเว้นตัวชี้วัดที่ 9, 12 และ 13) หมวดมีบ้านอาศัย 7 ตัวชี้วัด (ยกเว้นตัวชี้วัดที่ 21) หมวดใฝ่การศึกษา 3 ตัวชี้วัด (ตัวชี้วัดที่ 24, 27 และ 28) และหมวดค่านิยมไทย 3 ตัวชี้วัด (ตัวชี้วัดที่ 34-36)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีตัวชี้วัดที่มีจำนวนคน/ครัวเรือนซึ่งยังไม่บรรลุเป้าหมายมากกว่าคน/ครัวเรือนในภาคอื่น ๆ รองลงมาจากภาคเหนือคือ 13 ตัวชี้วัด โดยเป็นตัวชี้วัดในหมวดสุขภาพดี 2 ตัวชี้วัด (ตัวชี้วัดที่ 9 และ 12) หมวดมีบ้านอาศัย 1 ตัวชี้วัด (ตัวชี้วัดที่ 21) หมวดใฝ่การศึกษา 3 ตัวชี้วัด (ตัวชี้วัดที่ 23,25-26) หมวดรายได้ก้าวหน้าทั้ง 3 ตัวชี้วัด (ตัวชี้วัดที่ 29-31) หมวดค่านิยมไทย 3 ตัวชี้วัด (ตัวชี้วัดที่ 32, 33 และ 37) และหมวดร่วมใจพัฒนา 1 ตัวชี้วัด (ตัวชี้วัดที่ 42)

ส่วนตัวชี้วัดที่เหลือ 6 ตัวชี้วัด เป็นตัวชี้วัดที่คน/ครัวเรือนในภาคกลางยังไม่บรรลุเป้าหมายมากกว่าคน/ครัวเรือนในภาคอื่น ๆ โดยเป็นตัวชี้วัดในหมวดสุขภาพดี 1 ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดที่ 12 หมวดใฝ่การศึกษา 1 ตัวชี้วัด (ตัวชี้วัดที่ 22) และหมวดร่วมใจพัฒนา 4 ตัวชี้วัด (ตัวชี้วัดที่ 38-41)

สำหรับในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนคน/ครัวเรือนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดมากกว่าคน/ครัวเรือนในจังหวัดอื่น ๆ ถึง 21 ตัวชี้วัด โดยเป็นตัวชี้วัดในหมวดสุขภาพดี 10 ตัวชี้วัด (ยกเว้น ตัวชี้วัดที่ 3 การมีน้ำหนักไม่ต่ำกว่า 2,500 กรัมของเด็กแรกเกิด ตัวชี้วัดที่ 5 การกินนมแม่อย่างเดียวติดต่อกันอย่างน้อย 4 เดือนของเด็กแรกเกิด และ ตัวชี้วัดที่ 12 การออกกำลังกายของคนอายุ 6 ปีขึ้นไป) หมวดมีบ้านอาศัย 7 ตัวชี้วัด (ยกเว้น ตัวชี้วัดที่ 20 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน) หมวดใฝ่การศึกษา 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ 27 การอ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่าย และตัวชี้วัดที่ 28 การรับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ หมวดรายได้ก้าวหน้า 1 ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดที่ 31 การเก็บออมเงิน และ หมวดค่านิยมไทย 1 ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดที่ 36 การดูแลเอาใจใส่ผู้สูงอายุ

รองลงมาพบว่า จังหวัดนครราชสีมามีจำนวนคน/ครัวเรือนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดมากกว่าคน/ครัวเรือนในจังหวัดอื่น ๆ 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ 25 การเรียนต่อของเด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ ตัวชี้วัดที่ 29 การประกอบอาชีพและมีรายได้ ตัวชี้วัดที่ 32 คนติดสุรา และตัวชี้วัดที่ 41 การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน ลำดับถัดมาเป็นจังหวัดปทุมธานี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัด ที่ 22 การส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีเต็ม ตัวชี้วัดที่ 38 การเป็นสมาชิกกลุ่ม และตัวชี้วัดที่ 39 การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น จังหวัดปัตตานี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ 23 การได้รับบริการเลี้ยงดูเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน ตัวชี้วัดที่ 24 การได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และ ตัวชี้วัดที่ 34 การปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมและมารยาทไทย จังหวัดนนทบุรี 2 ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดที่ 12 การออกกำลังกายของคนอายุ 6 ปีขึ้นไป และ ตัวชี้วัดที่ 40 การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดบุรีรัมย์ 2 ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดที่ 26 การได้รับการฝึกอาชีพของเด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และไม่ได้เรียนต่อ และ ตัวชี้วัดที่ 42 การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ส่วนจังหวัดที่มีจำนวนคน/ครัวเรือนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดมากกว่าคน/ครัวเรือนในจังหวัดอื่น ๆ 1 ตัวชี้วัด มี 8 จังหวัด คือ จังหวัดพิษณุโลก ตัวชี้วัดที่ 3 การมีน้ำหนักไม่ต่ำกว่า 2,500 กรัมของเด็กแรกเกิด จังหวัดพิจิตร ตัวชี้วัดที่ 5 การกินนมแม่อย่างเดียวติดต่อกันอย่างน้อย 4 เดือนแรกของเด็กแรกเกิด จังหวัดหนองคาย ตัวชี้วัดที่ 20 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จังหวัดเลย ตัวชี้วัด ที่ 30 การมีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าคนละ 23,000 บาท : คน : ปี จังหวัดขอนแก่น ตัวชี้วัดที่ 33 คนสูบบุหรี่ จังหวัดสกลนคร ตัวชี้วัดที่ 34 การปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมและมารยาทไทย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตัวชี้วัดที่ 35 การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตัวชี้วัดที่ 37 การดูแลเอาใจใส่คนพิการ

ตอนที่ 2 ภาวะเศรษฐกิจคนชนบทไทย

ในตอนที่ 1 ได้นำเสนอผลการพัฒนาตามตัวชี้วัด ในหมวดที่ 4 รายได้ก้าวหน้า ซึ่งเกี่ยวข้องกับรายได้ของคน คือ การมีอาชีพ การมีรายได้และการเก็บออม ซึ่งบรรลุเป้าหมายแล้ว 2 ตัวชี้วัด คือ การมีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าคนละ 23,000 บาท :คน : ปี และการเก็บออมของครัวเรือน ส่วนการประกอบอาชีพและมีรายได้ของคนในวัยแรงงานยังไม่บรรลุเป้าหมาย นอกจากข้อมูลดังกล่าวแล้ว ในปี 2550 ได้เริ่มทำการสำรวจรายได้และค่าใช้จ่ายในครัวเรือนของคนชนบทไทยโดยละเอียด เพื่อทราบแหล่งที่มาของรายได้ว่ามาจากที่ใด ใช้จ่ายเงินไปในเรื่องใดบ้าง รวมทั้งหนี้สินและการเก็บออมเป็นอย่างไร เป็นการบ่งชี้สภาวะเศรษฐกิจของคนชนบทไทยได้อย่างชัดเจนมากขึ้น เพื่อนำไปวิเคราะห์วางแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนชนบทไทย โดยเฉพาะการสร้างงาน ให้มีการประกอบอาชีพและมีงานทำให้เกิดรายได้และรู้จักใช้จ่ายให้เกิดความสมดุลพอเพียง ผลการสำรวจจำแนกเป็นรายได้ ค่าใช้จ่าย หนี้สินและเงินออม ดังนี้

รายได้คนชนบทไทย

รายได้ที่ทำการสำรวจเป็นรายได้ที่คิดจากผลผลิตรวมทั้งหมดที่ผลิตได้ ทั้งที่ขายไปเป็นเงินหรือการหามาได้ การเก็บไว้ หรือการทำ/การปลูก/การเลี้ยงไว้กินเองแล้วคำนวณออกมาเป็นตัวเงินต่อปี รวมทั้งเงินที่ได้จากการทำงานและอื่น ๆ ด้วย แบ่งเป็น

1. **รายได้ด้านการเกษตร** ซึ่งรวมทั้งด้านพืช (ทำนา ทำสวน ทำไร่ ทำสวนไม้ดอกไม้ประดับ) ด้านสัตว์ (เช่น เป็ด ไก่ หมู วัว ควาย แพะ แกะ ไหมและอื่น ๆ) ด้านประมง (สัตว์น้ำ และสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำทุกชนิด) และผลผลิตจากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ทั้งที่ทำไว้ขาย ทำไว้กินเอง และการไปหาจากแหล่งธรรมชาติ โดยคิดรวมเป็นตัวเงินต่อปี ซึ่งในที่นี้จำแนกเป็น การผลิตเพื่อการบริโภค และการผลิตเพื่อการจำหน่าย

2. **รายได้นอกภาคเกษตร** ได้แก่ รายได้จากเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน รายได้จากการค้าขาย ตลอดจนการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมและบริการ รายได้อื่น ๆ เช่น ค่าเช่า ลูกหลานส่งเงินมาให้ ดอกเบี้ยเงินฝาก เป็นต้น

ในภาพรวมคนชนบทไทย 7,743,351 ครัวเรือน 29,969,212 คน มีรายได้รวมกันทั้งหมด 1,047,871.93 ล้านบาท เป็นรายได้ด้านการเกษตร 311,925.46 ล้านบาท และนอกภาคการเกษตร 735,946.47 ล้านบาท คิดเป็นรายได้เฉลี่ย 135,325.39 บาท: ครัวเรือน : ปี หรือ 34,964.95 บาท : คน : ปี ซึ่งรายได้เหล่านี้ มาจากการปลูกพืชไว้กินเอง 49,068.09 ล้านบาท ปลูกพืชไว้ขาย 155,999.93 ล้านบาท เลี้ยงสัตว์ไว้กินเอง 14,888.42 ล้านบาท เลี้ยงสัตว์ไว้ขาย 66,383.21 ล้านบาท

ทำประมงไว้กินเอง 8,131.20 ล้านบาท ทำประมงไว้ขาย 17,454.62 ล้านบาทเงินเดือน/ค่าจ้าง 555,579.19 ล้านบาท ค้าขาย 99,892.92 ล้านบาท และรายได้อื่นๆ 80,474.37 ล้านบาท

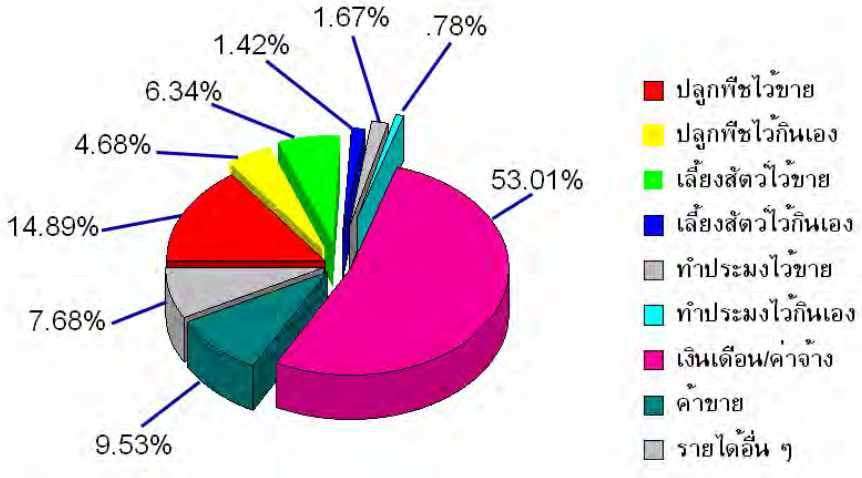

ตารางที่ 3 รายได้คนชนบทไทยจำแนกตามประเภท

ที่	ประเภทรายได้	จำนวน(บาท)	จำนวนรวม(บาท)
1	**รายได้นอกภาคเกษตร**		**735,946,474,324**
	- รายได้จากเงินเดือนค่าจ้างค่าตอบแทน	555,579,187,401	
	- รายได้จากการค้าขาย	99,892,917,359	
	- รายได้อื่นๆเช่นค่าเช่าลูกหลานส่งเงินมาให้ดอกเบี้ยเงินฝากเป็นต้น	80,474,369,564	
2	**รายได้ด้านการเกษตร**		**311,925,463,386**
	- มูลค่าการผลิตเพื่อการจำหน่าย	**239,837,751,113**	
	❖ ปลูกพืชไว้ขาย	155,999,928,172	
	❖ เลี้ยงสัตว์ไว้ขาย	66,383,203,165	
	❖ ทำประมงไว้ขาย	17,454,619,776	
	- มูลค่าการผลิตเพื่อการบริโภค	**72,087,712,273**	
	❖ ปลูกพืชไว้กิน	49,068,093,885	
	❖ เลี้ยงสัตว์ไว้กิน	14,888,418,559	
	❖ ทำประมงไว้กิน	8,131,199,829	
	รวม		**1,047,871,937,709**

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาคพบว่า คนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายได้รวมสูงสุดคือ 423,801.53 ล้านบาท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรายได้จากนอกภาคการเกษตร (256,778.15 ล้านบาท) แต่เมื่อคิดเฉลี่ยต่อครัวเรือน พบว่า คนภาคเหนือมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนสูงสุด คือ 157,456.21 บาท : ครัวเรือน : ปี โดยส่วนใหญ่เป็นรายได้จากนอกภาคการเกษตรเช่นกัน

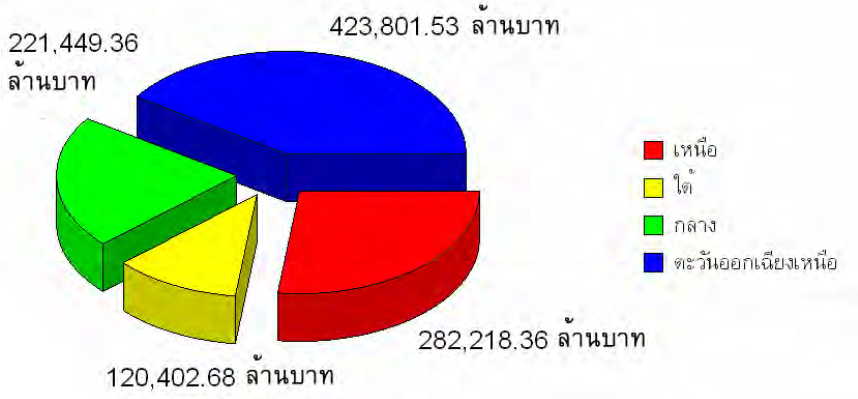

ตารางที่ 4 รายได้รวมของคนชนบทไทยจำแนกรายภาค

ภาค	รายได้ภาคการเกษตร			รายได้นอกภาคการเกษตร	รวมรายได้
	มูลค่าการผลิตเพื่อการบริโภค	มูลค่าการผลิตเพื่อการจำหน่าย	รวม		
เหนือ(ล้านบาท)	3,316.66	49,916.60	53,233.26	228,985.10	282,218.36
เฉลี่ยต่อครัวเรือน(บาท)	*1,850.44*	*27,849.64*	*29,700.08*	*127,756.13*	*157,456.21*
ใต้(ล้านบาท)	4,098.91	22,532.12	26,631.03	93,771.65	120,402.68
เฉลี่ยต่อครัวเรือน(บาท)	*3,569.82*	*19,623.66*	*23,193.48*	*81,667.54*	*104,861.02*
กลาง(ล้านบาท)	14,123.57	50,914.22	65,037.79	156,411.57	221,449.36
เฉลี่ยต่อครัวเรือน(บาท)	*8,114.30*	*29,251.35*	*37,365.65*	*89,861.91*	*127,227.56*
ตะวันออกเฉียงเหนือ (ล้านบาท)	50,548.58	116,474.80	167,023.38	256,778.15	423,801.53
เฉลี่ยต่อครัวเรือน(บาท)	*16,507.27*	*38,036.30*	*54,543.57*	*83,854.11*	*138,397.68*
รวม(ล้านบาท)	72,087.71	239,837.75	311,925.46	735,946.47	1,047,871.93
เฉลี่ยต่อครัวเรือน(บาท)	*9,309.63*	*30,973.38*	*40,283.01*	*95,042.38*	*135,325.39*

สำหรับในระดับจังหวัดปรากฏว่าจังหวัดนนทบุรีมีรายได้รวมเฉลี่ยสูงสุดคือ 263,531.11 บาท:ครัวเรือน:ปี โดยลำดับที่ 1-10 ของจังหวัดที่มีรายได้สูงที่สุดของประเทศเป็นจังหวัดในภาคกลาง ส่วนจังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ย 10 ลำดับท้ายสุดของประเทศอยู่ในภาคใต้ 7 จังหวัด ภาคเหนือ 2 จังหวัดและภาคกลาง 1 จังหวัด จังหวัดชุมพรมีรายได้เฉลี่ยต่ำที่สุดคือ 75,152.13บาท

สัดส่วนที่มาของรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนจังหวัดนนทบุรี

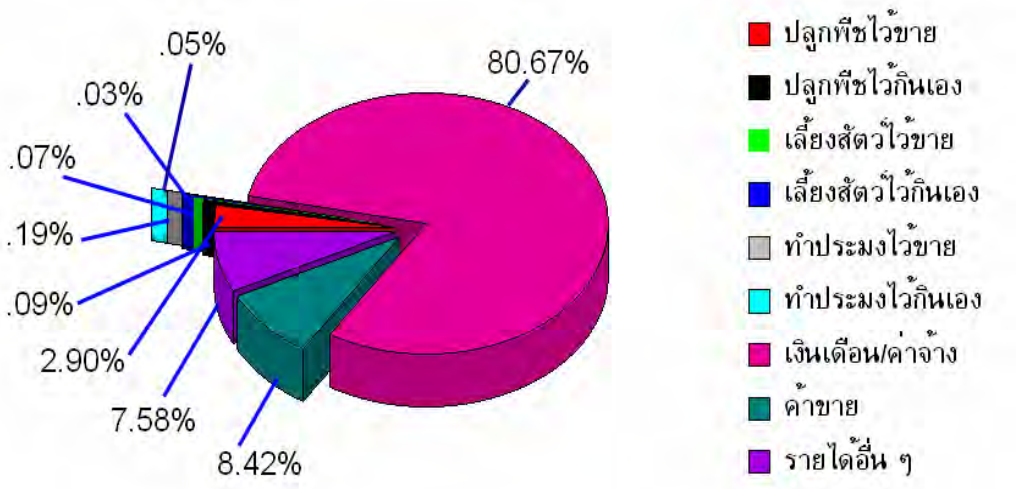

สัดส่วนที่มาของรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนจังหวัดชุมพร

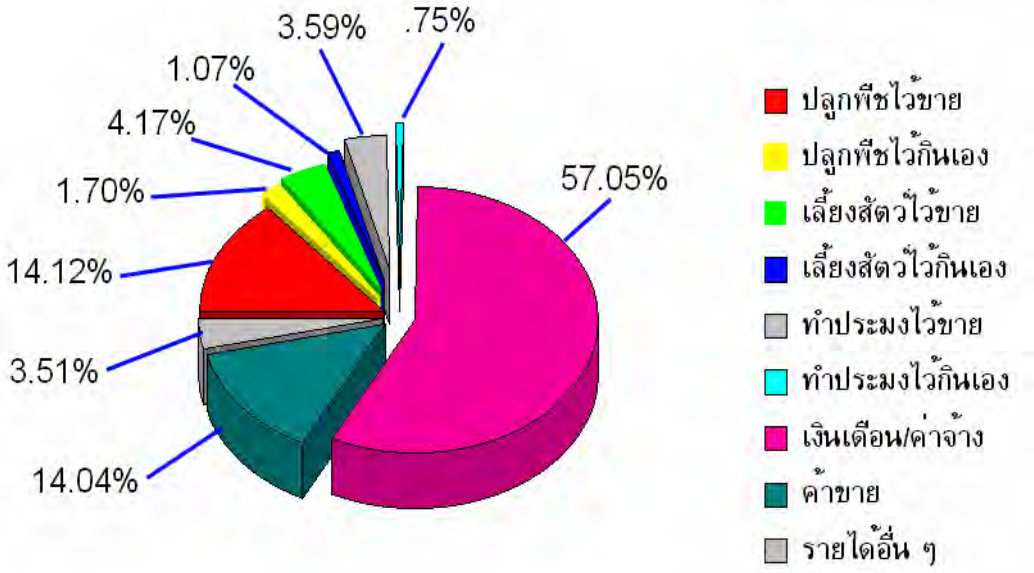

ตารางที่ 5 รายได้รวมจำแนกรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด 10 ลำดับ

ลำดับที่	จังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยสูงสุด		ลำดับที่	จังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำที่สุด	
	จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี		จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี
1	นนทบุรี	263,531.11	66	พะเยา	102,466.94
2	สมุทรปราการ	201,320.59	67	ตราด	100,250.38
3	จันทบุรี	182,274.62	68	นครศรีธรรมราช	96,482.12
4	ปทุมธานี	181,957.82	69	ระนอง	92,437.09
5	นครปฐม	79,062.80	70	แม่ฮ่องสอน	91,772.06
6	พระนครศรีอยุธยา	174,127.96	71	ตรัง	91,223.21
7	อ่างทอง	172,918.51	72	กระบี่	86,094.98
8	ชลบุรี	168,839.32	73	สุราษฎร์ธานี	85,117.02
9	สระบุรี	167,898.45	74	ยะลา	81,370.55
10	ฉะเชิงเทรา	167,244.03	75	ชุมพร	75,152.13

เมื่อพิจารณาตามประเภทของรายได้มีรายละเอียดดังนี้

1. รายได้ด้านการเกษตร ซึ่งจำแนกเป็นมูลค่าการผลิตเพื่อการบริโภค และ มูลค่าการผลิตเพื่อการจำหน่าย พบว่า ในส่วนของการผลิตเพื่อการบริโภคมีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 72,087.71 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นผลผลิตจากการเพาะปลูก 49,068.09 ล้านบาท โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีมูลค่าการผลิตเพื่อการบริโภคสูงสุดทั้งจำนวนรวม (50,548.58 ล้านบาท) และ มูลค่าเฉลี่ยต่อครัวเรือน (16,507.27 บาท : ครัวเรือน : ปี) ในขณะที่ภาคเหนือมีมูลค่าการผลิตเพื่อการบริโภคต่ำสุดทั้งจำนวนรวม (3,316.66 ล้านบาท) และมูลค่าเฉลี่ยต่อครัวเรือน (1,850.44 บาท) สำหรับการผลิตเพื่อการจำหน่ายมีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 239,837.75 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นผลผลิตจากการเพาะปลูกเช่นกัน (155,999.93 ล้านบาท) โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีมูลค่าการผลิตเพื่อการจำหน่ายสูงสุดทั้งจำนวนรวม (116,474.80 ล้านบาท) และมูลค่าเฉลี่ยต่อครัวเรือน (38,036.30 บาท) ในขณะที่ภาคใต้มีมูลค่าการผลิตเพื่อการจำหน่ายต่ำสุดทั้งจำนวนรวม (22,532.12 ล้านบาท) และมูลค่าเฉลี่ยต่อครัวเรือน (19,623.66 บาท) ในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดยโสธรมีรายได้จากภาคการเกษตรเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีสูงที่สุด คือ 48,343.62 บาท โดยลำดับที่ 1-10 เป็นจังหวัดที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมด ส่วน 10 จังหวัดที่มีรายได้ด้านการเกษตรต่ำที่สุดอยู่ในภาคกลาง 8 จังหวัด ส่วน 2 จังหวัดที่เหลืออยู่ในภาคเหนือและภาคใต้ภาคละ 1 จังหวัด โดยจังหวัดที่มีรายได้ด้านการเกษตรต่ำที่สุด คือ จังหวัดนนทบุรี 1,135.35 บาท

ตารางที่ 6 รายได้ภาคการเกษตรจำแนกรายภาค

ภาค (ล้านบาท) (บาท)	มูลค่าการผลิตเพื่อการบริโภค				มูลค่าการผลิตเพื่อจำหน่าย			
	เพาะปลูก	เลี้ยงสัตว์	ประมง	รวม	เพาะปลูก	เลี้ยงสัตว์	ประมง	รวม
เหนือ	1,957.74	596.96	761.95	3,316.66	37,577.00	6,358.72	5,980.88	49,916.60
เฉลี่ย:ครว.	*1,092.27*	*333.06*	*425.11*	*1,850.44*	*20,965.08*	*3,547.68*	*3,336.88*	*27,849.64*
ใต้	2,274.58	965.71	858.62	4,098.91	13,793.07	4,757.52	3,981.53	22,532.12
เฉลี่ย:ครว.	*1,980.98*	*841.06*	*747.79*	*3,569.82*	*12,012.65*	*4,143.42*	*3,467.59*	*19,623.66*
กลาง	9,957.95	2,488.43	1,677.18	14,123.57	39,735.61	9,405.64	1,772.96	50,914.22
เฉลี่ย:ครว.	*5,721.06*	*1,429.66*	*963.58*	*8,114.30*	*22,828.99*	*5,403.75*	*1,018.61*	*29,251.35*
อีสาน	34,877.82	10,837.31	4,833.45	50,548.58	64,894.24	45,861.32	5,719.24	116,474.80
เฉลี่ย:ครว.	*11,389.79*	*3,539.06*	*1,578.42*	*16,507.27*	*21,192.03*	*14,976.59*	*1,867.69*	*38,036.30*
รวม	49,068.09	14,888.42	8,131.20	72,087.71	155,999.93	66,383.20	17,454.62	239,837.75
เฉลี่ย:ครว.	*6,336.80*	*1,922.74*	*1,050.09*	*9,309.63*	*20,146.31*	*8,572.93*	*2,254.14*	*30,973.38*

ตารางที่ 7 รายได้ด้านการเกษตรจำแนกรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด 10 ลำดับ

ลำดับที่	จังหวัดที่มีรายได้ด้านการเกษตรเฉลี่ยสูงสุด		ลำดับที่	จังหวัดที่มีรายได้ด้านการเกษตรเฉลี่ยต่ำสุด	
	จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี		จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี
1	ยโสธร	48,343.62	66	ราชบุรี	7,419.21
2	มหาสารคาม	46,662.73	67	สมุทรสาคร	6,410.14
3	อำนาจเจริญ	45,341.18	68	ลำพูน	6,192.46
4	อุบลราชธานี	39,530.15	69	อ่างทอง	5,667.90
5	ร้อยเอ็ด	39,172.45	70	สิงห์บุรี	5,111.51
6	ศรีสะเกษ	38,830.01	71	ระยอง	4,921.14
7	หนองบัวลำภู	37,040.21	72	ปทุมธานี	4,274.00
8	ขอนแก่น	36,879.23	73	พระนครศรีอยุธยา	3,214.95
9	กาฬสินธุ์	36,247.27	74	ภูเก็ต	1,947.68
10	มุกดาหาร	36,219.49	75	นนทบุรี	1,135.35

2. รายได้นอกภาคการเกษตร ซึ่งจำแนกเป็นรายได้จากเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน รายได้จากการค้าขาย และ รายได้อื่น ๆ เช่น ค่าเช่า ลูกหลานส่งเงินมาให้ ดอกเบี้ยเงินฝาก เป็นต้น พบว่า มีรายได้นอกภาคการเกษตร 735,946.47 ล้านบาท หรือคิดเป็นมูลค่าเฉลี่ย 95,042.38 บาท : ครัวเรือน :ปี ส่วนใหญ่เป็นรายได้จากเงินเดือน/ค่าจ้าง (555,579.19 ล้านบาท) รองลงมาเป็นรายได้จากการค้าขาย (99,892.92 ล้านบาท) และรายได้อื่น ๆ (80,474.37 ล้านบาท) ตามลำดับ ในระดับภาคพบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนรายได้นอกภาคการเกษตรสูงสุด (256,778.15 ล้านบาท) แต่ภาคเหนือมีรายได้เฉลี่ยสูงสุด คือ 127,756.13 บาท : ครัวเรือน : ปี ส่วนภาคใต้ มีรายได้ต่ำสุดทั้งจำนวนรวม (93,771.65 ล้านบาท) และค่าเฉลี่ยต่อครัวเรือน (81,667.54 บาท)

ตารางที่ ๕ รายได้นอกภาคการเกษตรจำแนกรายภาค

ภาค	รายได้นอกภาคการเกษตร			
	เงินเดือน/ค่าจ้าง	ค้าขาย	รายได้อื่น ๆ	รวม
เหนือ (ล้านบาท)	190,114.38	27,691.46	11,179.27	228,985.10
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*106,069.24*	*15,449.71*	*6,237.17*	*127,756.13*
ใต้ (ล้านบาท)	73,005.12	15,334.45	5,432.09	93,771.65
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท	*63,581.57*	*13,355.06*	*4,730.91*	*81,667.54*
กลาง (ล้านบาท)	116,587.36	22,339.37	17,484.83	156,411.57
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*66,982.02*	*12,834.46*	*10,045.42*	*89,861.91*
ตะวันออกเฉียงเหนือ (ล้านบาท)	175,872.32	34,527.65	46,378.18	256,778.15
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*57,433.31*	*11,275.43*	*15,145.38*	*83,854.11*
รวม (ล้านบาท)	555,579.19	99,892.92	80,474.37	735,946.47
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*71,749.19*	*12,900.48*	*10,392.71*	*95,042.38*

สำหรับในระดับจังหวัดปรากฏว่า คนนนทบุรีมีรายได้นอกภาคการเกษตรสูงสุดคือ 254,755.63 บาท : ครัวเรือน : ปี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรายได้จากเงินเดือน/ค่าจ้าง โดยลำดับที่ 1-10 ของจังหวัดที่มีรายได้นอกภาคเกษตรสูงสุดอยู่ในภาคกลาง 9 จังหวัด ที่เหลือ คือ จังหวัดภูเก็ต ซึ่งอยู่ในภาคใต้ ส่วน 10 จังหวัดที่มีรายได้นอกภาคการเกษตรต่ำที่สุดอยู่ในภาคใต้ 5 จังหวัด ภาคะวันออกเฉียงเหนือ 3 จังหวัด และภาคใต้ 2 จังหวัด โดยจังหวัดชุมพรมีรายได้นอกภาคการเกษตรต่ำสุดคือ 56,066.38 บาท

เมื่อพิจารณาเป็นรายประเภทพบว่า จังหวัดนนทบุรีมีรายได้จากค่าจ้าง/เงินเดือนเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีสูงสุดคือ 212,589.29 บาท ในขณะที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีรายได้จากค่าจ้าง/เงินเดือน และการค้าขาย ต่ำที่สุดในประเทศคือ 35,637.35 บาท และ 6,828.46 บาท ตามลำดับ จังหวัดจันทบุรี

มีรายได้จากการค้าขายเฉลี่ยสูงสุด คือ 40,049.75 บาท จังหวัดอุทัยธานีมีรายได้อื่น ๆ เฉลี่ยสูงที่สุดในประเทศ คือ 30,123.29 บาท และจังหวัดกระบี่มีรายได้อื่น ๆ เฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 2,220.84 บาท

ตารางที่ 9 รายได้นอกภาคการเกษตรจำแนกรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด 10 ลำดับ

ลำดับที่	จังหวัดที่มีรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ยสูงสุด		ลำดับที่	จังหวัดที่มีรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ยต่ำสุด	
	จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี		จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี
1	นนทบุรี	254,755.63	66	สตูล	72,102.51
2	สมุทรปราการ	186,560.06	67	อำนาจเจริญ	71,886.10
3	ปทุมธานี	167,293.10	68	พะเยา	69,723.42
4	ชลบุรี	157,981.46	69	ยะลา	68,003.47
5	สมุทรสาคร	156,438.95	70	กระบี่	67,275.80
6	ภูเก็ต	152,741.34	71	ศรีสะเกษ	65,885.54
7	นครปฐม	151,758.95	72	มุกดาหาร	63,511.03
8	พระนครศรีอยุธยา	148,529.74	73	สุราษฎร์ธานี	58,760.97
9	สระบุรี	144,848.13	74	แม่ฮ่องสอน	56,706.80
10	อ่างทอง	136,488.42	75	ชุมพร	56,066.38

ตารางที่ 10 รายได้จากเงินเดือน/ค่าจ้างจำแนกรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด 10 ลำดับ

ลำดับที่	จังหวัดที่มีรายได้จากเงินเดือน/ค่าจ้างเฉลี่ยสูงสุด		ลำดับที่	จังหวัดที่มีรายได้จากเงินเดือน/ค่าจ้างเฉลี่ยต่ำสุด	
	จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี		จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี
1	นนทบุรี	212,589.29	66	พะเยา	50,761.47
2	สมุทรปราการ	171,347.52	67	อุบลราชธานี	48,889.22
3	ปทุมธานี	153,815.29	68	สกลนคร	48,339.18
4	สมุทรสาคร	137,563.51	69	ยโสธร	47,441.24
5	ภูเก็ต	134,932.26	70	มุกดาหาร	45,556.18
6	ชลบุรี	134,436.78	71	ศรีสะเกษ	44,940.20
7	พระนครศรีอยุธยา	130,557.72	72	สุราษฎร์ธานี	43,460.81
8	สระบุรี	127,613.66	73	อำนาจเจริญ	43,250.89
9	นครปฐม	123,972.03	74	ชุมพร	42,875.89
10	อ่างทอง	113,365.92	75	แม่ฮ่องสอน	35,637.35

ตารางที่ 11 รายได้จากการค้าขายจำแนกรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด 10 ลำดับ

ลำดับที่	จังหวัดที่มีรายได้จากการค้าขายเฉลี่ยสูงสุด		ลำดับที่	จังหวัดที่มีรายได้จากการค้าขายเฉลี่ยต่ำสุด	
	จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี		จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี
1	จันทบุรี	40,049.75	66	ตาก	10,105.98
2	นครปฐม	23,004.08	67	น่าน	10,019.14
3	นนทบุรี	22,199.74	68	พะเยา	9,445.29
4	สุพรรณบุรี	19,165.61	69	ปทุมธานี	9,332.91
5	ชลบุรี	18,488.88	70	มุกดาหาร	9,046.46
6	พังงา	18,008.42	71	บุรีรัมย์	8,996.96
7	เพชรบุรี	17,772.16	72	อุดรธานี	8,744.80
8	นราธิวาส	17,271.61	73	สุรินทร์	8,261.19
9	เลย	17,095.41	74	ศรีสะเกษ	7,617.63
10	ระยอง	16,553.70	75	แม่ฮ่องสอน	6,828.46

ตารางที่ 12 รายได้อื่นๆจำแนกรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด 10 ลำดับ

ลำดับที่	จังหวัดที่มีรายได้อื่นๆเฉลี่ยสูงสุด		ลำดับที่	จังหวัดที่มีรายได้อื่นๆเฉลี่ยต่ำสุด	
	จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี		จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี
1	อุทัยธานี	30,123.29	66	สมุทรสาคร	3,735.60
2	หนองบัวลำภู	21,843.41	67	จันทบุรี	3,731.61
3	อุดรธานี	21,583.60	68	ระยอง	3,485.16
4	นนทบุรี	19,966.60	69	ยะลา	3,429.66
5	นครพนม	19,960.58	70	สุราษฎร์ธานี	3,338.09
6	หนองคาย	19,585.66	71	ตรัง	2,928.67
7	ยโสธร	18,304.64	72	สตูล	2,753.65
8	สกลนคร	18,188.96	73	ชุมพร	2,636.90
9	สุรินทร์	16,487.03	74	ประจวบคีรีขันธ์	2,622.98
10	มหาสารคาม	15,804.70	75	กระบี่	2,220.84

ค่าใช้จ่ายของคนชนบทไทย

ค่าใช้จ่ายตามข้อมูล จปฐ. เป็นรายจ่ายของครัวเรือนที่สามารถคิดเป็นตัวเงินได้ ซึ่งจำแนกเป็น

1. ค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต คือ

1.1 ค่าพันธุ์พืช/สัตว์

1.2 ค่าสารเคมีเพื่อการผลิต (ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ฯลฯ)

1.3 ค่าจ้าง/ค่าแรง/ค่าเช่า

1.4 ค่าเครื่องจักรต่าง ๆ ค่าน้ำมันและอื่น ๆ

2. ค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภค จำแนกเป็น

2.1 ค่าอาหาร ได้แก่

2.1.1 ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อข้าวสาร

2.1.2 ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารที่จำเป็น เช่น เนื้อสัตว์ ไข่ ผัก ฯลฯ

2.1.3 ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อขนมกินเล่น ขนมกรุบกรอบ ฯลฯ

2.2 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย (ค่าเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม รองเท้า)

2.3 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

2.4 ค่ารักษาพยาบาล ค่ายารักษาโรค

2.5 ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา

2.6 ค่าเดินทาง (ค่าน้ำมันรถ ค่าโดยสาร)

2.7 ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า

2.8 ค่าติดต่อสื่อสาร (ค่าโทรศัพท์ โทรศัพท์มือถือ บัตรเติมเงิน)

2.9 ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล (สบู่ยาสีฟัน ฯลฯ)

2.10 ค่าบันเทิง หวย และการพนัน

2.11 ค่าบุหรี่ เหล้ายาดอง

2.12 ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ

ในปี 2550 คนชนบทไทย 29,969,212 คน ใน 7,743,351 ครัวเรือน ได้ใช้จ่ายเงินตามรายการค่าใช้จ่ายข้างต้นเป็นจำนวนทั้งหมด 540,205.37 ล้านบาท คิดเป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 69,764 บาท : ครัวเรือน : ปี หรือ 18,025.34 บาท : คน : ปี ส่วนใหญ่ใช้จ่ายเป็นค่าอาหาร 169,522.64 ล้านบาท รองลงมาเป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต 11,007.93 ล้านบาท ส่วนที่เหลือเป็นค่าใช้จ่ายด้านอื่น ๆ โดยมีรายละเอียดดังตาราง

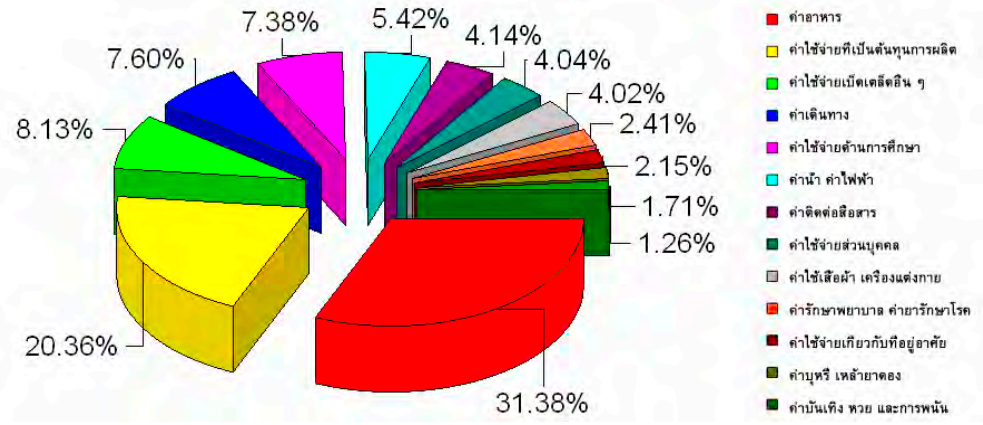

ตารางที่ *13* แสดงค่าใช้จ่ายคนชนบทไทยจำแนกตามประเภท(เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย)

ที่	ประเภทค่าใช้จ่าย	จำนวน(บาท)	จำนวนรวม(บาท)
1	**ค่าอาหาร**		**169,522,640,168**
	- ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อข้าวสาร	37,549,621,655	
	- ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารที่จำเป็น เช่น เนื้อสัตว์ ไข่ ผัก ฯลฯ	106,256,034,612	
	- ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อขนมกินเล่น ขนมกรุบกรอบ ฯลฯ	25,716,983,901	
2	**ค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต**		**110,007,934,973**
	- ค่าพันธุ์พืช/สัตว์	24,891,123,630	
	- ค่าสารเคมีเพื่อการผลิต (ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ฯลฯ)	32,785,290,632	
	- ค่าจ้าง/ค่าแรง/ค่าเช่า	27,667,296,359	
	- ค่าเครื่องจักรต่าง ๆค่าน้ำมันและอื่นๆ	24,664,224,352	
3	**ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ**		**43,929,168,259**
4	**ค่าเดินทาง (ค่าน้ำมันรถ ค่าโดยสาร)**		**41,045,655,615**
5	**ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา**		**39,858,923,058**
6	**ค่าน้ำค่าไฟฟ้า**		**29,270,378,747**
7	**ค่าติดต่อสื่อสาร (ค่าโทรศัพท์โทรศัพท์มือถือบัตรเติมเงิน)**		**22,350,300,935**
8	**ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล (สบู่ ยาสีฟัน ฯลฯ)**		**21,822,256,963**
9	**ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย**		**21,734,235,833**
10	**ค่ารักษาพยาบาลค่ายารักษาโรค**		**13,041,447,766**
11	**ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย**		**11,591,091,302**
12	**ค่าบุหรี่เหล้ายาดอง**		**9,210,934,090**
13	**ค่าบันเทิงหวยและการพนัน**		**6,820,398,319**
		รวม	**540,205,366,028**

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาคพบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมียอดค่าใช้จ่ายสูงสุดคือ 197,454.24 ล้านบาท รองลงมาเป็นภาคเหนือ (135,720.78 ล้านบาท) ภาคกลาง (124,668.99 ล้านบาท) และภาคใต้ (82,361.36 ล้านบาท) แต่เมื่อคิดเฉลี่ยต่อครัวเรือนพบว่า คนภาคเหนือใช้จ่ายต่อครัวเรือนสูงสุด (75,722 บาท : ครัวเรือน : ปี) รองลงมาเป็นคนภาคใต้ (71,730 บาท) คนภาคกลาง (71,625 บาท) และ คนภาคอีสาน (64,481 บาท)

ตารางที่ *14* ค่าใช้จ่ายของคนชนบทไทยจำแนกรายภาค

ภาค	รวมค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภค
เหนือ (ล้านบาท)	135,720.78
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*75,722*
ใต้ (ล้านบาท)	82,361.36
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*71,730*
กลาง (ล้านบาท)	124,668.99
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*71,625*
ตะวันออกเฉียงเหนือ (ล้านบาท)	197,454.24
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*64,481*
รวม (ล้านบาท)	540,205.37
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*69,764*

ในระดับจังหวัดปรากฏว่า จังหวัดเชียงใหม่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือนสูงสุด คือ 120,839.62 บาท : ครัวเรือน : ปี โดยลำดับที่ 1-10 ของจังหวัดที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือนสูงสุดของประเทศเป็นจังหวัดในภาคกลาง 4 จังหวัด ภาคใต้และภาคเหนือภาคละ 3 จังหวัด ส่วนจังหวัดที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 10 ลำดับท้ายสุดของประเทศอยู่ในภาคกลาง 4 จังหวัด ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ภาคละ 3 จังหวัด 2 จังหวัด และ 1 จังหวัด ตามลำดับ จังหวัดระยองเป็นจังหวัดที่มีค่าใช้จ่ายต่อครัวเรือนต่ำที่สุดคือ 17,827.89 บาท

ตารางที่ *15* ค่าใช้จ่ายคนชนบทไทยจำแนกรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด *10* ลำดับ

ลำดับที่	จังหวัดที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยสูงสุด		ลำดับที่	จังหวัดที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่ำที่สุด	
	จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี		จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี
1	เชียงใหม่	120,839.62	66	ปทุมธานี	53,354.46
2	ระนอง	120,032.18	67	นนทบุรี	51,761.14
3	พิจิตร	117,690.28	68	สมุทรปราการ	51,608.90
4	กำแพงเพชร	99,872.30	69	มุกดาหาร	50,375.54
5	นครนายก	97,102.34	70	เชียงราย	49,471.19
6	ฉะเชิงเทรา	93,233.28	71	ลำพูน	43,951.59
7	ชัยนาท	89,947.13	72	เลย	38,482.24
8	สุพรรณบุรี	88,998.64	73	ภูเก็ต	33,103.27
9	พัทลุง	87,063.22	74	แม่ฮ่องสอน	31,013.37
10	ชุมพร	86,851.03	75	ระยอง	17,827.89

เมื่อพิจารณาตามประเภทของค่าใช้จ่ายมีรายละเอียดดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต ซึ่งจำแนกเป็น ค่าพันธุ์พืช/สัตว์ ค่าสารเคมีเพื่อการผลิต (ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ฯลฯ) ค่าจ้าง/ค่าแรง/ค่าเช่า ค่าเครื่องจักรต่าง ๆ ค่าน้ำมันและอื่น ๆ มียอดค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้น 110,007.93 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นค่าสารเคมี (32,785.29 ล้านบาท) โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการลงทุนเพื่อการผลิตสูงสุด (44,680.60 ล้านบาท) แต่เมื่อคิดเป็นการลงทุนเพื่อการผลิตเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีจะอยู่ในลำดับที่ 2 (14,591 บาท) ในขณะที่ภาคเหนือมีการลงทุนเพื่อการผลิตอยู่ในระดับที่ 2 (30,625 ล้านบาท) แต่เมื่อคิดเป็นการลงทุนเพื่อการผลิตเฉลี่ยต่อครัวเรือนจะอยู่ในลำดับที่ 1 (17,086 บาท) ส่วนภาคใต้มีการลงทุนเพื่อการผลิตต่ำที่สุดทั้งจำนวนรวม (10,410.43 ล้านบาท) และเฉลี่ยต่อครัวเรือน (9,067 บาท)

ตารางที่ *16* ต้นทุนการผลิตจำแนกตามประเภทรายภาค

ภาค	ค่าพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์	ค่าสารเคมี	ค่าจ้าง/ค่าแรง/ค่าเช่า	ค่าเครื่องจักร/ค่าน้ำมัน	รวม
เหนือ (ล้านบาท)	7,424.35	9,376.16	6,969.50	6,854.99	30,625.00
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*4,142*	*5,231*	*3,888*	*3,825*	*17,086*
ใต้ (ล้านบาท)	2,342.96	3,753.61	2,341.47	1,972.38	10,410.43
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*2,041*	*3,269*	*2,039*	*1,718*	*9,067*
กลาง (ล้านบาท)	5,834.12	7,524.17	5,342.38	5,591.23	24,291.90
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*3,352*	*4,323*	*3,069*	*3,212*	*13,956*
ตะวันออกเฉียงเหนือ (ล้านบาท)	9,289.69	12,131.35	13,013.94	10,245.62	44,680.60
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*3,034*	*3,962*	*4,250*	*3,346*	*14,591*
รวม (ล้านบาท)	24,891.12	32,785.29	27,667.30	24,664.22	110,007.93
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*3,215*	*4,234*	*3,573*	*3,185*	*14,207*

ในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดกำแพงเพชรมีการลงทุนเพื่อการผลิตเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีสูงสุด คือ 38,217.92 บาท ซึ่ง 10 จังหวัดที่มีการลงทุนเพื่อการผลิตสูงสุดอยู่ในภาคเหนือเป็นส่วนใหญ่ (7 จังหวัด) ส่วนจังหวัดที่มีการลงทุนเพื่อการผลิตเฉลี่ยต่อครัวเรือนน้อยที่สุด 10 ลำดับท้ายของประเทศส่วนใหญ่เป็นจังหวัดในภาคกลาง (5 จังหวัด) ภาคเหนือ 1 จังหวัด คือ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่วนที่เหลืออีก 4 จังหวัดอยู่ในภาคใต้ โดยจังหวัดภูเก็ตซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของประเทศไทยมีการลงทุนเพื่อการผลิตต่ำที่สุดในประเทศ (327.86 บาท) นอกจากนี้ ยังเป็นที่น่าสังเกตว่า 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และ จังหวัดนราธิวาส มีการลงทุนเพื่อการผลิตต่ำเป็นลำดับที่ 66, 70 และ 72 ของประเทศ ซึ่งอาจเป็นเพราะปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ทำให้ประชาชนไม่กล้าที่จะลงทุนในการประกอบอาชีพ

ตารางที่ 17 จังหวัดที่มีการลงทุนเพื่อการผลิตสูงสุดของประเทศ (10 ลำดับ)

ลำดับที่	จังหวัด	ค่าพันธุ์พืช/สัตว์	ค่าสารเคมี	ค่าจ้าง	ค่าเครื่องจักรต่าง ๆ ค่าน้ำมัน	รวมต้นทุนการผลิต (บาท:ครัว:ปี)
1	กำแพงเพชร	7,475.68	13,814.61	8,333.34	8,594.29	38,217.92
2	พิจิตร	7,001.67	11,919.12	6,724.48	8,087.97	33,733.25
3	ชัยนาท	7,807.13	12,479.46	6,763.22	5,602.60	32,652.42
4	สุพรรณบุรี	4,177.72	10,111.89	5,615.61	7,538.54	27,443.76
5	นครสวรรค์	6,288.12	7,960.34	6,014.97	5,654.26	25,917.68
6	เพชรบูรณ์	7,672.83	6,291.88	6,964.18	4,601.87	25,530.76
7	อุทัยธานี	6,727.60	8,005.72	5,778.00	4,920.38	25,431.70
8	ชัยภูมิ	5,880.42	4,429.19	8,660.40	5,006.46	23,976.47
9	สุโขทัย	6,168.49	6,676.49	4,333.96	5,926.07	23,105.00
10	พิษณุโลก	4,810.08	7,855.09	4,356.89	5,770.75	22,792.82

ตารางที่ 18 จังหวัดที่มีการลงทุนเพื่อการผลิตในลำดับท้ายที่สุดของประเทศ (10 ลำดับ)

ลำดับที่	จังหวัด	ค่าพันธุ์พืช/สัตว์	ค่าสารเคมี	ค่าจ้าง	ค่าเครื่องจักรต่าง ๆ ค่าน้ำมัน	รวมต้นทุนการผลิต (บาท:ครัว:ปี)
66	ยะลา	1,562.51	2,302.46	1,452.09	864.36	6,181.42
67	สมุทรสงคราม	618.70	828.92	1,400.99	3,034.23	5,882.84
68	ปทุมธานี	1,084.02	1,846.20	1,128.92	1,113.17	5,172.31
69	แม่ฮ่องสอน	1,411.09	1,483.67	1,118.63	1,079.84	5,093.24
70	ปัตตานี	918.90	1,011.25	1,337.47	1,302.31	4,569.94
71	นนทบุรี	825.33	1,094.99	754.03	772.19	3,446.53
72	นราธิวาส	1,017.12	701.84	571.37	837.91	3,128.24
73	สมุทรปราการ	635.83	488.03	552.44	1,071.48	2,747.78
74	ระยอง	392.15	925.92	690.56	618.73	2,627.37
75	ภูเก็ต	76.63	32.10	138.43	80.70	327.86

เมื่อจำแนกเป็นประเภทของค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการลงทุนเพื่อการผลิตเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีจะเห็นได้ว่า จังหวัดชัยนาทใช้จ่ายเงินเป็นค่าพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์สูงที่สุดในประเทศ (7,807.13 บาท) จังหวัดกำแพงเพชรใช้จ่ายเงินสำหรับซื้อสารเคมีและค่าเครื่องจักร/ค่าน้ำมันและอื่น ๆ สูงที่สุด (13,814.61 บาท และ 8,594.29 บาท ตามลำดับ) จังหวัดชัยภูมิลงทุนเพื่อการผลิตในเรื่องของค่าจ้าง/ค่าแรงและค่าเช่าสูงที่สุด (8,660.40 บาท) ส่วนจังหวัดภูเก็ตใช้จ่ายเงินเพื่อการผลิตต่ำที่สุดในทุก ๆ ประเภท

ตารางที่ *19* ค่าใช้จ่ายในการซื้อพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์จำแนกรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด *10* ลำดับ

ลำดับที่	จังหวัดที่ซื้อพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์สูงที่สุด		ลำดับที่	จังหวัดที่ซื้อพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ต่ำที่สุด	
	จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี		จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี
1	ชัยนาท	7,807.13	66	ปทุมธานี	1,084.02
2	เพชรบูรณ์	7,672.83	67	กระบี่	1,037.13
3	กำแพงเพชร	7,475.68	68	นราธิวาส	1,017.12
4	พิจิตร	7,001.67	69	ตรัง	985.01
5	อุทัยธานี	6,727.60	70	ปัตตานี	918.90
6	ลพบุรี	6,373.89	71	นนทบุรี	825.33
7	นครสวรรค์	6,288.12	72	สมุทรปราการ	635.83
8	สุโขทัย	6,168.49	73	สมุทรสงคราม	618.70
9	ฉะเชิงเทรา	5,883.07	74	ระยอง	392.15
10	ชัยภูมิ	5,880.42	75	ภูเก็ต	76.63

ตารางที่ 20 ค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีจำแนกรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด 10 ลำดับ

ลำดับที่	จังหวัดที่ซื้อสารเคมีสูงที่สุด		ลำดับที่	จังหวัดที่ซื้อสารเคมีต่ำที่สุด	
	จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี		จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี
1	กำแพงเพชร	13,814.61	66	แพร่	1,693.49
2	ชัยนาท	12,479.46	67	ลำปาง	1,529.69
3	พิจิตร	11,919.12	68	แม่ฮ่องสอน	1,483.67
4	สุพรรณบุรี	10,111.89	69	นนทบุรี	1,094.99
5	อุทัยธานี	8,005.72	70	ปัตตานี	1,011.25
6	นครสวรรค์	7,960.34	71	ระยอง	925.92
7	พิษณุโลก	7,855.09	72	สมุทรสงคราม	828.92
8	ชุมพร	7,751.58	73	นราธิวาส	701.84
9	จันทบุรี	7,684.09	74	สมุทรปราการ	488.03
10	ระนอง	7,568.34	75	ภูเก็ต	32.10

ตารางที่ 21 ค่าใช้จ่ายในการลงทุนด้านค่าจ้าง/ค่าแรง/ค่าเช่าจำแนกรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด 10 ลำดับ

ลำดับที่	จังหวัดที่ลงทุนด้านค่าจ้างฯสูงที่สุด		ลำดับที่	จังหวัดที่ลงทุนด้านค่าจ้างฯต่ำที่สุด	
	จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี		จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี
1	ชัยภูมิ	8,660.40	66	ปัตตานี	1,337.47
2	กำแพงเพชร	8,333.34	67	สงขลา	1,131.52
3	เพชรบูรณ์	6,964.18	68	ปทุมธานี	1,128.92
4	ชัยนาท	6,763.22	69	แม่ฮ่องสอน	1,118.63
5	พิจิตร	6,724.48	70	สตูล	1,076.61
6	ชุมพร	6,486.08	71	นนทบุรี	754.03
7	นครสวรรค์	6,014.97	72	ระยอง	690.56
8	อุทัยธานี	5,778.00	73	นราธิวาส	571.37
9	สุพรรณบุรี	5,615.61	74	สมุทรปราการ	552.44
10	กาฬสินธุ์	5,246.57	75	ภูเก็ต	138.43

ตารางที่ 22 ค่าใช้จ่ายในการลงทุนด้านเครื่องจักร/ค่าน้ำมันและอื่นๆ จำแนกรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด 10 ลำดับ

ลำดับที่	จังหวัดที่ลงทุนด้านเครื่องจักรฯสูงที่สุด		ลำดับที่	จังหวัดที่ลงทุนด้านเครื่องจักรฯต่ำที่สุด	
	จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี		จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี
1	กำแพงเพชร	8,594.29	66	ปัตตานี	1,302.31
2	พิจิตร	8,087.97	67	พังงา	1,296.80
3	สุพรรณบุรี	7,538.54	68	ปทุมธานี	1,113.17
4	สุโขทัย	5,926.07	69	แม่ฮ่องสอน	1,079.84
5	พิษณุโลก	5,770.75	70	สมุทรปราการ	1,071.48
6	นครสวรรค์	5,654.26	71	ยะลา	864.36
7	ชัยนาท	5,602.60	72	นราธิวาส	837.91
8	ชัยภูมิ	5,006.46	73	นนทบุรี	772.19
9	อุทัยธานี	4,920.38	74	ระยอง	618.73
10	ฉะเชิงเทรา	4,816.87	75	ภูเก็ต	80.70

2. ค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภค จำแนกเป็น

2.1 ค่าอาหาร ประกอบด้วย การซื้อข้าวสาร การซื้ออาหารจำเป็น และ การซื้อขนมกินเล่น พบว่า คนชนบทไทยใช้จ่ายเงินซื้ออาหารจำนวน 169,522.64 ล้านบาท เฉลี่ย 21,893 บาท: ครัวเรือน:ปี ส่วนใหญ่เป็นการซื้ออาหารจำเป็น (106,256.03 ล้านบาท) โดยภาคใต้ใช้จ่ายเงินเป็นค่าอาหารเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีสูงที่สุด (25,106 บาท) ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือใช้จ่ายเงินด้านนี้ต่ำที่สุด (19,434 บาท) ถ้านำรายละเอียดของการใช้จ่ายด้านค่าอาหารมาพิจารณาจะเห็นได้ว่า คนภาคกลางใช้จ่ายเงินเพื่อซื้อข้าวสารและอาหารจำเป็นสูงที่สุด (5,957 บาท และ 14,281 บาท ตามลำดับ) คนภาคใต้ได้ใช้จ่ายเงินเพื่อซื้อขนมกินเล่นสูงที่สุด (5,123 บาท) ส่วนคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ใช้จ่ายเงินซื้อข้าวสาร อาหารจำเป็นและขนมกินเล่นต่ำที่สุด (3,412 บาท 13,105 บาท และ 2,917 บาท ตามลำดับ)

ในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดพัทลุงใช้จ่ายเงินด้านอาหารเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีสูงที่สุด (35,866 บาท) จังหวัดระยองใช้จ่ายเงินด้านนี้ต่ำที่สุด (5,952.59 บาท) เมื่อจำแนกเป็นชนิดของอาหาร จะเห็นได้ว่า จังหวัดระนองใช้จ่ายเงินซื้อข้าวสารสูงที่สุดในประเทศ (11,838.32 บาท) จังหวัดอ่างทองซื้ออาหารจำเป็นสูงที่สุด (21,732.28 บาท) และจังหวัดพัทลุงซื้อขนมกินเล่นสูงที่สุด

(16,822.00 บาท) ในขณะที่จังหวัดระยองซื้อข้าวสารและขนมกินเล่นต่ำที่สุด (11,838.32 บาท และ 772.44 บาท ตามลำดับ) และจังหวัดภูเก็ตซื้ออาหารจำเป็นต่ำที่สุด (3,079.77 บาท) สำหรับเรื่องนี้มีประเด็นที่น่าสังเกตคือ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี และ จังหวัดยะลา ใช้จ่ายเงินซื้อขนมกินเล่นมากอยู่ในลำดับที่ 2, 4 และ 7 ของประเทศ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าต้องการเก็บไว้เป็นเสบียงเพื่อจะได้ไม่ต้องเดินทางออกจากบ้าน

ตารางที่ 23 ค่าใช้จ่ายด้านอาหารจำแนกรายภาค

ภาค	ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อข้าวสาร	ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารที่จำเป็น	ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อขนมกินเล่น	รวมค่าอาหาร
เหนือ (ล้านบาท)	9,901.91	25,154.99	5,350.54	40,407.44
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*5,525*	*14,035*	*2,985*	*22,544*
ใต้ (ล้านบาท)	6,830.38	16,113.87	5,882.69	28,826.94
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*5,949*	*14,034*	*5,123*	*25,106*
กลาง (ล้านบาท)	10,369.22	24,856.95	5,550.37	40,776.55
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*5,957*	*14,281*	*3,189*	*23,427*
ตะวันออกเฉียงเหนือ (ล้านบาท)	10,448.10	40,130.23	8,933.38	59,511.71
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*3,412*	*13,105*	*2,917*	*19,434*
รวม (ล้านบาท)	37,549.62	106,256.03	25,716.98	169,522.64
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*4,849*	*13,722*	*3,321*	*21,893*

ตารางที่ 24 จังหวัดที่มีการใช้จ่ายเงินสำหรับเป็นค่าอาหารสูงสุดของประเทศ (10 ลำดับ)

ลำดับที่	จังหวัด	ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อข้าวสาร	ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารที่จำเป็น	ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อขนมกินเล่น	รวมค่าอาหาร (บาท:คร.:ปี)
1	พัทลุง	5,125.85	13,918.15	16,822.00	35,866.00
2	อ่างทอง	6,423.24	21,732.28	3,573.18	31,728.70
3	กำแพงเพชร	10,977.58	14,995.02	3,984.95	29,957.55
4	เพชรบุรี	4,764.88	18,603.51	5,650.74	29,019.13
5	สุราษฎร์ธานี	8,134.96	16,341.90	4,349.51	28,826.37
6	ระนอง	11,838.32	14,195.02	2,499.67	28,533.00
7	ตราด	4,936.34	18,331.25	5,047.03	28,314.62
8	นราธิวาส	6,700.07	15,001.14	6,238.15	27,939.36
9	ยะลา	7,166.20	15,356.26	4,873.19	27,395.64
10	ฉะเชิงเทรา	8,700.65	15,082.83	3,521.06	27,304.54

ตารางที่ 25 จังหวัดที่มีการใช้จ่ายเงินสำหรับเป็นค่าอาหารต่ำสุดของประเทศ(10 ลำดับ)

ลำดับที่	จังหวัด	ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อข้าวสาร	ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารที่จำเป็น	ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อขนมกินเล่น	รวมค่าอาหาร (บาท:คร.:ปี)
66	หนองบัวลำภู	4,655.85	9,125.58	2,468.24	16,249.67
67	สมุทรปราการ	4,178.29	9,198.72	2,637.18	16,014.19
68	ศรีสะเกษ	2,494.33	10,511.79	2,969.33	15,975.45
69	อุบลราชธานี	3,192.30	9,725.66	2,837.99	15,755.95
70	สมุทรสาคร	4,559.65	8,612.95	2,165.14	15,337.73
71	มุกดาหาร	1,732.30	9,551.93	2,287.18	13,571.41
72	แม่ฮ่องสอน	3,659.03	6,426.36	1,548.45	11,633.84
73	เลย	1,605.48	7,415.20	1,230.24	10,250.91
74	ภูเก็ต	2,662.53	3,079.77	1,656.37	7,398.67
75	ระยอง	1,182.09	3,998.06	772.44	5,952.59

ตารางที่ 26 ค่าใช้จ่ายในการซื้อข้าวสารจำแนกรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด 10 ลำดับ

ลำดับที่	จังหวัดที่ซื้อข้าวสารสูงสุด		ลำดับที่	จังหวัดที่ซื้อข้าวสารต่ำที่สุด	
	จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี		จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี
1	ระนอง	11,838.32	66	ร้อยเอ็ด	2,723.94
2	ปราจีนบุรี	11,233.18	67	ภูเก็ต	2,662.53
3	กำแพงเพชร	10,977.58	68	ศรีสะเกษ	2,494.33
4	ฉะเชิงเทรา	8,700.65	69	กาฬสินธุ์	2,305.62
5	นนทบุรี	8,408.74	70	อำนาจเจริญ	1,867.72
6	สุราษฎร์ธานี	8,134.96	71	มุกดาหาร	1,732.30
7	นครปฐม	7,844.66	72	นครพนม	1,704.51
8	เชียงใหม่	7,732.79	73	เลย	1,605.48
9	เพชรบูรณ์	7,428.47	74	ยโสธร	1,306.93
10	ชัยนาท	7,254.50	75	ระยอง	11,838.32

ตารางที่ 27 ค่าใช้จ่ายในการซื้ออาหารที่จำเป็นจำแนกรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด 10 ลำดับ

ลำดับที่	จังหวัดที่ซื้ออาหารที่จำเป็นสูงสุด		ลำดับที่	จังหวัดที่ซื้ออาหารที่จำเป็นต่ำที่สุด	
	จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี		จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี
1	อ่างทอง	21,732.28	66	นนทบุรี	9,471.66
2	ขอนแก่น	19,077.75	67	อุทัยธานี	9,412.37
3	เพชรบุรี	18,603.51	68	ลำพูน	9,323.74
4	ตราด	18,331.25	69	สมุทรปราการ	9,198.72
5	ราชบุรี	17,490.28	70	หนองบัวลำภู	9,125.58
6	สุพรรณบุรี	17,288.98	71	สมุทรสาคร	8,612.95
7	อุดรธานี	17,177.95	72	เลย	7,415.20
8	น่าน	16,951.61	73	แม่ฮ่องสอน	6,426.36
9	กระบี่	16,447.55	74	ระยอง	3,998.06
10	สระบุรี	16,428.02	75	ภูเก็ต	3,079.77

ตารางที่ 28 ค่าใช้จ่ายในการซื้อขนมกินเล่นจำแนกรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด 10 ลำดับ

ลำดับที่	จังหวัดที่ซื้อขนมกินเล่นสูงสุด		ลำดับที่	จังหวัดที่ซื้อขนมกินเล่นต่ำที่สุด	
	จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี		จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย บาท:ครัวเรือน:ปี
1	พัทลุง	16,822.00	66	นครพนม	2,068.05
2	นราธิวาส	6,238.15	67	สกลนคร	2,046.31
3	เพชรบุรี	5,650.74	68	นนทบุรี	1,953.10
4	ปัตตานี	5,356.74	69	ลำพูน	1,740.16
5	ตรัง	5,119.32	70	ภูเก็ต	1,656.37
6	ตราด	5,047.03	71	เชียงราย	1,564.64
7	ยะลา	4,873.19	72	แม่ฮ่องสอน	1,548.45
8	ขอนแก่น	4,781.28	73	เลย	1,230.24
9	นครนายก	4,407.26	74	มหาสารคาม	1,143.54
10	จันทบุรี	4,360.20	75	ระยอง	772.44

2.2 ค่าเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ปรากฏว่า คนไทยใช้จ่ายเงินเป็นค่าเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย จำนวน 21,734.24 ล้านบาท เฉลี่ย 2,807 บาท : ครัวเรือน : ปี โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้จ่ายเงินด้านนี้คิดเป็นมูลค่าสูงที่สุดในประเทศ (8,262.13 ล้านบาท) แต่เมื่อคิดเฉลี่ยต่อครัวเรือน ต่อปีกลายเป็นคนภาคใต้ที่ใช้จ่ายเงินในเรื่องนี้สูงสุด (4,076 บาท) ในขณะที่คนภาคเหนือใช้จ่ายเงินเกี่ยวกับเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายต่ำที่สุดทั้งมูลค่ารวม (4,164.73 ล้านบาท) และ ค่าเฉลี่ย (2,324 บาท) เมื่อพิจารณาในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดระนองใช้จ่ายเงินด้านนี้สูงที่สุด (44,119.83 บาท) ในขณะที่คนจังหวัดระยองใช้จ่ายเงินในเรื่องนี้ต่ำที่สุดในประเทศ (542.74 บาท) นอกจากนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า คน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส ใช้จ่ายเงินเรื่องนี้สูงเป็นลำดับที่ 2, 3 และ 6 ของประเทศ

ตารางที่ *29* ค่าเสื้อผ้า/เครื่องแต่งกายจำแนกรายภาคและรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด *10* ลำดับ

ภาค	ค่าเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย	ลำดับที่	จังหวัดที่ใช้จ่ายสูงสุด		ลำดับที่	จังหวัดที่ใช้จ่ายต่ำสุด	
			จังหวัด	จำนวน บาท:คร.:ปี		จังหวัด	จำนวน บาท:คร.:ปี
เหนือ (ล้านบาท)	4,164.73	1	ระนอง	44,119.83	66	อุทัยธานี	2,108.46
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*2,324*	*2*	*ปัตตานี*	*4,681.23*	*67*	*ร้อยเอ็ด*	*2,068.20*
ใต้ (ล้านบาท)	4,679.90	3	ยะลา	4,616.30	68	อุตรดิตถ์	1,999.91
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*4,076*	*4*	*นครพนม*	*4,225.11*	*69*	*พังงา*	*1,906.16*
กลาง (ล้านบาท)	4,627.48	5	สุราษฎร์ธานี	3,841.34	70	แม่ฮ่องสอน	1,781.17
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*2,659*	*6*	*นราธิวาส*	*3,831.65*	*71*	*สมุทรสงคราม*	*1,773.98*
ตะวันออกเฉียงเหนือ (ล้านบาท)	8,262.13	7	สตูล	3,550.48	72	เชียงราย	1,745.04
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*2,698*	*8*	*เพชรบูรณ์*	*3,453.50*	*73*	*เลย*	*1,646.52*
รวม (ล้านบาท)	21,734.24	9	สระบุรี	3,380.98	74	ลำพูน	1,514.47
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*2,807*	*10*	*นครปฐม*	*3,270.37*	*75*	*ระยอง*	*542.74*

2.3 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย พบว่า คนชนบทไทยได้ใช้จ่ายเงินเพื่อที่อยู่อาศัยเป็นเงินรวมทั้งสิ้น 11,591.09 ล้านบาท เฉลี่ย 1,497 บาท : ครัวเรือน : ปี โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าใช้จ่ายด้านนี้ คิดเป็นมูลค่าสูงที่สุดในประเทศ (4,873.69 ล้านบาท) ในขณะที่ คนภาคใต้มีมูลค่าการใช้จ่ายด้านนี้ต่ำที่สุด (1,840.05 ล้านบาท) แต่เมื่อคิดเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีกลายเป็นคนภาคใต้ที่ใช้จ่ายเงินในเรื่องนี้สูงสุด (1,603 บาท) ส่วนคนภาคกลางใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยโดยเฉลี่ยต่ำที่สุด (1,379 บาท) เมื่อพิจารณาในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดภูเก็ตใช้จ่ายเงินด้านนี้สูงที่สุด (5,806.36 บาท) ในขณะที่คนจังหวัดระยองใช้จ่ายเงินในเรื่องนี้ต่ำที่สุดในประเทศ (302.27 บาท)

ตารางที่ *30* ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยจำแนกรายภาคและรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด *10* ลำดับ

ภาค	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย	ลำดับที่	จังหวัดที่ใช้จ่ายสูงสุด		ลำดับที่	จังหวัดที่ใช้จ่ายต่ำสุด	
			จังหวัด	จำนวน บาท:ครัว:ปี		จังหวัด	จำนวน บาท:ครัว:ปี
เหนือ (ล้านบาท)	2,476.70	1	ภูเก็ต	5,806.36	66	แม่ฮ่องสอน	901.27
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*1,382*	*2*	*ปทุมธานี*	*3,211.62*	*67*	*พังงา*	*830.65*
ใต้ (ล้านบาท)	1,840.05	3	สตูล	2,934.59	68	ชัยนาท	812.46
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*1,603*	*4*	*สงขลา*	*2,635.21*	*69*	*นครนายก*	*804.48*
กลาง (ล้านบาท)	2,400.65	5	สมุทรปราการ	2,423.52	70	ตราด	799.18
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*1,379*	*6*	*ร้อยเอ็ด*	*2,394.37*	*71*	*สุพรรณบุรี*	*761.17*
ตะวันออกเฉียงเหนือ (ล้านบาท)	4,873.69	7	หนองคาย	2,199.26	72	เชียงราย	756.35
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*1,592*	*8*	*นนทบุรี*	*2,130.27*	*73*	*ลำพูน*	*726.29*
รวม (ล้านบาท)	11,591.09	9	พัทลุง	2,075.78	74	ประจวบคีรีขันธ์	684.14
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*1,497*	*10*	*มหาสารคาม*	*2,048.56*	*75*	*ระยอง*	*302.27*

2.4 ค่ารักษาพยาบาล/ค่ายา พบว่า คนชนบทไทยใช้จ่ายเงินเป็นค่ารักษาพยาบาล/ค่ายารวมทั้งสิ้น 13,041.45 ล้านบาท เฉลี่ย 1,684 บาท : ครัวเรือน : ปี โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าใช้จ่ายเงินด้านนี้ คิดเป็นมูลค่าสูงที่สุดในประเทศ (5,231.32 ล้านบาท) ในขณะที่ คนภาคใต้ใช้จ่ายด้านนี้ต่ำที่สุดทั้งมูลค่ารวม (1,553.82 ล้านบาท) และคิดเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปี (1,353 บาท) ส่วนคนภาคเหนือใช้จ่ายเรื่องนี้โดยเฉลี่ยสูงที่สุด (1,828 บาท) เมื่อพิจารณาในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดนครนายกใช้จ่ายเงินด้านนี้สูงที่สุด (14,937 บาท) ในขณะที่คนจังหวัดระยองใช้จ่ายเงินในเรื่องนี้ต่ำที่สุดในประเทศ (314.83 บาท) นอกจากนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่า จังหวัดที่อยู่ริมขอบชายแดนของประเทศทั้งภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดน่าน จังหวัดเลย และ จังหวัดนราธิวาส ต่างก็มีค่าใช้จ่ายด้านนี้น้อย

ตารางที่ *31* ค่ารักษาพยาบาลจำแนกรายภาคและรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด *10* ลำดับ

ภาค	ค่ารักษาพยาบาล	ลำดับที่	จังหวัดที่ใช้จ่ายสูงสุด		ลำดับที่	จังหวัดที่ใช้จ่ายต่ำสุด	
			จังหวัด	จำนวน บาท:ครัว:ปี		จังหวัด	จำนวน บาท:ครัว:ปี
เหนือ (ล้านบาท)	3,276.32	1	นครนายก	14,937.00	66	พังงา	916.51
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*1,828*	*2*	*เชียงใหม่*	*5,255.33*	*67*	*น่าน*	*861.22*
ใต้ (ล้านบาท)	1,553.82	3	มหาสารคาม	3,280.63	68	เลย	844.05
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*1,353*	*4*	*ร้อยเอ็ด*	*2,248.60*	*69*	*ประจวบคีรีขันธ์*	*826.49*
กลาง (ล้านบาท)	2,979.99	5	กำแพงเพชร	2,019.60	70	นราธิวาส	823.26
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*1,712*	*6*	*ชัยภูมิ*	*1,993.36*	*71*	*สมุทรสงคราม*	*820.71*
ตะวันออกเฉียงเหนือ (ล้านบาท)	5,231.32	7	หนองคาย	1,959.65	72	ลำพูน	756.89
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*1,708*	*8*	*สมุทรปราการ*	*1,934.80*	*73*	*เชียงราย*	*736.26*
รวม (ล้านบาท)	13,041.45	9	อุดรธานี	1,906.47	74	แม่ฮ่องสอน	626.00
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*1,684*	*10*	*สกลนคร*	*1,867.97*	*75*	*ระยอง*	*314.83*

2.5 ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา พบว่า คนชนบทไทยใช้จ่ายเงินด้านการศึกษารวมทั้งสิ้น 39,858.92 ล้านบาท เฉลี่ย 5,148 บาท : ครัวเรือน : ปี โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าใช้จ่ายด้านนี้คิดเป็นมูลค่าสูงที่สุดในประเทศ (16,721.73 ล้านบาท) ในขณะที่ คนภาคใต้ใช้จ่ายด้านนี้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีสูงที่สุด(6,596 บาท) ส่วนคนภาคกลางมีค่าใช้จ่ายด้านนี้ต่ำที่สุดในประเทศทั้งมูลค่ารวม (7,219.15 ล้านบาท) และโดยเฉลี่ย (4,148 บาท) เมื่อพิจารณาในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดพัทลุงใช้จ่ายด้านนี้สูงที่สุด (8,479.93 บาท) และจังหวัดในภาคใต้อีก 5 จังหวัดคือ จังหวัดปัตตานี จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้จ่ายด้านการศึกษาสูงในลำดับที่ 1-10 ของประเทศ ในขณะที่จังหวัดระยองใช้จ่ายเพื่อการศึกษาต่ำที่สุดในประเทศ (732.67 บาท)

ตารางที่ *32* ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาจำแนกรายภาคและรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด *10* ลำดับ

ภาค	ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา	ลำดับที่	จังหวัดที่ใช้จ่ายสูงสุด		ลำดับที่	จังหวัดที่ใช้จ่ายต่ำสุด	
			จังหวัด	จำนวน บาท:คร.:ปี		จังหวัด	จำนวน บาท:คร.:ปี
เหนือ (ล้านบาท)	8,344.88	1	พัทลุง	8,479.93	66	เชียงราย	3,421.76
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*4,656*	*2*	*ขอนแก่น*	*7,926.02*	*67*	*เลย*	*3,315.82*
ใต้ (ล้านบาท)	7,573.16	3	ปัตตานี	7,716.29	68	สมุทรสงคราม	3,297.70
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*6,596*	*4*	*กระบี่*	*7,521.16*	*69*	*ลำพูน*	*3,287.37*
กลาง (ล้านบาท)	7,219.15	5	ตรัง	7,413.60	70	ตาก	3,109.18
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*4,148*	*6*	*เชียงใหม่*	*7,161.61*	*71*	*นนทบุรี*	*2,966.41*
ตะวันออกเฉียงเหนือ (ล้านบาท)	16,721.73	7	มหาสารคาม	7,089.00	72	สมุทรสาคร	2,911.51
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*5,461*	*8*	*สุราษฎร์ธานี*	*7,048.69*	*73*	*ปทุมธานี*	*2,879.38*
รวม (ล้านบาท)	39,858.92	9	ร้อยเอ็ด	6,718.91	74	แม่ฮ่องสอน	2,785.64
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*5,148*	*10*	*นครศรีธรรมราช*	*6,638.28*	*75*	*ระยอง*	*732.67*

2.6 ค่าการเดินทาง พบว่า คนชนบทไทยใช้จ่ายเงินเป็นค่าการเดินทางรวมทั้งสิ้น 41,045.66 ล้านบาท เฉลี่ย 5,301 บาท : ครัวเรือน : ปี โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าใช้จ่ายด้านนี้คิดเป็นมูลค่าสูงที่สุดในประเทศ (13,679.09 ล้านบาท) แต่เมื่อคิดเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีกลายเป็นต่ำที่สุด (4,467 บาท) ในขณะที่ คนภาคใต้มีมูลค่าการใช้จ่ายด้านนี้ต่ำที่สุด (7,913.10 บาท) แต่เมื่อคิดเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีแล้วสูงที่สุด(6,892 บาท) เมื่อพิจารณาในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดนครนายกใช้จ่ายด้านนี้สูงที่สุด (17,930.13 บาท) และจังหวัดในภาคใต้อีก 5 จังหวัดคือ จังหวัดปัตตานี จังหวัดระนอง จังหวัดชุมพร จังหวัดตรัง และจังหวัดพัทลุง ใช้จ่ายเงินเป็นค่าเดินทางสูงในลำดับที่ 1-10 ของประเทศ ในขณะที่จังหวัดระยองใช้จ่ายเงินด้านนี้ต่ำที่สุดในประเทศ (1,916.46 บาท)

ตารางที่ *33* ค่าใช้จ่ายด้านการเดินทางจำแนกรายภาคและรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด *10* ลำดับ

ภาค	ค่าใช้จ่ายด้านการเดินทาง	ลำดับที่	จังหวัดที่ใช้จ่ายสูงสุด		ลำดับที่	จังหวัดที่ใช้จ่ายต่ำสุด	
			จังหวัด	จำนวน บาท:ครัว:ปี		จังหวัด	จำนวน บาท:ครัว:ปี
เหนือ (ล้านบาท)	8,484.19	1	นครนายก	17,930.13	66	หนองบัวลำภู	3,609.56
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*4,734*	*2*	*ปัตตานี*	*10,119.09*	*67*	*สุรินทร์*	*3,553.30*
ใต้ (ล้านบาท)	7,913.10	3	ระนอง	10,056.30	68	อุตรดิตถ์	3,515.11
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*6,892*	*4*	*ชุมพร*	*9,154.87*	*69*	*เชียงใหม่*	*3,404.19*
กลาง (ล้านบาท)	10,969.28	5	นครปฐม	8,148.49	70	ศรีสะเกษ	3,163.91
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*6,302*	*6*	*ตรัง*	*8,086.86*	*71*	*สุพรรณบุรี*	*2,963.55*
ตะวันออกเฉียงเหนือ (ล้านบาท)	13,679.09	7	ชลบุรี	8,035.30	72	เลย	2,914.42
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*4,467*	*8*	*จันทบุรี*	*7,980.87*	*73*	*ภูเก็ต*	*2,657.43*
รวม (ล้านบาท)	41,045.66	9	พัทลุง	7,874.44	74	แม่ฮ่องสอน	2,581.23
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*5,301*	*10*	*เพชรบุรี*	*7,644.22*	*75*	*ระยอง*	*1,916.46*

2.7 ค่าน้ำค่าไฟ พบว่า คนชนบทไทยใช้จ่ายเงินเป็นค่าน้ำค่าไฟรวมทั้งสิ้น 29,270.38 ล้านบาท เฉลี่ย 3,780 บาท : ครัวเรือน : ปี โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีมูลค่าการใช้จ่ายเงินด้านนี้สูงที่สุดในประเทศ (10,621.02 ล้านบาท) แต่เมื่อคิดเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีกลายเป็นภาคกลางที่ใช้จ่ายเงินด้านนี้สูงที่สุด (4,690 บาท) ในขณะที่ คนภาคใต้มีมูลค่าการใช้จ่ายด้านนี้ต่ำที่สุด (4,348.53 บาท) แต่เมื่อคิดเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีคนภาคเหนือจ่ายเงินเป็นค่าน้ำค่าไฟต่ำที่สุด (3,424 บาท) เมื่อพิจารณาในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดนครปฐมใช้จ่ายด้านนี้สูงที่สุด (5,974.79 บาท) และลำดับที่ 2-10 ของจังหวัดที่ใช้จ่ายเงินเป็นค่าน้ำค่าไฟสูงสุดของประเทศล้วนแล้วแต่อยู่ในภาคกลางทั้งสิ้น ส่วนจังหวัดที่ใช้จ่ายเงินด้านนี้ต่ำที่สุดคือ จังหวัดระยอง (1,022.19 บาท)

ตารางที่ *34* ค่าน้ำค่าไฟจำแนกรายภาคและรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด *10* ลำดับ

ภาค	ค่าน้ำค่าไฟ	ลำดับที่	จังหวัดที่ใช้จ่ายสูงสุด		ลำดับที่	จังหวัดที่ใช้จ่ายต่ำสุด	
			จังหวัด	จำนวน บาท:ครัว:ปี		จังหวัด	จำนวน บาท:ครัว:ปี
เหนือ (ล้านบาท)	6,137.04	1	นครปฐม	5,974.79	66	ตาก	2,844.61
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*3,424*	*2*	*ปราจีนบุรี*	*5,715.06*	*67*	*มุกดาหาร*	*2,835.55*
ใต้ (ล้านบาท)	4,348.53	3	สระบุรี	5,701.21	68	น่าน	2,793.72
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*3,787*	*4*	*สุพรรณบุรี*	*5,533.95*	*69*	*เชียงใหม่*	*2,777.04*
กลาง (ล้านบาท)	8,163.80	5	อ่างทอง	5,492.56	70	ภูเก็ต	2,479.36
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*4,690*	*6*	*ชลบุรี*	*5,407.25*	*71*	*เชียงราย*	*2,443.59*
ตะวันออกเฉียงเหนือ (ล้านบาท)	10,621.02	7	ชัยนาท	5,282.91	72	ลำพูน	2,380.48
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*3,468*	*8*	*ฉะเชิงเทรา*	*5,156.99*	*73*	*เลย*	*1,738.42*
รวม (ล้านบาท)	29,270.38	9	นครนายก	5,118.11	74	แม่ฮ่องสอน	1,417.90
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*3,780*	*10*	*จันทบุรี*	*5,116.18*	*75*	*ระยอง*	*1,022.19*

2.8 ค่าการติดต่อสื่อสาร ค่าใช้จ่ายด้านนี้ ได้แก่ ค่าโทรศัพท์ ค่าโทรศัพท์มือถือ บัตรเติมเงิน พบว่า คนชนบทไทยใช้จ่ายเงินด้านนี้รวมทั้งสิ้น 22,350.38 ล้านบาท เฉลี่ย 2,886 บาท : ครัวเรือน : ปี โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีมูลค่าการใช้จ่ายเงินเป็นค่าการติดต่อสื่อสารสูงที่สุดในประเทศ (7,852 ล้านบาท) แต่เมื่อคิดเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีแล้วต่ำที่สุด (2,564 บาท) ในขณะที่คนภาคใต้มีมูลค่าการใช้จ่าย ด้านนี้ต่ำที่สุด (4,019.19 ล้านบาท) แต่เมื่อคิดเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีแล้วสูงที่สุด (3,500 บาท) เมื่อพิจารณาในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดชุมพรใช้จ่ายด้านนี้สูงที่สุด (14,576.51 บาท) ส่วนจังหวัดที่ใช้จ่ายเงินด้านนี้ต่ำที่สุดคือ จังหวัดระยอง (773.21 บาท)

ตารางที่ *35* ค่าการติดต่อสื่อสาร(ค่าโทรศัพท์/โทรศัพท์มือถือ/บัตรเติมเงิน)
จำแนกรายภาคและรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด *10* ลำดับ

ภาค	ค่าการติดต่อสื่อสาร	ลำดับที่	จังหวัดที่ใช้จ่ายสูงสุด		ลำดับที่	จังหวัดที่ใช้จ่ายต่ำสุด	
			จังหวัด	จำนวน บาท:คร.:ปี		จังหวัด	จำนวน บาท:คร.:ปี
เหนือ (ล้านบาท)	4,805.08	1	ชุมพร	14,576.51	66	บุรีรัมย์	2,187.23
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*2,681*	*2*	*ชัยนาท*	*5,236.21*	*67*	*สุรินทร์*	*2,179.17*
ใต้ (ล้านบาท)	4,019.19	3	เพชรบุรี	4,566.59	68	สตูล	1,982.98
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*3,500*	*4*	*ฉะเชิงเทรา*	*4,116.26*	*69*	*ตาก*	*1,964.10*
กลาง (ล้านบาท)	5,673.49	5	สระบุรี	4,003.37	70	ศรีสะเกษ	1,891.74
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*3,260*	*6*	*อ่างทอง*	*3,998.41*	*71*	*ภูเก็ต*	*1,850.22*
ตะวันออกเฉียงเหนือ (ล้านบาท)	7,852.54	7	ตราด	3,967.37	72	ลำพูน	1,843.54
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*2,564*	*8*	*นครปฐม*	*3,814.97*	*73*	*เลย*	*1,309.19*
รวม (ล้านบาท)	22,350.30	9	กำแพงเพชร	3,669.03	74	แม่ฮ่องสอน	809.10
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*2,886*	*10*	*สุราษฎร์ธานี*	*3,526.01*	*75*	*ระยอง*	*773.21*

2.9 ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล ค่าใช้จ่ายด้านนี้ได้แก่ สบู่ ยาสีฟัน เป็นต้น พบว่าคนชนบทไทยใช้จ่ายเงินในด้านนี้รวมทั้งสิ้น 21,822.26 ล้านบาท เฉลี่ย 2,818 บาท : ครัวเรือน : ปี โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีมูลค่าการใช้จ่ายเงินด้านนี้สูงที่สุดในประเทศ (8,238.58 ล้านบาท) แต่เมื่อคิดเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีเป็นคนภาคเหนือที่ใช้จ่ายด้านนี้สูงที่สุด (3,466 บาท) ในขณะที่คนภาคใต้มีมูลค่าการใช้จ่าย ด้านนี้ต่ำที่สุด (2,961.54 ล้านบาท) แต่เมื่อคิดเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีแล้วพบว่าคนภาคกลางมีค่าใช้จ่ายด้านนี้ต่ำที่สุด (2,534 บาท) เมื่อพิจารณาในระดับจังหวัดพบว่าจังหวัดพิจิตรใช้จ่ายด้านนี้สูงที่สุด (33,568.01 บาท) ส่วนจังหวัดที่ใช้จ่ายเงินด้านนี้ต่ำที่สุดคือจังหวัดระยอง (456.12 บาท)

ตารางที่ *36* ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลจำแนกรายภาคและรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด *10* ลำดับ

ภาค	ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	ลำดับที่	จังหวัดที่ใช้จ่ายสูงสุด		ลำดับที่	จังหวัดที่ใช้จ่ายต่ำสุด	
			จังหวัด	จำนวน บาท:ครัว:ปี		จังหวัด	จำนวน บาท:ครัว:ปี
เหนือ (ล้านบาท)	6,212.33	1	พิจิตร	33,568.01	66	เชียงราย	1,880.83
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*3,466*	*2*	*ราชบุรี*	*4,545.49*	*67*	*สุพรรณบุรี*	*1,793.78*
ใต้ (ล้านบาท)	2,961.54	3	นครปฐม	3,645.65	68	ภูเก็ต	1,698.27
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*2,579*	*4*	*เพชรบุรี*	*3,443.78*	*69*	*นนทบุรี*	*1,680.21*
กลาง (ล้านบาท)	4,409.81	5	นครราชสีมา	3,356.85	70	ลำพูน	1,558.16
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*2,534*	*6*	*ปัตตานี*	*3,300.75*	*71*	*เลย*	*1,488.32*
ตะวันออกเฉียงเหนือ (ล้านบาท)	8,238.58	7	กระบี่	3,284.42	72	แม่ฮ่องสอน	1,343.05
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*2,690*	*8*	*อุตรดิตถ์*	*3,149.58*	*73*	*พังงา*	*1,269.69*
รวม (ล้านบาท)	21,822.26	9	อุดรธานี	3,042.08	74	เชียงใหม่	777.00
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*2,818*	*10*	*สระบุรี*	*3,006.40*	*75*	*ระยอง*	*456.12*

2.10 ค่าบันเทิง หวย และ การพนัน พบว่า คนชนบทไทยใช้จ่ายเงินเพื่อการบันเทิง หวยและการพนันรวมทั้งสิ้น 6,820.40 ล้านบาท เฉลี่ย 881 บาท : ครัวเรือน : ปี โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีมูลค่าการใช้จ่ายเงินด้านนี้สูงที่สุดในประเทศ (2,981.28 ล้านบาท) แต่เมื่อคิดเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีเป็นคนภาคใต้ที่ใช้จ่ายด้านนี้สูงที่สุด (991 บาท) ในขณะที่ คนภาคใต้มีมูลค่าการใช้จ่ายด้านนี้ต่ำที่สุด (1,137.69 ล้านบาท) ส่วนคนภาคกลางใช้จ่ายด้านนี้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีต่ำที่สุด (720 บาท) เมื่อพิจารณาในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดสงขลาใช้จ่ายด้านนี้สูงที่สุด (2,544.10 บาท) และจังหวัดที่มีคนใช้จ่ายด้านนี้สูงลำดับที่ 1-10 ของประเทศอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดหนองคาย จังหวัดสกลนคร จังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุดรธานี และ จังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนจังหวัดที่ใช้จ่ายเงินด้านนี้ต่ำที่สุดคือ จังหวัดนราธิวาส (165.97 บาท))

ตารางที่ *37* ค่าบันเทิงหวยและการพนันจำแนกรายภาคและรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด *10* ลำดับ

ภาค	ค่าบันเทิง หวย การพนัน	ลำดับที่	จังหวัดที่ใช้จ่ายสูงสุด		ลำดับที่	จังหวัดที่ใช้จ่ายต่ำสุด	
			จังหวัด	จำนวน บาท:คร.:ปี		จังหวัด	จำนวน บาท:คร.:ปี
เหนือ (ล้านบาท)	1,448.98	1	สงขลา	2,544.10	66	สมุทรสงคราม	513.32
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*808*	*2*	*ตราด*	*1,486.78*	*67*	*อ่างทอง*	*508.58*
ใต้ (ล้านบาท)	1,137.69	3	กาฬสินธุ์	1,444.98	68	สมุทรปราการ	496.31
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*991*	*4*	*หนองคาย*	*1,324.32*	*69*	*อุทัยธานี*	*489.94*
กลาง (ล้านบาท)	1,252.45	5	สกลนคร	1,263.10	70	น่าน	488.24
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*720*	*6*	*ขอนแก่น*	*1,224.96*	*71*	*ประจวบคีรีขันธ์*	*482.43*
ตะวันออกเฉียงเหนือ (ล้านบาท)	2,981.28	7	อุดรธานี	1,196.40	72	ยะลา	240.00
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*974*	*8*	*เพชรบูรณ์*	*1,158.09*	*73*	*แม่ฮ่องสอน*	*208.84*
รวม (ล้านบาท)	6,820.40	9	เชียงใหม่	1,151.34	74	ระยอง	171.82
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*881*	*10*	*ร้อยเอ็ด*	*1,146.54*	*75*	*นราธิวาส*	*165.97*

2.11 ค่าบุหรี่ เหล้า ยาดอง พบว่า คนชนบทไทยใช้จ่ายเงินเป็นค่าบุหรี่ เหล้า ยาดอง รวมทั้งสิ้น 9,210.93 ล้านบาท เฉลี่ย 1,190 บาท : ครัวเรือน : ปี โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีมูลค่าการใช้จ่ายเงินด้านนี้สูงที่สุดในประเทศ (3,390.24 ล้านบาท) แต่เมื่อคิดเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีกลายเป็นคนภาคเหนือสูงที่สุด (1,519 บาท) ในขณะที่ คนภาคใต้มีมูลค่าการใช้จ่ายต่ำที่สุด (1,390.59 ล้านบาท) ส่วนคนภาคกลางใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีต่ำที่สุด (980 บาท) เมื่อพิจารณาในระดับจังหวัดพบว่า จังหวัดเชียงใหม่ใช้จ่ายสูงที่สุด (5,321.70 บาท) ส่วนจังหวัดที่ใช้จ่ายต่ำที่สุดคือ จังหวัดภูเก็ต (124.96 บาท) ค่าใช้จ่ายด้านนี้มีประเด็นที่น่าสังเกตคือ จังหวัดนราธิวาส ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามกลายเป็นจังหวัดที่มีค่าใช้จ่ายด้านนี้สูงเป็นลำดับ 3 ของประเทศ น่าจะเป็นเรื่องของการสูบบุหรี่ อาจเนื่องเพราะเกิดความเครียดจากปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเรื่องนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรณรงค์ให้ประชาชนลด ละ เลิก การสูบบุหรี่ เพื่อเป็นการเสริมสร้าสุขภาพอนามัยที่ดีของประชาชน

ตารางที่ *38* ค่าบุหรี่เหล้ายาดองจำแนกรายภาคและรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด *10* ลำดับ

ภาค	ค่าบุหรี่ เหล้า ยาดอง	ลำดับที่	จังหวัดที่ใช้จ่ายสูงสุด		ลำดับที่	จังหวัดที่ใช้จ่ายต่ำสุด	
			จังหวัด	จำนวน บาท:คร.:ปี		จังหวัด	จำนวน บาท:คร.:ปี
เหนือ (ล้านบาท)	2,723.49	1	เชียงใหม่	5,321.70	66	น่าน	647.55
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*1,519*	*2*	*หนองคาย*	*2,312.28*	*67*	*ลำพูน*	*624.07*
ใต้ (ล้านบาท)	1,390.59	3	นราธิวาส	2,074.47	68	สมุทรสาคร	623.76
เฉลี่ยต่อครัวเรือน(บาท)	*1,211*	*4*	*พัทลุง*	*1,943.33*	*69*	*เชียงราย*	*592.95*
กลาง (ล้านบาท)	1,706.61	5	สุพรรณบุรี	1,939.54	70	เลย	591.62
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*980*	*6*	*กำแพงเพชร*	*1,410.40*	*71*	*แม่ฮ่องสอน*	*541.51*
ตะวันออกเฉียงเหนือ (ล้านบาท)	3,390.24	7	สระบุรี	1,400.89	72	นนทบุรี	336.00
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*1,107*	*8*	*พิจิตร*	*1,350.62*	*73*	*ระยอง*	*332.49*
รวม (ล้านบาท)	9,210.93	9	สุราษฎร์ธานี	1,318.37	74	สมุทรปราการ	235.44
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*1,190*	*10*	*จันทบุรี*	*1,310.88*	*75*	*ภูเก็ต*	*124.96*

2.12 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ พบว่า คนชนบทไทยมีค่าใช้จ่ายด้านนี้รวมทั้งสิ้น 43,929.17 ล้านบาท เฉลี่ย 5,673 บาท : ครัวเรือน : ปี โดยคนภาคเหนือมีการใช้จ่ายเงินด้านนี้สูงที่สุดในประเทศทั้งมูลค่ารวม(16,614.61 ล้านบาท) และเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปี (9,270 บาท) ส่วนคนภาคใต้มีค่าใช้จ่ายคิดเป็นมูลค่าต่ำที่สุด (5,706.42 ล้านบาท) แต่ถ้าคิดเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีปรากฏว่ากลายเป็นคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ใช้จ่ายเงินด้านนี้ต่ำที่สุด (3,726 บาท) เมื่อพิจารณาในระดับจังหวัดพบว่าจังหวัดเชียงใหม่ใช้จ่ายสูงที่สุด (50,726.19 บาท) ส่วนจังหวัดที่ใช้จ่ายต่ำที่สุดคือ จังหวัดแม่ฮ่องสอน (1,290.60 บาท)

ตารางที่ *40* ค่าใช้จ่ายอื่นๆ จำแนกรายภาคและรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด *10* ลำดับ

ภาค	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	ลำดับที่	จังหวัดที่ใช้จ่ายสูงสุด		ลำดับที่	จังหวัดที่ใช้จ่ายต่ำสุด	
			จังหวัด	จำนวน บาท:คร.:ปี		จังหวัด	จำนวน บาท:คร.:ปี
เหนือ (ล้านบาท)	16,614.61	1	เชียงใหม่	50,726.19	66	ปัตตานี	2,432.94
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*9,270*	*2*	*สมุทรสาคร*	*21,929.37*	*67*	*อุดรธานี*	*2,387.88*
ใต้ (ล้านบาท)	5,706.42	3	สมุทรสงคราม	17,931.66	68	ภูเก็ต	2,299.59
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*4,970*	*4*	*ฉะเชิงเทรา*	*14,306.06*	*69*	*แพร่*	*2,254.75*
กลาง (ล้านบาท)	10,197.83	5	ชลบุรี	8,938.64	70	พะเยา	2,164.84
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*5,859*	*6*	*สุพรรณบุรี*	*8,072.11*	*71*	*เชียงราย*	*2,101.48*
ตะวันออกเฉียงเหนือ (ล้านบาท)	11,410.31	7	สงขลา	7,880.29	72	อุทัยธานี	2,092.15
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*3,726*	*8*	*สตูล*	*7,730.63*	*73*	*สระแก้ว*	*2,023.66*
รวม (ล้านบาท)	43,929.17	9	สุราษฎร์ธานี	6,401.49	74	มุกดาหาร	1,759.93
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*5,673*	*10*	*สระบุรี*	*5,964.02*	*75*	*แม่ฮ่องสอน*	*1,290.60*

หนี้สินคนชนบทไทย

หนี้สินคนชนบทไทยตามรายงานฉบับนี้ได้สำรวจจากบัญชีครัวเรือนของประชาชนและไม่มีข้อมูลของจังหวัดกาญจนบุรีซึ่งพบว่าคนไทยมีหนี้สินรวมทั้งหมด 145,468.49 ล้านบาท เฉลี่ย 18,786 บาทต่อครัวเรือน โดยคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีหนี้สินสูงสุดของประเทศไทยทั้งมูลค่ารวม (72,736.86 ล้านบาท) และเฉลี่ยต่อครัวเรือน (23,753 บาท) ส่วนคนภาคใต้มีหนี้สินต่ำที่สุดทั้งมูลค่ารวม (10,646.32 ล้านบาท) และเฉลี่ยต่อครัวเรือน (9,272 บาท) แต่เมื่อพิจารณาในระดับจังหวัดพบว่าคนจังหวัดกำแพงเพชรมีหนี้สินสูงที่สุดเฉลี่ย 49,465.70 บาท และคนจังหวัดภูเก็ตมีหนี้สินต่ำที่สุดในประเทศไทย (485.40 บาท) ทั้งนี้ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้แก่จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส จังหวัดสตูลและจังหวัดปัตตานี เป็นจังหวัดที่คนมีหนี้สินต่ำที่สุด 1 ใน 10 ลำดับท้ายของประเทศไทย

ตารางที่ 41 หนี้สินจากบัญชีครัวเรือนจำแนกรายภาคและรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด 10 ลำดับ

ภาค	หนี้สินจากบัญชีครัวเรือน	ลำดับที่	จังหวัดที่มีหนี้สินสูงสุด		ลำดับที่	จังหวัดที่มีหนี้สินต่ำสุด	
			จังหวัด	จำนวน บาท/คร./ปี		จังหวัด	จำนวน บาท/คร./ปี
เหนือ (ล้านบาท)	41,079.12	1	กำแพงเพชร	49,465.70	66	ยะลา	3,493.19
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*22,919*	*2*	*พิจิตร*	*36,129.72*	*67*	*สมุทรปราการ*	*3,296.23*
ใต้ (ล้านบาท)	10,646.32	3	อำนาจเจริญ	35,923.89	68	ระยอง	3,095.99
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*9,272*	*4*	*น่าน*	*34,206.06*	*69*	*สมุทรสาคร*	*3,010.77*
กลาง (ล้านบาท)	21,006.19	5	พิษณุโลก	34,181.54	70	นราธิวาส	2,903.18
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*12,069*	*6*	*สุรินทร์*	*33,793.48*	*71*	*สตูล*	*2,666.69*
ตะวันออกเฉียงเหนือ (ล้านบาท)	72,736.86	7	ชัยนาท	33,626.59	72	ปัตตานี	2,490.84
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*23,753*	*8*	*มหาสารคาม*	*29,943.24*	*73*	*นนทบุรี*	*2,422.61*
รวม (ล้านบาท)	145,468.49	9	อุทัยธานี	29,769.71	74	สมุทรสงคราม	1,632.23
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*18,786*	*10*	*ร้อยเอ็ด*	*28,665.71*	*75*	*ภูเก็ต*	*485.40*

เงินออมคนชนบทไทย

เงินออมคนชนบทไทยตามรายงานฉบับนี้ได้สำรวจจากบัญชีครัวเรือนของประชาชนและไม่มีข้อมูลของบางจังหวัดได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดตราด จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดราชบุรี จังหวัดแพร่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดลำพูน จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดเชียงราย จังหวัดเลย จังหวัดระยอง และจังหวัดภูเก็ต รวม 14 จังหวัด ซึ่งพบว่าคนไทยมีเงินออมรวมทั้งสิ้น 56,933.24 ล้านบาทเฉลี่ย 7,353 บาทต่อครัวเรือน โดยคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีมูลค่ารวมของเงินออมสูงสุด (25,203.99 ล้านบาท) แต่ถ้าคิดเฉลี่ยต่อครัวเรือนพบว่าเป็นคนภาคใต้ที่มีเงินออมสูงสุด (8,642 บาท) ส่วนคนภาคเหนือมีเงินออมต่ำที่สุดทั้งมูลค่ารวม (7,852.04 ล้านบาท)และเฉลี่ยต่อครัวเรือน (4,381 บาท) เมื่อพิจารณาในระดับจังหวัดพบว่าคนจังหวัดกาญจนบุรีมีเงินออมสูงที่สุดเฉลี่ย 20,710.17 บาทต่อครัวเรือน และคนจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีเงินออมต่ำที่สุด 1,674.74 บาทต่อครัวเรือน

ตารางที่ 4.2 เงินออมจากบัญชีครัวเรือนจำแนกรายภาคและรายจังหวัดสูงที่สุดและต่ำที่สุด 10 ลำดับ

ภาค	เงินออมจากบัญชีครัวเรือน	ลำดับที่	จังหวัดที่มีเงินออมสูงสุด		ลำดับที่	จังหวัดที่มีเงินออมต่ำสุด	
			จังหวัด	จำนวน บาท/คร./ปี		จังหวัด	จำนวน บาท/คร./ปี
เหนือ (ล้านบาท)	7,852.04	1	กาญจนบุรี	20,710.17	66	สมุทรสงคราม	6,247.32
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*4,381*	*2*	*สิงห์บุรี*	*19,661.09*	*67*	*นราธิวาส*	*6,225.97*
ใต้ (ล้านบาท)	9,923.04	3	มหาสารคาม	13,595.65	68	มุกดาหาร	6,203.61
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*8,642*	*4*	*สุพรรณบุรี*	*13,520.15*	*69*	*ลำปาง*	*6,142.21*
กลาง (ล้านบาท)	13,954.16	5	พัทลุง	12,995.73	70	ระนอง	6,128.98
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*8,017*	*6*	*สุราษฎร์ธานี*	*12,645.36*	*71*	*ตาก*	*5,625.15*
ตะวันออกเฉียงเหนือ (ล้านบาท)	25,203.99	7	หนองคาย	12,036.90	72	พะเยา	5,502.78
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*8,231*	*8*	*นครปฐม*	*11,607.02*	*73*	*ประจวบคีรีขันธ์*	*5,476.82*
รวม (ล้านบาท)	56,933.24	9	ยะลา	11,039.03	74	สตูล	2,816.49
เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)	*7,353*	*10*	*ยโสธร*	*10,993.22*	*75*	*แม่ฮ่องสอน*	*1,674.74*

สรุปสภาวะเศรษฐกิจของคนชนบทไทย

ในภาพรวมของสภาวะเศรษฐกิจของคนชนบทไทย 29,969,212 คนใน 7,743,351 ครัวเรือน สรุปได้ว่า

- ❖ รายได้รวม 1,047,871.93 ล้านบาท เฉลี่ย 135,325.39 บาท:ครัวเรือน:ปี หรือ 34,964.95 บาท:คน:ปี ส่วนใหญ่เป็นรายได้นอกภาคการเกษตร
- ❖ ค่าใช้จ่าย 540,205.37 ล้านบาท เฉลี่ย 69,764 บาท:ครัวเรือน:ปี หรือ 18,025.34 บาท:คน:ปี ส่วนใหญ่ใช้จ่ายเป็นค่าอาหาร
- ❖ หนี้สิน 145,468.49 ล้านบาท เฉลี่ย 18,786 บาท:ครัวเรือน
- ❖ เงินออม 56,933.24 ล้านบาทเฉลี่ย 7,353 บาท:ครัวเรือน
- ❖ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
  - รายได้สูงสุด(จำนวนรวม)
  - ค่าใช้จ่ายสูงสุด(จำนวนรวม)
  - ค่าใช้จ่ายต่ำที่สุด(เฉลี่ย:ครัวเรือน:ปี)
  - หนี้สินสูงที่สุด(จำนวนรวมและเฉลี่ย:ครัวเรือน)
  - เงินออมสูงสุด(จำนวนรวม)
- ❖ ภาคเหนือ
  - รายได้สูงสุด(เฉลี่ย:ครัวเรือน:ปี)
  - ค่าใช้จ่ายสูงสุด(เฉลี่ย:ครัวเรือน:ปี)
  - เงินออมต่ำสุด(จำนวนรวมและเฉลี่ย:ครัวเรือน)
- ❖ ภาคใต้
  - รายได้ต่ำสุด(จำนวนรวมและเฉลี่ย:ครัวเรือน:ปี)
  - เงินออมสูงสุด(เฉลี่ย:ครัวเรือน)
  - หนี้สินต่ำสุด(เฉลี่ย:ครัวเรือน:ปี)
- ❖ จังหวัดนนทบุรีมีรายได้เฉลี่ยสูงสุด จังหวัดชุมพรมีรายได้เฉลี่ยต่ำสุด
- ❖ จังหวัดเชียงใหม่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยสูงสุด จังหวัดระยองมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่ำสุด
- ❖ จังหวัดกำแพงเพชรมีหนี้สินเฉลี่ยสูงสุด จังหวัดภูเก็ตมีหนี้สินเฉลี่ยต่ำสุด
- ❖ จังหวัดกาญจนบุรีมีเงินออมเฉลี่ยสูงสุด จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีเงินออมเฉลี่ยต่ำสุด

นอกจากนี้มีข้อมูลที่น่าสนใจ ได้แก่ จังหวัดระยองเป็นจังหวัดที่มีค่าใช้จ่ายต่ำที่สุดในหลายๆ เรื่อง ส่วน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส เป็นจังหวัดที่มีการลงทุนเพื่อการผลิตและมีหนี้สินต่ำเป็น 1 ใน 10 ลำดับท้ายของประเทศแต่ได้ใช้จ่ายเงินซื้อเสื้อผ้า/เครื่องแต่งกายและขนมกินเล่นขนมกรุบกรอบสูงอยู่ในลำดับที่ 1 ใน 10 ของประเทศและจังหวัดนราธิวาสยังเป็นจังหวัดที่ใช้จ่ายเงินสำหรับค่าเหล้าบุหรี่ยาดองสูงเป็นลำดับที่ 3 ของประเทศ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูลด้วยเทคนิคการทำเหมืองข้อมูล

ในปี 2550 กรมการพัฒนาชุมชน ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (พชช.) ได้ริเริ่มนำการวิจัยสมัยใหม่โดยใช้เทคนิคโครงข่ายประสาทเทียม (Artificial Neural Network) ในการทำเหมืองข้อมูล (Data Mining) มาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดของข้อมูล จปฐ. เพื่อหาแนวทาง แก้ไขปัญหาและพยากรณ์แนวโน้มในการวางแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างตรงประเด็นและเป็นระบบมากขึ้น เพราะการทำเหมืองข้อมูลเป็นกระบวนการค้นหาความรู้และความสัมพันธ์ในฐานข้อมูล (Knowledge Discovery in Databases – KDD) ที่มีจำนวนมาก เช่น ข้อมูล จปฐ. ซึ่งมีมากกว่า 7 ล้านครัวเรือนได้ โดยอาศัยหลักสถิติ การเรียนรู้ การจำของเครื่องคอมพิวเตอร์ และ หลักคณิตศาสตร์ โดยประโยชน์ที่ได้จากการทำเหมืองข้อมูล ได้แก่

- แบ่งประเภทข้อมูลตามคุณสมบัติต่างๆ ได้
- แบ่งกลุ่มข้อมูลออกตามลักษณะ หรือพฤติกรรมต่างๆ ที่มีความคล้ายกันได้
- รู้ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ภายในฐานข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ และวางแผนพัฒนาชุมชนในทุกระดับ
- ใช้ในการสร้างแบบจำลองสภาพปัญหาของชุมชน เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพที่สุด สำหรับพื้นที่ต่างๆ ในชนบท

โครงข่ายประสาทเทียม *(Artificial Neural Networks)* คืออะไร

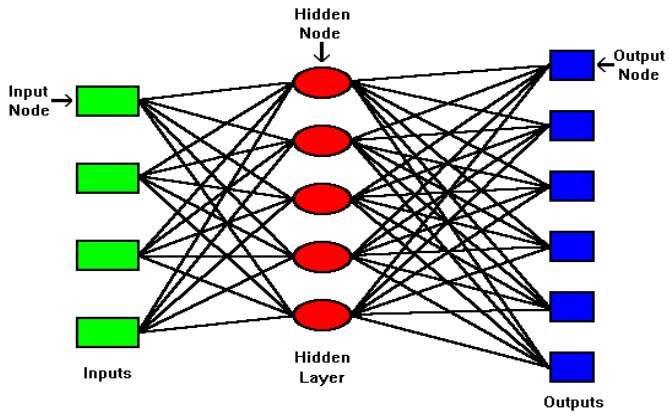

โครงข่ายประสาทเทียม (Artificial Neural Networks) หรือที่มักจะเรียกสั้น ๆ ว่า โครงข่ายประสาท (Neural Networks หรือ Neural Net) คือโมเดลทางคณิตศาสตร์ สำหรับประมวลผลสารสนเทศด้วยการคำนวณแบบคอนเนคชันนิสต์ (Connectionist) เพื่อจำลองการทำงานของเครือข่ายประสาทในสมองมนุษย์ ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะสร้างเครื่องมือซึ่งมีความสามารถในการเรียนรู้การจดจำรูปแบบ (Pattern Recognition) และการสร้างความรู้ใหม่ (Knowledge Extraction) เช่นเดียวกับความสามารถที่มีในสมองมนุษย์ เนื่องจากโครงข่ายประสาทเทียมมีความสามารถในการจำลองพฤติกรรมทางกายภาพของระบบที่มีความซับซ้อนได้ จึงมีผู้นำมาประยุกต์ใช้งานหลายประเภท เช่น งานการจดจำรูปแบบที่มีความไม่แน่นอน งานการประมาณค่าฟังก์ชันหรือการประมาณความสัมพันธ์ งานที่สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เนื่องจากโครงข่ายประสาทเทียมสามารถปรับตัวเองได้ ซึ่งในปัจจุบันมีผู้นำมาประยุกต์ใช้งานหลายประเภท ได้แก่

1. งานการจดจำรูปแบบที่มีความไม่แน่นอน เช่น ลายมือ ลายเซ็นต์ ตัวอักษร รูปหน้า
2. งานการประมาณค่าฟังก์ชันหรือการประมาณความสัมพันธ์ (มี inputs และ outputs แต่ไม่ทราบว่า inputs กับ outputs มีความสัมพันธ์กันอย่างไร)
3. งานที่สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ (โครงข่ายประสาทเทียมสามารถปรับตัวเองได้)
4. งานจัดหมวดหมู่และแยกแยะสิ่งของ
5. งานทำนาย โดยการสร้างแบบจำลองเพื่อทำนายผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เช่น การพยากรณ์อากาศ พยากรณ์หุ้น พยากรณ์ยอดขาย ฯลฯ

สำหรับ ปี 2550 ได้เลือกวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายและมีจำนวนคน/ครัวเรือนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายมากที่สุดในแต่ละหมวด (ลำดับที่ 1 - 6) และตัวชี้วัดที่เป็นประเด็นความสนใจของสังคม 3 ประเด็น (ลำดับที่ 7 - 9) รวม 9 ตัวชี้วัดได้แก่

1. ตัวชี้วัดที่ 9 ทุกคนในครัวเรือนกินอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัยและได้มาตรฐาน
2. ตัวชี้วัดที่ 18 ครัวเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ
3. ตัวชี้วัดที่ 27 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม อ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้
4. ตัวชี้วัดที่ 29 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม มีการประกอบอาชีพและมีรายได้
5 ตัวชี้วัดที่ 32 คนในครัวเรือนไม่ติดสุรา
6. ตัวชี้วัดที่ 41 คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน/ชุมชน
7. ตัวชี้วัดที่ 31 ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน
8. ตัวชี้วัดที่ 33 คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่
9. ตัวชี้วัดที่ 38 คนในครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล

ตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายและมีจำนวนคน/ครัวเรือนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายมากที่สุดในแต่ละหมวด

หมวดที่ 1 สุขภาพดี : ตัวชี้วัดที่ 9 ทุกคนในครัวเรือนกินอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน

ในหมวดที่ 1 สุขภาพดี ซึ่งประกอบด้วย 13 ตัวชี้วัด สามารถดำเนินนการได้บรรลุเป้าหมายแล้ว 4 ตัวชี้วัด ส่วนที่เหลือ 9 ตัวชี้วัด ยังไม่บรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายโดยละเอียดพบว่า ตัวชี้วัดที่ 9 ทุกคนในครัวเรือนกินอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน มีจำนวนครัวเรือนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายมากที่สุด คือ 398,866 ครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 5.2 ของครัวเรือนทั้งหมด (7,743,351 ครัวเรือน) จึงได้นำมาหาความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่พิจารณาแล้วว่าน่าจะมีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดนี้ จำนวน 10 ตัวชี้วัด ได้แก่

ตัวชี้วัดที่ 10 ทุกคนในครัวเรือนมีความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้องเหมาะสม
ตัวชี้วีดที่ 11 คนอายุ 35 ปีขึ้นไปได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี
ตัวชี้วัดที่ 12 คนอายุ 6 ปีขึ้นไป ออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน ๆ ละ 30 นาที
ตัวชี้วัดที่ 14 ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและบ้านมีสภาพคงทนถาวร
ตัวชี้วัดที่ 15 ครัวเรือนมีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและบริโภคเพียงพอตลอดปี
ตัวชี้วัดที่ 16 ครัวเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี
ตัวชี้วัดที่ 17 ครัวเรือนมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาดและถูกสุขลักษณะ
ตัวชี้วัดที่ 28 คนในครัวเรือนได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 ครั้ง
ตัวชี้วัดที่ 29 คนอายุ 15-60 ปี มีการประกอบอาชีพและมีรายได้
ตัวชี้วัดที่ 30 คนในครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าคนละ 23,000 บาทต่อปี

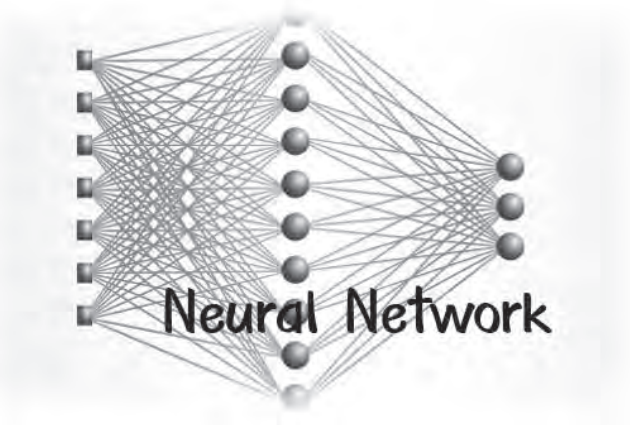

ผลการหาความสัมพันธ์โดยใช้เทคนิค Neural Network พบว่า ณ ความเชื่อมั่นที่ 98.53 ตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดที่ 9 จำนวน 5 ลำดับแรก ได้แก่

ที่	ตัวชี้วัด	ค่าความสัมพันธ์
1	ตัวชี้วัดที่ 10 ทุกคนในครัวเรือนมีความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้องเหมาะสม	0.10470
2	ตัวชี้วัดที่ 11 คนอายุ 35 ปีขึ้นไปได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี	0.06670
3	ตัวชี้วัดที่ 17 ครัวเรือนมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาดและถูกสุขลักษณะ	0.03563
4	ตัวชี้วัดที่ 12 คนอายุ 6 ปีขึ้นไป ออกกำลังกายอย่างน้อย สัปดาห์ละ 3 วัน ๆ ละ 30 นาที	0.03511
5	ตัวชี้วัดที่ 14 ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและบ้านมีสภาพคงทนถาวร	0.02186

การบรรลุเป้าหมายของตัวชี้วัดนี้คือ การที่ทุกคนในทุกครัวเรือนต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการกินอาหารให้ครบ 4 เรื่อง คือ ถ้ากินอาหารบรรจุสำเร็จ เช่น น้ำปลา น้ำส้มสายชู อาหารกระป๋อง นม อาหารกล่อง ฯลฯ ต้องมีเครื่องหมาย อย. ถ้ากินเนื้อสัตว์ ต้องทำให้สุกด้วยความร้อน ถ้ากินผักต้องเป็นผักปลอดสารพิษ หรือ ได้ทำการแช่ด้วยน้ำผสมด่างทับทิมหรือน้ำยาล้างผักแล้วล้างด้วยน้ำสะอาดหลาย ๆ ครั้ง และก่อนรับประทานอาหารทุกครั้งต้องล้างมือให้สะอาด และในการรับประทานอาหารร่วมกันต้องใช้ช้อนกลางในการตักอาหารทุกครั้ง จากข้อมูลที่ปรากฏจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมการกินอาหารที่ถูกสุขลักษณะของคนมีความสัมพันธ์กับความรู้ พฤติกรรมการดำเนินชีวิตและศักยภาพที่จะดำเนินชีวิตตามที่ต้องการของคนผู้นั้น ตั้งแต่การมีความรู้ ความเอาใจใส่ในการดูแลรักษาสุขภาพของตนเองและครอบครัวโดยการใช้ยาที่ถูกต้องเหมาะสมเมื่อตนเองหรือคนในครอบครัวเจ็บป่วย การตรวจสุขภาพประจำปีเพื่อระมัดระวังและป้องกันโรคภัยที่จะเกิดขึ้น และการออกกำลังกายเพื่อสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคและความแข็งแรงให้กับร่างกาย ตลอดจนการป้องกันไม่ให้สภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเป็นแหล่งกำเนิดของโรคภัยไข้เจ็บด้วยการรู้จักการจัดเก็บบ้านเรือนให้สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยและถูกสุขลักษณะ นอกจากนี้ ศักยภาพที่จะดำเนินชีวิตได้อย่างมั่นคง ก็มีส่วนสำคัญเช่นกัน ถ้ายังเป็นกังวลกับที่อยู่อาศัยคงไม่มีเวลามาใส่ใจเรื่องการกินอาหารให้ถูกสุขลักษณะ ดังนั้น ถ้าต้องการรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการกินอาหารที่ถูกสุขลักษณะควรจะจัดทำแผนงาน โครงการหรือรณรงค์เพื่อที่จะพัฒนาพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม ซึ่งจะทำให้พฤติกรรมการกินอาหารที่ถูกสุขลักษณะดีขึ้น นอกจากนี้ การส่งเสริมให้ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิตทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจจะทำให้ประชาชนหันมาใส่ใจด้านสุขภาพของตนและครอบครัวในโอกาสต่อไป

หมวดที่ 2 มีบ้านอาศัย : ตัวชี้วัดที่ 18 ครัวเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ

ในหมวดที่ 2 มีบ้านอาศัย ซึ่งประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด สามารถดำเนินนการได้บรรลุเป้าหมายแล้ว 3 ตัวชี้วัด ส่วนที่เหลือ 5 ตัวชี้วัด ยังไม่บรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย โดยละเอียดพบว่า ตัวชี้วัดที่ 2 ครัวเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ มีจำนวนครัวเรือนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายมากที่สุด คือ 192,547 ครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.5 ของครัวเรือนทั้งหมด (7,743,351 ครัวเรือน) จึงได้นำมาหาความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่พิจารณาแล้วว่าน่าจะมีควาสัมพันธ์กับตัวชี้วัดนี้ จำนวน 10 ตัวชี้วัด ได้แก่

ตัวชี้วัดที่ 8 เด็กอายุ 6-12 ปี ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบตามตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค
ตัวชี้วัดที่ 13 คนที่มีสิทธิในระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีหลักประกันสุขภาพ
ตัวชี้วัดที่ 14 ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและบ้านมีสภาพคงทนถาวร
ตัวชี้วัดที่ 15 ครัวเรือนมีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและบริโภคเพียงพอตลอดปี
ตัวชี้วัดที่ 16 ครัวเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี
ตัวชี้วัดที่ 19 ครัวเรือนมีการป้องกันอุบัติภัยอย่างถูกวิธี
ตัวชี้วัดที่ 27 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม อ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้
ตัวชี้วัดที่ 38 คนในครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล
ตัวชี้วัดที่ 39 คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น
ตัวชี้วัดที่ 40 ครัวเรือนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น

ผลการหาความสัมพันธ์โดยใช้เทคนิค Neural Network พบว่า ณ ความเชื่อมั่นที่ 95.15 ตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดที่ 18 จำนวน 5 ลำดับแรก ได้แก่

ที่	ตัวชี้วัด	ค่าความสัมพันธ์
1	ตัวชี้วัดที่ 19 ครัวเรือนมีการป้องกันอุบัติภัยอย่างถูกวิธี	0.21358
2	ตัวชี้วัดที่ 27 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม อ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้	0.12530
3	ตัวชี้วัดที่ 15 ครัวเรือนมีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและบริโภคเพียงพอตลอดปี	0.11103
4	ตัวชี้วัดที่ 16 ครัวเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี	0.09014
5	ตัวชี้วัดที่ 13 คนที่มีสิทธิในระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีหลักประกันสุขภาพ	0.08592

ตัวชี้วัดนี้แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างไร ถูกรบกวนจากมลพิษต่าง ๆ ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น เสียงดัง กลิ่นเหม็น ฝุ่นละออง ขยะ สารพิษต่าง ๆ หรือไม่ จากข้อมูลที่ปรากฏบ่งบอกว่า คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการรู้จักระมัดระวังป้องกันอุบัติภัยต่าง ๆ การรู้หนังสือ การมีน้ำกินน้ำใช้และการมีหลักประกันสุขภาพ ซึ่งทั้งหมดถือเป็นบริการขั้นพื้นฐานจากรัฐและเป็นเรื่องที่ประชาชนไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเองทั้งหมด ดังนั้น ถ้าต้องการส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมดี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชนควรเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจให้ชุมชนรู้จักสิทธิชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้รู้จักรวมตัวกันส่งข่าวสารความเดือดร้อนต่าง ๆ ที่ได้รับไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เร่งประสานแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวม ทั้งด้านสุขภาพอนามัยที่รัฐควรเผยแพร่ความรู้ให้คนตระหนักและรู้จักป้องกันอุบัติภัยต่าง ๆ อย่างถูกวิธีและเร่งรัดดำเนินการให้คนไทยได้รับหลักประกันสุขภาพครบทุกคน ด้านการศึกษาที่รัฐควรเสริมสร้างให้คนไทยทุกคนโดยเฉพาะคนในวัยทำงานซึ่งเป็นกำลังสำคัญของครอบครัวให้สามารถอ่านออกเขียนได้ และจัดสาธารณูปโภคให้ประชาชนมีน้ำกินน้ำใช้อย่างเพียงพอ

หมวดที่ 3 ใฝ่การศึกษา : ตัวชี้วัดที่ 27 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม อ่าน เขียนภาษาไทย และคิดเลขอย่างง่ายได้

ในหมวดที่ 3 ใฝ่การศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด สามารถดำเนินนการได้บรรลุเป้าหมายแล้ว 3 ตัวชี้วัด ส่วนที่เหลือ 4 ตัวชี้วัด ยังไม่บรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย โดยละเอียดพบว่า ตัวชี้วัดที่ 27 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม อ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้ มีจำนวนคนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายมากที่สุด คือ 129,130 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.6 ของคนอายุ 15-60 ปีเต็มทั้งหมด (20,367,040 คน) จึงได้นำมาหาความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่พิจารณาแล้วว่าน่าจะมีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดนี้ จำนวน 10 ตัวชี้วัด ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ 14 ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและบ้านมีสภาพคงทนถาวร
- ตัวชี้วัดที่ 25 เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
- ตัวชี้วัดที่ 26 เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี แต่ไม่ได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าและยังไม่มีงานทำ ได้รับการฝึกอบรมอาชีพ
- ตัวชี้วัดที่ 28 คนในครัวเรือนได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 ครั้ง
- ตัวชี้วัดที่ 29 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม มีการประกอบอาชีพและมีรายได้
- ตัวชี้วัดที่ 31 ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน
- ตัวชี้วัดที่ 33 คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่

ตัวชี้วัดที่ 38 คนในครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล
ตัวชี้วัดที่ 40 ครัวเรือนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น
ตัวชี้วัดที่ 42 คนอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิ์เลือกตั้งไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในชุมชนของตน

ผลการหาความสัมพันธ์โดยใช้เทคนิค Neural Network พบว่า ณ ความเชื่อมั่นที่ 99.69 ตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดที่ 27 จำนวน 5 ลำดับแรก ได้แก่

ที่	ตัวชี้วัด	ค่าความสัมพันธ์
1	ตัวชี้วัดที่ 33 คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่	0.21160
2	ตัวชี้วัดที่ 26 เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี แต่ไม่ได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าและยังไม่มีงานทำ ได้รับการฝึกอบรมอาชีพ	0.03595
3	ตัวชี้วัดที่ 42 คนอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิ์เลือกตั้งไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในชุมชนของตน	0.03020
4	ตัวชี้วัดที่ 29 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม มีการประกอบอาชีพและมีรายได้	0.01971
5	ตัวชี้วัดที่ 14 ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและบ้านมีสภาพคงทนถาวร	0.01290

ตัวชี้วัดนี้ทำให้ทราบว่า คนไทยโดยเฉพาะคนที่อยู่ในวัยทำงาน (อายุ 15 - 60 ปีเต็ม) มีความรู้ความสามารถในการอ่าน เขียนภาษาไทย และคิดเลขอย่างง่ายได้จำนวนเท่าไหร่ ซึ่งคนที่รู้หนังสือน่าจะมีคุณภาพชีวิตดีกว่าคนที่ไม่รู้หนังสือ เพราะโดยทั่วไปคนที่รู้หนังสือจะได้รับผลตอบแทนจากการประกอบอาชีพมากกว่าคนที่ประกอบอาชีพโดยใช้แรงงานเป็นสิ่งแลกเปลี่ยน และคนที่รู้หนังสือยังสามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาพัฒนาชีวิตได้มากกว่าคนที่ไม่รู้หนังสือ จากข้อมูลที่ปรากฏจะเห็นได้ว่า การรู้หนังสือของคนมีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ การมีโอกาสได้รับความรู้เรื่องการประกอบอาชีพ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การประกอบอาชีพและมีรายได้ และ การมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงถาวร ถ้าคนที่ไม่รู้หนังสือเหล่านี้เป็นคนที่ไม่สนใจดูแลรักษาสุขภาพชอบสูบบุหรี่ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเป็นอันตราย ไม่มีโอกาสเข้าร่วมฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้ในการประกอบอาชีพ ไม่มีอาชีพ ไม่มีรายได้ ไม่มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง รวมทั้ง ไม่สนใจไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง คนที่มีลักษณะเช่นนี้ถือได้ว่าเป็นคนจนที่ไม่เห็นคุณค่าในชีวิตของตน ไม่สนใจกับสิ่งรอบ ๆ ตัว มีชีวิตอยู่ไปวัน ๆ ดังนั้น ถ้าต้องการให้คนเหล่านี้อ่านออกเขียนได้เพื่อจะได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นอกจากการที่รัฐควรจัดบริการขั้นพื้นฐานให้คนเหล่านี้สามารถอ่านออกเขียนได้ เร่งรณรงค์ให้เห็นพิษภัยของการสูบบุหรี่ ความสำคัญและประโยชน์ของการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งให้มากขึ้นแล้ว ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา โดยช่วยสร้างแรงจูงใจให้เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญในคุณค่าของชีวิต รู้จักวางแผนอนาคต โดยอาจชักชวนคนเหล่านี้ให้เข้ามารวมกลุ่มกับคนอื่น ๆ เป็นการสร้างให้เกิดความสัมพันธ์กับคนรอบ ๆ ข้าง ช่วยเสริมสร้างความรู้

ในการประกอบอาชีพ เพื่อให้มีอาชีพ เกิดรายได้ จะได้สนใจและพยายามอ่านให้ออกเขียนให้ได้ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในการประกอบอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน จะได้มีความมั่นคงต่าง ๆ ในชีวิตตามมา

หมวดที่ 4 รายได้ก้าวหน้า : ตัวชี้วัดที่ 29 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม มีการประกอบอาชีพและมีรายได้

ในหมวดที่ 4 รายได้ก้าวหน้า ซึ่งประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด สามารถดำเนินนการได้บรรลุเป้าหมายแล้ว 2 ตัวชี้วัด มีเพียง 1 ตัวชี้วัด ที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย คือ ตัวชี้วัดที่ 29 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม มีการประกอบอาชีพและมีรายได้ มีจำนวนคนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย 1,193,078 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 6.3 ของคนอายุ 15-60 ปีเต็มทั้งหมด (20,367,040 คน) จึงได้นำมาหาความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่พิจารณาแล้วว่าน่าจะมีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดนี้ จำนวน 10 ตัวชี้วัด ได้แก่

ตัวชี้วัดที่ 26 เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี แต่ไม่ได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าและยังไม่มีงานทำ ได้รับการฝึกอบรมอาชีพ
ตัวชี้วัดที่ 27 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม อ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้
ตัวชี้วัดที่ 28 คนในครัวเรือนได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 ครั้ง
ตัวชี้วัดที่ 30 คนในครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าคนละ 23,000 บาทต่อปี
ตัวชี้วัดที่ 31 ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน
ตัวชี้วัดที่ 32 คนในครัวเรือนไม่ติดสุรา
ตัวชี้วัดที่ 38 คนในครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล
ตัวชี้วัดที่ 39 คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น
ตัวชี้วัดที่ 40 ครัวเรือนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น
ตัวชี้วัดที่ 41 คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน/ชุมชน

ผลการหาความสัมพันธ์โดยใช้เทคนิค Neural Network พบว่า ณ ความเชื่อมั่นที่ 97.14 ตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดที่ 29 จำนวน 5 ลำดับแรก ได้แก่

ที่	ตัวชี้วัด	ค่าความสัมพันธ์
1	ตัวชี้วัดที่ 41 คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน/ ชุมชน	0.03017
2	ตัวชี้วัดที่ 26 เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี แต่ไม่ได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าและยังไม่มีงานทำ ได้รับการฝึกอบรมอาชีพ	0.02923
3	ตัวชี้วัดที่ 31 ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน	0.01815
4	ตัวชี้วัดที่ 27 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม อ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้	0.01545
5	ตัวชี้วัดที่ 32 คนในครัวเรือนไม่ติดสุรา	0.01351

ตัวชี้วัดนี้ทำให้ทราบว่า คนที่อยู่ในวัยทำงาน (ผู้ที่อายุ 15 - 60 ปีเต็ม) เป็นคนที่มีอาชีพและรายได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งเรื่องนี้ส่งผลต่อฐานะทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของคนในครัวเรือน เพราะถ้าในครัวเรือนมีคนที่มีอาชีพและรายได้หลายคนจะได้ช่วยกันนำเงินที่ได้รับมาใช้จ่ายในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัวให้ดีขึ้นมากกว่าครัวเรือนที่มีคนมีอาชีพและรายได้น้อยกว่า จากข้อมูลที่ปรากฏจะเห็นได้ว่า การมีอาชีพและรายได้ของคนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในทำกิจกรรมสาธารณะ การได้เข้าร่วมฝึกอาชีพ การเก็บออมเงิน การรู้หนังสือ และการไม่ติดสุรา ดังนั้น การส่งเสริมให้คนมีอาชีพและมีรายได้ควรต้องเสริมสร้างทุนในการดำรงชีวิตให้คนเหล่านี้ ทั้งทุนทางความสัมพันธ์ระหว่างคน ทุนทางปัญญา และ ทุนทางการเงิน ซึ่งนอกจากการที่รัฐควรจัดบริการขั้นพื้นฐานให้คนเหล่านี้สามารถอ่านออกเขียนได้ เร่งรณรงค์ให้ตระหนักและเห็นพิษภัยของการดื่มสุรา เพื่อให้ลด ละ เลิก การดื่มสุราให้มากขึ้นแล้ว ชุมชนอาจมีส่วนช่วยแก้ไขโดยชักชวนให้คนเหล่านี้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสาธารณะมากขึ้น จะได้รู้จักคนและวิธีการทำงานร่วมกับคนอื่น สร้างโอกาสให้มีความรู้เรื่องอาชีพ โดยการจัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้ในการประกอบอาชีพ สร้างค่านิยมและรณรงค์ให้เห็นความสำคัญของการเก็บออมเงินเป็นการสร้างเสริมความสามารถในการลงทุน ทั้งหมดนี้จะมีส่วนช่วยให้คนมีอาชีพและรายได้มากขึ้น

หมวดที่ 5 ค่านิยมไทย : ตัวชี้วัดที่ 32 คนในครัวเรือนไม่ติดสุรา

ในหมวดที่ 5 ค่านิยมไทย ซึ่งประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด สามารถดำเนินนการได้บรรลุเป้าหมายแล้ว 2 ตัวชี้วัด ส่วนที่เหลือ 4 ตัวชี้วัด ยังไม่บรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายโดยละเอียดพบว่า ตัวชี้วัดที่ 32 คนในครัวเรือนไม่ติดสุรา มีจำนวนคนที่ยังไม่บรรลุ

เป้าหมายมากที่สุด คือ 2,176,152 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 7.3 ของคนชนบททั้งหมด (29,969,212 คน) จึงได้นำมาหาความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่พิจารณาแล้วว่าน่าจะมีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดนี้ จำนวน 10 ตัวชี้วัด ได้แก่

ตัวชี้วัดที่ 9 ทุกคนในครัวเรือนกินอาหารถูกสุขลักษณะปลอดภัยและได้มาตรฐาน
ตัวชี้วัดที่ 10 ทุกคนในครัวเรือนมีความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้องเหมาะสม
ตัวชี้วัดที่ 11 คนอายุ 35 ปีขึ้นไป ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี
ตัวชี้วัดที่ 14 ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและบ้านมีสภาพคงทนถาวร
ตัวชี้วัดที่ 20 ครัวเรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
ตัวชี้วัดที่ 31 ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน
ตัวชี้วัดที่ 33 คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่
ตัวชี้วัดที่ 35 คนอายุ 6 ปีขึ้นไปทุกคนปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
ตัวชี้วัดที่ 38 คนในครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล
ตัวชี้วัดที่ 40 ครัวเรือนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น

ผลการหาความสัมพันธ์โดยใช้เทคนิค Neural Network พบว่า ณ ความเชื่อมั่นที่ 99.30 ตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดที่ 32 จำนวน 5 ลำดับแรก ได้แก่

ที่	ตัวชี้วัด	ค่าความสัมพันธ์
1	ตัวชี้วัดที่ 33 คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่	0.15140
2	ตัวชี้วัดที่ 31 ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน	0.00554
3	ตัวชี้วัดที่ 35 คนอายุ 6 ปีขึ้นไปทุกคนปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง	0.00471
4	ตัวชี้วัดที่ 38 คนในครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล	0.00436
5	ตัวชี้วัดที่ 10 ทุกคนในครัวเรือนมีความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้องเหมาะสม	0.00423

การติดสุรามีผลทำให้สุขภาพเสื่อมโทรม ประสิทธิภาพในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ลดลง และ การมีคนติดสุราอยู่ในครัวเรือนทำให้คนในครัวเรือนมีคุณภาพชีวิตไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งเรื่องนี้มีตัวอย่างให้เห็นได้โดยทั่วไป จากข้อมูลที่ปรากฏจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมการติดสุราของคนมีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ การเก็บออมเงิน การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา การเป็นสมาชิกกลุ่มและการมีความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้องเหมาะสม ดังนั้น หากต้องการรณรงค์ให้คนไม่ติดสุรา ควรกระตุ้นให้คนเกิดความตระหนักและรู้จักดูแลเอาใจใส่สุขภาพของตนโดยส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ประชาชนเห็นโทษภัย

ของการสูบบุหรี่ควบคู่กันไปกับการมีความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งรณรงค์ให้คนรู้จักรวมกลุ่มกันเพื่อเก็บออมเงิน และส่งเสริมให้คนรู้จักปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ทางศาสนาเป็นนิจสิน

หมวดที่ 6 ร่วมใจพัฒนา : ตัวชี้วัดที่ 41 คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน/ชุมชน

ในหมวดที่ 6 ร่วมใจพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด สามารถดำเนินนการได้บรรลุเป้าหมายแล้ว 3 ตัวชี้วัด ส่วนที่เหลือ 2 ตัวชี้วัด ยังไม่บรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย โดยละเอียดพบว่า ตัวชี้วัดที่ 41 คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน/ชุมชนมีจำนวนครัวเรือนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายมากที่สุด คือ 366,202 ครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 4.7 ของครัวเรือนในชนบททั้งหมด (7,743,351 ครัวเรือน) จึงได้นำมาหาความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่พิจารณาแล้วว่าน่าจะมีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดนี้ จำนวน 10 ตัวชี้วัด ได้แก่

ตัวชี้วัดที่ 18 ครัวเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ
ตัวชี้วัดที่ 20 ครัวเรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
ตัวชี้วัดที่ 26 เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี แต่ไม่ได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และยังไม่มีงานทำได้รับการฝึกอบรมอาชีพ
ตัวชี้วัดที่ 27 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม อ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้
ตัวชี้วัดที่ 28 คนในครัวเรือนได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 ครั้ง
ตัวชี้วัดที่ 29 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม มีการประกอบอาชีพและมีรายได้
ตัวชี้วัดที่ 30 คนในครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าคนละ 23,000 บาทต่อปี
ตัวชี้วัดที่ 38 คนในครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล
ตัวชี้วัดที่ 39 คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น
ตัวชี้วัดที่ 40 ครัวเรือนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น

ผลการหาความสัมพันธ์โดยใช้เทคนิค Neural Network พบว่า ณ ความเชื่อมั่นที่ 99.35 ตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดที่ 41 จำนวน 5 ลำดับแรก ได้แก่

ที่	ตัวชี้วัด	ค่าความสัมพันธ์
1	ตัวชี้วัดที่ 40 ครัวเรือนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น	0.14357
2	ตัวชี้วัดที่ 39 คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น	0.01735
3	ตัวชี้วัดที่ 29 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม มีการประกอบอาชีพและมีรายได้	0.01314
4	ตัวชี้วัดที่ 27 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม อ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้	0.00968
5	ตัวชี้วัดที่ 26 เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี แต่ไม่ได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และยังไม่มีงานทำได้รับการฝึกอบรมอาชีพ	0.00715

ตัวชี้วัดนี้แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน/ชุมชนว่ามีมากน้อยเพียงใด จากข้อมูลที่ปรากฏสามารถบ่งบอกได้ว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสาธารณะของคนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในด้านอื่น ๆ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการร่วมแสดงความคิดเห็น ตลอดจนการมีอาชีพและรายได้ การรู้หนังสือ และการได้รับการฝึกอบรมอาชีพ ดังนั้น ถ้าต้องการให้คนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสาธารณะมากขึ้น รัฐควรต้องเร่งรัดเพื่อจัดบริการขั้นพื้นฐานให้คนสามารถอ่านออกเขียนได้ ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันจัดกิจกรรมสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างคนให้มากขึ้น ซึ่งอาจเป็นการจัดเวทีประชาคมเพื่อระดมความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน กิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การฝึกอาชีพ หรืออื่น ๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดความตระหนักเห็นคุณค่า ความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของสาธารณะมากขึ้น

ตัวชี้วัดที่เป็นประเด็นความสนใจของสังคม

ตัวชี้วัดที่ 31 ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน

การเก็บออมเป็นภูมิคุ้มกันอย่างหนึ่งในสังคมไทยยุคเศรษฐกิจพอเพียง ในปี 2550 พบว่าจากครัวเรือนทั้งหมด 7,743,351 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนที่มีการเก็บออมเงินจำนวน 6,841,877 ครัวเรือน (ร้อยละ 88.4) ส่วนที่เหลือ 901,474 ครัวเรือน (ร้อยละ 11.6) เป็นครัวเรือนที่ยังไม่มีการเก็บออมเงิน จึงได้นำมาหาความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่พิจารณาแล้วว่าน่าจะมีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดนี้ จำนวน 10 ตัวชี้วัด ได้แก่

ตัวชี้วัดที่ 14 ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและบ้านมีสภาพคงทนถาวร
ตัวชี้วัดที่ 21 ครอบครัวมีความอบอุ่น
ตัวชี้วัดที่ 25 เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
ตัวชี้วัดที่ 27 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม อ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้
ตัวชี้วัดที่ 28 คนในครัวเรือนได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 ครั้ง
ตัวชี้วัดที่ 29 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม มีการประกอบอาชีพและมีรายได้
ตัวชี้วัดที่ 32 คนในครัวเรือนไม่ติดสุรา
ตัวชี้วัดที่ 33 คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่
ตัวชี้วัดที่ 38 คนในครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน ตำบล
ตัวชี้วัดที่ 41 คนอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิ์เลือกตั้งไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในชุมชนของตน

ผลการหาความสัมพันธ์โดยใช้เทคนิค Neural Network พบว่า ณ ความเชื่อมั่นที่ 90.25 ตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดที่ 31 จำนวน 5 ลำดับแรก ได้แก่

ที่	ตัวชี้วัด	ค่าความสัมพันธ์
1	ตัวชี้วัดที่ 27 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม อ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้	0.42739
2	ตัวชี้วัดที่ 25 เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	0.18223
3	ตัวชี้วัดที่ 32 คนในครัวเรือนไม่ติดสุรา	0.16336
4	ตัวชี้วัดที่ 38 คนในครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน ตำบล	0.12857
5	ตัวชี้วัดที่ 14 ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและบ้านมีสภาพคงทนถาวร	0.10416

ตัวชี้วัดนี้เพียงต้องการทราบว่า มีครัวเรือนที่มีนิสัยชอบเก็บออมจำนวนเท่าไหร่ ไม่ได้ต้องการทราบว่าแต่ละครัวเรือนมีเงินที่เก็บออมจำนวนเท่าไหร่ จะได้ส่งเสริมให้คนไทยเห็นประโยชน์และคุณค่าของการเก็บออมซึ่งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจให้กับครัวเรือนและเป็นการสะสมเงินลงทุนในการประกอบอาชีพให้มากขึ้น จากข้อมูลที่ปรากฏจะเห็นได้ว่า นิสัยการเก็บออมเงินมีความสัมพันธ์กับการอ่านออกเขียนได้ การได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าของเด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ (9 ปี) การไม่ติดสุราของคนในครัวเรือน การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มและการมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง ดังนั้น ถ้าต้องการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันด้านการเก็บออมเงินให้ประชาชน รัฐควรต้องเร่งรัดเพื่อจัดบริการขั้นพื้นฐานให้คนสามารถอ่านออกเขียนได้พร้อมกับส่งเสริมให้คนเรียนหนังสือให้สูงกว่าการศึกษา

ภาคบังคับซึ่งเรื่องนี้ส่งผลต่อศักยภาพในการดำรงชีวิตในด้านการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้และความมั่นคงต่าง ๆ ในชีวิตของประชาชน นอกจากนี้ รัฐควรเร่งรณรงค์ให้คนเห็นโทษภัยของการดื่มสุรา ซึ่งนอกจากจะเสียสุขภาพ สูญเสียความเชื่อมั่นความไว้วางใจที่คนอื่นมีต่อตนแล้วยังสูญเสียทางเศรษฐกิจในแต่ละปีเป็นจำนวนไม่น้อย และชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักการรวมกลุ่มกันเก็บออมเงินเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อแบ่งปันซึ่งกันและกันตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ *33* คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่

บุหรี่มีโทษร้ายแรงทั้งต่อผู้สูบ คนใกล้ชิด และบุคคลทั่วไปที่อยู่รอบข้าง เป็นต้นเหตุให้เกิดโรคต่างๆ มากมาย ในบุหรี่ 1 มวน เมื่อเกิดการเผาไหม้จะเกิดสารพิษมากกว่า 4,000 ชนิด และมี 42 ชนิดที่เป็นสารก่อมะเร็ง ในปี 2550 มีคนทั้งหมด 29,969,212 คน จำแนกเป็นคนที่ไม่สูบบุหรี่ 27,793,060 คน (ร้อยละ 92.7) ส่วนที่เหลือ 2,176,152 คน (ร้อยละ 7.3) เป็นคนที่สูบบุหรี่ จะเห็นได้ว่าถึงแม้ว่าบุหรี่จะมีโทษร้ายแรงแต่คนชนบทไทยยังคงสูบบุหรี่อยู่อีกมาก ดังนั้น เพื่อหาแนวทางแก้ไขให้ตรงประเด็น จึงได้นำมาหาความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่พิจารณาแล้วว่าน่าจะมีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดนี้ จำนวน 10 ตัวชี้วัด ได้แก่

ตัวชี้วัดที่ 9 ทุกคนในครัวเรือนกินอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัยและได้มาตรฐาน
ตัวชี้วัดที่ 10 ทุกคนในครัวเรือนมีความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้องเหมาะสม
ตัวชี้วัดที่ 11 คนอายุ 35 ปีขึ้นไป ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี
ตัวชี้วัดที่ 12 คนอายุ 6 ปีขึ้นไป ออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน ๆ ละ 30 นาที
ตัวชี้วัดที่ 13 คนที่มีสิทธิ์ในระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีหลักประกันสุขภาพ (ได้รับบัตรทอง)
ตัวชี้วัดที่ 17 ครัวเรือนมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด ถูกสุขลักษณะ
ตัวชี้วัดที่ 27 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม อ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้
ตัวชี้วัดที่ 28 คนในครัวเรือนได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 ครั้ง
ตัวชี้วัดที่ 31 ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน
ตัวชี้วัดที่ 32 คนในครัวเรือนไม่ติดสุรา

ผลการหาความสัมพันธ์โดยใช้เทคนิค Neural Network พบว่า ณ ความเชื่อมั่นที่ 97.12 ตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดที่ 33 จำนวน 5 ลำดับแรก ได้แก่

ที่	ตัวชี้วัด	ค่าความสัมพันธ์
1	ตัวชี้วัดที่ 32 คนในครัวเรือนไม่ติดสุรา	0.23121
2	ตัวชี้วัดที่ 27 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม อ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้	0.17065
3	ตัวชี้วัดที่ 13 คนที่มีสิทธิ์ในระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีหลักประกันสุขภาพ (ได้รับบัตรทอง)	0.06427
4	ตัวชี้วัดที่ 11 คนอายุ 35 ปีขึ้นไป ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี	0.04584
5	ตัวชี้วัดที่ 9 ทุกคนในครัวเรือนกินอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน	0.02647

ตามที่กล่าวแล้วว่า มีคนมากกว่า 2 ล้านคนที่ยังคงมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ทั้ง ๆ ที่มีการรณรงค์ผ่านสื่อต่าง ๆ มากมายถึงพิษภัยของการสูบบุหรี่ อีกทั้งราคาของบุหรี่ก็สูง ซึ่งอาจเป็นเพราะขาดความตระหนักหรือไม่เชื่อในพิษภัยของการสูบบุหรี่ จากข้อมูลที่ปรากฏจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของคนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มสุรา การกินอาหาร และ การดูแลตรวจรักษาสุขภาพ ความรู้ความสามารถในการอ่านการเขียนและการได้รับหลักประกันสุขภาพจากรัฐ ถ้าหากคนที่สูบบุหรี่เป็นคนที่ติดสุรา ไม่รู้หนังสือ ไม่กินอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ไม่เข้ารับการตรวจสุขภาพและไม่มีหลักประกันสุขภาพ แสดงว่า เป็นคนที่ยังไม่ตระหนักและเห็นความสำคัญของการดูแลรักษาสุขภาพของตนเอง ดังนั้น ถ้าต้องการแก้ไขปัญหาดังกล่าวรัฐควรเร่งรณรงค์เสริมสร้างความรู้ให้ประชาชนเกิดความตระหนักในพิษภัยของการสูบบุหรี่และการดื่มสุราควบคู่กันไปพร้อม ๆ กับการจัดบริการขั้นพื้นฐานให้คนไทยสามารถอ่านออกเขียนได้ มีบัตรทองครบทุกคน และเสริมสร้างความรู้ให้รู้จักการกินอาหารที่ถูกสุขลักษณะและเข้ารับการตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปี

ตัวชี้วัดที่ 38 คนในครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นก้าวแรกของการเสริมสร้างพลังอำนาจให้ประชาชนในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมทางสังคมและการเมืองนับเป็นมิติสำคัญของความก้าวหน้าในการพัฒนาคน ในปี 2550 ครัวเรือนที่สมาชิกในครัวเรือนอย่างน้อย 1 คน เป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรประชาชน ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/ตำบล มีจำนวน 7,347,493 ครัวเรือน (ร้อยละ 94.9) ส่วนที่เหลือ 395,858 ครัวเรือน (ร้อยละ 5.1) เป็นครัวเรือนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มฯ ดังนั้น เพื่อหาแนวทางแก้ไขให้ตรงประเด็น จึงได้นำมาหาความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่พิจารณาแล้วว่าน่าจะมีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดนี้ จำนวน 10 ตัวชี้วัด ได้แก่

ตัวชี้วัดที่ 14 ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและบ้านมีสภาพคงทนถาวร
ตัวชี้วัดที่ 18 ครัวเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ
ตัวชี้วัดที่ 20 ครัวเรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
ตัวชี้วัดที่ 27 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม อ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้
ตัวชี้วัดที่ 28 คนในครัวเรือนได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 ครั้ง
ตัวชี้วัดที่ 29 คนอายุ 15 -60 ปีเต็ม มีการประกอบอาชีพและมีรายได้
ตัวชี้วัดที่ 31 ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน
ตัวชี้วัดที่ 39 คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น
ตัวชี้วัดที่ 40 ครัวเรือนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น
ตัวชี้วัดที่ 41 คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน/ชุมชน

ผลการหาความสัมพันธ์โดยใช้เทคนิค Neural Network พบว่า ณ ความเชื่อมั่นที่ 99.31 ตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดที่ 38 จำนวน 5 ลำดับแรก ได้แก่

ที่	ตัวชี้วัด	ค่าความสัมพันธ์
1	ตัวชี้วัดที่ 40 ครัวเรือนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น	0.03733
2	ตัวชี้วัดที่ 39 คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น	0.03541
3	ตัวชี้วัดที่ 27 คนอายุ 15-60 ปีเต็ม อ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้	0.02870
4	ตัวชี้วัดที่ 41 คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน/ชุมชน	0.02700
5	ตัวชี้วัดที่ 31 ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน	0.00983

ตัวชี้วัดนี้ทำให้ทราบว่า มีครัวเรือนที่สนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้านมากน้อยแค่ไหน ซึ่งจากข้อมูลปรากฏว่า การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในด้านอื่น ๆ ทั้งการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การร่วมทำกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ ของหมู่บ้านและกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้และศักยภาพในการเก็บออมเงิน ดังนั้น ถ้าต้องการรณรงค์ให้คนรู้จักและเห็นความสำคัญของการร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มมากยิ่งขึ้น รัฐควรต้องเร่งรัดเพื่อจัดบริการขั้นพื้นฐานให้คนสามารถอ่านออกเขียนได้ ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันจัดกิจกรรมสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างคนให้มากขึ้น ซึ่งอาจเป็นการจัดเวทีประชาคมเพื่อระดมความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

กิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดตั้งกลุ่มเพื่อร่วมเก็บออมเงินช่วยเหลือแบ่งปันกัน เป็นการกระตุ้นให้เกิดความตระหนักเห็นคุณค่าและความสำคัญของการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มมากยิ่งขึ้น

จากการหาความสัมพันธ์ของตัวชี้วัดทั้ง 9 ตัวชี้วัดข้างต้น จะเห็นได้ว่า ตัวชี้วัดที่แสดงถึงคุณภาพชีวิตของคนชนบทไทยต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยความสามารถในการอ่านออกเขียนได้เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อคุณภาพชีวิตของคนชนบทไทยมากที่สุดโดยมีความสัมพันธ์กับหลายตัวชี้วัด ได้แก่ การถูกรบกวนจากมลพิษ การประกอบอาชีพและการมีรายได้ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสาธารณะ การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการใช้สิทธิ์เลือกตั้งในระดับต่าง ๆ การได้รับโอกาสในการเข้ารับการฝึกอาชีพ ความสามารถในการเก็บออมเงิน พฤติกรรมการสูบบุหรี่ การมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงถาวร รองลงมาเป็นเรื่องของพฤติกรรมการดื่มสุราที่มีความสัมพันธ์กับการประกอบอาชีพและการมีรายได้ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ การเก็บออมเงิน การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม ความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้อง ส่วนตัวชี้วัดที่อยู่ในหมวดเดียวกันมักจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งหมวดสุขภาพดีและหมวดร่วมใจพัฒนาโดยจะเห็นว่าการกินอาหารที่ถูกสุขลักษณะมีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดในหมวดสุขภาพดีถึง 3 ตัวชี้วัดจากตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ ความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้องเหมาะสม พฤติกรรมการเข้ารับการตรวจสุขภาพประจำปีและการออกกำลังกาย ส่วนตัวชี้วัดในหมวดร่วมใจพัฒนาที่นำมาหาความสัมพันธ์ 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้านต่างก็มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเหมือน ๆ กัน นอกจากนี้ศักยภาพในการดำรงชีวิตตามที่ต้องการคือ สภาวะทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การได้รับโอกาสในการเข้ารับการฝึกอบรม การประกอบอาชีพการมีรายได้ และการมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงถาวร เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนไทยในหลายประเด็นเช่นกัน ดังนั้น เรื่องที่รัฐควรดำเนินการคือ การเร่งรัดจัดบริการขั้นพื้นฐานให้คนชนบทไทย โดยเฉพาะคนที่อยู่ในวัยทำงานให้มีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้และคิดเลขอย่างง่ายได้ รณรงค์ให้คนเกิดความตระหนักและเห็นโทษภัยของการสูบบุหรี่ควบคู่ไปกับการลด ละ เลิก การดื่มสุรา จัดทำแผนงาน โครงการหรือรณรงค์เพื่อที่จะพัฒนาพฤติกรรมการเอาใจใส่ดูแลสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม การส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพสร้างรายได้ รู้จักเก็บเพื่อสร้างความมั่นคงในชีวิต นอกจากนี้ ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันจัดกิจกรรมสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนให้มากขึ้น ซึ่งอาจเป็นการจัดเวทีประชาคมเพื่อระดมความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน กิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การฝึกอาชีพ การรวมกลุ่มเพื่อร่วมกันเก็บออมเงินช่วยเหลือแบ่งปันซึ่งกันและกัน หรืออื่น ๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดความตระหนักเห็นคุณค่าและความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเอง

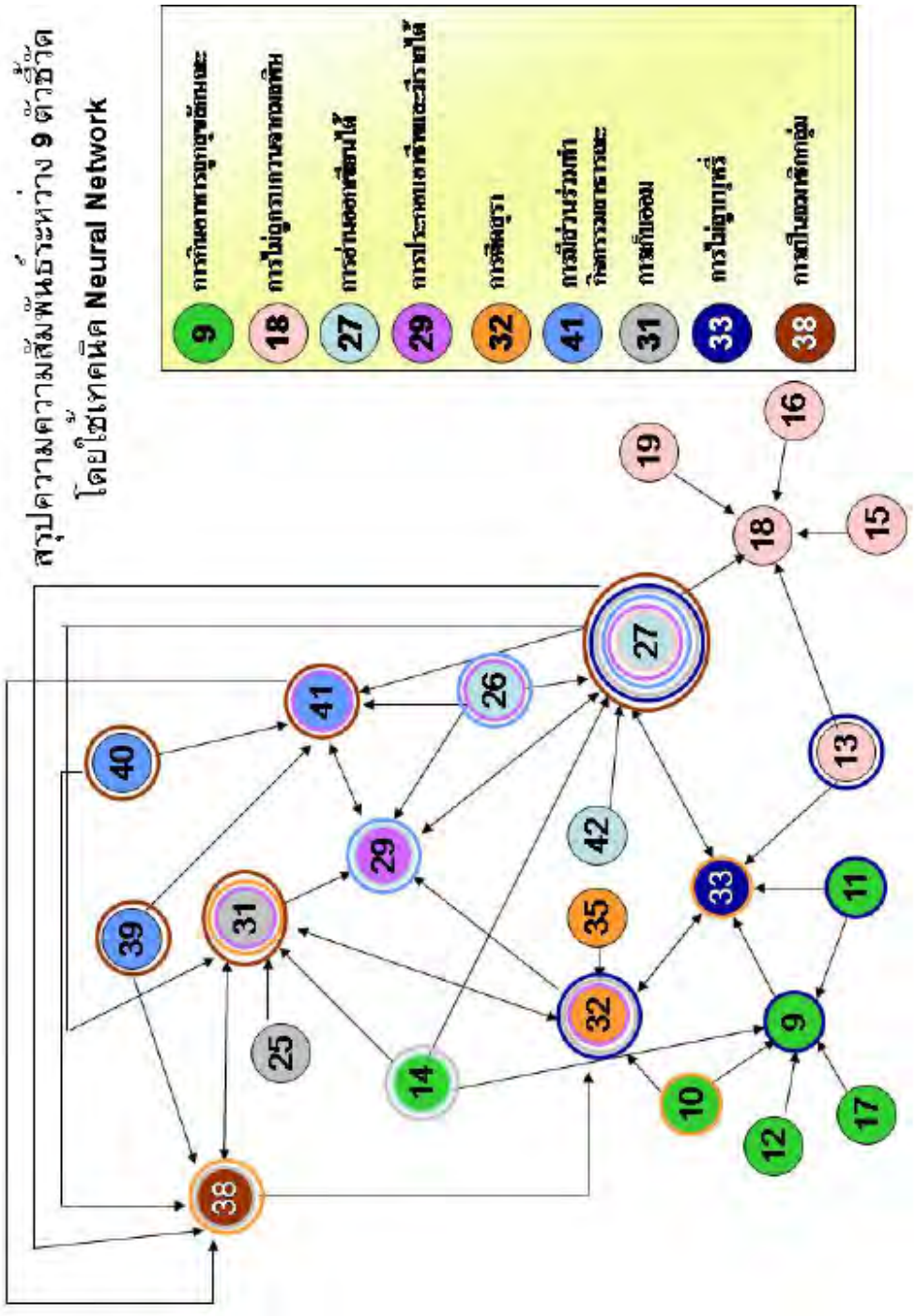
สรุปความสัมพันธ์ระหว่าง 9 ตัวชี้วัด
โดยใช้เทคนิค Neural Network
9 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
18 การไม่ดูแลความสะอาดของที่พัก
27 การล่วงละเมิดทางเพศ
29 การประพฤติผิดและล่วงละเมิด
32 การลักขโมย
41 การมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะ
31 การทำร้ายร่างกาย
33 การไม่ดูแลครอบครัว
38 การใช้ยาเสพติดกลุ่ม

ส่วนที่ 3
มุมมองภาคประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนชนบทไทย

*ในส่วนนี้*ขอนำเสนอมุมมองของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดเก็บและใช้ประโยชน์จากข้อมูล จปฐ. ในระดับพื้นที่ตั้งแต่ องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชนและประชาชน โดยได้นำเสนอเป็นบทความที่บุคคลเหล่านั้นได้เขียนขึ้นเองจากทัศนะของตน เพื่อมาผนวกเข้ากับรายงานคุณภาพชีวิตคนชนบทไทยปี 2550 ซึ่งบทความดังกล่าวสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นตั้งใจการมีส่วนร่วมและความคิดเห็น ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เขาต้องเผชิญในการจัดเก็บและใช้ประโยชน์จากข้อมูล จปฐ. โดยนำเสนอเป็น 4 บทความ ได้แก่

⊙ **ก้าวที่เหนือกว่า.....การใช้ประโยชน์จากข้อมูล จปฐ./กชช. 2ค ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลพระประโทน** ของ คุณธนัญญา บุญมี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพระประโทน อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

⊙ ข้อมูล “**สิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาหมู่บ้าน**” นายกมล เลิศพานิช ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

⊙ ***มุมมองภาคประชาชนในการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ปี 2550*** ของ คุณวรรณา ถิ่นหัวเสือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

⊙ **ความคิดเห็นของคุณยายพวง ศิริศวิศดิ์** ประชาชนหมู่ที่ 1 ตำบลสิงห์ อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ในฐานะผู้ให้ข้อมูล จปฐ.

ก้าวที่เหนือกว่า...
การใช้ประโยชน์จากข้อมูล จปฐ. / กชช. 2 ค. ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลพระประโทน

ธนิญญา บุญมี
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพระประโทน

*พื้นฐาน*อย่างหนึ่ง ซึ่งถือได้ว่าเป็นพื้นฐานอันสำคัญที่เป็นหัวใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความเป็นอยู่ ที่ดีขึ้น นั่นคือการพัฒนาปัญหาความยากจนของประชาชนในชุมชน/ หมู่บ้าน จากปัญหาความยากจนของประชาชนชาวตำบลพระประโทน ซึ่งจากผลการสำรวจข้อมูล จปฐ. ปี 2550 มีเพียงบางครัวเรือนเท่านั้น ที่มีรายได้น้อย แต่องค์การบริหารส่วนตำบลพระประโทน มิได้นิ่งนอนใจ คณะผู้บริหารได้ให้ความสนใจและใส่ใจเป็นกรณีพิเศษ เพราะความยากจนเปรียบเสมือนโรคชนิดหนึ่ง หากรักษาไม่ถูกวิธี ท้ายสุดคงมิอาจเยียวยาให้หายขาดได้ และเช่นกัน หากรักษาด้วยความเข้าใจและเข้าถึงอย่างต่อเนื่อง ปัญหาความยากจนย่อมได้รับการแก้ไขให้หมดไป

*ในการ*แก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนตำบลพระประโทน องค์การบริหารส่วนตำบลพระประโทน ได้ดำเนินการโดยจัดส่งนักพัฒนาชุมชนร่วมกับผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน อาสาพัฒนาชุมชน (อช.) ลงปฏิบัติงานในพื้นที่สำรวจข้อมูลพื้นฐาน โดยการจัดเก็บข้อมูลแต่ละครัวเรือน โดยใช้แบบสอบถามข้อมูล จปฐ. จัดเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน เพื่อให้ทราบข้อมูลข้อเท็จจริงต่างๆ โดยเน้นข้อ 30 เรื่องรายได้ในครัวเรือนเป็นหลัก และได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลระดับหมู่บ้าน (กชช. 2 ค.) เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานของแต่ละหมู่บ้าน

*เมื่อ*ดำเนินการสำรวจข้อมูล จปฐ. แล้วก็นำมาสรุปข้อมูลในภาพรวมของหมู่บ้าน หากครัวเรือนใด เข้าข่ายยากจนก็จะให้คำปรึกษาแนะนำเบื้องต้นในการแก้ไขปัญหาอย่างถูกต้อง และถูกทาง และหากเป็นปัญหาที่รุนแรง ทางคณะผู้บริหารได้บรรจุในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 3 ปี เพื่อกำหนดกิจกรรม/โครงการ แก้ไขปัญหาต่อไป ซึ่งจากผลการสำรวจเรื่องรายได้ ประชาชนของตำบลพระประโทน มีรายได้เฉลี่ย 30,000 บาทต่อคน/ปี

*ทั้งนี้*ในปัจจุบัน ทางองค์การบริหารส่วนตำบลพระประโทนได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูล จปฐ. ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยขอรับการสนับสนุนงบประมาณบริหารงานของจังหวัดนครปฐมแบบบูรณาการ จำนวน 200,000 บาท เพื่อดำเนินการส่งเสริมอาชีพการทำขนม (เบเกอรี่) ให้กับประชาชนตำบลพระประโทน จำนวน 30 ครัวเรือน เพื่อให้มีอาชีพเพิ่มรายได้มากขึ้น อีกทั้งได้ประสานขอรับการสนับสนุนงบประมาณโครงการภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุข จังหวัดนครปฐม ประจำปี 2550 ดำเนินการโครงการสร้างอาคารที่ทำการธนาคารกองทุนหมู่บ้านสวนแทงทวย หมู่ที่ 3 ตำบลพระประโทน เป็นเงิน 800,000 บาท เพื่อเป็นสถาบันการเงินในชุมชน/หมู่บ้าน มุ่งเน้นให้ประชาชนรู้จักการออม ประกอบกับขณะนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลพระประโทน ได้ส่งเสริมให้ประชาชนทุกครัวเรือนจัดทำสมุดบัญชีครัวเรือน รับ-จ่ายรายวัน เพื่อเป็นการควบคุมการใช้จ่าย ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นสร้างนิสัยการประหยัดและการออมอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนการหารายได้จนสามารถพึ่งพาตัวเองได้

*และ*ในส่วนนี้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลพระประโทน ได้สนับสนุนสมุดบัญชีครัวเรือนให้ประชาชนในตำบลพระประโทน ครัวเรือนละ 1 เล่ม เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดทำบัญชีครัวเรือนต่อไป

“ข้อมูล” สิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาหมู่บ้าน

นายกมล เลิศพานิช
ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ต.ตาดบัวขาว อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา

*ผม*เป็นผู้ใหญ่บ้านมาสามสมัยแล้วครับ ผมเห็นว่า “ข้อมูล” เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาหมู่บ้าน อย่างข้อมูล จปฐ. นี้ ทำให้รู้สภาพปัญหาทั้งรายครัวเรือนและภาพรวมทั้งหมดของหมู่บ้าน ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ถูกจุดและครบถ้วนในทุกๆ ด้าน ซึ่งในที่สุดแล้วจะทำให้ประชาชนในหมู่บ้านได้รับการพัฒนาและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิมอย่างแน่นอน

การใช้ข้อมูลในการพัฒนาหมู่บ้าน ทำให้บ้านหนองบัว เป็นชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเองได้ ผู้คนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิมอย่างเห็นได้ชัดเจน จนเป็นแหล่งศึกษาดูงานด้านต่างๆ หลากหลาย หมู่บ้านได้รับรางวัลมากมาย เช่น หนึ่งอำเภอหนึ่งหมู่บ้านในฝัน หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็นเป็นสุข” เป็นต้น

การที่จะได้มาซึ่งข้อมูล จปฐ. ที่มีคุณภาพ และนำมาใช้ประโยชน์ ได้จริง ผมมีประสบการณ์ ดังนี้ครับ

1. ทำความเข้าใจชี้แจงถึงความสำคัญและประโยชน์ของข้อมูล จปฐ. ให้ผู้จัดเก็บได้รับทราบและมีการอบรมให้ความรู้ วิธีการ เทคนิค ในการจัดเก็บข้อมูลที่มีคุณภาพ

2. ผู้นำชุมชนต้องประชุมชี้แจงถึงประโยชน์ของข้อมูล จปฐ. แก่ประชากรในหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ ให้ตระหนักว่าข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงที่สุดเท่านั้น ที่จะทำให้การช่วยเหลือและการพัฒนา มีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการ

3. ต้องมีช่วงเวลาการจัดเก็บข้อมูลอย่างเพียงพอ ไม่ควรจัดเก็บอย่างเร่งรีบ เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่มีคุณภาพ

4. ผู้นำควรจะจัดการให้ผู้ที่จัดเก็บข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้ที่ไว้ใจคุ้นเคยสนิทสนมกันเพียงพอที่จะให้ข้อมูลทุกๆ ด้านตรงกับข้อเท็จจริงที่สุด โดยมีการจัดกลุ่มคนที่จะไปจัดเก็บข้อมูล และแบ่งงานกันโดยความสมัครใจของทั้งสองฝ่าย

*ในระหว่าง*การไปจัดเก็บข้อมูล เราก็ได้มีโอกาสสร้างกระบวนการเรียนรู้และมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน ประชาชนได้มีประสบการณ์ตรง ได้เรียนรู้ว่าการพัฒนา การแก้ไขปัญหาทั้งส่วนตนและส่วนร่วมนั้น "ข้อมูล จปฐ." เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับใช้ในการแก้ไขปัญหาเพื่อนำไปสู่คุณภาพชีวิต คุณภาพสังคม คุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น เรามีข้อสังเกตว่า ถ้าปัญหาได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ประชาชนก็จะมีความกระตือรือร้น อยากที่จะร่วมมือให้ข้อมูลอย่างเต็มใจในปีต่อๆ ไป แต่ถ้าปัญหาถูกละเลยไม่ให้ความสำคัญ โอกาสที่จะได้รับความร่วมมือให้ข้อมูลในวันข้างหน้าก็จะแทบไม่มีหรือมีน้อยมาก

หลังการจัดเก็บข้อมูล คณะกรรมการหมู่บ้านต้องมาร่วมกันจัดหมวดหมู่ของปัญหาต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน วิเคราะห์หาทางแก้ไขปัญหา ซึ่งจะพบว่ามีทั้งปัญหาที่สามารถแก้ไขได้เองโดยคณะกรรมการหมู่บ้าน และมีปัญหาบางอย่างที่เกินกำลังของคณะกรรมการหมู่บ้านที่จะแก้ไขได้ ซึ่งปัญหาใดที่คณะกรรมการหมู่บ้านแก้ไขด้วยตนเองไม่ได้ ก็จัดทำเป็นแผนงาน โครงการ นำเสนอสู่องค์กรที่เกี่ยวข้องต่อไป เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ต้องมีการประเมินผล เพื่อที่จะได้รู้ว่าปัญหาที่มีอยู่นั้นได้รับการแก้ไขสำเร็จลุล่วงไปในระดับใด เป็นที่พอใจหรือไม่อย่างไร

การที่หมู่บ้านของผม มีการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. อย่างมีคุณภาพ ทำให้มีรูปธรรมที่ชัดเจนที่เกิดขึ้นจากผลของการสำรวจข้อมูล ได้แก่

เรื่องที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็ก เด็กจะได้รับการดูแลอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดทำโครงการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ คือ มีการเจริญเติบโตที่ได้มาตรฐาน ได้รับอาหารที่มีคุณภาพ ได้รับการฉีดวัคซีนที่จำเป็นครบถ้วน ส่วนแม่ก็ได้รับการดูแลในเรื่องสุขอนามัยเป็นอย่างดี

ระบบประกันสุขภาพ คนในชุมชนได้มีสิทธิ์และเข้าถึงระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้า เพราะว่ามีการสำรวจข้อมูล จปฐ. อยู่ทุกปี จึงทำให้มีโอกาสที่ผู้คนจะถูกละเลย เกิดขึ้นได้ยาก

ผู้สูงอายุและคนพิการได้รับการดูแล ได้รับการเอาใจใส่จากคนในครอบครัวและคนในสังคมมากขึ้นกว่าเดิม

ข้อมูล จปฐ. นำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ถูกจุดและเกิดการพัฒนาครบทุกด้าน ที่เป็นความจำเป็นในการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้คนในชุมชน

คณะกรรมการหมู่บ้านของผม พบว่า *สิ่งที่พึงหลีกเลี่ยง*หรือเป็น *ข้อควรต้องระมัดระวัง* ในการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. คือ

(1) ผู้จัดเก็บไม่ควรด่วนสรุป คิดเอาเอง หรือถามนำ ควรให้ครัวเรือนเป็นผู้ให้ข้อมูลทุกอย่างด้วยตนเอง

(2) บรรยากาศในการจัดเก็บข้อมูล ควรเป็นไปอย่างผ่อนคลาย ไม่เคร่งเครียด เร่งรัด พยายามจัดเก็บให้เสร็จในครั้งเดียว อย่ารบกวนเวลาของเขาหลายๆ ครั้ง

(3) อย่าใช้คนที่ครัวเรือนไม่มีความคุ้นเคยไว้วางใจไปจัดเก็บข้อมูลเป็นอันขาด เพราะจะไม่ได้ข้อมูลที่แท้จริง เนื่องจากครัวเรือนนั้นจะไม่ให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจ

ข้อมูล จปฐ. กับ "แผนชุมชน"

หมู่บ้านผม ได้ใช้ข้อมูล จปฐ.เพื่อการ "จัดทำแผนชุมชน" ได้เป็นอย่างดี เพราะข้อมูล จปฐ. ทำให้เรารู้ว่าปัญหาอยู่ที่ไหน มีอะไรบ้าง เมื่อทราบถึงปัญหาแล้วจึงวิเคราะห์หาทางแก้ไข พอได้ข้อสรุปแล้ว จึงจัดทำแผนงาน โครงการ ขึ้นมาจนครบทุกด้าน เกิดเป็นแผนชุมชน นำไปสู่การแก้ไขปัญหา การพัฒนาอย่างถูกจุดและยั่งยืนต่อไป

ในการจัดทำแผนชุมชนนั้น ข้อมูล จปฐ. จะถูกนำไปใช้ร่วมกับ ข้อมูล กชช.2ค จึงจะเป็นแผนชุมชนที่มีความครอบคลุมทุกมิติ เพราะจะรู้ทั้งด้านของปัญหาและรู้ว่ามีทรัพยากรอะไรบ้างที่มีอยู่ในชุมชน การทำแผนชุมชน เพื่อพัฒนาหรือแก้ปัญหาก็จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

.....*สิ่ง*ที่ผมอยาก*ให้*เกิดขึ้นกับการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ก็คือว่า ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องมีความรู้สึก และเห็นตรงกันว่า การจัดเก็บข้อมูล จปฐ. เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องทำทุกปี *และข้อมูลที่ได้จะต้องเป็นข้อมูลที่มีคุณภาพ* เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพ เหมือนกับการที่คนอายุ 35 ปีขึ้นไป จำเป็นจะต้องตรวจร่างกายประจำปี เพื่อหาว่า มีปัญหาสุขภาพเกิดขึ้น แพทย์ก็จะได้ทำการรักษา แก้ไข ซ่อมแซม ได้อย่างทันท่วงที

มุมมองภาคประชาชนในการจัดเก็บข้อมูล จปฐ.

วรรณา ดิ่นหัวเตือ
สมาชิก อบต.ระกาศ อ.บางบ่อ จ.สมุทรปราการ
คณะทำงานบริหารการจัดเก็บข้อมูล จปฐ.ระดับจังหวัด

*เมื่อถาม*ประชาชนในหมู่บ้านว่า รู้จัก จปฐ.ไหม ? จปฐ. คืออะไร คำตอบที่ได้ก็จะแตกต่างกันไป เช่น จปฐ. คือ สมุดเล่มสีแดง สีเหลือง ที่ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำในหมู่บ้านเอามาจดข้อมูล จปฐ. คือ ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน หรือ เคยได้ยินเขาเรียก เขาเดินมาถามแต่ไม่รู้หน้าตามันเป็นอย่างไร และถ้าตามต่อไปว่า “คิดอย่างไรกับการจัดเก็บข้อมูล จปฐ.” คำตอบที่ได้ก็คือ “ไม่รู้จะเก็บไปทำอะไร ไม่เห็นจะช่วยอะไรได้” คำตอบนี้จะได้ยินแทบทุกครัวเรือน ผู้จัดเก็บก็ไม่มีคำอธิบาย หรือคำโต้แย้งใดๆ ให้กับผู้ให้ข้อมูล นอกจากเสียงบ่นว่า “ฉันก็ไม่รู้เหมือนกันว่าเขาเก็บไปทำอะไร ถ้าเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเขามาให้เก็บ ฉันก็ต้องมาเก็บ นี่ไม่รู้ว่าจะเก็บทันหรือเปล่า เยอะแยะไปหมด เราจะไม่ร่วมมือกับเขานะไม่ได้หรอก อะไรอะไรก็ได้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนเขาช่วยทั้งนั้น ถ้าเก็บไม่ทันฉันก็ต้องนั่งเขียนเองให้เสร็จ”

เหตุจากผู้ไปจัดเก็บข้อมูลที่ไม่สามารถอธิบายความสำคัญของการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ให้ชัดเจนได้ว่า เก็บไปทำอะไร ข้อมูลสำคัญอย่างไร และเอาไปใช้อะไร ส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาในการจัดเก็บข้อมูลมากมาย อาทิ ผู้ให้ข้อมูลไม่ให้ข้อมูลที่เป็นจริง ผู้ให้ข้อมูลไม่เห็นความสำคัญในการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลที่ได้มาไม่มีข้อเท็จจริง ผู้ที่นำข้อมูลมาประมวลไม่ได้ผลข้อมูลที่ไม่ได้ข้อเท็จจริง

"ผู้จัดเก็บข้อมูล" บุคคลสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของข้อมูล

การดำเนินการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. **ผู้จัดเก็บเป็นผู้สำคัญที่สุดในการดำเนินการต้องมีคำตอบให้ประชาชนในหมู่บ้านให้ได้ว่า จปฐ. สำคัญอย่างไร ช่วยอะไรเขาได้บ้าง** ยิ่งในปัจจุบันการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. เปลี่ยนจากการเขียนลงในสมุด จปฐ. มาบันทึกบนเครื่อง Pocket PC บทบาทของผู้จัดเก็บยิ่งมีความสำคัญมากขึ้น การพิจารณาผู้จัดเก็บข้อมูล จปฐ. ที่มีคุณสมบัติที่พร้อม คือ มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เครื่อง Pocket PC มีความสามารถอธิบาย และตอบคำถามประชาชนได้ว่า ข้อมูล จปฐ. สำคัญอย่างไร

*ในขณะ*เดียวกัน ต้องรู้จักสภาพของหมู่บ้านที่จะเข้าไปจัดเก็บ และเป็นที่รู้จักของคนในหมู่บ้านเป็นอย่างดี จะหาได้หรือไม่ เป็นเรื่องที่คณะทำงานบริหารการจัดเก็บข้อมูลฯ จะต้องมาร่วมกันวางแผน เพราะถ้าวางแผนไม่ดีตรงนี้ ก็จะเกิดปัญหาในการจัดเก็บขึ้นอีก ลองคิดดูซิว่า แต่เดิมเก็บด้วยสมุด ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บเอง ประชาชนในหมู่บ้านยังไม่ให้ความไว้วางใจเท่าใดนักไม่แน่ใจว่าผู้ใหญ่จะเอาข้อมูลไปทำอะไร แล้วถ้าใช้เครื่อง Pocket PC ชาวบ้านไม่เข้าใจ ยิ่งกลัวไปมากกว่าเดิม แทนที่การจัดเก็บจะเร็วขึ้น ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์กลับจะไม่ได้อะไรเลย

ประชาชนกับโอกาสในการรับรู้เกณฑ์ชี้วัด จปฐ.

นอกจากผู้จัดเก็บข้อมูลแล้ว ถ้าจะให้ประชาชนยอมรับในการจัดเก็บข้อมูล จปฐ.เพิ่มยิ่งขึ้น ก็ควรให้ประชาชนได้มีโอกาสรับรู้ข้อมูลที่เขาตอบกับเกณฑ์ฯ จปฐ. ที่ผู้จัดเก็บนำไปใช้ว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างไร เพื่อให้เขาได้มีโอกาสประเมินครอบครัวเขาเองบ้าง ถ้าคณะผู้จัดเก็บทำได้ ก็คาดว่าน่าจะได้ข้อคิดหรือมุมมองของประชาชนเพิ่มขึ้น และผลพลอยได้ที่สำคัญก็คือ ในโอกาสต่อไปคงจะได้ข้อมูลที่มีความชัดเจนและความถูกต้อง ประชาชนคงรู้จัก จปฐ.มากขึ้น

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนมาจากข้อมูล จปฐ.

ประการสุดท้าย ก็คือ **การทำให้ประชาชนในหมู่บ้านเห็นว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนมาจากข้อมูล จปฐ. เพื่อเป็นการตอกย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของข้อมูลและการมีส่วนร่วมในการจัดเก็บหรือให้ข้อมูล** การดำเนินงานนี้คงจะต้องประสานหน่วยงานต่างๆ ทุกหน่วย แสดงข้อมูลการนำไปใช้ให้เห็นอย่างชัดเจน เพื่อให้ประชาชนเห็นว่าภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในหมู่บ้านนำข้อมูลไปใช้จริงๆ ไม่ใช่เพียงแต่ผู้จัดเก็บบอกกล่าว

จากประเด็นที่กล่าวมาทั้ง 3 ประเด็น ไม่ใช่ประเด็นที่จะต้องเริ่มต้นกันใหม่แต่อย่างไร เป็นเพียงแต่งเติมเต็มเพื่อให้การจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ง่ายขึ้น และเป็นที่รู้จักและยอมรับของประชาชนเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกัน ก็เป็นการเพิ่มคุณค่าของข้อมูลที่เก็บมาให้เกิดประโยชน์สูงสุด.

ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล จปฐ.....

คุณยายพวง ศิริศวิศดิ์
ประชาชนหมู่ที่ 1 ตำบลดิงห์ อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

"เขามาจดมาถามว่าชีวิตอยู่เป็นยังไง ทำกินยังไง มีรายได้ยังไง ฉันก็ตอบไป ฉันไม่โกหกหรอก จะโกหกทำไมไม่มีประโยชน์เลย.."

เคยเห็นเล่มสีชมพู เขามาจดมาถามว่าชีวิตอยู่เป็นยังไง ทำกินยังไง มีรายได้ยังไง ฉันก็ตอบไป ฉันไม่โกหกหรอก จะโกหกทำไมไม่มีประโยชน์เลย บางทีเขาก็ถามว่าทุกวันนี้อยู่ยังไง ก็บอกว่าเป็นคนจน ไม่มีที่ทำกิน พอทำพอกินไปวัน ๆ หนึ่ง ฉันก็ตอบเขาไปตรง ๆ หลวงก็มาให้เงินสงเคราะห์ผู้สูงอายุได้เดือนละ 500 บาท แต่ก่อนไม่มีบ้านอยู่ อยู่กระต๊อบมาสองคนกับหลาน หลานจะไม่มีเงินเรียน ย่าก็ไปรับจ้างมาส่งหลานเรียนจนเดี๋ยวนี้หลานโตแล้ว ก็ค่อยยังชั่ว หลานก็ทำงานได้ปลูกบ้านหลังเล็กๆ พอคุ้มฝนอยู่แล้ว เวลาเขามาจด ฉันก็ตอบเขาทุกที อย่างบ้านคนข้างบ้านนี้ ยายแกไม่ค่อยรู้เรื่อง หลานแกโตแล้วจนอายุ 13 ยังไม่ได้เรียนหนังสือ เจ้าคนเล็กก็ขาพิการ ไม่ยอมเดิน แกก็ไม่ตอบเขาไม่รู้เรื่องอะไรเลย อย่างฉันมันคุ้นเคยฉันก็มาตอบเขาไปหมดเลย ตอนเขามาจดเขาก็บอกว่าจะให้เด็กนี่ ไปเข้าโรงเรียนทีนี้เด็กมันเรียนช้ากว่าเขามันก็เลยไม่อยากไป แต่ฉันก็ได้ช่วยมันแล้วแหละนะ....

ภาคผนวก

สรุปผลการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน รวมทั้งประเทศ พ.ศ. 2550

เขตชนบท

ตัวชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)		จำนวนสำรวจทั้งหมด		ไม่ผ่านเกณฑ์		ผ่านเกณฑ์		เทียบเป้าหมาย	
				จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	เป้า %	ผล
หมวดที่ 1 สุขภาพดี									
1.	หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลก่อนคลอด	201,917	คน	233	0.12	201,684	99.88	100	✗
2.	แม่ที่คลอดลูกได้รับบริการดูแลหลังคลอด	223,345	คน	271	0.12	223,074	99.88	100	✗
3.	เด็กแรกเกิดมีน้ำหนักไม่ต่ำกว่า 2,500 กรัม	350,444	คน	884	0.25	349,560	99.75	100	✗
4.	เด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ได้รับวัคซีนครบ	350,444	คน	343	0.10	350,101	99.90	100	✗
5.	เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างน้อย 4 เดือนแรก	274,448	คน	4,774	1.74	269,674	98.26	95	✓
6.	เด็ก - 5 ปี เจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐาน	1,840,527	คน	1,739	0.09	1,838,788	99.91	100	✗
7.	เด็ก 6-15 ปี เจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐาน	4,698,329	คน	23,550	0.50	4,674,779	99.50	100	✗
8.	เด็ก 6-12 ปี รับบริการวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่	3,191,150	คน	2,551	0.08	3,188,599	99.92	100	✗
9.	ครัวเรือนได้กินอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดสารพิษ	7,743,351	ครัว	398,866	5.15	7,344,485	94.85	95	✗
10.	ครัวเรือนมีความรู้การใช้ยาถูกต้องเหมาะสม	7,743,351	ครัว	179,755	2.32	7,563,596	97.68	100	✗
11.	คนอายุ 35 ปีขึ้นไปได้รับตรวจสุขภาพประจำปี	14,751,186	คน	420,159	2.85	14,331,027	97.15	50	✓
12.	คนอายุ 6 ปีขึ้นไป ออกกำลังกายสัปดาห์ละ 3 วัน	28,129,408	คน	351,592	1.25	27,777,816	98.75	80	✓
13.	ทุกคนในครัวเรือนได้รับบริการอย่างทั่วถึง	25,615,020	คน	96,364	0.38	25,518,656	99.62	98	✓
หมวดที่ 2 มีบ้านอาศัย									
14.	ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย	7,743,351	ครัว	51,332	0.66	7,692,019	99.34	100	✗
15.	ครัวเรือนมีน้ำสะอาดดื่มและใช้โภคผลตลอดปี	7,743,351	ครัว	113,579	1.47	7,629,772	98.53	95	✓
16.	ครัวเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี	7,743,351	ครัว	122,601	1.58	7,620,750	98.42	95	✓
17.	ครัวเรือนพักบ้านเรือนและบริเวณถูกสุขลักษณะ	7,743,351	ครัว	110,214	1.42	7,633,137	98.58	95	✓
18.	ครัวเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ	7,743,251	ครัว	192,547	2.49	7,550,704	97.51	100	✗
19.	ครัวเรือนมีการป้องกันอุบัติภัยอย่างถูกวิธี	7,743,351	ครัว	53,681	0.69	7,689,670	99.31	100	✗
20.	ครัวเรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	7,743,351	ครัว	61,313	0.79	7,682,038	99.21	100	✗
21.	ครัวเรือนมีความอบอุ่น	7,743,351	ครัว	31,585	0.41	7,711,766	99.59	100	✗
หมวดที่ 3 ฝึกไม่การศึกษา									
22.	เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ได้รับการกระตุ้นการเรียนรู้	741,827	คน	7,034	0.95	734,793	99.05	80	✓
23.	เด็กอายุ 3-5 ปี รับบริการเตรียมความพร้อม	1,096,478	คน	5,351	0.49	1,093,127	99.51	80	✓
24.	เด็กอายุ 6-15 ปี รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี	4,698,328	คน	8,255	0.18	4,690,073	99.82	100	✗
25.	เด็กจบภาคบังคับ 9 ปี ได้เรียนต่อมัธยมปลาย	464,127	คน	19,315	4.16	444,812	95.84	95	✓
26.	เด็กจบภาคบังคับ 9 ปี ได้ฝึกอบรมวิชาชีพ	19,315	คน	6,546	33.89	12,769	66.11	80	✗
27.	คนอายุ 15-60 ปีเต็ม อ่านเขียนไทยได้	20,367,040	คน	129,130	0.63	20,237,910	99.37	100	✗
28.	คนในครัวเรือนได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์	7,743,342	ครัว	72,419	0.94	7,670,923	99.06	100	✗
หมวดที่ 4 รายได้ก้าวหน้า									
29.	คนอายุ 15-60 ปี มีอาชีพและมีรายได้	18,951,684	คน	1,193,078	6.30	17,758,606	93.70	95	✗
30.	รายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 23,000 บาทต่อปีคน	7,743,351	ครัว	356,140	4.60	7,387,211	95.40	70	✓
31.	ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน	7,743,351	ครัว	901,474	11.64	6,841,877	88.36	80	✓
หมวดที่ 5 ปลูกฝังค่านิยมไทย									
32.	คนในครัวเรือนไม่ดื่มสุรา	29,669,212	คน	300,176	1.00	29,669,036	99.00	100	✗
33.	คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่	29,669,212	คน	2,176,152	7.26	27,793,060	92.74	90	✓
34.	คนในครัวเรือน ให้ปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียม	7,743,351	ครัว	77,234	1.00	7,666,117	99.00	95	✓
35.	คนตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา	7,743,351	ครัว	159,146	2.04	7,585,205	97.96	100	✗
36.	คนสูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่	3,512,746	คน	1,238	0.04	3,511,508	99.96	100	✗
37.	คนพิการได้รับการดูแลเอาใจใส่	241,559	คน	1,578	0.65	239,981	99.35	100	✗
หมวดที่ 6 ร่วมใจพัฒนา									
38.	ครัวเรือนมีคนเป็นสมาชิกกลุ่มในหมู่บ้านตำบล	7,743,351	ครัว	395,858	5.11	7,347,493	94.89	95	✗
39.	ครัวเรือนมีสาธารณแสดงความคิดเห็น	7,743,351	ครัว	210,268	2.72	7,533,083	97.28	95	✓
40.	ครัวเรือนร่วมในการทำกิจกรรมของชุมชน	7,743,351	ครัว	196,890	2.54	7,546,461	97.46	90	✓
41.	ครัวเรือนเข้าร่วมทำกิจกรรมสาธารณะหมู่บ้าน	7,743,351	ครัว	366,202	4.73	7,377,148	95.27	100	✗
42.	คนที่มีสิทธิ์ได้ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	21,479,800	คน	241,696	1.13	21,238,104	98.87	90	✓

บรรลุเป้าหมาย 17 ข้อ ตัวชี้วัดที่ 5 11 12 13 15 16 17 22 23 25 30 31 33 34 39 40 42

ไม่บรรลุเป้าหมาย 25 ข้อ ตัวชี้วัดที่ 1 2 3 4 6 7 8 9 10 14 18 19 20 21 24 26 27 28 29 32 35 36 37 38 41

สรุปผลการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน รวมทั้งประเทศ พ.ศ. 2549

เขตชนบท

ตัวชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)	จำนวนตัวอย่าง ทั้งหมด		ไม่ผ่านเกณฑ์		ผ่านเกณฑ์		เทียบเป้าหมาย	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	เป้า %	ผล
หมวดที่ 1 สุขภาพดี								
1. หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลก่อนคลอด	187,808	คน	368	0.2	187,440	99.8	100	✗
2. แม่ที่คลอดลูกได้รับทำคลอด/ดูแลหลังคลอด	197,968	คน	423	0.2	197,545	99.8	100	✗
3. เด็กแรกเกิดมีน้ำหนักไม่ต่ำกว่า 2,500 กรัม	320,041	คน	712	0.2	319,329	99.8	100	✗
4. เด็กอายุต่ำกว่า 1 ปีได้รับวัคซีนครบ	320,041	คน	453	0.1	319,588	99.9	100	✗
5. เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างน้อย 4 เดือนแรก	241,614	คน	4,089	1.7	237,525	98.3	90	✓
6. เด็ก - 5 ปีกินอาหารเหมาะสม/เพียงพอ	1,776,952	คน	1,864	0.1	1,775,088	99.9	100	✗
7. เด็ก 6-15 ปีได้กินอาหารถูกต้องครบถ้วน	5,130,059	คน	3,482	0.1	5,126,577	99.9	100	✗
8. เด็ก 6-12 ปี รับฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบ	3,488,878	คน	3,871	0.1	3,485,007	99.9	100	✗
9. ครัวเรือนได้กินอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐาน	7,896,497	ครว.	313,006	4.0	7,583,491	96.0	90	✓
10. ครัวเรือนมีความรู้การใช้ยาถูกต้องเหมาะสม	7,896,497	ครว.	254,314	3.2	7,642,183	96.8	100	✗
11. คนอายุ 35ปีขึ้นไปได้รับตรวจสุขภาพประจำปี	14,876,375	คน	603,534	4.1	14,272,841	95.9	30	✓
หมวดที่ 2 มีบ้านอาศัย								
12. ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย	7,896,497	ครว.	118,236	1.5	7,778,261	98.5	100	✗
13. ครัวเรือนมีน้ำสะอาดดื่มและบริโภคพอตลอดปี	7,896,497	ครว.	214,499	2.7	7,681,998	97.3	95	✓
14. ครัวเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี	7,896,497	ครว.	206,345	2.6	7,690,152	97.4	95	✓
15. ครัวเรือนจัดบ้านเรือนมีบริเวณถูกสุขลักษณะ	7,896,497	ครว.	212,482	2.7	7,684,015	97.3	95	✓
16. ครัวเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ	7,896,497	ครว.	288,998	3.7	7,607,499	96.3	100	✗
17. ครัวเรือนมีการป้องกันอุบัติภัยอย่างถูกวิธี	7,896,497	ครว.	125,291	1.6	7,771,206	98.4	100	✗
18. ครัวเรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	7,896,497	ครว.	63,157	0.8	7,833,340	99.2	100	✗
19. ครัวเรือนมีความอบอุ่น	7,896,497	ครว.	109,395	1.4	7,787,102	98.6	100	✗
หมวดที่ 3 ฝักใฝ่การศึกษา								
20. เด็กอายุ 3-5 ปี รับบริการเตรียมความพร้อม	1,104,261	คน	5,704	0.5	1,098,557	99.5	100	✗
21. เด็กอายุ 6-15 ปี รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี	5,130,065	คน	12,086	0.2	5,117,979	99.8	100	✗
22. เด็กจบภาคบังคับ 9 ปี ได้เรียนต่อมัธยมปลาย	378,398	คน	16,159	4.3	362,239	95.7	50	✓
23. เด็กจบภาคบังคับ 9 ปี ได้ฝึกอบรมด้านอาชีพ	16,161	คน	4,410	27.3	11,751	72.7	80	✗
24. คนอายุ 15-60 ปีเต็ม อ่านออก/เขียนไทยได้	20,959,326	คน	147,562	0.7	20,811,764	99.3	100	✗
25. คนในครัวเรือนได้รับรู้ข่าวสาร	7,896,497	ครว.	143,336	1.8	7,753,161	98.2	100	✗
หมวดที่ 4 รายได้ก้าวหน้า								
26. คนอายุ 18-60 ปี มีอาชีพและมีรายได้	17,441,882	คน	318,234	1.8	17,123,648	98.2	80	✓
27. รายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 20,000 บาทต่อปี/คน	7,896,497	ครว.	313,497	4.0	7,583,000	96.0	70	✓
28. ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน	7,896,497	ครว.	547,351	6.9	7,349,146	93.1	60	✓
หมวดที่ 5 ปลูกฝังค่านิยมไทย								
29. คนในครัวเรือนไม่ติดสุรา	30,902,348	คน	233,324	0.8	30,669,024	99.2	100	✗
30. คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่	30,902,348	คน	2,797,914	9.1	28,104,434	90.9	50	✓
31. คนตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปปฏิบัติกิจกรรมศาสนา	7,896,497	ครว.	371,340	4.7	7,525,157	95.3	100	✗
32. คนสูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่	3,587,913	คน	4,461	0.1	3,583,452	99.9	100	✗
33. คนพิการได้รับการดูแลเอาใจใส่	179,253	คน	2,195	1.2	177,058	98.8	100	✗
หมวดที่ 6 ร่วมใจพัฒนา								
34. ครัวเรือนมีคนเป็นสมาชิกกลุ่มในหมู่บ้าน/ตำบล	7,896,497	ครว.	426,415	5.4	7,470,082	94.6	90	✓
35. ครัวเรือนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น	7,896,497	ครว.	320,615	4.1	7,575,882	95.9	30	✓
36. ครัวเรือนเข้าร่วมทำกิจกรรมสาธารณะหมู่บ้าน	7,896,497	ครว.	261,319	3.3	7,635,178	96.7	100	✗
37. คนที่มีสิทธิ์ได้ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	22,051,016	คน	312,040	1.4	21,738,976	98.6	100	✗

บรรลุเป้าหมาย 13 ข้อ ตัวชี้วัดที่ 5 9 11 13 14 15 22 26 27 28 30 34 35

ไม่บรรลุเป้าหมาย 24 ข้อ ตัวชี้วัดที่ 1 2 3 4 6 7 8 10 12 16 17 18 19 20 21 23 24 25 29 31 32 33 36 37

ตารางสรุปผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไทยระดับภาค

หมวด/ตัวชี้วัด	เป้าหมายการพัฒนา (ร้อยละ)	ภาคเหนือ				ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ				ภาคกลาง				ภาคใต้			
		จำนวนทั้งหมด (คน/ครัวเรือน)	ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ผลการพัฒนา	จำนวนทั้งหมด (คน/ครัวเรือน)	ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ผลการพัฒนา	จำนวนทั้งหมด (คน/ครัวเรือน)	ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ผลการพัฒนา	จำนวนทั้งหมด (คน/ครัวเรือน)	ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ผลการพัฒนา
หมวดที่ 1 สุขลาภดี																	
1	100	41,500	41,347	153	✗	95,938	95,884	54	✗	33,736	33,715	21	✗	30,769	30,738	31	✗
			(99.63)	(0.37)			(99.94)	(0.06)			(99.94)	(0.06)			(99.90)	(0.10)	
2	100	46,082	45,871	211	✗	105,625	105,610	15	✗	38,046	38,011	35	✗	33,598	33,582	16	✗
			(99.54)	(0.46)			(99.99)	(0.01)			(99.91)	(0.09)			(99.95)	(0.05)	
3	100	71,790	71,447	343	✗	159,870	159,577	293	✗	64,642	64,513	129	✗	54,142	54,023	119	✗
			(99.52)	(0.48)			(99.82)	(0.18)			(99.80)	(0.20)			(99.78)	(0.22)	
4	100	71,790	71,666	124	✗	159,870	159,771	99	✗	64,642	64,572	70	✗	54,142	54,092	50	✗
			(99.83)	(0.17)			(99.94)	(0.06)			(99.89)	(0.11)			(99.91)	(0.09)	
5	95	55,900	54,155	1,745	✓	124,734	123,393	1,341	✓	51,101	50,131	970	✓	42,713	41,995	718	✓
			(96.68)	(3.12)			(98.92)	(1.08)			(98.10)	(1.90)			(98.32)	(1.68)	
6	100	365,897	365,248	649	✗	827,876	827,261	615	✗	353,148	352,954	194	✗	293,606	293,325	281	✗
			(99.82)	(0.18)			(99.93)	(0.07)			(99.95)	(0.05)			(99.90)	(0.10)	
7	100	942,964	940,150	2,814	✗	2,125,240	2,122,356	2,884	✗	887,015	885,341	1,674	✗	743,109	726,931	16,178	✗
			(99.70)	(0.30)			(99.96)	(0.14)			(99.81)	(0.19)			(97.82)	(2.18)	
8	100	633,910	632,739	1,171	✗	1,452,089	1,451,508	581	✗	603,903	603,604	299	✗	501,248	500,748	500	✗
			(99.82)	(0.18)			(99.96)	(0.04)			(99.95)	(0.05)			(99.90)	(0.10)	
9	95	1,792,361	1,635,784	156,577	✗	3,062,201	2,899,218	162,983	✗	1,740,577	1,693,963	46,614	✓	1,148,212	1,115,520	32,692	✓
			(91.26)	(8.74)			(94.68)	(5.32)			(97.32)	(2.68)			(97.15)	(2.85)	
10	100	1,792,361	1,717,169	75,192	✗	3,062,201	3,017,895	44,306	✗	1,740,577	1,705,695	34,882	✗	1,148,212	1,122,837	25,375	✗
			(95.80)	(4.20)			(98.55)	(1.45)			(98.00)	(2.00)			(97.79)	(2.21)	
11	50	3,382,957	3,229,528	153,429	✓	6,028,356	5,953,339	75,017	✓	3,324,436	3,226,542	97,894	✓	2,015,437	1,921,618	93,819	✓
			(95.46)	(4.54)			(98.76)	(1.24)			(97.06)	(2.94)			(95.34)	(4.66)	
12	60	6,010,578	5,920,503	90,075	✓	11,870,114	11,785,341	84,773	✓	6,061,710	5,950,799	110,911	✓	4,187,007	4,121,171	65,836	✓
			(98.50)	(1.50)			(99.29)	(0.71)			(98.17)	(1.83)			(98.43)	(1.57)	
13	98	5,494,516	5,468,612	25,904	✓	11,235,294	11,204,420	30,874	✓	5,233,591	5,209,686	23,905	✓	3,651,619	3,635,939	15,680	✓
			(99.53)	(0.47)			(99.73)	(0.27)			(99.54)	(0.46)			(99.57)	(0.43)	

ตารางที่ 4 ผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไทยระดับภาค

หมวด/ตัวชี้วัด	เป้าหมายการพัฒนา (ร้อยละ)	ภาคเหนือ				ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ				ภาคกลาง				ภาคใต้			
		จำนวนทั้งหมด (คน/ครัวเรือน)	ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ผลการพัฒนา	จำนวนทั้งหมด (คน/ครัวเรือน)	ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ผลการพัฒนา	จำนวนทั้งหมด (คน/ครัวเรือน)	ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ผลการพัฒนา	จำนวนทั้งหมด (คน/ครัวเรือน)	ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ผลการพัฒนา
หมวดที่ 2 มีบ้านอาศัย																	
14	100	1,792,361	1,768,534	23,827	✗	3,062,201	3,050,503	11,698	✗	1,740,577	1,732,924	7,653	✗	1,148,212	1,140,058	8,154	✗
			(98.67)	(1.33)			(99.62)	(0.38)			(99.56)	(0.44)			(99.29)	(0.71)	
15	95	1,792,361	1,752,371	39,990	✓	3,062,201	3,035,759	26,442	✓	1,740,577	1,724,304	16,273	✓	1,148,212	1,117,338	30,874	✓
			(97.77)	(2.23)			(99.14)	(0.86)			(99.07)	(0.93)			(95)	(2.69)	
16	95	1,792,361	1,751,137	41,224	✓	3,062,201	3,037,168	25,033	✓	1,740,577	1,720,738	19,839	✓	1,148,212	1,111,707	36,505	✓
			(97.70)	(2.30)			(99.18)	(0.82)			(98.86)	(1.14)			(96.82)	(3.18)	
17	95	1,792,361	1,749,186	43,175	✓	3,062,201	3,033,273	28,928	✓	1,740,577	1,720,815	19,762	✓	1,148,212	1,129,863	18,349	✓
			(97.59)	(2.41)			(99.06)	(0.94)			(98.86)	(1.14)			(98.40)	(1.60)	
18	100	1,792,361	1,727,885	64,476	✗	3,062,101	3,013,766	48,335	✗	1,740,577	1,694,092	46,485	✗	1,148,212	1,114,961	33,251	✗
			(96.40)	(3.60)			(98.42)	(1.58)			(97.33)	(2.67)			(97.10)	(2.90)	
19	100	1,792,361	1,772,480	19,881	✗	3,062,201	3,049,331	12,870	✗	1,740,577	1,729,882	10,695	✗	1,148,212	1,137,977	10,235	✗
			(98.89)	(1.11)			(99.58)	(0.42)			(99.39)	(0.61)			(99.11)	(0.89)	
20	100	1,792,361	1,773,908	18,453	✗	3,062,201	3,045,860	16,341	✗	1,740,577	1,727,432	13,145	✗	1,148,212	1,134,838	13,374	✗
			(98.97)	(1.03)			(99.47)	(0.53)			(99.24)	(0.76)			(98.84)	(1.16)	
21	100	1,792,361	1,782,632	9,729	✗	3,062,201	3,049,788	12,413	✗	1,740,577	1,734,742	5,835	✗	1,148,212	1,144,604	3,608	✗
			(99.46)	(0.54)			(99.59)	(0.41)			(99.66)	(0.34)			(99.69)	(0.31)	

ตารางที่ 4 ผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไทยระดับภาค

หมวด/ตัวชี้วัด	เป้าหมายการพัฒนา (ร้อยละ)	ภาคเหนือ				ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ				ภาคกลาง				ภาคใต้			
		จำนวนทั้งหมด (คน/ครัวเรือน)	ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ผลการพัฒนา	จำนวนทั้งหมด (คน/ครัวเรือน)	ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ผลการพัฒนา	จำนวนทั้งหมด (คน/ครัวเรือน)	ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ผลการพัฒนา	จำนวนทั้งหมด (คน/ครัวเรือน)	ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ผลการพัฒนา
หมวดที่ 3 ศักยภาพการศึกษา																	
22	80	148,284	147,477	807	✓	334,362	333,442	920	✓	143,751	139,351	4,400	✓	115,430	114,523	907	✓
			(99.46)	(0.54)			(99.72)	(0.28)			(96.94)	(3.06)			(99.21)	(0.79)	
23	80	220,425	218,930	1,495	✓	402,225	400,574	1,651	✓	209,673	208,615	1,058	✓	176,155	175,008	1,147	✓
			(99.32)	(0.68)			(99.66)	(0.34)			(99.50)	(0.50)			(99.35)	(0.65)	
24	100	942,964	939,986	2,978	✗	2,125,240	2,123,176	2,064	✗	887,015	885,709	1,306	✗	743,109	741,202	1,907	✗
			(99.68)	(0.32)			(99.90)	(0.10)			(99.85)	(0.15)			(99.74)	(0.26)	
25	95	94,329	89,805	4,524	✓	203,614	194,294	9,320	✓	94,094	91,013	3,081	✓	72,090	69,700	2,390	✓
			(95.20)	(4.80)			(95.42)	(4.58)			(96.73)	(3.27)			(96.68)	(3.32)	
26	80	4,524	2,830	1,694	✗	9,320	6,280	3,040	✗	3,081	2,132	949	✗	2,390	1,527	863	✗
			(62.56)	(37.44)			(67.38)	(32.62)			(69.20)	(30.80)			(62.89)	(36.11)	
27	100	4,359,388	4,274,269	85,119	✗	8,609,744	8,594,515	15,229	✗	4,445,522	4,434,548	10,974	✗	2,952,386	2,934,578	17,808	✗
			(98.05)	(1.95)			(99.82)	(0.18)			(99.75)	(0.25)			(99.40)	(0.60)	
28	100	1,792,352	1,764,175	28,177	✗	3,062,201	3,046,231	15,970	✗	1,740,577	1,726,043	14,534	✗	1,148,212	1,134,474	13,738	✗
			(98.43)	(1.57)			(99.48)	(0.52)			(99.16)	(0.84)			(98.80)	(1.20)	
หมวดที่ 4 รายได้ก้าวหน้า																	
29	95	3,991,818	3,715,083	276,735	✗	8,064,627	7,639,574	425,053	✗	4,121,939	3,846,000	275,939	✗	2,773,300	2,557,949	215,351	✗
			(93.07)	(6.93)			(94.73)	(5.27)			(93.31)	(6.69)			(92.23)	(7.77)	
30	70	1,792,361	1,664,232	128,129	✓	3,062,201	2,911,783	150,418	✓	1,740,577	1,702,210	38,367	✓	1,148,212	1,108,986	39,226	✓
			(92.85)	(7.15)			(95.09)	(4.91)			(97.80)	(2.20)			(96.58)	(3.42)	
31	80	1,792,361	1,517,598	274,763	✓	3,062,201	2,730,746	331,455	✓	1,740,577	1,550,316	190,261	✓	1,148,212	1,043,217	104,995	✓
			(84.67)	(15.33)			(89.18)	(10.82)			(89.07)	(10.93)			(90.86)	(9.14)	

ตารางที่ 4 ผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไทยระดับภาค

หมวด/ตัวชี้วัด	เป้าหมายการพัฒนา (ร้อยละ)	ภาคเหนือ				ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ				ภาคกลาง				ภาคใต้			
		จำนวนทั้งหมด (คน/ครัวเรือน)	ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ผลการพัฒนา	จำนวนทั้งหมด (คน/ครัวเรือน)	ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ผลการพัฒนา	จำนวนทั้งหมด (คน/ครัวเรือน)	ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ผลการพัฒนา	จำนวนทั้งหมด (คน/ครัวเรือน)	ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน (ร้อยละ)	ผลการพัฒนา
หมวดที่ 5 ปลูกฝังสำนึกของไทย																	
32	100	6,376,354	6,286,191	90,163	✗	12,697,934	12,578,174	119,760	✗	6,414,146	6,354,429	59,717	✗	4,480,778	4,450,240	30,538	✗
			(98.59)	(1.41)			(99.06)	(0.94)			(99.07)	(0.93)			(99.32)	(0.68)	
33	90	6,376,354	5,875,598	500,756	✓	12,697,934	11,701,206	996,728	✓	6,414,146	6,133,399	280,747	✓	4,480,778	4,082,858	397,920	✓
			(92.15)	(7.85)			(92.15)	(7.85)			(95.62)	(4.38)			(91.12)	(8.88)	
34	95	1,792,361	1,762,160	30,201	✓	3,062,201	3,048,198	14,003	✓	1,740,577	1,723,474	17,103	✓	1,148,212	1,132,285	15,927	✓
			(98.32)	(1.68)			(99.54)	(0.46)			(99.02)	(0.98)			(98.61)	(1.39)	
35	100	1,792,361	1,738,996	53,365	✗	3,062,201	3,036,246	25,955	✗	1,740,577	1,697,242	43,335	✗	1,148,212	1,112,721	35,491	✗
			(97.02)	(2.98)			(99.15)	(0.85)			(97.51)	(2.49)			(96.91)	(3.09)	
36	100	814,937	814,538	399	✗	1,365,093	1,364,738	355	✗	820,425	820,158	267	✗	512,291	512,074	217	✗
			(99.95)	(0.05)			(99.97)	(0.03)			(99.97)	(0.03)			(99.96)	(0.04)	
37	100	53,931	53,414	517	✗	108,724	108,170	554	✗	49,097	48,860	237	✗	29,807	29,537	270	✗
			(99.04)	(0.96)			(99.49)	(0.51)			(99.52)	(0.48)			(99.09)	(0.91)	
หมวดที่ 6 ร่วมใจพัฒนา																	
38	95	1,792,361	1,701,828	90,533	✗	3,062,201	2,998,839	63,362	✓	1,740,577	1,594,488	146,089	✗	1,148,212	1,052,338	95,874	✗
			(94.95)	(5.05)			(97.93)	(2.07)			(91.61)	(8.39)			(91.65)	(8.35)	
39	95	1,792,361	1,750,612	41,749	✓	3,062,201	3,038,727	23,474	✓	1,740,577	1,649,619	90,958	✗	1,148,212	1,094,125	54,087	✓
			(97.67)	(2.33)			(99.23)	(0.77)			(94.77)	(5.23)			(95.29)	(4.71)	
40	90	1,792,361	1,751,818	40,543	✓	3,062,201	3,044,286	17,915	✓	1,740,577	1,650,939	89,638	✓	1,148,212	1,099,418	48,794	✓
			(97.74)	(2.26)			(99.41)	(0.59)			(94.85)	(5.15)			(95.75)	(4.25)	
41	100	1,792,361	1,718,124	74,237	✗	3,062,201	2,972,743	89,458	✗	1,740,577	1,610,788	129,789	✗	1,148,212	1,075,494	72,718	✗
			(95.86)	(4.14)			(97.08)	(2.92)			(92.54)	(7.46)			(93.67)	(6.33)	
42	90	4,640,786	4,592,428	48,358	✓	8,970,835	8,850,003	120,832	✓	4,764,720	4,720,590	44,130	✓	3,103,459	3,075,083	28,376	✓
			(98.96)	(99.0)			(98.65)	(1.35)			(99.07)	(0.93)			(99.09)	(0.91)	

ตารางสรุปผลจังหวัดที่มีจำนวนผู้ที่ไม่บรรลุเป้าหมายมากที่สุดจำแนกตามตัวชี้วัด (3 ลำดับแรก)

หมวด/ตัวชี้วัด	ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนที่สำรวจทั้งหมด		ผ่านเกณฑ์		ไม่ผ่านเกณฑ์		(เป้าหมาย (ร้อยละ)	ผลการพัฒนา
			จำนวน	หน่วย	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
หมวดที่ 1 สุขภาพดี										
1. หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลก่อนคลอดและฉีดวัคซีนครบตามเกณฑ์บริการ	1	เชียงใหม่	4,736	คน	4,674	98.69	62	1.31	100	×
	2	ตาก	2,292	คน	2,256	98.43	36	1.57	100	×
	3	แม่ฮ่องสอน	1,083	คน	1,056	97.51	27	2.49	100	×
2. แม่ที่คลอดลูกได้รับการทำคลอดและดูแลหลังคลอด	1	เชียงใหม่	5,114	คน	5,043	98.61	71	1.39	100	×
	2	แม่ฮ่องสอน	1,130	คน	1,077	95.31	53	4.69	100	×
	3	ตาก	2,464	คน	2,421	98.25	43	1.75	100	×
3. เด็กแรกเกิดมีน้ำหนักไม่ต่ำกว่า 2,500 กรัม	1	พิษณุโลก	4,953	คน	4,876	98.45	77	1.55	100	×
	2	กำแพงเพชร	4,952	คน	4,901	98.97	51	1.03	100	×
	3	สกลนคร	9,501	คน	9,454	99.51	47	0.49	100	×
4. เด็กแรกเกิดถึง 1 ปีทั้ง ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันครบตามตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค	1	เชียงใหม่	9,183	คน	9,146	99.6	37	0.4	100	×
	2	จันทบุรี	2,687	คน	2,668	99.29	19	0.71	100	×
	2	นครราชสีมา	18,583	คน	18,564	99.9	19	0.1	100	×
	3	เลย	5,485	คน	18,564	99.9	18	0.33	100	×
5. เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างเดียวอย่างน้อย 4 เดือนแรกติดต่อกัน	1	พิจิตร	2,574	คน	2,180	84.69	394	15.31	95	×
	2	พิษณุโลก	3,739	คน	3,467	92.73	272	7.27	95	×
	3	กำแพงเพชร	3,897	คน	3,633	93.23	264	6.77	95	×
6. เด็กแรกเกิดถึง 5 ปี เจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐาน	1	เชียงใหม่	45,429	คน	45,239	99.58	190	0.42	100	×
	2	นครราชสีมา	96,805	คน	96,681	99.87	124	0.13	100	×
	3	สกลนคร	45,688	คน	45,688	99.83	80	0.17	100	×

หมวด/ตัวชี้วัด	ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนที่สำรวจทั้งหมด		ผ่านเกณฑ์		ไม่ผ่านเกณฑ์		เป้าหมาย (ร้อยละ)	ผลการพัฒนา
			จำนวน	หน่วย	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
7. เด็กอายุ 6-15 ปี ได้รับการเคลือบฟลูออไรด์ตามเกณฑ์มาตรฐาน	1	นราธิวาส	75,939	คน	63,996	84.3	11,943	15.7	100	✗
	2	ตรัง	62,080	คน	59,565	95.9	2,517	4.1	100	✗
	3	สุรินทร์	155,197	คน	152,762	98.4	2,435	1.6	100	✗
8. เด็กอายุ 6-12 ปี ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบตามตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค	1	เชียงใหม่	75,823	คน	75,350	99.37	475	0.63	100	✗
	2	ตาก	33,876	คน	33,675	99.41	201	0.59	100	✗
	3	แม่ฮ่องสอน	19,799	คน	19,655	99.27	144	0.73	100	✗
9. ทุกคนในครัวเรือนกินอาหารถูกสุขลักษณะปลอดภัยและได้มาตรฐาน	1	เชียงใหม่	234,384	คน	75,350	81.05	44,421	18.95	95	✗
	2	ขอนแก่น	235,659	คน	99,553	91.63	19,735	8.37	95	✗
	3	ศรีสะเกษ	200,569	คน	106,638	93.33	13,373	6.67	95	✗
10. ทุกคนในครัวเรือนมีความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้องเหมาะสม	1	เชียงใหม่	234,384	คน	209,944	89.57	24,440	10.43	100	✗
	2	พิจิตร	80,471	คน	73,902	91.84	6,569	8.16	100	✗
	3	เพชรบูรณ์	148,330	คน	142,059	95.77	6,271	4.23	100	✗
11. คนอายุ 35 ปีขึ้นไปได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี	1	เชียงใหม่	439,619	คน	412,101	93.7	27,518	6.3	50	✓
	2	เชียงราย	351,704	คน	329,868	93.8	21,836	6.2	50	✓
	3	นครศรีธรรมราช	399,147	คน	382,207	95.8	16,940	4.2	50	✓
12. คนอายุ 6 ปีขึ้นไปออกกำลังกายอย่างน้อย สัปดาห์ละ 3 วัน ๆ ละ 30 นาที	1	นนทบุรี	249,952	คน	198,385	79.37	51,567	20.63	60	✓
	2	สงขลา	534,021	คน	515,909	96.61	18,112	3.39	60	✓
	3	อุบลราชธานี	819,202	คน	805,017	98.27	14,185	1.73	60	✓
13. คนที่มีสิทธิในระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้า มีหลักประกันสุขภาพ (ได้รับบัตรทอง)	1	เชียงใหม่	675,386	คน	668,375	98.96	7,011	1.04	98	✓
	2	นครราชสีมา	1,228,126	คน	1,222,523	99.54	5,603	0.46	98	✓
	3	ปทุมธานี	170,347	คน	165,141	96.94	5,206	3.06	98	✗

หมวด/ตัวชี้วัด	ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนที่สำรวจทั้งหมด		ผ่านเกณฑ์		ไม่ผ่านเกณฑ์		เป้าหมาย	ผลการพัฒนา
			จำนวน	หน่วย	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	(ร้อยละ)	
หมวดที่ 2 มีบ้านอาศัย										
14. ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและบ้านมีสภาพถาวรมั่นคง	1	เชียงใหม่	234,384	ครัวเรือน	226,780	96.76	7,604	3.24	100	✓
	2	ตาก	65,600	ครัวเรือน	62,499	95.19	3,161	4.81	100	✓
	3	เชียงราย	187,842	ครัวเรือน	185,340	98.67	2,502	1.33	100	✓
15. ครัวเรือนมีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและบริโภคเพียงพอตลอดปี	1	เชียงใหม่	234,384	ครัวเรือน	225,523	96.22	8,861	3.78	95	✓
	2	เชียงราย	187,842	ครัวเรือน	181,897	96.84	5,945	3.16	95	✓
	3	กระบี่	58,208	ครัวเรือน	52,407	90.03	5,801	9.97	95	✗
16. ครัวเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี	1	เชียงใหม่	234,384	ครัวเรือน	224,805	95.91	9,579	4.09	95	✓
	2	กระบี่	58,208	ครัวเรือน	51,242	88.03	6,966	11.97	95	✗
	3	สุราษฎร์ธานี	113,820	ครัวเรือน	106,893	93.91	6,927	6.09	95	✗
17. ครัวเรือนมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบเรียบร้อยสะอาด ถูกสุขลักษณะ	1	เชียงใหม่	234,384	ครัวเรือน	222,362	94.87	12,022	5.13	95	✗
	2	แม่ฮ่องสอน	37,511	ครัวเรือน	31,756	84.66	5,755	15.34	95	✗
	3	ตาก	65,600	ครัวเรือน	61,581	93.79	4,079	6.21	95	✗
18. ครัวเรือนไม่อุดรบกวนจากมลพิษ	1	เชียงใหม่	234,384	ครัวเรือน	220,634	94.13	13,750	5.87	100	✗
	2	นครราชสีมา	359,554	ครัวเรือน	352,645	98.08	6,909	1.92	100	✗
	3	ห้วยแพงเหยร	100,132	ครัวเรือน	93,341	93.22	6,791	6.78	100	✗
19. ครัวเรือนมีการป้องกันอุบัติภัยอย่างถูกวิธี	1	เชียงใหม่	234,384	ครัวเรือน	227,166	96.92	7,218	3.08	100	✗
	2	พริสะเกษ	200,569	ครัวเรือน	198,099	98.77	2,470	1.23	100	✗
	3	สงขลา	143,418	ครัวเรือน	141,175	98.44	2,243	1.56	100	✗
20. ครัวเรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	1	หนองคาย	111,795	ครัวเรือน	107,496	96.2	4,299	3.8	100	✗
	2	พิษณุโลก	120,267	ครัวเรือน	116,083	96.5	4,184	3.5	100	✗
	3	นครราชสีมา	359,554	ครัวเรือน	355,953	99	3,601	1	100	✗

หมวด/ตัวชี้วัด	ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนที่สำรวจทั้งหมด		ผ่านเกณฑ์		ไม่ผ่านเกณฑ์		เป้าหมาย (ร้อยละ)	ผลการพัฒนา
			จำนวน	หน่วย	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
21. ครอบครัวมีความอบอุ่น	1	เชียงใหม่	234,384	ครัวเรือน	232,075	99.01	2,309	0.99	100	✗
	2	ชัยภูมิ	169,685	ครัวเรือน	167,691	98.82	1,994	1.18	100	✗
	3	พะเยา	111,795	ครัวเรือน	110,304	98.67	1,491	1.33	100	✗
หมวดที่ 3 ศักยภาพการศึกษา										
22. เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีเต็ม ได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ จากการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ใหญ่ในบ้าน	1	ปทุมธานี	8,568	คน	4,498	52.5	4,070	47.5	80	✗
	2	นครศรีธรรมราช	19,928	คน	19,403	97.5	525	2.6	80	✓
	3	เชียงใหม่	17,654	คน	17,344	98.2	310	1.8	80	✓
23. เด็กอายุ 3-5 ปีเต็ม ได้รับบริการเลี้ยงดูเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน	1	ปัตตานี	19,373	คน	19,050	98.33	323	1.67	80	✓
	2	สกลนคร	26,849	คน	26,531	98.82	318	1.18	80	✓
	3	เชียงใหม่	26,869	คน	26,565	98.87	304	1.13	80	✓
24. เด็กอายุ 6-15 ปี ได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี	1	ปัตตานี	73,527	คน	72,845	99.07	682	0.93	100	✗
	2	เชียงใหม่	114,951	คน	114,461	99.57	490	0.43	100	✗
	3	สกลนคร	112,721	คน	112,259	99.59	462	0.41	100	✗
25. เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า	1	นครราชสีมา	16,939	คน	15,942	94.11	997	5.89	95	✗
	2	เชียงใหม่	13,037	คน	12,041	92.36	996	7.64	95	✗
	3	สกลนคร	16,185	คน	15,247	94.2	938	5.8	95	✗
26. เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี แต่ไม่ได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าและยังไม่มีงานทำ ได้รับการศึกษาอบรมอาชีพ	1	อุบลราชธานี	910	คน	539	59.23	371	40.77	80	✗
	2	สกลนคร	938	คน	576	61.41	362	38.59	80	✗
	3	เชียงใหม่	996	คน	657	65.96	339	34.04	80	✗
27. คนอายุ 15-60 ปีเต็ม อ่าน เขียนภาษาไทย และคิดเลขอย่างง่ายได้	1	เชียงใหม่	582,235	คน	558,274	95.88	23,961	4.12	100	✗
	2	เชียงราย	469,137	คน	457,738	97.57	11,399	2.43	100	✗
	3	แม่ฮ่องสอน	97,202	คน	86,621	89.11	10,581	10.89	100	✗

หมวด/ตัวชี้วัด	ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนที่สำรวจทั้งหมด		ผ่านเกณฑ์		ไม่ผ่านเกณฑ์		เป้าหมาย (ร้อยละ)	ผลการพัฒนา
			จำนวน	หน่วย	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
28. คนในครัวเรือนได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์	1	เชียงใหม่	234,384	ครัวเรือน	227,675	97.14	6,709	2.86	100	✗
อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 ครั้ง	2	ตาก	65,660	ครัวเรือน	62,448	95.11	3,212	4.89	100	✗
	3	แม่ฮ่องสอน	37,511	ครัวเรือน	34,423	91.77	3,088	8.23	100	✗
หมวดที่ 4 รายได้ล้วนหน้า										
29. คนอายุ 15-60 ปีเต็ม มีการประกอบอาชีพและมีรายได้	1	นครราชสีมา	895,080	คน	853,612	95.37	41,468	4.63	95	✓
	2	ศรีสะเกษ	572,329	คน	531,245	92.82	41,084	7.18	95	✗
	3	ขอนแก่น	558,563	คน	520,556	93.2	38,007	6.8	95	✗
30. คนในครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าคนละ	1	เลย	107,874	คน	88,496	82.04	19,378	1796	70	✓
23,000 บาทต่อปี	2	อำนาจ	73,861	คน	55,414	75.02	18,447	24.98	70	✓
	3	อุดรธานี	185,576	คน	167,787	90.41	17,789	9.56	70	✓
31. ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน	1	เชียงใหม่	234,384	ครัวเรือน	184,276	78.62	50,108	21.38	80	✗
	2	ศรีสะเกษ	200,569	ครัวเรือน	160,775	80.16	39,794	19.84	80	✓
	3	นครราชสีมา	359,554	ครัวเรือน	320,601	89.17	38,953	10.83	80	✓
หมวดที่ 5 ปลูกฝังค่านิยมไทย										
32. คนในครัวเรือนไม่ติดสุรา	1	นครราชสีมา	1,388,150	คน	1,369,591	98.66	18,559	1.34	100	✗
	2	เชียงใหม่	831,340	คน	813,481	97.85	17,859	2.15	100	✗
	3	สุรินทร์	851,744	คน	836,345	98.19	15,399	1.81	100	✗
33. คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่	1	ขอนแก่น	988,188	คน	897,362	90.81	90,826	9.19	90	✓
	2	นครราชสีมา	1,388,150	คน	1,297,955	93.5	90,195	6.5	90	✓
	3	อุบลราชธานี	1,084,074	คน	1,000,231	92.27	83,843	7.73	90	✓

หมวด/ตัวชี้วัด	ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนที่สำรวจทั้งหมด		ผ่านเกณฑ์		ไม่ผ่านเกณฑ์		เป้าหมาย	ผลการ
			จำนวน	หน่วย	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	(ร้อยละ)	พัฒนา
34. คนในครัวเรือนได้ปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมและ	1	แม่ฮ่องสอน	37,511	ครัวเรือน	31,250	83.31	6,261	16.69	95	✗
มารยาทไทย	2	เชียงใหม่	234,384	ครัวเรือน	228,746	97.59	5,638	2.41	95	✓
	3	สงขลา	143,418	ครัวเรือน	140,004	97.62	3,414	2.38	95	✓
35. คนอายุ 6 ปีขึ้นไปอุดหนุนกิจกรรมทางศาสนา	1	เชียงใหม่	234,384	ครัวเรือน	224,357	98.72	10,027	4.28	100	✗
อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	2	สงขลา	143,418	ครัวเรือน	135,382	94.4	8,036	5.6	100	✗
	3	ตรัง	97,841	ครัวเรือน	91,270	93.28	6,571	6.72	100	✗
36. คนสูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือน	1	สกลนคร	62,482	คน	62,396	99.86	86	0.14	100	✗
	1	นิตสานี	40,742	คน	40,656	99.79	86	0.21	100	✗
	2	เชียงใหม่	102,030	คน	101,948	99.92	82	0.08	100	✗
	3	ลำปาง	61,347	คน	61,271	99.88	76	0.12	100	✗
37. คนพิการได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือน	1	สุราษฎร์ธานี	3,028	คน	2,888	95.38	140	4.62	95	✓
	2	เชียงใหม่	4,996	คน	4,889	97.86	107	2.14	95	✓
	3	นครราชสีมา	10,126	คน	10,052	99.27	74	0.73	95	✓
หมวดที่ 6 ร่วมใจพัฒนา										
38. คนในครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน/	1	ปทุมธานี	88,189	ครัวเรือน	66,007	74.85	22,182	25.15	95	✗
ชุมชน ตำบล	2	นนทบุรี	75,166	ครัวเรือน	53,939	71.76	21,227	28.24	95	✗
	3	นครราชสีมา	359,554	ครัวเรือน	344,028	95.68	15,526	4.32	95	✓
39. คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น	1	ปทุมธานี	88,189	ครัวเรือน	72,270	81.95	15,919	18.05	95	✗
เพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น	2	นนทบุรี	75,166	ครัวเรือน	59,587	79.27	15,579	20.73	95	✗
	3	เชียงใหม่	234,384	ครัวเรือน	225,409	96.17	8,975	3.83	95	✓
40. ครัวเรือนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับ	1	นนทบุรี	75,166	ครัวเรือน	62,867	83.64	12,299	16.36	90	✗
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อประโยชน์	2	ปทุมธานี	88,189	ครัวเรือน	76,403	86.64	11,786	13.36	90	✗
ของชุมชนหรือท้องถิ่น	3	ปราจีนบุรี	73,199	ครัวเรือน	62,268	85.07	10,931	14.93	90	✗

หมวด/ตัวชี้วัด	ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนที่สำรวจทั้งหมด		ผ่านเกณฑ์		ไม่ผ่านเกณฑ์		เป้าหมาย	ผลการพัฒนา
			จำนวน	หน่วย	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	(ร้อยละ)	
41. คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้านหรือชุมชน	1	นครราชสีมา	359,554	ครัวเรือน	338,435	94.1	21,119	5.9	100	✗
	2	สงขลา	143,418	ครัวเรือน	127,625	89	15,793	11	100	✗
	3	เชียงใหม่	234,384	ครัวเรือน	219,172	93.5	15,212	6.5	100	✗
42. คนอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งในชุมชนของตน	1	บุรีรัมย์	609,461	คน	593,349	97.68	14,117	2.32	90	✓
	2	ขอนแก่น	728,322	คน	716,488	98.38	11,834	1.62	90	✓
	3	นครราชสีมา	978,943	คน	968,942	98.98	10,001	1.02	90	✓